

አንጋረ - ፈላስፋ

(የፈላስፋ አንጋገር)

ከሊተ ሙዝፖራን ጥገስ ዕቅድ ጊዮርጊስ
ከግዕዝ ወደ አግርኛ ተተረጉሙ።

ገርማዊ ሃገራዊ ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን
ገንጠል ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን ስነ-ምግባር ሪፖርት አቲን መነን
ሙታ ሰዲያ ተጻፈ።

ገጽ ፩
፲፱፻፳፭ ዓ.ም. ፲፱፻፶፭ ዓ.ም.

ጥቅምት ፳፻ ቀን ፲፱፻፶፭ ዓ.ም. ጥቅምት ፳፻

From the Library of
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ
FESSEHA ATLAW WOLDE YOHANNES

ክፍል ፩
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ
ፍጹክ አጥላው ወልደ ዮሐንስ

ቅለለል - ጋርፋል

(ጋርፋል ተግባር)

፳፭

በሌቱ ሙሉ ገንዘብ ሲገኝ
በገንዘብ ውስጥ ተገኝቶ

፳፭

የሆነው ለሀገራችን ስሜት ሲሆን
የሀገራችን ስሜት ሲሆን

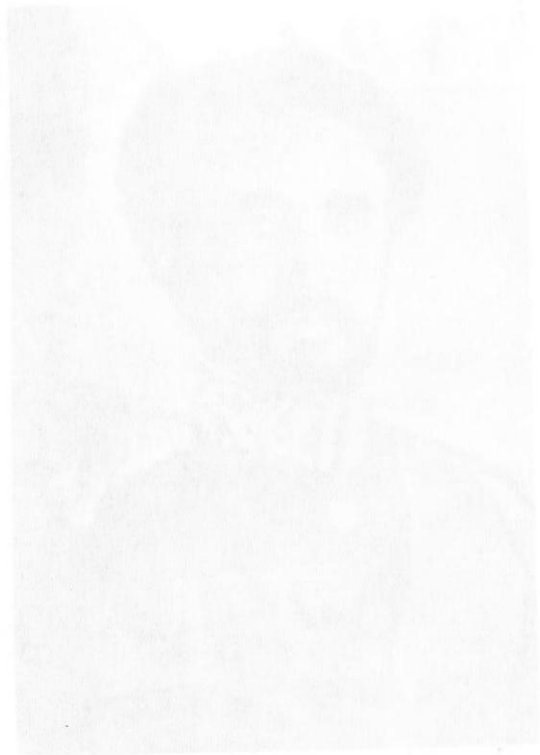
፳፭ ፳፭

የሀገራችን ስሜት ሲሆን

የሀገራችን ስሜት ሲሆን
የሀገራችን ስሜት ሲሆን

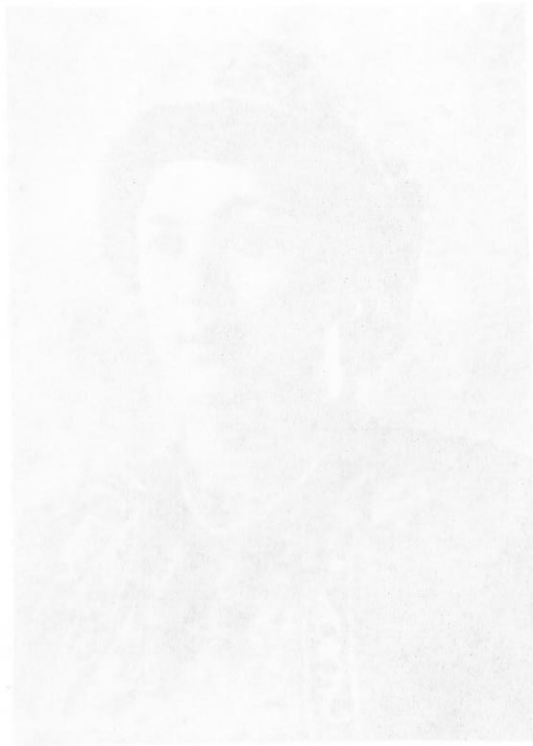
... የናንተ ሙያ የሚታወቀው ለሁን አይደለም፡ ጊዜና ትውልድ ካለፈ በኋላ ሥራች
ሁና ስማችሁ ለገደገና በአደስ መልክ ቀርቦ ታሪክ ሲያስታውሰው ነው። የጽሑፉም ፍሬ
የሚለቀመው ካፈራ በኋላ በሰላም የናንተም የሥራ ፍሬ የሚታወቀው ካለፋችሁ በኋላ ነው።
ይህን እናንተ የጻፋችሁትን ማስታወሻ ይዞ የሚመጣው ትውልድ እውነተኛውን ታሪክ
ለመጻፍ ሲጠቀምበት ነው።
መጥው ትውልድ፡ ይህን የናንተ የሥራ ፍሬ መነሻ በማድረግ በበለጠ ድልና ዕድል
ለማግኘት መነገዱ ተከፍተለታል። (ፋ. ሪ. ሥ.)

የዚህ ሰዓት ዓመት ህዝብ የሚገኘው ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ለዚህ ሰዓት ሰዓት ህዝብ የሚገኘው ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ለዚህ ሰዓት ሰዓት ህዝብ የሚገኘው ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ለዚህ ሰዓት ሰዓት ህዝብ የሚገኘው ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።

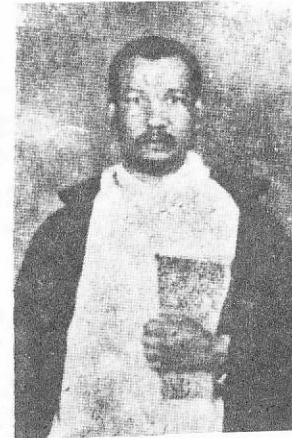

እሳዩን ሳይ እንደባባ የሚገኘው ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ታላቅ መቅሠፍት የሚያመጣ ሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ታላቅ መቅሠፍት እንደወገደ በእንደነት ትምህርት ማስማት ለሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 መሥመር ወይም ክፍለ-ሀገር የሚገኘው ሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 መሆኑ የታወቀ ነው። እንደህ የመላው ዓለም በሰዓት ሰዓት ሆኖ ነው።
 ይህ በቅርባችን የሚያገራመርመረው ሰዓት ሰዓት እንደቀርና በዓለም ትክክለኛ ፍርድና በሰዓት
 እንደወርደ፡ የየመንገዱት መሪዎች ሐሳብ በዚህ መንገድ እንደመራ እንደያደርገልን፡
 ሆሉን ወደሚቀረው እምላክ ጸሎታችንን እናቅርብ። (ግር እቲ መነ)

ወይም ሌላ ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡
 ለዚህም ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡
 ለዚህም ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡
 ለዚህም ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡
 ለዚህም ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡
 ለዚህም ምክር ቤት ለመሆን ይችላል፡፡

ፈቃድ

ፊ.ቀ መዘምራን ሞገስ ዕቀበ ጊዮርጊስ።

ያልሞተ ሰው የሚንቀሳቀስ ሬሳ ነው፡፡
 ሥዕል ግን የማይንቀሳቀስ ሕይወት ነው፡፡

ሰውና ሥዕል፣ አካልና ምስል።

ከሰው ጉልበት የሥዕል ጉልበት ይበልጣል፡፡
 ሰውየው ሲጋደም እርሱ ጤጋ ብሎ ይተመጣል፡፡

ሥዕሉ ሆይ፣ ከኔ ዕድሜ ያንተ ዕድሜ ይረዝግል
 እኔ ስሞት ያንተ መስጠት ይገርግል፡፡

ሰላምታዬን አቅርብልኝ ለመሠረተው ትውልድ
 እንተ ሰንበች ነህና እኔ አፈርዋናት ስኪድ፡፡

14450

መ ቅ ድ ም ፤

ይህ «አንጋረ ፈላስፋ» የተባለው መጽሐፍ ከክርስቶስ ልደት በፊት በየዘመናቸው የተነሡ የግሪክ (የሌሎችም አገር) ፈላስፋዎችና እንዲሁም ከክርስቶስ ልደት በኋላ የተነሡ መንፈሳውያን ሊቃውንት ከተናገሩዋቸው ምርጥ ምርጥ ቃላት ተወጣጥቶ በቀድሞቹ የኢትዮጵያ ሊቃውንት ትጋት የጽርዑን ክጽርዕ » የዓረብኛውን ከዓረብኛ ቋንቋዎች ወደ ግእዝ የተገለበጠ ነው ።

ይሁን እንጂ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ አታሚ መኪናዎች እስከ ተፈለሰ ፋቦት ዘመን ድረስ በእጅ የተጻፉ መጽሐፍቶች ሁሉ በታላላቅ ገዳማትና አድባራት ካልሆነ በቀሩት አብያተ ክርስቲያናት እጅግም ስለማይገኙ ፣ ጠቃሚነታቸው ለጥቂት ሰዎች እንጂ ለብዙዎች ሳይሆን ብዙ ዘመናት ማለፉ የታወቀ ነው ። ያውም ቅሉ የግእዝን ቋንቋ አጣርተው ከሚያውቁት ሊቃውንት በስተቀር ፣ ጠቃሚነታቸው ለተራው ቤተ ክህነትና ሕዝብ ሳይታወቅ ይኖር ነበር ። ነገር ግን ከፈላስፎች አንዱ «ጊዜ ፣ ዕድሜ ቦታ ፣ ፈቃድ ችሎታና ስምምነት እነዚህ ፪ቱ ነገሮች ከተረዳዱ ሥራ ሁሉ ይፈጸማል» አንዳለ ፣ (ምዕራፍ ፳፮) ፤ ሥራንና አሠሪን ከጊዜ ጋር ለማገናኘት የተለየ ችሎታ ገንዘቡ የሆነ መልዕልተ ባሕርይ እግዚአብሔር ኢትዮጵያን ሌሎች ዓለማት ከደረሱበት የሥልጣኔ ደረጃ ለማድረስ የተቀደሰ ፈቃዱ ስለሆነ ፣ ግርማዊ ንጉሠ ነገሥት ቀዳማዊ ኃይለሥላሴን አሥነሥቶ ከ፲፱፻፲፬ ዓ/ም ጀምሮ በኢትዮጵያ የሚገኙ መጽሐፍቶች ከግእዝ ወደ አማርኛና ወደ ተፈለገው ቋንቋ እየተተረጉሙ በዘመናዊው አታሚ መኪና በብዛት እየታተሙ ለገዳማቱ ለአድባራቱና ለሕዝብ ሁሉ እንዲዳረሱ አደረገ ።

ይኸውም «አንጋረ ፈላስፋ» የተባለ መጽሐፍ ከላይ እንደ ተባለው በአንዳንድ ታላላቅ ገዳማትና አድባራት ካልሆነ በቀሩት አብያተ ክርስቲያናት ስለማይገኝ ፣ ተጠቃሚዎቹ አንዳንድ ተመልካቾች ነበሩ እንጂ ብዙዎች አልነበሩምና ፣ በአንዳንድ ቦታ ታሸገ ጠቃሚነቱ በጥቂት ሰዎች ዘንድ ተወስኖ ሲቀር ፣ መላው ሕዝብ በተለይም የጊዜው ወጣቶች ፣ እስተማሪዎችና ተማሪዎች እንዲካፈሉትና እንዲጠቀሙበት በማሰብ ከግእዝ ወደ አማርኛ መተርጎሙ የተሻለ መስሎ ታየኝ ።

አስቀድሜ ሐሳቤን ለአቡነ እንድርያስ ገዳም አበምኔት ለመምህር ኃይለ ሥላሴና ለደብረ ቢዘን ገዳም አበምኔት ለመምህር ተወልደ ብርሃን ባካፍላቸው፡ ከየገዳማቸው የሚገኝ መሆኑን ገለጡልኝ ። ልመናዬ ገም ተቀብለው ከየገዳማቸው የሚገኘውን አንጋሪ ፈላስፋ አስመጥተው ሰጡኝና ሁለቱን መጻሕፍቶች እያስተያየሁ እርስ በርሳቸው አስተራርሜ ሳበቃ ግሕዙን ወደ አማርኛ ተረጉምኩት ።

ስተረጉመው ምንም እንኳ እነጋገሩ አጭር ሆኖ ምሥጢሩ የረቀቀና የጠለቁ ቢሆን የተቻለውን ያህል ከዘይቤው በጣም ሳይርቅ፡ መሠረታዊ ሐሳቡን ሳይለቅ፡ እንዳንድ ጊዜም ኃይለ ቃሉንና ምሥጢሩን ለማፍታ ታት መግለጫን እየሰጠሁና አስተያየቴን እየጨመርኩ፡ መግለጫውንና አስተያየቴንም በቅንፍ እያደረግኩ ነው ።

በዚያውም ላይ፡ ሥነ ጽሑፉ ከሰሎሞንና ከሲራክ መጻሕፍት ጋር እንዲሁም ከሐዲሳትና ከብሉያት መጻሕፍት አልፎ አልፎ ስለሚገናኝና ስለሚመሳሰል፡ መሰል መሰሉን እንደጥቅስ አድርጌ አግብቼበታለሁ ፤ እርሴም ጭቅጥር በሆነ ቅርጽ - ፊደል ተለይቶ ይታያል ። እንዲሁም ከጥንታውያን አባቶች ሲያያዙ የመጡትን ምሳሌዎችና ተረቶች እንዳንድ በሕይወተ ሥጋ የሚገኙ ታላላቅ ሰዎችም የተናገሩዋቸው ምርጥ ቃላቶች ከሚመሳሰሉዋቸው ቃላቶች ጋር እንዲዛመዱ አድርጌአለሁ ።

ደግሞም ለአጻጻፉ ሥነ ሥርዓት፡ ምዕራፍ ወይም ክፍል ስላልነበረው አንባቢውን እንዳያሰለችና እንዳይመነችክ ስል በመጠን በመጠኑ ምዕራፎችን አገጅቼበታለሁ፡ ምዕራፉም እስከ ጽዕ ይደርሳል ። በተለይም ነገረ ጥበብ፡ የተባለ አለበት ።

የፈላስፋው ስም ከሚጠራበት መሥመር ስሙን እየጠራ «እገሌ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ይላል ። የፈላስፋው ስም ከማይጠራበት መሥመር «አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ በማለት ተጽፎ ይገኛል ። በስተመሠረታዊ ከራሴ አስተያየት ጥቂት ቃላቶች ተጽፈው ይገኛሉ ።

የመጽሐፉ ይዘታ፡ ምክር መንፈሳዊና ጥበብ ሥጋዊን በሰፊው ከመስጠቱ በላይ «የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው» እንደተባለው መደበኛውን ሃይማኖት ሳይለቅ በሰፊው አይገለጽና አይሠራበት እንጂ ጥንታዊ ሲሆን ዛሬ አዲስ ነገር መሰሉ የሚታየውን የላይንሱን አስተያየት በሰፊው ይገልጻል ። የረቂቃነትና የግዙፋነት ሥነፍጥረቶች አኳኋን አንድ ባንድ እየተነተነ ይናገራል ። የ፪ቱን ባሕርያቶች ማለት የነፋስ፡ የእሳት፡ የመሬት፡ የውኃ ጠባያቸውንና ሁኔታቸውን፡

ሥራቸውንና አድራጎታቸውን አፍታትቶ በመግለጽ ያስረዳል ። የሰው ነቃችንን ዋና ዋና ሕዋሳቶች በፅኑ የመሰንቆ አውታሮች እየመሰለ፡ ከየራሳችን ሕዋሳቶች ለየአንዳንዱ የሚሰጠው ስሜትና ልዩ ልዩ ጣዕመቃና እንዴት እንደሆነ ሳፍራ፡ ሳውዳ ዳም በልቀም በተባሉት የ፪ቱ ባሕርያት ጠባዮች አማካይነት መሆኑን ያመለክታል ።

ሕልም መላእክት ከእግዚአብሔር ታዘው ለሰዎች የሚያደርሱት የታሸገ የራእይ ደብዳቤ መሆኑ፡ በሙሉም በከፊልም የታመነ ሲሆን፡ የቀራጽ ሕልሞች ግን እላይ ከተዘረዘሩት ከ፪ቱ ባሕርያት ጠባይአለመስማማት የሚፈጠሩ ቅጥቶች እንደሆኑ፡ እነ ጋሊናስ በሰጡት አቆጣጥሮት መሠረት ከሳፍራ ከሳውዳ ከደም ከበልቀም መጋጨትና አለመስማማት የሚፈጠሩ እንደሆኑ ሁኔታቸውንና አመጣጣቸውን እንድንገልጽ ይቻላል ።

ለምሳሌ፡ የውኃ ጠባይ ሲጸና፡ ሰውየው፡ ባሕር ውስጥ ገብቶ ሲዋዥቅ ሲጠልቅ ከባለንጅሮቹ ጋር በውኃው ሲራጭ፡ በባሕር ማርከብ ሲመላለስ፡ ዓጣዎችን ሲያጠምድ፡ እንዳይበሉት ፈርቶ ሲሸሽ፡ መሬቱ ባሕር ሆኖ ሲያሰጥመው፡ ጉርፍ ወሰደን ሲል ይሆንና ይህን የመሳሰለውን እያላየ ሲያቃዝው ያድራል ።

የየፋስ ጠባይ በርቶቶ ያደራ እንደሆነ፡ ሰውየው ሲሮጥ፡ ሲሸቀዳ ደም፡ ሲሸሽ፡ ፈረሶች በቅሎች ሲጋልቡ፡ ባቡሮችና ሠረገላዎች ሲሸከረከሩ፡ አጭጥላኖች ሲበጩ የተኛበት አልጋ ሲዞርና ይዘት ሲገልባበጥ ይህንና ይህን የመሰለውን ሁሉ ሲያሳየው ያድራል ።

የመሬት ጠባይ ሲጸና፡ ሰውየው፡ ዐፈር ተንዶ ሲጫነው መሬትን ሲቆፍር የቆፈረው መሬት ጉድጓድ ሆኖ ሲውጠው፡ በሮቹን ጠምዶ ሲያርስ፡ ዘፍን ሲዘራ ማሳውን ሊያሰልስ፡ የዘረው በቅሎት ቦታ የውኃ አይቶ ሲደሰት፡ ወይም አልበቀለም ብሎ ሲተከዝ፡ ሲያርስ ሲቆፍር በመዋሉ ያቅምት ሲተኝ ሲያንቀላፋ ይህንና ይህን በመሳሰሉ ቅጥቶች ሲባከንና ሲባንን ያድራል ።

የእሳት ጠባይ አይሉ ሲንቀሳቀስ፡ ሰውየው፡ ዱር ገደሉ ሲቃጠል፡ ባሕሩ ሲያንጸባርቅ፡ ሙብራቱ ሲበለጠጥ፡ በማየ በመብረቅ ሲታረስ የተኛበት ቤት እሳት ተሰቆበት የእሳት አጭ ያለህ እያለ ሲቀበዝብ፡ ብርድ በርዶት አሳቱን እየጫረ ሲሞቅ፡ ምናልባትም እንዳንድ ጊዜ የማያውቀውን ገሃጤ እሳት አየሁ እስከ ማለት ድርሶ የሚቃዥበት ጊዜ አይጠፋም ።

መጽሐፉ፡ ከአንጋገሩ ክትነትና ከሚሰጠው ጣዕመ ምሥጢር የተነሳ ሲያንበትና ሲመለከቱት ቢውሉ ቢያድሩ አይበለቸም፡ እይጠገብም፡ መጽሐፉን የሚመለከት ሰው ሁሉ የየራሱንና የሰዎቹን፡ መጥፎም ሆነ መልካም ጠባይ ከዚያው ያገኘውና ተፈጥሮው ከሰብአዊ መሥራቂያ ውጥቶ ወደ አራጃታዊ ጠባይ ያዘነበለበት ካልሆነ፡ ሕዚሞች፡ በብዙ ድካም ሊያድኑት ካልቻሉት ከመጥፎ ጠባዩ ሳይድን (ሳይታረም)

አይቀርም ተብሎ ተሰፋ በደረግበት በእውነቱ ቃለ አጋኖ መስሎ ሊታ ሰብ ባልተገባ ! - - - - *

የተጻፈው ሁሉ እኛን ለመምከርና ለመገደብ ተጻፈ ፡ በትዕግሥታችንና መጻሕፍትን በመመልከት ተስፋችንን እናገኝ ዘንድ - - -
(ሮጫ ፡ 17 ፡ 8)

ሊቀ መዝምራን ሞገስ ዕቁበ ጊዮርጊስ ያሉ።

SECRET

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ለገዢ ረሳብ፣ ከአለም የግብአት ጥገና አይገኝም ለእኛ ሕገ
መንግሥት በግብርና ላይ ይፈርዳል። ለገንዘብ ጥገናም በግብርና
ላይ ይፈርዳል። ለገንዘብ ጥገናም በግብርና ላይ ይፈርዳል።

[illegible]

አገሩ ረላላ ጥን ፅዕ ቢ ነገር ይታወቃል አለ = ይኸውም ፡
ዘ/ሰዎች ለፍጥ ሰላም እንደሆነ ሲባሉ ረጥና ይፍጥራል =

ለ/ ወዲያና ወዲህ እያለ አንድ ላይ አይቀመጥም ፣ አፍቁጫ ግለ
ትን ይወዳል እንጂ አንድ ላይ መቀመጥን አይወድም ።
ሐ/ ያንኘውን በውሀ ላይ ለመቆየት ላይ መረግረው ያምንዋል ።

«መረጃውን ገንዘብ እንደሆነው ይሆናል፡ ባርም ያሉት (አዘቡ) አገረገዢው እንዳይረገው ያደርጋሉ» (ሲራክ፡ ፲፩) (እንደ ገንዘብ አጥፊዎች፡ ገንዘብ ሲገባቸው አጥፊዎች ይሆናሉ፡ ይህም እንዲሉ)

ከፋላስፍች ልንጸገንዳህ አለ፤ አለገደኝቸው በቻቸውን ሲሆኑ የማያምርባቸው አምስት ነገሮች አሉ፤ እሊሁውም፡-

1100g 7A7

ሥ/ ስምዎን፣ የሌለበት ተጋቢ ናቸው።

እንዲሁ በሰው ሠራተኛ ቀጥቶ የሰጸገህ ማነው? ቢሉት የሰነድተን
በንፍፍ አይቼ በገዛ እጄ ተሠራሁ ተቀጣሁ ከርሷም(ከሰንፍፍ) ራጅሁ አላለ

ሀ/ሰው ሁሉ ቸር አዘኝ መሆን

ከዚህ በፊት አንድ አንድህ እሱ፣ ፍጹሙ የማረለት ሰው፣ እግሩ
በጣህ ይህም ዓለም በወደ የውጭ ዓለም ዓለሙን የሚረዳለት።

ለብ. ቅን ልዩነት ለውጥ አግዞታ ባሕር ሥራውን ሁሉ ያቋርቃል፤ ያከ

ጭንቀታል፡፡ እግዚአብሔርንና አሰቃ የጭንቀት ሥራ የሥራ እንደሆነ፡፡ እግዚአብሔር፡፡ በርሱም ዘንድ በሰውም ዘንድ የተወደደ የደርገዋል፡፡

አንድ ሰው፡፡ አንዱን ፈላስፋ ፈረሰን መጋለብ ብማር ትወዳለህን ቢለው፡፡ ይህ ጊዜ ምንተ ጊዜ ነውና አፈቀደህ ብዎትለው መብቱ ምንተ ነው አለው፡፡

ፈላስፋው ሊያጋጅበት፡፡ አንድ ደንቅፍ ሰው ከደንጋጃ ላይ ተቀምጦ ስለወጣና እረግ፡፡ ደንጋጃው በደንጋጃው ላይ ተቀምጦል፡፡ ብሎ አፈዘበት፡፡

(ተግራምት የግምገማውን ሰነፍ ተግራ ደንጋጃ የግራት ይህንን ይዘው ነው)

አርሰጣጣሊስ፡፡ ለሰው ከሥራ ሁሉ እንደምን ያለ ሥራ ገንዘብ ግድረግ ይገባዋል? ቢሉት፡፡ ሰው ገንዘብ ግድረግ የሚገባው፡፡ ግታውን ሰጥቶ ተዋቅሎ አብራው ከመስጠቱ የምትወጣውን መርከብ ገንዘብ ግድረግ ይገባዋል፡፡ ይህችውም፡፡ ከቆውና ከበገው ለጉዞት ከከፋ ለይቶ የሚያውቅባት፡፡ ከፋትንና ዓመፅን ከግድረግ የሚመለስባት (ሊተኛ አብራው የምትተኛ፡፡ ሲነሣም አብራው የምትነሣ) በተፈጥሮ የተሰጠችው ሕክምናው ነች አል፡፡

በሌላ ሁኔታዎች አንዱ፡፡ ልጅህን እናደምን ድርጅቱን ተቀብሎ ሰላማዊ የቆየት፡፡ አርሱም ጠጥቶ ያልሰከረ እንደሆነ እኔ እንደምወደው ሆኖ ይኖራል፡፡ ጠጥቶ የሰከረ እንደሆነ ግን መጠጡ እንደ ወደደው ሆኖ ይኖራል አላቸው፡፡

እብራጥ፡፡ የተባለውን ፈላስፋ ከነፍሰና ከሥጋ ማንኛው ያደክማለት ነፍስ ታደክም ይሆን ወይስ ሥጋ? ቢሉት፡፡ ነፍስ ታደክማለች፡፡ ሥጋ፡፡ ነፍስ ከሌላት ብቻዋን አታደክምም አለ፡፡

ዳግመኛም፡፡ ነውርና ኃጢአት የሌለው ሰው ይኖር ይሆን? ቢሉት፡፡ ነውርና ኃጢአት የሌለበት ሰው ይኖር፡፡ ይላለውን ነባር አላቸው፡፡

አንድ ፈላስፋ፡፡ አንዱን ሕገረዛዊ ሰው ፡፡ ጓደህ አለሁ፡፡ አንተ በሌላ ሰው ላይ የምታሳብቀውን ማሳባት መቀበል ይገባልን፡፡ ወይስ ሰዎች ባንተ ላይ የሚያደርጉትን ሰብት ቢቀበሉት ትወዳለህ? ቢለው፡፡ ሁሉም አይገባም አለ፡፡ አርሱም አንዱን ሰው ላይ የሚያደርጉትን ሰብት ይተው ዘንድ፡፡ አንተም በሌላው ላይ የምታደርገው ማሳባትህን ተው አለው፡፡

በሌላ የተቀረበው አንተ ከራሳው ጋር ስለሆነ ማንኛውን አይደለም? (፪፡፡ ፩፡፡ ፩)

፲፩ ፈላስፋው አፍላገጥ፡፡ ሰው አጥቷን ወደቀል የሚችለው በምንድር ነው? ቢሉት፡፡ (በሙሉ በሙሉ) ሥራ ቢያደርግለትና ብዙ ትጥቅታት ቢሠራለት ነው፡፡ ለጠላት ከዚህ የበለጠ መሰረዝና ማዋገድ የለም አለ፡፡

፲፪ ሰው ሥራ ለሥራ፡፡ ለሙሉ ለሙሉ፡፡ ይህን ያደርግህ እንደምን፡፡ የላሳትን ፍጥ በራሱ ላይ ትክክረህን ከተወጣ በመልካም ለሰጥና እንደ ሰነፍ ሊታወቅ (ርሙስ) (፪፡፡ ፩፡፡ ፩)

በፈላስፋው አንዱ፡፡ ሊያዝነለት የማይበረረዝና የማይገባ ነገር ምንድር ነው? ቢሉት፡፡ የክፉ ዕዎች መሞት ነው አለ፡፡

፲፫ ከሌላው አንዱ፡፡ ከሙሉ ሁሉ ወደፊት የምትመስገንበት የምትቀረበት ጊዜ መቼት ነው? ቢሉት፡፡ በወገድም ላይ መከፈት በደረሰበት ጊዜ ጸሎትን ለመፈጸም ደግሞ ሰነፍ በፍትነት ሂደት በደረሰበት ጊዜ ነው አለ፡፡

፲፬ አፍላገጥን ጥበብን ስትሰበስብ ገንዘብንስ ለምን አልሰበሰብክ ቢሉት፡፡ ጥበብ ፈጽማ የክበረች ትሆን ዘንድ ብዩ ነው፡፡ ወላግን ከብርሃን ያደረገውን ደረጃ ማን ነው? ተከላን ከብርሃን ነብርን ከፍላግ ላምን ከእንባላ ያወጣል ማን ነው? እንደዚህም ሁሉ ጥበብ ገንዘብን ከመውደቁ ከመለብስስን ያር አይስማም ብዩ ነው አላቸው፡፡

፲፭ ሌላላት፡፡ ጓደኛ መሞት የሚችል ባርያ የለም፡፡ ባይሆንም ላንዱ ይታዘዛል፡፡ ላንዱ ለይታዘዝም ላንዱ ሆኖ ሁሉ እናንተ ሰገዘበና ለእግዚአብሔር መግዛት ሊቆሉላችሁም (ጥ፡፡ ፩፡፡ ፩፡፡ ፩)

፲፮ አንዱን ወደፊት የሚያስተካትት፡፡ ዳርገን ከመላጣ ያር እንደ የሚደርጋት ግን ነው (፪፡፡ ፩፡፡ ፩፡፡ ፩)

፲፯ ፈላስፋው ከመናገር ዝም ማለት የማይቻለበት ጊዜ መቼት ነው? ቢሉት፡፡ ቆይታ ለቆይታ ለመቆየት በሚያስጠይቁት ጊዜ ለፍን በትኩረት ለሕግ ለጉም ለሰብዶሞር ያደርጉት ጊዜ ነው አለ፡፡

፲፰ ሰቅራጦስ ከአንበሳ ክፉ የትኛው ነው? ቢሉት፡፡ እንስሷ እንበሳናት አለ፡፡ (ከፋት ከወንጾች ይልቅ በሴቶች ይጸናል ቢል ነው)፡፡

፲፱ ዳግመኛም ከመጋዝ የትኛው ነው ስለታም? ቢሉት፡፡ ከመጋዝ ስለት የከብቀች ስለት ይበልጣል አላቸው፡፡ በፈላስፋው አንዱ ስለ ክፉ ሴት ሁኔታ ቢሰጥ፡፡ ክፉ ሴት ሰላምና ዕርቅ የማይተኝበት ጦርነት ወደም ውሲያ ያት አለ፡፡

ፈላስፋው ዲዮጋንስ፡ አፅዳኝ ምልክቱን (ቁጥጥ) ሲጻጽ ላለ አየ
ውና፡ በቅዱስ ምልክት ነበር፡ ለሌላ ግን ባለቤቱ (ቀሪቱ) ቆጥሎ ሆነ፤
ምን ይሆናል? ብሎ ተገረጠበት።

ዲዮጋንስ፡ ሞት እንደምንደር ናት? ቢሉት፡ ሞትስ ባለጸገችን
የምታስደነግጣቸው ድሆችን የምትናፍቃቸው ናት ይሉ።

«የእድገት ጥታቸው ሕይወታቸው ነው (ያረድ)፡ የእድገት ሕይወት ጥታቸው በእጣላቸው
ሕር ሆነና ከሰር፡ ነው (መዝ፡ 112) የጋጠላት ሰው ጥት ገንጸን የሕፃን ነው
(መዝ፡ 80)»

አንድ ባለጸጋ ዲዮጋንስን ጋብዞ ወደ ቤቱ ወስዶታል፡ ባለጸጋውን
ምን የመሰለለ ነጭ ሕር ለባላቸው ተሸላፊ ሕይወት ለባላቸው ሕይወት፡ ለካ
ይህስ ተሰርቶ ተቀጥቶ ያላደገ ባለጋ ጥራል፡ ተሰርቶ ተቀጥቶ ያለደገ
ባለጋ ምላሱን አወቀውና ግራና ቀኙን ተመልክቶ ሲያደቃ ከባለጸጋው
በቀር እንትፍ የሚለበት ቦታ ቢያጣ፡ ከፊቱ ላይ እንትፍ አለበት፡ ባለ
ጊዜው ባለጸጋ፡ በጣም ተናደደና ለምን እራሱ ላይ እንትፍ አልከብኝ!
ብሎ ተቆጣጠው።

ዲዮጋንስም ሰው ሆኖ በመጥፎና በቆሻፋ ቢታላይ ምሩቅን ንቅ
ትፍ ያልዘገደ አይባወውም፡ እኔም በቤትህ ውስጥ ግራና ቀኝን ብሞስ
ከት ካንተው ብቻ በቀር ጥፋት ያለበትን ለታላላቅ ሀሳቦች ስባዘዝ
ነው አለው።

ፈላስፋው ግን እንዲህ ማለቱ፡ ቢትህስ መልካም ነው፡ እንት ግን
አእምሮ የጣህ ያልተቀጣህ፡ ያልተገሠጸክ ባለጊኑ ህ ማለቱ ነበር።

እንዲሁም አንዲት ልጃገረድ ባርያ ተብሎ በትግር አያትና ጭህቶ
የሚወለድ ሷትና የሚሰነግሷት ሾተል ለግን ትሆን ነብሎ ቶደኝቅባት
ይኸውም በአጋር ይታወቃል ምሳሌ (ጳ፪፡ 92)

ፈላስፋው እንዲህ አለ፡ ሰው በመናገሩና በሰውነቱ ከሌት
ሰላ የተለየና የከበረ ነው፡ ለ ነገር ግን የማይናገርና የማይታዘዝ ሆኖ
ሰላ ወደ መሆን ወመለሰ ነው።

«ሰው ከሰር ሲሆን ከሰርን አላውቀው እንደ እንስሳት ሆኖ በገሰርን መሳተፍ
(መዝ፡ 92፡ 18)

ፈላስፋው ሀርመሶ አንዱን ሰው የማይገባ ነገር ሲናገር አፋቱ እንደ
ዲህ አለው፡ ወዳጁ ሆይ አንተስ በገዛ ከገረሮችህ ቃል ይባላለህ፤ ዛሬ
ጣሪህ ፊት ቆመህ ታንባለህ፡ እስኪ የምትጽፈውንና የምታነበው ዓላማ

ተውሰው? ፈጣሪህን መባደልህ ይቅርና እንዳንተ ባለ ፍጡር ሆኖ ስንኳ
እንደዚህ ያለ ከፋ ነገር ብትጽፍና ብትነብ አትረረም።

«ዓቶን ከሰርህ በግረድሰት ዛሬ ላት እጃቸው ሆኖ እላንና ላላ ፍጡር ነው።»

ከፈላስፋው አንዱ ሰው እንደምን አድርጎ ወደ ፈጣሪው ወደ ጳጳስ
ዚህ ብሔር ሂት ይደርሳል? ብሎት፡ እንዲሁ አለ፡ በሕይወቱ ላለው
ሥራ ቢሠራ ነው። ሰው ከገፍ ወጥቶ ለገዛ ጊዜ ከቆየ በኋላ ወደ ሁሉ
ተመልሶ ከሚለቱ፡ ከልጆቹና ከሀሙሳቱ ሲገናኝ ደስ እንደሚለው ይሉ
እንደዚሁም በሕይወቱ ላለ በጉሥራ የሠራ ሰው ለጥፋት ደስ አያለው
ወይ ፈጣሪው ይደርሳል። በሕይወቱ ላለ ከፋ ሥራ የሠራ ጋጠላት
ገንጸን፡ ጌታውን የባደለ ባሪያ አየረራና እየተገተተመ እንደሚተርብ
ሁሉ፡ እንደዚሁ ባርያ በመፍራትና በመንቀጥቀጥ ለመቀስ ከፈጣሪው
ፊት መቀረብ አይቀርበትም አለ (ግብ፡ 38፡ 92፡ 92)

እንዲሁም አንድ ሰው፡ ባለገገራውን ከፋኛ ሲሰድበው ሰማኛ
ወዳጁ ሆይ! የእግዚአብሔርን ስም የሚጠሩበትን አንደበት እንዲህ ያለ
ውን ከፋ ነገር ሊናገሩበት ይገባል አለው።

«ከሰር በግረድሰት ለሰው፡ እንደሚለው፡ በሕይወቱ ላለው ለሰው
የተፈጠረ ሰውን እንረጋግጥለን፡ ወንድማዊ ሆይ፡ ካንድ ለፍ ሰርከትና ሙርካ
ደመህ ሆኖ እንገባም (ያለ፡ 1፡ 4፡ 1)

ዓለምን የጥወ (የናቶ) አንዱን ፈላስፋ ዓለምን የተጥወ (የናቶህ)
ሰለምን ነው? ብሎት፡ ከሰር በገዛ የሚለድ ሙሆኑን ሰለ ተፈጥሮ ላለ
ወድ በገዛ ከሙሉ የት በፊቱ ከሷ ሙሉ የት ወደድኹ አላቸው።
«የላሉ ሳይገኙ አይሉ ሳትገኙ አትገኙ ሳትገኙ ሳትገኙ ሳትገኙ ሳትገኙ»

የቆራና ፪፡
ፈላስፋው ጋሊላኖስ፡ ልጁን የሰው ፍትህ እንዲደርሰው ከፈለ
ገህ ቀርቶህ ተተህሉ ሳይባል አለ።

«ልጁን የሚወድ ሰው መቆጣጠርና መቆጣጠር ያለ አይደለም፡ በልጁ መልኩ
ሕግ ያለው ሆኖ (ሲክስ፡ 8፡ 1፡ 1)

የጥመኛም እንዲህ አለ፡ በዚህ ዓለም የሚኖሩ ሰዎች ሁሉ እናን
ዋራቸው የማንገደኝ አኗኗር መሆኑን ሊያውቁ ይገባቸዋል፡ ማንገደኝ
ከገባበት አገር (ቤት) ለጽሮ ሲነጋ ተነሥቶ እንደሚሄድ ወሎ ለነበሩ
ከዚህች ዓለም በሞት ተለይተው መሄድ አለባቸውና።

(附註：本圖係根據一九四九年一月一日以前之資料繪製，其後之變動未予反映。)

ከፋ መሥራት የቁጠታው ድምፅ (ከፋ ከፍተኛ) የተሰማ

የጥገዋ ሰው ህብታም ይሆናል፡ የተሳተጠ ግን የግዛቱ ላይሆን አባቱም የላረፈ ሰው የራሩው ነገር ሊደርስበት ሞግድኑ መጠነኛ ይሆናል፡ ሞግድኑ በጣም ሲሆንም ለመደራቱ ይጣራል፡ ከተገራም ያያል፡ ካም ያስተውላል ካስተዋለም ያውቃል፡ ካውቅም ይሠራል፡ ከሠራም ያለምን አሸንፎ የወደደኛው ያለም ቤቱን ሠራ፡ (ካልተገራ ለያውቁ፡ ካላውቁ ለይደሩት ለገደ ግለት ነው፡፡)

በዚህ ሰው በሰው ቅጥ ስር በሰው ሥርዓት ደረጃ ማድረግ ይቻላል። የሰው ሰው በሰው ቅጥ ስር በሰው ሥርዓት ደረጃ ማድረግ ይቻላል።

እንዲሁም በሐሰት ከመናገር የማይናገሩ ድጻ መሆን ይሻላል ።

የተደሰቱ ሰዎች ገና ከሩቅ ሲያይዋቸው ደስ እንዳላቸው ይታወቃል ።
ልብ ደስ ሲለው ፊት ይበራል ፣ ልብ ሲተከዝ ፊት ይጠቀራል ። (ምሳሌ ፡ ፲፩ ፡ ፲፫)

ታማኝ ሰዎችም ታማኝነታቸው የሚታወቀው የወሰዱትን (የተበደሩትን) ገንዘብ ሲመልሱ ነው ። ልጅና ዘመድም በችግር ጊዜና በሚፈለጉበት ጊዜ ይታወቃል ። የወንድምነት ጠቃሚነቱ የሚታወቀው በችግርና በገንዘብ ጊዜ ነው ።

ብልህ ሰው ፡ አስተዋይና ቅን ንጉሥ በሌለበት አገር አይኖርም ።
እንዲሁም ባል ከሌላት ሴት ዘንድ አይደርስም ። አእምሮ ከሌለው ከሰነፍ ሰው ጋር አይወዳጅም ።

ሊያደርጓቸው የማይገቡ ሦስት ነገሮች አሉ እነሱም ።
ሀ/ እግዚአብሔር በቀባው ንጉሥ ላይ መሳቅ መሳለቅ (መክሰብ ፤ ጽ)

ለ/ በዐዋቂና በጀግና ሰው ላይ መዘበት ፡ (ጢም - ፩ ፡ ፩ ፤ ፪)

ሐ/ በሚመክርና በሚያስተምር ልባም ሰው ላይ መቀላድ ናቸው (ሮሜ ፲፪ ፡ ፳) ።

ይህ እንደዚህ ያለው ነገር ለነሱ ሰብአዊ ጉድለት ይሆንባቸዋልና ።

ዳግመኛም ፡ ቂጣ የዐዋቂዎች ዕውቀታቸውን ያጠፋባቸዋል የጥበባዊ ጥበባቸውን ያበላሸባቸዋል (፩ ፡ ቆሮ - ፩ ፡ ፲፱) እርጅና ልብን ይቀንሳል ፡ ጥበብን ያስረሳል አለ ።

እንዲሁም ደግሞ ንጉሥ ብልህ አስተዋይ ቅን መሆን ይገባዋል ፡ በሕይወት እስክልም ድረስ ሲመሰገንና ሲመረቅ ፡ ከሞተም በኋላ መልካም ታሪኩ ሲነገርለትና በበጎ ስም አጠራር ሲወሳ ይኖር ዘንድ ፡ ወገኖቹን (ሕዝቡን) በሰላማዊ አገዛዝ እየገዛ ቅን ፍርድን እየፈረደ ማስተዳደር ይገባዋል ።

«እውነት ፍርድን የሚፈርድ ንጉሥ ዙፋን መንግሥቱ በተደላ በደስታ ለዘላለም ደንቱ ይኖራል» ተግግጽ ፩ ፡ ፲፪

ም ዕ ራ ፍ ፩ ።

የሕልምን ዓይነትና ሁኔታን የሚናገር አንቀጽ ።

ፈላስፋው ጋሊኖስ እንዲህ አለ ፡ ሕልሞች እርስ በርሳቸው ከተቀላቀሉቱ ካራቱ ባሕርያት (ከነፋስ ከእሳት ከውኃ ከመሬት) ይወለዳሉ ።

ደም በሕዋሱ ውስጥ ሲጸና (ሲዘዋወር) ሰውዬው በሕልሙ የማረ የማረ ቀያይ ነገርንና ደስ የሚያሰገውን ዓይነት ያያል ፡ ደም ሲገርፍ ሲፈስ እሳት ሲሞቅ ፡ አገሩ ጻፋ ገደሉ በእሳት ሲቃጠል ፡ መብረቆች ሲያንጸባርቁ ፡ መብራቶች ሲበለጩለጩ ፡ ይህንና ይህን የመለስለሰን የደም ኅብር ዓይነቶች ሲያይ ያድራል ። (ደም እሳታዊ ጠባይና ኅብር ነው) ።

ሳፍራ ፡ በሕዋሳቶቹ ውስጥ በብርታት ሲንቀሳቀስ ፡ ሰውዬው ከንፍ አውጥቶ እንደ ወፍ ሲበር ፡ ሲሮጥ ሲዞር ፡ ሲመለሳስ ፡ መሬት ሲዞር በት ይህንና ይህን የመሳሰለውን የነፋስ ዓይነት በማየት ሲባክግ ያድራል ። (ሳፍራ ነፋሳዊ ጠባይ ነው) ።

በልቀም ሲጸና ወንዞችንና ባሕሮችን በረዶንና ዝናምን ሲያይ ያድራል ፡ ከውኃ ውስጥ ገብቶ ሲሞኝ ሲራጭ ውኃን ሲጠባ ፡ ነጭጭ ነገሮችንና እንዚህን የመሳሰሉትን የውኃ ዓይነቶች ሲያይ ያድራል (በልቀም ማያዊ ጠባይ ነው) ።

ሳውዳ ፡ ሲጸና ወይም ሲዘዋወር ፡ መቃብሮች ሲቆፈሩ ፡ ጉድጓዶች ሲማሉ ፡ ሰውዬው ሲያርስ ሲቆፍር ሰው መቶ ሰዎች ሲቀብሩት ሲያለ ቅሱ ሲላቀሱ ፡ መሬት በጨለማ ተውጦ ጥቋቁር ዓይነቶችን እያየ በፍርሃት በረዳድ ሲፍበደበድ ሲንቀጠቀጥ ያድራል ። (ሳውዳ መሬታዊ ጠባይ ወይም ኅብር ነው) ።

ደም ፡ ሳፍራ ፡ በልቀም ፡ ሳውዳ ማለት ያቅቱ ባሕርያት ስሞችና ጠባዮች ናቸው ።

ሰው ፡ በነዚህ በ፩ ጠባዮች መንቀሳቀስና መነዋወጽ ምክንያት በሕልሙ ሲፈራ ሲደነግጥ ፡ ሲንቀጠቀጥ ያድራል ። የፍርሃት ዓይነቶች ፤ ናቸው ፡ እነሱም ፍርሃት ፡ ድንጋጌ ፡ ረዓድ ይባላሉ ። (ፍርሃት ያሕዘ ፡ ድንጋጌ የኖላ ፡ ረዓድ የጉልበት ናቸው) ።

የሕልምን ነገር ካነግን ዘንድ ፡ የጥንቃለና የግርትንም ነገር ማንነት የሚገባ ነው ።

ጥሹ ሰው ሐሰቱን ሕልምን በከንቁ ቀስፋ ያደርጋል ፡ ሐሰተኛው ሕልም ስነፋን ሰው ያስደነግጠዋል ፡ ሕልምን የሚያምን ሰው ጥላን እንደሚጨበጥና ነፋሱን እንደሚከተል ነው ። ሕልም ካለመሆን ወዳለመሆን ይፋለሳል ፡ በየወገን በየወገኑም የየራሱን ያሳይሃል ፡ ከላይ እንደተነገረው ማለት የእሳት ባሕርይ ሲጸና ፡ አገሩ ሁሉ ሲቃጠል እሳትን እየሚ

ርክ ስትሞቅ እንዳንድ ጊዜም የማታውቀውን ገንዘብ አሳት አየሁ እስከ ማለት አድርሶ ያቃዥሃል ።

የውኃ ባሕርይ (በልቀም) ሲጸና ወኃ ስትሞቅ ፣ እባሕር ውስጥ ስትጠልቅ ጉርፍ ወሰደኝ እስከ ማለት አድርሶ ያቃዥሃል ።

የነፋስ ባሕርይ (ሳፍራ) ሲጸና አምሮች በሰማይ ሲበሩ ፣ አንተ ስት ሮጥ ፣ ሰዎቹም ሲሮጡ አይሮጥላቸውም በሰማይ ሲያንገዥብህ ይታዩሃል ።

የመሬት ባሕርይ (ሳውዳ) ሲጸና ጉድጓድ ሲውጥህ ፣ መቃብር ሲቆ ፈር ተራራው ሲናድ አገሩ ሁሉ ሲታረስ ይህን የመሳሰለውን ቅዠት ያሳይሃል ።

በሰዚህ ፣ ከአረያ በግ እንዳይወለድ ከሐሰተኛ ሕልምም ቁምነገር አይገኝም ፣ ሕልም ፣ ጥንቅላ ሟርት ሁሉም ከንቱ ናቸው ። ለጊዜው ፣ ልብን ያስደናግጣሉ ፣ እንደምጥም ያስጨንቃሉ ፣ ይቅር ይል ዘንድ ከእ ግዚአብሔር የታዘዘ ካልሆነ ሕልምን ከቁም ነገር አትቀጠረው ለል ብህ አትሳድረው ። ሕልም ብዙዎቹን ሰዎች አስቷልና ፣ እሱንም ተስፋ በማድረግ ጠፍተዋልና ። በእውነት ያለ ሐሰት ከታየ ዘንድ ግን ይደረግ ላትዋል ።

እውነተኛ ሕልም ከሆነ ፈጥኖ ይደርሳል ፣ ከእግዚአብሔር ዘንድ ከታዘዘ አይቀርም ካልታዘዘ ግን ቢሉ ቢጨነቁ አይደረግም ። እውነተኛ ሕልም መሆኑንና አለመሆኑን በምን ይታወቃል? ቢሉ እውነተኛ ሕልም ከሆነ መላልሶ ይታያል ፣ ለልብም ይረዳዋል ።

ይህንንስ ቢሆን ማን ያውቀዋል? ብትል ፣ በትምህርት ምክንያት ብዙ መከፋ ተቀብሎ የተማረ ፣ የተመራመረ ሰው ያውቀዋል ፣ እንደ ቋንቋል እንደ የሴፍ ። በጥበብ ያልተነካ ሰው ግን የሚያውቀው ነገር የለምና ፤ ባሕርዮቹ ካለመስማማታቸው የተነሣ ሲያቃዥላቸው ያያረ ውን አምና በማይጨበጣው ሕልም ይታሰሳል ። ሟርትና ጥንቅላ ግን እግዚአብሔር ወደ ፊት የሚያደርገውን ነገር ሰው ወይም ዎፍ አስቀድሞ ያውቀዋል ማለት ሰዎቹንና ዎፍቹን የእግዚአብሔር አማካሪ አነጋጋሪ እንደ ማድረግ ስለሚታሰብ ከፍጹም ከሕይወት ወገን የሚቈጠር ነው ።

ነገር ግን የማይመደወትበት ሀብት በከንቱ እንዲጠፋ የሚያስደርግ የሰይጣን ማታለያ ፣ የጣንቋዮቹ መባዶ እንዲሆን የተረፈደ ፍርድ ይሆን ይሆናል ። (ሲራክ ፣ ፬፩ ፣ ፩ ፣ ፲ ፣ ተመልከት) ።

ነርሳርዮስ ኃይል የአንበሳ ፣ (ሀድአት) ዝግታ የበሬ ፣ ጥበብ የአ ሞራ ፣ ተንኮል የሸረሪት ፣ ሥራ የንብ ፣ ድልብን ማድለብ የገብረ ጉን ዳን ነው አለ ።

ስሎሞን ፤ ገብረ ጉንዳን መሠማሪያና ግድ የሚያዝዘው ጌታ ሳይኖ ረው ፣ በመከር ጊዜ የሚነቅዘውን እየክኩ የማይነቅዘውን ከነ አሠፋ አብ ዝቶ ምግቡን ይሰበሰባል ፣ ንብ ጸሪ ጋሪ እንደሆነች ዕውቅ ፣ የደከመችበ ትንም (ማር) ሕይወት ሊሆናቸው ነገሥታት መኳንንት ይወሸታታል ። ንብ የከበረች ስትሆን በጉልበት ግን ደዛማ ናት አለ ። (ታላሌ ፩ ፣ ፯ ፣ ፯)

ከፈላስፎች እንደ ሥራው መልካም ካልሆነ ጥበቡም መልካም አይ ደለም ብሏል ። (ጥበባቸው ሰውዬ ቅን ካልሆነ ጥበቡም ቅን ሊሆን አይ ቸልም ማለት ነው ለክፉም ለጥጉም ጥበባቸው አለና) ።

ፈላስፋው ዲዮጋንስ ፣ ከንጉሡ ይልቅ በሀብት እኔ እበልጣለሁ አለ፤ አንተ በሀብት ከንጉሡ የበለጥከው በምንድር ነው? ቢሉት ፣ በንጉሡ ዘንድ ካለ ብዙ በኔ ዘንድ ያለ ጥቂት ይበቃልና ነው አለ ። ዲዮጋንስም ካንዲት ቀፎ ማሳይ ማደሪያ (ቤት) ፣ ካንድ ውሻ ፣ ካንዲት ወኃ የሚጠጣ ባት ቅል ፣ ካንድ ምርጉዝ (ብትር) በስተቀር ሌላ ሀብት አልነበረውም ። ቅሊቲንም እንኳ አንድ ልጅ በእፍኝ እየቀዳ ወኃውን ሲጠጣ አይቶ ። ለካ ቅል ትርፍ ነገር ኖሯል ብሎ ጥሏት ነበር ። እንዲህ ሲሆን ከንጉሡ በሀብት እኔ እበልጣለሁ አለ ። ይህ የዲዮጋንስ አነጋገር ።

«ብዙ ያለው አላተረፈም ጥቂትም ያለው አላነበውም ያለውን የአረቱን ቃል የተ መረከዘ ነው ። (ዘ፬ ፣ ፲፯ ፣ ፲፰) (፩ ፣ ቅር ፣ ፩ ፣ ፲፩) ይህም ማለት አምላ ነጥር ያገባ አምላ ራሱ ሆኖ ይመገበዋል ፣ አምስት ነጥር ያገባ ፩ ራሱ ሆኖ ይመ ገበዋል ማለት ነው ።)

ፈላስፋው (ፈ) ፒታጎራስ ፣ ነፍስ ሥጋን ካላሸነፈችት ፣ እንግዲህ ሥጋ ለነፍስ መቃብር ሆነች ማለት ነው ብሏል ።

«ሥጋችሁን የጋጠነት ጸብት አድርጋችሁ ነፍሳችሁን እንድትወጋ አታድርጓት ፣ እግዚአብሔርን ፣ ለግልገል ነፍሳችሁን የጽድቅ ጸብት አድርጋችሁ ሥጋችሁን እንድትወጋት አድርጉ እንጂ» ሮሚ ፣ ፮ ፣ ፲፫)

ዳግመኛም አባትህን ስትመክረው በጥበብና አነጋገርህን በማለዘብ ይሁን ፣ ተቀይሞብህ ካንተ እንዳይርቅ ችግሩን እንዳይሸሽግብህ ተጠን ቀቅበት አጣሁ ተቸገርኩ እያለ እንዳያማርርህ እንደምግብና መጠጥ ያለውን የለመደውን አታሳጣው አለ ።

«እግዚአብሔር አባትህንና እናትህን አክብር ፣ አባቱንና እናቱን ፣ የሰደበ ፈጽሞ ይመት ብሏልና» (ዘ፬ ፣ ፩ ፣ ፲፪ ፣ ፳፩ ፣ ፲፮ ፣ ግሪ ፣ ፲፩ ፣ ፩)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ደግነትህ በሰው ሁሉ ዘንድ እንዲታወቅልህ ከወደድህ ፡ ባንተው አፍ አይነገር ፡ አድርገህ አላደረግሁም በማለት ትሕትሁን አይረግቡ እያልክ በጣ አፍህ አትመከበት ። በጉዳት ባንት አፍ ከሚነገር ይልቅ ፡ በንደኞችህ አፍ ቢነገር ይሻላል ። አድርጎ አደረግሁ ሠርቶ ሠራሁ ማለት ግን የሰነፍች ሥራ ነው ።

«ባንት አፍ ያደረግሃል የመገገሙ (ተግባሩ) (ደ ፡ ደ) ጌታችንም «ይህን ሁሉ ሠርቶህ አልሠራንም ሥራ ፈንፋን በሌላ ብሏል ።»

ደግሞም ጌታውን የከዳውሻን ያገኘህ እንደሆነ በድንጋይ መትተህ አባሮረው ፡ ጌታውን እንደ ካደው አንተንም ይከፋፃልና ብሏል ።

ፈረንጅች (ወሻ ሲያብድ ጌታውን ይነክላል) ይላሉ ። (ከዳተኛውን ሰው ነው) ።

አንዱሁም ስለ ሴት ክፋት ሲናገር ፡ ክፉ ሴት በተናጻፈ ጌንጥ ትመሰላለች አለ ። ከፈላስፎች አንዱ ያ አግሌ የተባለ ጠላትህ እኮ ሞት ። ሌላት ሚስት አንባ ብትሉኝ ደስ ይለኝ ነበር እንጂ ቢሞት ምን ያደርግልኛል ? አላቸው ። እንዲህ ማለቱ ከክፉ ነዝናዛ ሴት ጋር ከመኖር ይልቅ ሙቶ ማረፋን ቢመርጥ ነው) ።

በራክም ከቁበል ሁሉ የልብ ቁበል ይጻፋል ፡ ከክፉም ሁሉ ከፋ ሴት ተብላለች ። እንዲሁም ከክፉ ሴት ጋር ከመኖር ከአንበሶችና ከጌብ ሮች ጋር መኖር ይሻላል » ብሏል ፡ ጳጅ ፡ II ፡ IX ።

ደግሞን እንዲት ሴት ጥሩ ልብሷን ተሸላልማ ተጊያጊጣ እየተኩነ ሰነሰች ስትሄድ አይቶ ከርሱ ጋር የነበሩትን ሰዎች ካዚች ክፉ ወጥመድ ሽሹ ብሏቸዋል ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ አንዱን ሰው በጣም እስኪያመው ድረስ እግሩን ከፋኛ መታው ተመቺውም ሰው በመገረም አልተቆጣም ዝም አለ ። አብረውት የነበሩ ሰዎች ለምን መታሸው? ስለምንስ እንዲህ አደረግህ? ቢሉት ፡ ደንጊያው እስካሁን ከሚጥለውና ዕንቅፋት ሆኖ ከሚያቆስ ለው በደንጊያው ፈንታ እኔ ብመታው ይሻለዋል ብዬ ነው አላቸው ።

ቀጥሎ ከወደቁ በኋላ ከመጠበብ ስይወድቁ መጠንቀቅ ይሻላልና ፡ ወደፊት ከመሰናከል ይደናል ብዩ ነው ፡ ምክንያቱም እግር ለመውጣትና ለመግባት ጊዜን ካላወቀ ፡ ወጥመዱ ፡ ዕንቅፋቱ ብዙ ስለሆነ ነው አላቸው (ሰርቆ ከማሰብ ትጅን መሰብሰብ) እንዲሉ ።

ሰዎች እርስ በርሳቸው በመሞት ዕረፍት ይገኝ ይሆን ? ተባባሉና እንደ ፈላስፋ አዎን በመሞት ዕረፍት ይገኛል አላቸው ። እንዴት ? ቢሉት ።

ሀ/ ሰው እርጅና ሲጸናበት ሞት ቢወስደው ዕረፍቱ ነው ።
ለ/ ብዙ ጊዜ ደዌ ጸንቶበት የኖረ ሰው ቢሞት ዕረፍቱ ነው ።
«ከግያልፍ ችጋር ሞት ይሻላል ፡ በድኑ ሕመም ሲሰቃዩ ከመኖር መሞት ይበልጣል» (ሲራ ፡ ፩ ፡ IX)

ሐ/ ኃጢአትን ከመሥራት በንስሐ የማይመለስ ሰው እንዲሁም ነፍሱን የመግደል ልማድ ያለው ፡ ልማዱ ከሆነው ነፍስ ከመግደል የማይመለስ ሰው ቢሞቱ ዕረፍታቸው ነው ። እንደነዚህ ለመላሰሉ ሰዎች በሕይወት ከመኖር ሞት ይሻላቸዋል ።

«የዕድሜያቸው ርዝማኔ በኃጢአት ላይ ኃጢአት በፍጻሜ ላይ ፍጻን ለመጨመር ካልሆነ አይረባቸውም አይጠቅማቸውምና (መክ ፡ ፮ ፡ ፩)

ፈላስፋ ፡ ብዙ ፡ ድልብን ከማድለብ ይልቅ ወንድምነት ይበልጣል አለ ።

«ብዙ ገንዘብ ያለው ይደራራል ፡ ብዙ ወንድም ያለው ይታፈልዋል»
ዳግመኛም በሰው ሁሉ ላይ ፍቅርን የዘራ ሰው ፡ በሕይወቱ ላል ተወዳጅነቱና ተድላ ደስታው የበዛ ይሆናል ። ከሞተም በኋላ ለልጁ የረዳት ነትና የሚያስደስት የአዝመራን ድልብ ያወረሰ ነው አለ ።

እንደ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብዙ ሀብት ፡ ለማያውቅበት ሰው በሞቱ ሰዎች መቃብር ላይ እንዳኖሩት መብል ነው ፡ በሞቱት ሰዎች መቃብር ላይ ያስቀመጡትን ማእድ ይመስላል አለ ።

እንዲሁም ፡ ምሥጢርን መያዝ አይችልምና ከሰነፍ ሰው ጋር አትምከር ብልህ ሰው እንጂ ከብልህ ሰው በስተቀር ምሥጢርን መሰወር የሚቻለው የለምና አለ ።

ፈላስፋ ዐዋቂ ሲሆን ፡ ራሱን አላዋቂ የሚያስመስል ሰው ዐዋቂ ነው ፡ ዐዋቂ ሳይሆን አውቃለሁ ባይ ግን ሰነፍ (ዐላዋቂ) ነው አለ ።

«ላይማኖት በቃል ተምረላለሁ የሚል ሰውን ብታይ ከእንደዚህ ያለ ሰው ገና እማራለሁ ለሚል ላልተማረ ሰው ተስፋ እንዳለው ዕውቅ» ተግባሩ ፡ ፩ ፡ ፩)

ፈላስፋ ፡ ሰው ከሰው ጥል ሊድን የሚችል ፡ ክፉውንም በጉወንም ነገር ሁሉ ሳይገልጥ ዝም ያለ እንደሆነ ነው አለ ። ምን ማለትህ ነው ? ቢሉት ፡ በጉወን ነገር ቢገልጥ ክፉዎቹ ስለሚጠሉት ክፉውንም ነገር ቢገልጥ ደገቹ ስለሚጠሉት ነው አላቸው ።

«እመ ተናገርኩ ጽድቀ ሰብአ ዛቲ ዓለም ይጸልወኒ»
«ወከመ ኢይንብብ ሐሰተ ነኝኔ ዚአከ ያፈርሃኒ»

«ወእምኩሉስ እርምም ይኔይስ ወይኔኒ»

«እውነትን እንዳልናገር የዚህ ዓለም ሰዎች ይጠሉኛል »

«ሐሰትንም እንዳልናገር ፍርድህ ያስፈራኛል»

«ከሁሉ ግን ዝም ማለት ይሻለኛል »

ፈላስፋው ዲዮጋንስ ፡ አንዲት የጠዘጠዘች አፎጊት ሴት አይቶ በሕይወት ካልቱ ሰዎች ጋር አለሁ አለሁ የምትዩ ከሆነ ራስሽን አታላይነሽ ፡ ቊጥርሽ ከሞቱት ሰዎች ጋር መሆኑን ካመንሽ ግን ፡ ገና ሳትሞት ይህን ጊዜ በጉሥራን ለመሥራት መፋጠን አለብሽ አላት ።

እንዲሁም አንዲት ሴት ባርያ መጽሐፍን ስትማር አይቶ እረግ !! ጠሩን መርዝ ይቀበታል !! በማለት በሚያስተምራት ጌታዋ ተገረመበት ።

ዳግመኛም አንድ መልክ - መልካም ቆንጆ ጉበዝ በሥነ ሥርዓት ሲመላለስ አየውና እንዲህ አለው ። ተሠርተህ ተቀጥተህ ያደግህ ጉበዝ ሆይ! አንተስ በጉ ፡ በዓለም የመኖርን ሀብት አከማችተሃል ሲል አመለገነው አዋጋገሰው ።

ምን ጊዜ መብላት እንደሚያሻ ይጠይቁት ፡ «ያገኘ ሲርዘውና መብላት ሲያምረው ይብላ» ብሏቸዋል ።

«የመብል ጊዜው መራብ ነው ፡ የመጠጣትም ጊዜው መጠጣት ነው ማለቱ ነው»

ኃዘን ትካዜ የሌለበት ተድላ ደስታን ለማግኘት ምን ከማድረግ ሊጠበቅ ይገባል? ቢሉት ፡ ከወንድም ቅንዓትና ከጠላት ሽንገላ (አታላ ይነት) መጠንቀቅ መጠበቅ ይገባል አላቸው ።

ምዕራፍ ፩ ።

ከፈላስፎች አንዱ ንጉሥ አይወድህም ቢሉት ፡ አዎን ፡ ንጉሥ የሚበልጠውን አይወድምና ነው አላቸው ። (ካላዋቂ ንጉሥ ዓዋቂ ፈላስፋ ይበልጣል ሲላቸው ነው) ።

ፈላስፋው ሶቅራጥስ ቁጣ የሚያሸንፍህ የሆነ እንደሆነ ቅን ሐሳብህን ለውጦ የራሱ ተከታይና ተገዢ ትሆን ዘንድ ማርኮሃልና ራስህን ከሰው ወገን አትቀጠረው (ሰው ነኝ አትበል) አለ ።

ዳግመኛ ሰው በራሱ ላይ ያለውን ነውርንና ኃጢአትን ሳያርም ሌላውን ልምዘር ላስተምር ቢል አይሆንለትም አለ ።

«የሰው ራን መሪያቸው ፡ በጭላማ ለሚኖሩ ብርሃናቸው ፡ ሰነፎችን የምታለብ ግቸው የእነዚህ መምህራቸው ፡ በዚያውም ላይ ጸድቅን የምትመስል ከሆነ ፡ ለሌላ የምታስተምረውን ራስህን እንደምን አታስተምር?» (ሮሜ ፡ ፪ ፡ ፲፱-፳፱)

ከፈላስፎች አንዱ ከንፍ ካላቸው ከበራራ ወፃኖች ለሥራ የሚተጋና ሥራን የሚያበዛ ማን ነው? ቢሉት ንብና ሽረራት ናቸው አለ ። ነገር ግን ፡ ጥቅም ያለውን ሥራ የሚሠራ ንብ ነው ፡ ጥቅም የሌለውን ሥራ የሚሠራ ሽረራት ነው አላቸው (ምሳ ፡ ፩ ፡ ፭) ።

ሰው የወደደውንና የተመኘውን ቢያገኝ መልካም ነው? ቢሉት መልካምስ መልካም ነበር ፡ ነገር ግን የሚወደውና የሚመኘው የሚገባና የሚያስፈልግ መሆን አለበት አላቸው ። (ሮሜ ፡ ፲፪ ፡ ፪ ይ) ።

ከነገሥታቱ ወገን የሚያከብር ማን ነው? ቢሉት ሐሳቡን የቃኘና ምኞቱ ያላሸነፈው ከነገሥታቱ ሁሉ ይከብራል አላቸው ።

እስከንድር ፡ እድናሰሁ የማለት ተስፋ አጥቶበት ከነበረ በሽታው ድኖ በተነሣ ጊዜ ፡ አዝማሪው ሮፎስን ፡ ስለዚህ ወደፊት ምን ታወራለህ? ቢለው ፡ ሮፎስ ፡ ተግማጽንና ጥበብን ገንዘብ ስለደረጉ ነው (የጻኑ) አላሰሁ አለው ። (ንጉሡን በአንቱታ ሲናገረው ነው) ።

ፈላስፋው ድምቅራስ ክቡር ሲሆን ራሱን ትሔት የሚያደርግ ሰው ደግ ነው አለ ። ደግሞም ጤናማ ሥጋ ከፋዎቹንም ደጋጎቹንም ሁሉ ትሰበሰባለች (ትወዳለች) ጤናማ ነፍስ ግን ፡ ደጋጎችን ብቻ ትሰበሰባለች (ትወዳለች) አለ ።

ፈላስፋ እንዲህ ብሎ ይመክራል ፡ ደጋጎችን ሰዎች የሚያዋርድ ሰው ሃይማኖቱን አጠፋ ፡ በንጉሥ ላይ የሚሳለቅና የሚዘብትም ራሱን ይጉዳል ። ዳግመኛም ፡ ዐዋቂዎችና ጥበበኞች በዓለም ላይ ለሚኖሩ ሰዎች ሁሉ ከዋክብቶቻቸው ናቸው አለ ።

የዓለም ብርሃን እናንተ ናችሁ ብሏቸዋልና ማቴ ፳፻፲፱ ።

እንዲሁም ከፈላስፎች አንዱ ሰዎች ከሁሉ ይልቅ ዕውቀትንና ጥበብን ለምን አይሰበስቡ (ለምን አይዙ) ? ዕውቀትና ጥበብ በማናቸውም ጊዜ ጠቃሚዎች ናቸውና አለ ።

(የዚህ ዓለም ሀብትና ሹመት ሁሉ ይከዳል ፡ ጥበብና ዕውቀት ግን በሞት ጊዜ ካልሆነ አይከዳምና) ።

አስተማሪ ሊያደርጋቸው የሚገቡ ፬ ነገሮች አሉ ፡ እንዲሁም ተማሪው ሊያደርጋቸው የሚገቡ አሉ ፡ ሥራ ሁሉ አለ በነዚያ አይፈጽምም ፡ እነሱም ለአስተማሪው የሚገቡ ትዕግሥት ፡ ልዝብ አነጋገር ፡ የተማሪውን ትምህርት ሁሉ በትጋት ማስተማር ናቸው ፡ ለተማሪውም የሚገቡ ንቁ ፡ ትጉ ፡ አስተዋይ ፡ አጥኒ መሆን ናቸው አለ ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብልህ አስተዋይ ሰው ለዘመኑ የሚሰማውን ነገር ያውቃል ፡ ስለራሱም ያስተውላል ፡ አንደበቱን ከፋ ከመናገር ይጠብቃል ። የዕውቀት ሥራ መሠረቷ ፡ ሃይማኖት ፡ እግዚአብሔርን መፍራት ፡ ለሰው ሁሉ ባሕርዮ መልካም መሆንና ከወንድም ከጓደኛም ጋር መፋቀር ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብልህ አስተዋይ የሆነ ሰው ፡ ዋሾ ሰው ወደደኝ ብሎ ደስ አይለውም ፡ ምንም ቢቀባጥርለት በነገሩ አይሳብለትም የተናገረ ቢናገር ነገሩን አያጸድቅለትም ፡ በሱ ዘንድ ከመ ወኢምንት ነው ፡ ይልቁንም ብልሁ ፈላስፋ ፡ ፍጹም ሃይማኖት ያላቸው የዐዋቂዎችን ነገር ካልሆነ ፡ የማንንም ነገር መቀበል የለበትም (አይሰማም) ።

ጓደኛውን አስነውሮ ራሱን የሚያመስግን ሰው ሰነፍ ነው ፡ ሰነፍ ይባላል (፪ ፡ ቆሮ ፡ ፲ ፡ ፲፮) ።

እንዲሁም ፡ ከመውደቅ በኋላ የሚጠበብ ዐዋቂ (ጥበበኛ) አይደለም ፡ ዐዋቂስ ከመውደቁ አስቀድሞ የሚጠነቀቅ ነው አለ ።

የሰነፍ ሰው ልብ ሲነቅሉት እንደ ማያዳግት በጣም ሥር እንዳልሰደደ የዛፍ ሥር ነው ።

ለሰው ሲቻለው ይቅርታን ከማድረግ የበለጠ ደግነት አይገኝለትም ዳግመኛም ሳይለምኑ የለማኙን ችግር ዐውቆ መስጠት ከስጦታ ሁሉ የበለጠ ነው ። እነዚህ ሁለቱ ነገሮች (ሲቻል ይቅር ማለትና ሳይለመኑ ዐውቆ መስጠት) እርስ በርሳቸው ያመዝናሉ ። ማስተዋል ፡ ታማኝነት ፡ መልካም ጠባይና ዕውቀት የሌለው ሰው ልብ ከሌላቸው እንስሶች የባለወይም ያነሰ ነው (መዝ ፡ ፱፮ ፡ ፲፪) ።

ባልንጀራው የሚታረድበትን ካራ የሚሰል ሰው ፡ ራሱ ይታረድበታል ። ለወንድሙ ጉድጓድ የሚቆፍርም ራሱ ይወድቅበታል ። (መዝ ብብ ፡ ፲ ፡ ፭) ፡ (መዝ ፡ ፯) ።

ጠባዩ የከፋ ጠላቶች ይበዙበታል ፡ ጠባዩን ያሳመረ ኑሮውን አሳመረ ሳይሰራ በምኞት የሚኖር ሰው ፡ ምኞቱን ትቶ ካልሠራ መላ ዕድ

ሜውን ሲያዝን ሲተክዝ ይኖራል ። ምኞት የጋዘንናየትካዜ እናት (ምንጭ ስለሆነች ዘውትር ጋዘንና ትካዜን ትወልዳለች ።

በምኞት የከበረ ፡ በአጓት የሰከረ የለምና (ሲራክ ፳፭ ፡ ፳፭ - ፲፫ ፡ ፩ ፡ ምላሌ ፲ ፡ ፱)

ሳቅ የሚያበዛ ሰው ከብፋ ይቀንስበታል ፡ አልፎ አልፎ ወዳጆችን የሚያበዛን ሰው ይንቁታል ።

ፈረንጆች (የሰው ሁሉ ወዳጅ ያንድ ሰው ወዳጅ እንኳ አይሆንም) ይላሉ ሲራክም ፡ በነጋ ቀጥር ወዳጅን አትለውጥ ብሏል (፮ ፡ ፲፭ - ፲፱) ።

መታገሥን ልማድ ያደረገ ሰው በሰው ከመጠላትና እሱ ሌላውን ከመጥላት ይድናል (ማቴ ፡ ፳፬ ፡ ፲፫) የልቡን ምስጢር በማያወጣ ሰው ከፋ ነገር አይደርስበትም ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ የዓለም ፍቅሯና አምሮቷ ፡ በወዲያኛው ዓለም ከብር የምታገኝበትን የጽድቅ ሥራ እንዳትሠራ አያገብርህ (አያስገድድህ) ፡ ለኃላፊው ዓለም ከምትተጋ ይልቅ ለማያልፈው ዓለም ብትተጋ ይሻልሃልና ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ሴት ልጅህን ለአዋቂ ሰው ካልሆነ ላላዋቂ ሰው አታጋባት ። ምክንያቱም ዐዋቂ ከሆነ ባያከብራትም እንኳ አይበድላትም ፡ አይገፋትምና ፡ (ሲራክ ፡ ፯ ፡ ፳፭) ። ዳግመኛም ፡ የዕውቀት ፍሬዋ (ቁምነገሯ) ከኃጢአት መራቅ ነው አለ ።

አንድ ሰው ፡ አንዱን ፈላስፋ ፡ ፈላስፎች ድሆች የሚሆኑት ስለም ነው? ቢለው ፡ ፍልስፍናቸው በዚህ ዓለም በሚገኘው ሀብትና በከንቱ ውዳሴ እጅግ አከብራቸዋለችና ስለዚህ ነው አለው ። (ሁለት የወደደ አንዱን ሳያገኝ ሄዶ እንዲሉ ፡ (ያዕቆብ ፡ ፩ ፡ ፭) ።

ደግሞም ከፈላስፎች ጋር መኖር የነፍስን ጨለማ ያበራል ፡ (ድንቁርናን ያርቃል) ከሰነፎች ጋር መኖር ግን የነፍስንና የልቡናን ዕውቀት ያደነቁራል ፡ (ድንቁርናን ያመጣል) አለ ።

ሀብትን ለብዙ ጊዜ እንዲኖር የሚያደርገው ፡ በቃኝ ተመስገን ማለትና አለማጉረምረም ነው ። ቶሎ እንዲያልፍ የሚያደርገውም በቃኝ ብሎ አለማመስገንና አይበቃኝም ብሎ ማጉረምረም ነው አለ ።

በጉውን ወሬ እመነው በጉውንም ነገር አስተውለው (መርምረው ወሬን ስማ መላን ጨምሮ እንደ ማለት ነው) ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ፈቲው (መሻት) ወደ ጥፋት የሚመራ ጉዳና ነው ፡ እንስሶችምኑ ፡ በወጥመድ ተይዘው በሰዎች እጅ የሚወድቁት

በመሻታቸው ነው። እንደዚሁም ሁሉ ሰዎች፣ በኃጢአት ወጥመድ ተይዘው በአጋንንት እጅ ይወድቃሉ። መጠጥን የሚያፈቅር ሰው ግን በማናቸውም እጅ ይወድቃል።

ሰው ሁሉ፣ ልብ ብሎ እንዲሰማህ እንደበትህን እውነት መናገር አስለምዳት፤ በሁሉም ዘንድ እንድትወደድ ነፍስህን ሰውን ማክበር አስለምዳት፤ እንዲሁም አንተ በሰውም በእግዚአብሔርም ዘንድ እንድትወደድ ነፍስህን ፍቅርንና ትሕትናን በማስገደድ አስተምራት፤ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለሚገኘው ይቅርታ ዝግጁ ሆነህ ትገኝ ዘንድ ሰው መጽዋች ሁን።

ደግሞም እንዲህ አለ፡ ወንድሞችህንና ጉረቤቶችህን አክብራቸው ሲቻልህም ካንተ የሚያስፈልጋቸውን ጉዳይ ፈጽሞላቸው (አድርግላቸው) ብርቱ ፈተና አግኝቶህ በጠራሃቸው ጊዜ እንተን ለመርዳት ፈጥነው ይደርሱልህ ዘንድ።

ሚዚ እግኝተ ሳለ አለሁልህ፣ ግለትን፣ ለማያውቅ ጊዜው ሲያልፍበት አለሁልህ የሚለው አይገኝም ይባላል።

ቀጥርህ ከደጋግ ሰዎች ጋር ይሆን ዘንድ ደጋጉን ሰዎች ተከተላቸው አብነት አድርጋቸው። የኃጢአታቸው ተባባሪ እንዳትሆን ኃጢአተኞችን ሰዎች አትከተላቸው (አብነት አታድርጋቸው)።

(ከደግ ሰው ጋር ደግ ትሆናልህ) ከጠማግሥ ሰው ጋር ጠማግ ትሆናልህና (መዝ 12)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ መልካም ጠባይ የራቀውን ሰብ ለማቅረብ በሚያገለግል ጠንካራ ገመድና ሩቅ ያለውን ለመምታት በሚወነጭ ቶት በድል ነጎድ ይመሰላል። መልካም ጠባይ ከሌለ፣ ንጉሥም ሆነ ተርታው ሰው ሁሉ ማንኛውንም ሥራ ሊሠራ አይችልምና።

ለነፍሱ ሲል ልዩ ልዩ ፈተናንና ድካምን የሚታገስ ሰው ገነትን ይዋጁታል።

(የእግዚአብሔርን መንግሥት በብዙ ጸር ጋር እንገዛባት ዘንድ አለን (ግብ ሐዋ 12፣ 8)።

ፈላስፋ፣ እንዲህ አለ፡ ፪ ነገሮችን በመፈጸም፣ ራሴን በራሴ መከርከር አስተማርኩ እንጂ ማንም ማን አልመከረኝም አላስተማረኝም። በክብር ከኔ የሚበልጠውን ሰው መጠነንና ችሎታውን አላወቅሁም፤ ከኔ ዝቅ ባለውም ላይ ራሴን ከፍ ከፍ አደረግሁ፤ እተካከልሁለሁ፤ በሚለኝም ሰው ላይ ኮራሁበት፤ ተሳዳቢውን ታገሥኩት፤ ነገር ግን አላስተማርኩም።

ለቅራጥስ፣ የሞት ዓይነት ሁለት ወገን ነው፤ አሱም አንዱ ባሕር ያዊ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ በፈቃድ የሚሞቱት ሞት ነው። ሁኖም፣ ሕይወቱን በገዛ እጁ ለሚያሳልፍ ሰው በፈቃድ የሞተውን ሞት ለርሱ ደምበኛው የባሕርይ ሞት ይሆንለታል አለ።

አንድ ፈላስፋ፣ ደቀ መዛሙርቱ፣ መምህር ሆይ፣ ከቶ የኃዘን ምልክት የማይብህ ስለምን ነው፤ ቢለት አዎን፤ ብዙ ገንዘብ የለኝም፤ ብዙ ገንዘብ ቢኖረኝ ኖሮ ግን የኃዘን ምልክት ልታዩበኝ ትችሉ ነበር አላቸው ቀጥሎም እኔ እንዳያሳዝኝ ብዬ ልደርስበት የማይቻለኝን ነገር ምንም አልፈልግም። ስለዚህ እናንተም ኃዘናችሁ እንዲቀነስ፤ ሐሳባችሁ እንዲቀለስ ብዙ ገንዘብ አታድልቡ፤ ብዙ ገንዘብ መሰብሰብ የኃዘን ምንጭ የሐሳብ መደብር ነውና እያለ ይመክራቸው ነበር። እንዲሁም ነፍሱ ልትድንለት የወደደ ይግደላት ይል ነበር።

ነፍሱን ያገኘት ይጣላት፤ ነፍሱንም ስለኔ የጣላት ያገኛታል (ማቴ፡ 1፡ 29)

ዳግመኛም እንዲህ አለ፡ ብዙ ጥቅም ታገኝ ዘንድ ማለት አሳዳጊህ ይባረክ ትባል ዘንድ፣ ልጅህን ገና በልጅነቱ ሳለ በመሥራትና በመቅጣት ርዳው።

ልጅዎን የሚወድ ሰው መቆጣትንና መቅጣትን ችላ አይልም፤ በልጁ መሠል ጠን ጓላ ደስ ይለው ዘንድ (ሲራክ፡ 4፣ 12)።

እንዲሁም ነገርን ከሚያላምጥ ከጨቅጫቃ ሰው ጋር አትጫወት። ከዐዋቂ ጥበበኛ ጋር በነገር አትመላለስ፤ ንጉሥን አትበድል፤ አትቃወም አባትህን እንደ ጓደኛህ አትቀጠረው (አትቀናጣው) አለ።

ፈላስፋ፣ እንዲህ አለ ልመናን አታብዛ፤ ልመና ማብዛት ሕይወትን ይጎዳል፤ ክብርን ያዋርዳልና።

ልጁ ሆይ፤ በሕገነነትህ ባለህ ልመናን አትወደድ፤ በሕገነነትህ ለምና ከመብላት ጥት ይዛልል (ሲራክ 9፣ 8)።

ፍጹማን የሚባሉ ፍጹም የሚያስኙ ፪ ነገሮች ናቸው፤ እነርሱም፤ ማስተዋል፤ መስጠት፤ መልካም ጠባይ፤ ምኞትንና ፍላጎትን ማሸነፍ ናቸው።

ፈላስፋ እንዲህ ይላል የዚህ ዓለም ሀብት ተዘዋዋሪ ናትና ካንተው ወደሌላ ሳትዛወር አስቀድመህ እግዚአብሔርን እያመሰገንህ ተደስትባት።

የግብርና ሚኒስቴር አንድህ ለሀገር ለግል አንድህ ያስባል አያልክ

$\frac{d}{dt} \ln C_A = -\frac{k_1}{C_A} + k_2$

ወንድምነት፡ በምት ይሁን በሕይወት፡ በደስታ ይሁን በኃዘን
በጣም መልካም ነው። (ሠንደማችን አብረው ቢኖሩ እንሆ መልካም
ነው፡ እንሆም ያማረ ነው። (መዝ፡ ዩ፲፪) ።

ምዕራፍ 18።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሚስትህን ከአካላትህ እንደ አንዱ አድርገህ
እያት፡ ባልና ሚስት አንድ አካል፡ አንድ አምሳል ናቸውና።

«አለዚህ፡ ሰው እናት አባትን ተቶ ሚስቱን ተከትሎ ይሄዳል፡ አንድ አካል ይሆ
ናል፡ እንግዲህ፡ ሁለት አይሰሉም አንድ አካል ናቸው እንጂ፡ እግዚአብሔር
አንድ ያደረገውን ሰው አይለየው» (ግሪ፡ ዘ፡ ፩ - ፮)

ሚስቱን የሚያከብር ሰው እንደ መላእክት ነው፡ እሷም እግዚአ
ብሔርን እንደምትፈራው ትቀራው ታክብረው፡ ልብዓን ምግባን የሚ
ያስብላት መከበሪያዋ ጌታዋ ነውና።

«ለሴት ገዢዋ ጌታዋ ባለ እንደሆነ ልታውቁ እውቃለሁ፡ ሴትም ለባሏ ወርቅ ዕንቁ
ላትና ያከብራት እያዋርሳት» (፩፡ ቆር፡ 1፤፡ ፪፡ ፩)

የሴቶች ስብደታቸውና ክፍታቸው፡ ስለ ሴቶችነት (ዝመት) ሲሉ ተ
ልጅ መውለድን የሚጠሉ፡ ቢወልዱም የወለዱትን ልጅ የማይወጹ
መሆን ነው።

ሴቶችን የምትወድ ሴት የታመነች መሆን የለባትም ። ብትወ
ልድላህም እንኳ ክፉ ልጆችን ትወልድላለች። ምናልባትም ልጆችህ
(ዘርህ) ያልሆኑትን ልጆች ትወልድላለች። አንተ ግን ምውቶችን እን
ደወለድሽ ያህል ቀጠራቸው።

«ክፉ ልት፡ ባለን ትታ ከውሽጥ የባሏን ገዝብ የሚወርስ ልጅን ትወልዳለች።
ይህች ሴት ሁለት ኃጢአት ይርታለች፡ አንዱ እግዚአብሔርን መከድ፡ ሁለተ
ዋው ባለን መከላከል፡ ሦስትዋው በዝሙት ልጅ መውለድ ነው» (ሲ፳፡ ፩፡ ፩)

ያልታረመና መጥፎ ጠባይ ያለው ፅውቀት አይከብርም (ልፉሱ)
አያከብርም (ባለቤቱን)፡ (ሰውየው ደግ ካልሆነ ዕውቀቱም ደግ አይሆን
ምና) የደረሰባትን ችግርና ፈተናን ታግሦ ያለሳለፈ ሰው ብልህ ዐዋቂ
ሃይማኖት ጽኑ ሲባል አይቻልም።

«ወርትን በእሳት ይፈትኑታል፡ ደኑንም ሰው በመከራ ይፈትኑታል» (ሲ፳፡ ፩፡ ፩)

ሌላው ከሚመክርህና ከሚገሥጽህ በፊት አንትው ራስህን ምክር
አስተምር። ለሌላው አስተማሪና መከራ መሆንን እውቅናህ ግን፡ ሥራህ

ገልጥ፡ ሃይማኖትህ ፍጹምና ብሩህ ይሁን ከገደ የምትስተምረው ትቸ
ሀርትና የምትመክረው ምክር ቅንነት ያለው ይሁን። (፩፡ ቆር፡ ፪፡ ፩)

ራሱ የማይወደውን ለሌላው የሚያስተምር ሰው፡ በጣም ክፉ ሰው
ነው፡ የተናቀና የተዋረደም ነው፡ የእንደዚህ ያለ ሰው ምክርና ትምህርት
ሊቆበሉት አይገባም።

«እንደሥራቸው አቶሥ፡ ሌላው የሚያስተምሩትን እንኩ አይሠሩትም። ስርዓ
ጥሽኩም ሕዝብው በሰው ቅዝቃዜ ይቆያሉ። እነሱ ግን፡ በእውነት እስከሙት በመሞት
ቸው ስንኳ አይነኩትም» (ግሪ፡ ሸ፡ ፪፡ ፩)

የትሩፋትን ሥራ ለመሥራት ዝግጁ ሆኖ የሚኖር ሰው፡ እርጅኑ
ያማረና የተወደደ ይሆናል፡ ራስዉን ኃጢአት ከሚፈጸም መግታት ያል
ቻልክ ስትሆን ሌላውን ኃጢአት እንዳይሠራ ለመግታት መብት የለ
ህም።

«እኔ ለራሴ ሳልመክር ልምክህ ግለቱ፡ ይህ ከንቱ ነው» (መዝ፡ ፪፡ ፩)

የዘንቱ ውዳሌን የሚወድ ሰው፡ ነፍሱን ወድ ጥፋት ባሕር ውስጥ
ይጥላታል። ዐዋቂዎች ሰዎች ፡ አባቶቻቸው ከወሩት የሚበልጥ ደጋጉን
ሥራ ይሠራሉ። ስህሉም እንደያ ሥራውና እንደጭባጭ የሚሄደውን
ሰው ሁሉ ይወደዋል፡ ያከብረዋል።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ በሰውነት ፍጹም የሆነ ሰው፡ ፈጣሪው እግ
ዚአብሔር ሁሉን አስተካክሎ እንዲያደርግ ለሁሉም እንዲያሰብ፡ እሱም
ሁሉን በትክክል ያያል፡ ለሁሉም በትክክል ያስባል። (ግሪ፡ ሸ፡ ፪፡ ፩)

ከባድ ከባድ ሽክምን በመሸከም ሰውነትህን አታስጨንቃት፡ ብዙ
ሀብት፡ ብዙ ገንዘብ ያላቸነህ ብለህም አታውነት፡ አትቸገር።

አፍላጣን፡ ማሰባን፡ ዘወትር ሲያለብህ የሚኖር የማያልቅ እገር
ነው፡ ኃዘን ግን፡ ኃላፊ ሲሆን ሰውነትን ያስረጃል፡ ልብን ያደናቁራል፡
ጓደንን ያሳውራል፡ (ነቀዝ ዕንጨቱን ውስጥ ውስጡን እንዲበላው
ኃዘንም ለልብ እንዲያ ነው (እስኪያልፍ ያለፋል) እንዲሉ።

ሰላምን፡ እግዚአብሔርን መፍራትና ግምልክ፡ ለሰው ክብሩ ነው
ማዕርጉም ነው። አለ። አንድ ፈላስፋ፡ እንዲህ አለ፡ አንደኛቸው ታ
መመጽወት፡ ወጋ እስትን እንዲያጠፋ ኃጢአትን ይጠፋል፡ በጥ
ውን ሥራ የሚወራ የሚመጸውን) ሰው ሥራው ሁሉ የተከናወነና
የተቃና ነው። (ምጽዋትና ሃይማኖት አይራቁህ) (ምላሴ ፪፡ ፪)

ደን ሲለምንህ ከገንዘብህ አትንጣው ፡ አትቁም በማለት አሳዝንህ አትመልሰው ተስፋ አታስቆርጠው ።

«ለድሻ በጥ ሥራ መሥራትን ቸላ አትበል ፡ በእጅህ እንዳለ መጠን ስጥህ ርዳው ፡ መስጠቱ ሲቻልህ ባለ ፡ ዛሬ ሂድ ነገ አስጥሃልሁ ተመለስ አትበልው ። ግንሥት የጥቅልደውን አታውቀውምና ፡ (ወይ አንት ትጥት ፡ ወይም ከብትህ ይጠፋ እንደሆነ አታውቅምና) (ሆላሌ ፡ ፫ ፡ ፳፮ ፡ ፳፭)

ሹመኛ የሆንክ እንደሆነ ፡ በፍርድ (በዳኝነት) ጊዜ ፡ ታካች ፡ ቸልባይ ፡ (ገድ የለሽ ገብዝ) አትሁን ፡ መንፈስህ የረዘመ (ልብ ሰፊ ነገር - አላፊ) ሁን እንጂ ። በትፈርድም በውነትና በትንነት ፍረድ ። ለሞት እስክትደርስ ድረስ ስለ እውነት ብለህ ተጣላ (ተክራክር) ። እግዚአብሔርም ይረዳሃል ።

«ረጣሪህ እግዚአብሔር ሰጠህ ይከራክራልና ፡ ስለ ጽድቅ ብለህ ለሞት እስክትደርስ ድረስ ተክራክር» (ሲራክ ፡ ፮ ፡ ፲፫)

ከሺ ሰዎች መርጠህ ፡ ምሥጢር የግያወጣውን ሰው ለራስህ አድርግ ።

«በዘዎች ሰዎች ወዳጆች ይሁኑልህ ነገር ግን ከብዙዎቹ አንዱ ምሥጢርህንና ምክርህን የጥትነገረው ይሁን» (ሲራክ ፡ ፮ ፡ ፮)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ከጠላትህ ራቅ ፡ ወዳጅህን አክብር ፡ ከብርና ተድላ ደስታ የሚገኘው ከወዳጅ ነውና ።

ከክፉ ነገር ትድን ዘንድ ከፋ አታድርግ ፡ በጠላትህም ሆነ በወዳጅህ ባይ የሽንገላን ሥራ አትሥራ ። ሽንገላ መሠረት የሌለው የማታለል ተግባር ነውና ።

ባለጌና ሰነፍ ለሆኑ ሰው ምሥጢርህን አትግለጥ ። እሱ ምሥጢርህን ሲሰውርልህ አይችልምና ። እንዲያውምም የተያዘች ሴት ለመውሰድ እንደምትቸኩል ሁሉ አሉም የሰማውን ነገር ለማውራት ፡ ይቸኩላል ። (ሲራክ ፡ ፲፱ ፡ ፲፩)

ብለህና ዐዋቂ ከሆነ ግን ፡ ሰዎች እንዳልሰማ (አይቱ እንዳላየ) ዝም ይላል ። የሰማውን ምሥጢር አያወጣም ። የሚጠቅመውንና የሚጎዳውን ነገር ለይቶ ያውቃል ። «አይቱ ዝም ፡ ሰዎች ዝም ፡ በሆድ ያለ አጭነት ዝም» ይላል ።

ግናቸውም ሰው ሲሞት ፡ ሞተልኝ ብለህ ደስ አይበልህ ። ሁላችን የምንሞት መሆናችንን አስብ ። (ሲራክ ፡ ፭ ፡ ፮)

ፍጹም በረከት (ምረቃ) ታገኝ ዘንድ ለድሆች እጅህን ዘርጋላቸው ፡ መመጽወትን አትናት ፡ አታቃልል ። ምጽዋት በእግዚአብሔር ዘንድ የከበረች የተወደደች ናትና ።

«ለድሻ የሚሰጥ የሚመደወት እግዚአብሔር ያሰረዘላል ። (ያሰረዘ ሰው ግን ዘበን እንደጣየጣ ፡ ዋጋውን ከእግዚአብሔር ዘንድ አያጣም» (ሆላሌ ፡ ፲፱ ፡ ፲፮)

በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደሽና የተመሰገንሽ ፡ በሰውም ዘንድ የታወቅህና የታመንሽ ትሆን ዘንድ ከደጋግሰዎች ጋር ኑር ። ከዐዋቂዎች ሰዎች ጋር ተጨዋውት ። (ከጠግግ ሰው ጋር የዋለ ጠግግ ፡ ከደግ ሰው ጋር የዋለ ደግ ይሆናልና) ። (መዝ ፡ ፲፮)

ሰሎሞን እንዲህ አለ ፡ የተጠግ ሰው እንደሚጠጣው እንደቀዝቃዛ ወጋ ሁሉ ፡ ጠጅ ወይም - - - መጠጣትህ በልክና በመጠን ይሁን ። አለልክ አብዝቶ መጠጣት ብዙ ሆኖን ሰዎች ጎድቷልና ። ጠጅን (ወይንን) ሳይለኩና ሳይመጥኑ አብዝቶ መጠጣት ብዙ የከፋት ግዕዝነትን ያነሣልና ።

«ጠጅ ብትጠግ አትታይ ፡ መጠጥ ብዙዎቹን ሰዎች አስቷልና ፡ ጽኑውን ብረት በወፍና ያቀለሙታል ፡ እንደዚህም ሁሉ ፡ መጠጥ የትዕቢተኛችን እኒያር ያቀለሞታል» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፮ - ፳፯)

ጠጅን ለክቶ መጥኖ መጠጣት ልብን ደስ ያሰኝዋል ፡ በዚህ ዓለም ሁሉን የሚያስደስት ሀብት ነው ፡ በሕይወት ሥጋም እስካሉ ድረስ ተድላ ደስታ ነው ።

«ወይን (ወይም ጠጅ) ለግይጠጣ ሰው ፡ ምን ሕይወት አለው ፡ ወይን ለሰው ፡ ተድላ ደስታ ተፈጥሯልና ለሰውነትም ጤና ነው ። የልብንም ጋዘን ያስረሳል ። ለሚያዘንና ለሚተክዝም ሰው (ጋዘኑን እንዲረሳ) ወይን አጠጣው» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፮)

ጠጅ ፡ ለክቶ መጥኖ መጠጣት ለማያውቁ ሰነፎች ግን ብርቱ ጉዳት ነው ፡ ታላቅ ደጃም ነው ። ሰነፎች ሰዎች ሳይለኩና ሳይመጥኑ ጠጅ ሲጠጡ ይሰክፉና ኃይላቸው ይደክማል ፡ እከምርአቸው ይቀነሳል ፡ ኃጢአታቸው ይበዛል ፡ የትም ወድቀው ተዘርረው ይገኛሉ ።

«ሰነፍ ደንቅር ሰው ጠጅ ከጠጣ ውጭ ያበዛልና ለደንቅር ሰው መጠጥ አይገባም» (ሲራክ ፡ ፳፱ ፡ ፳፮)

ጠጅ ስትጠጣ ፡ ብዙ አትናገር ። ይልቅስ ይህን መጠጡን የፈጠርክልኝና የሰጠኝን ከበር ተመስገን ብለህ እግዚአብሔርን ግመስገን ይገባሃል ። ይገባሃል እንጂ አብዝተህ አትናገር ።

ጠጅ በሚጠጠበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ክቡርነትና ልዑልነት መወያየት ፡ የሚያበራ የዕንቁ ፈርጥ ባለው በጥፋ ወርቅ ይመስላል ። ዕበ

የተ. አግዚአብሔርን የሚወደድና በአግዚአብሔር የሚተማመን ሰው ሊኖር አይችልም።

«መጀመሪያ ወይን ሲባል ሲጠቀስ በየዘመኑና በየሀገሩ ልማድ የሚለወጥረው ከመጀመሪያው ዘመን ጀምሮ እስከ አሁን ድረስ የሰው መጥ መሆኑን መገንዘብ ይገባል።»

«በሌላ ወያኔ የሆነ ሰው ለወደረት የሚያደርገውን አስቀድሞ አያውቅም። የራሱንም ምክር ብቻ አይከተልም።»

«እርሶና ጽልም ሁሉ ሕሰት ናቸው። ማርትንና ሕልምን የሚያገኝ ሰው ከነሱ ጋር ይቋጠራል ማለት ሕሰተኛ ነው። ዐዋቂ የይደለ ሰነድም ነው።»

«የወያኔ ሕሰት ሕሰተኛ ሕልምን በሰነድ ተሰጦ የደርግ ሕሰተኛ ሕልምን ያንቀርባል። ሰው የሰነድ ሕልምን የሚያገኝ ሰው ለወያኔ አንድ ሕሰተኛ ነው።»

በዛም አንሰም። ሁሉን ነገር የሚሞክርና ከሚሠራው ሥራ ውጭ ግንባርን ዐውቆ በብልሃት የሚሠራ ሰው ብለህ ዐዋቂ ነው።

«ከሌላ በኋላ አንዱ አንዲህ አለ። አግዚአብሔር፣ ልንቱ እንደሰጠህ እንተም ስለ አግዚአብሔር ብለህ ፍጡሕ በሆነ ልብ፣ በፍህ በሆነ ዓይን ለጋህ በሆነ እጅ ለደኅንነት ሰጥ መጽወት።»

«ደህ ሰው የሚሰጥ ሰው አግዚአብሔር ይወደዳል። ከንቱ የወያኔ ንቁነትን ግንባር ይጠላል። ለደኅ የሚመጽው ሰው መመጽወት መብሉ ነው። እንደራውን ለመምራት ለመጽወት ሰጥጥ።»

«አንድ ይህ የደራገህ እንደሆነ፣ በሠራዊት ሥራ ቀንህን ከአግዚአብሔር ትክለታለህ። ሥራ ግን ለንቱ ሥራ ለመሥራት ለመጽወት ለሁሉ ብለህ። ለግንባር አደርገዋለሁ። በሚሰጥ አትዘንጋ። አግዚአብሔር የምከንድት ነገር አይቀበልም።»

ሥጋንና ቅዱስ የሰጠህ ምግብ ከሙብላት የሚጠበቅ የሚጠነቅቅ ሰው ወደሚው ደረጃ ስለሚጠነቅቅ (ከፍተኛ ደረጃ)፣ ከሚበላው እየቀነሰ ለከቶ መጥኖ የሚበላ ሰው ሰውነቱ ይበልጥ ጤናማ ይሆናል።

«(ፈጠራዊ፣ ጭንቀት) (ሲፈክ ማጂ፣ ጽፎ፣ ጨፍ)።»

በጉ ወራ ማለት በየጊዜው አግዚአብሔርን ማስታወስ ነው። ማለት በብ መገኘት አግዚአብሔርን መፍራት ነው። የሕይወት መገኛና የጥበብ መገኛ አግዚአብሔር ነው።

«አግዚአብሔርን መፍራት የጥበብ መገኛና የጥበብ መገኛ አግዚአብሔርን መፍራት ነው» (ሲፈክ፣ ፩፣ ፲፩)። (መዝ፡ ፲፱)

«ክሱ የምትገኘውን ከመፈለግህ በፊት ባለመድንከት (ሐኪምን) አክብረው (ወገደው)። ጥበቡን የገለጸለትም አግዚአብሔር እንደሆነ ዕውቅ። በሐኪሙ እጅ አማካይነት መድንከትን የሚሰጥ እርሱ ባለቤቱ ነው።»

«ጥበብን በማወቅ ባለ መድንከት ሁሉ ይከብራል። ይልቁንም በመኳንንቱ ዘንድ ይከብራል። አግዚአብሔር መድንከትን ከምድር ልጥ ሯልና፣ ብለህም ሰው አይንቀውም። መድንከትን ይናቅ ዘንድ ከሃሊን ቱን ሊያውቁ፣ መራራ ውኃ በዕንጨት የሚፈጠር አይደለም። ለሙሉ ዘዴ የሚባል ዕንጨት አሳይቶታል። (ዘፀአት ፲፩፣ ፳፩) ሲፈክ ጭንቀት።»

ለኖን ሺህ መድንከት ነግሮታል። ከ፲፱ ለዚህ ይወጣል ብሎ በቃል ነግሮታል። ፲፱ን ከማር ከቅቤ ታገኘዋለህ ብሎታል። (ክፉ፣ ፱፻፳፯)

«ሌላ ሌላ አንዲህ አለ። ዓለም ሦስት ናት ማለት፣ ቀን ግንባር፣ ቀን ግንባር፣ ቀን ለሌላህ። ስለ አንሉ ብለህ መኖር የለብህም (አትኑር፣ አትኖርም)።»

«ከ፲፱ ወገን ራሱን ለማገልገል የሚኖር የለም። ለንግድም አግዚአብሔርን ለማገልገል ነው። በሕይወት ሥጋም ለንግድ አግዚአብሔርን ለማገልገል ነው።»

ደንጎ ጠባይህን እንዳይለውጥብህና መልካሙን ስምህን እንዳያጠፋብህ ከክቶ በኋላ ጋር አትወዳጅ።

«ከ፲፱ ወገን የሆነ ሰው እጁን ወቃል ይደክዋል። ከፋውንም ሰው ወገን ያደረገ እንደሰ ከፋ ይሆናል» (ሲፈክ፣ ፳፩፣ ፳፩)።

«ለከቶና ለተንኮለኛ ሰው ጋክህን አታውሰው። ተመልሶ በሱ ድል እንዳይነሳህ። ዐብቶችህን፣ በወዳጆችህ እጅ በብዙ እንዳያዙ አታድርግ። (ጉምጽቶ የኔ ነው ብሎ እንዳይከዳህ)።»

«ብለህና ዐዋቂ ሰው፣ ደረጃውን ነገር ሲሰማ ያመሰግናል። ከፍም ያደርገዋል። ሲናፍ ደንቆ ግን ዐዋቂውን ሌላ ሲናገር በሰማ ጊዜ ይስቅበታል። ይዘብቅበታል።»

«የልታቀጠና የልታረመ ሰው፣ ሲስቅ አፋን ከፍቶ ድምፁን በጣም ከፍ አድርጎ ነው። ብለህና አዋቂ ሰው ግን፣ ሲስቅ ተሰብሎ በፈጣጣነት ነው።»

ከወርቅ ይልቅ መልካም ኑሮ ይመረጣል፡ ክቡር ከሆነ ከፅንቀ-
ክልልግዝም ንጽሕት ነፍስ ትመረጣለች ። ይሁን እንጂ፡ በዚህ ዓለም
ከሦጋ ጤንነት የሚመረጥ ሀብትና ክልብ ደስታ የሚበልጥ ደስታ የለም።

ፈላስፋው ስለሞት ፣ ስለ ደካ ሴት ንገር ሲናገር እንደሆነ አስተውሎ
የበአግባቡ አባባሪና የሞት ፈራ የሚታዩለት ሴት ስንገር ማያርን
ገጭላችኋል ፣ ስንገር ሲሆን ማንኛውንም ሰው ሳይሆን ገብረሰጋውን

የደግ ሴት ደግነቷ በፊቷ ይታወቃል ። እንደዚህ ያለችቱ ሴት ደግ ናት ተብላ ትመሰግናለች ። እንዳታጣት ፣ እንደዚህ ያለችቱን ደግ ሴት ከመበደል ተጠንቅቅ ።

ደግና አፋራም ለሆነች ሴት በጸጋ ላይ ጸጋ ይጨመርላታል ። ብሏል ነገርን የማታበዛ ዝምተኛና ዝግተኛ ለሆነች ሴት ዋጋ የላትምን በእግዚአብሔርም በሰውም ዘንድ ታላቅ ዕድል አላት ። ደግ ሴት የአግ ዚአብሔር ዕድል ፈንታ ናት ሲራክ ጸ፩ ፣ ፲፮ ።

ደግና ጠባዩ መልካም ሴት ከብር ፣ ከወርቅ ፣ ከዕንቁ ትመረጣለች ደግነትና ቅንነት ላለው ሰው እግዚአብሔር እንደዚህች ያለችቱን ደግና ጠባዩ መልካሟን ሴት ይሰጠዋል (ያጋጥመዋል) ።

ደመና ያልጋረደው ፀሐይ ፣ ልብን ደስ እንደሚያሰገው ፣ ብርሃኑም ምድሩን ሁሉ እንደሚሞላው ፣ እንደዚሁም ሁሉ የደግና መልካም ጠባይ ያላት ሴት ተወዳጅነቷ በቤቷ ውስጥ ያበራል ። ባሏን ደስ ያስኘዋል ።

ደግን ሴት ባሏ ያመሰግናታል ። ዘመኑም ዕዕፍ ድርብ ይሆንለታል ቅን ሴት ባሏን ደስ ታስኘዋለች ። ዘመኑንም በተድላ በደስታ ያላልፋል ። የደግ ሴት ዕድሏ ያማረ የተወደደ ነው ። እግዚአብሔርን የሚፈራ ባሏን ወደ ዕድሉ (መንግሥተ ሰማያት) ታደርስዋለች ። ሰውን የምታፍርና እግዚአብሔርን የምትፈራ ሴት በበጎ በረከት ላይ የሚገኝ በጎ በረከት ናት ። ለትዕግሥተኛና ለልባም ሴት ዋጋ የላትም ። ሲራክ፣ ጸ፩ ፣ ፩፡፩ ተመልከት ።

ልባም ሴት የባሏን ክብር ከፍ ከፍ ታደርገዋለች ። እንዲሁም ልባም ሴት ለባሏ ዘውድ ናት ። (ዘውድ) እንዲያስከብር ታስከብረዋለች (ምሳሌ ፲፩ ፣ ፲፮ ፣ ፲፱ ፣ ፳) ።

በሰርግ ቀን ፣ መብራት በመቅረቡ ተበርቶ ሲያዩት እንደሚያስደስት ሁሉ ፣ ደግና መልካም ጠባይ ያላትም ሴት ባሏን ታስደስተዋለች በቤቷም ውስጥ እንደ ፋናስ ታበራለች ።

ደግ ሴት ፣ ለባሏ ፣ የተጠጋት ሰው ሁሉ ከሞት እንደሚድንባት እንደጽኑ ምሽግ ናት ። ልባምን ሴት ያገባ ሰው ፣ ተድላ ደስታውን አገኘ ረዳቱና የቤቱ ምስሶ ናትና ። (ሲራክ ፱፮ ፣ ፳፱) ።

ነገር ግን ፣ በላይህ ላይ ክፉ ሥራና ተንኮል እንዳትማርብህ ፣ በማይገባና በሚያስቀና ነገር ሚስትህን አታስቀናት (አትቅናባትም) ዛሬ

ያየላት ሴት ምን ታምር ቅንጆ? ያልሃት እንደሆነ ፣ እኔም እንጂ ምን የመሰለ ቅንጆ ጉልማሳ አየሁ ትልሃለችና (ሲራክ ፱ ፣ ፳) ።

እንዲሁም ሚስትህን በገንዘብህ ላይ አታውልጥናት ። ይህ ነገር የኋላኋላ ክፉ ነገር እንዳይሆንብህ (ምሳሌ ፳፱ ፣ ፳) ።

ቸር ፣ ባለጸጋ (ህብታም) ፣ መልክ መልካም የሆነችውን ሴት ያገባ ሰው ፣ በዚህ ዓለም ተድላ ደስታውን የሚፈጽምበትን መልካም ዕድል አገኘ ።

ሰው ሁሉ ሚስት አገባለሁ ይላል ፣ ነገር ግን ፣ ከሴት የምትበልጥ ሴት አለች ። የሴት የመልካም ደም ግባት ፊት ያበራል ። ሰው ሁሉ ከሚወደው ከወርቅ ፣ ከብር ፣ ከዕንቁ ይልቅ እሷ ትበልጣለች ።

እሷ ልባም ከሆነች ነገሯም ያማረ ከሆነ ፣ ባሏ እንደ ሰው አይደለም (እንደ መልአክ ነው እንጂ) ።

አጥር ቅጥር የሌለው ቤት ገንዘቡ እንዲሰረት ፣ ሚስቱ የሕላውም ሰው ጥሬ በጸላፊ ውኃ ጠጥቶ ፣ በጭንቅ ይኖራል ። ከንዱ አገር ወደ አገሩ አገር ለሚዞር ሌባማን ይዋሰዋል? እሱን የሚዋሰው እንደሌለ ፣ ሚስት ልጅ ፣ ጉብረት ለሌለው ከመሸበት ለሚያድር ሰውም የሚዋሰው የለም ። (ሲራክ ፱፮ ፣ ፳፮ ፣ ፳፩) ።

ደግን ሴት ያገኘ ሰው ከእግዚአብሔር ዘንድ በረድኤት መጎብኘትንና ባለሟልነትን ፣ በሰውም ዘንድ መወደድን እንኛ አጠረጥፋለን ። ሰነፈች ብሎ ልባም ሴትን የሚፈታ ሰው ግንተድላ ደስታውን አጣ ።

ስለ ክፉ ሴት የሚናገር አንቀጽ ።

የክፉ ሴት ክፉቷ በክፉው ፊቷና በዓይኗ ሽፋሽፍት (በአጠቃቀሟ) ይታወቃል ። ሲሰኝ (ዘማዊት) ሴት ግናቸውንም አታፍርም ፣ ዕረፍትን ትወዳለች ። ሥራ መሥራትን ትጠላለች ። አንድ ጊዜ ዐደባባይ ለዐደባባይ ማውደልደልና ቤት ለቤት መዞርን ትወዳለች ። አንድ ጊዜ ወደ ወጭ በመውጣት ትቅበዘባለች ፣ አንድ ጊዜም በቤቷ ተቀምጣ የምታጠም ደውን ሰው ትጠብቃለች (ምሳሌ ፯ ፣ ፲፱) ።

ሲሰኝ ሴት ፣ በረሃና መንገድ ውሉ የወጋ ጥም የጸናበት ሰው ፣ አፋን እያፋሽን ቀዝቃዛውን ውኃ ለመጠጣት እንደሚጓዩ ሁሉ ፣ ጎረቤቷም በዚሁ ሰው ትመስላለች ።

ጥጥ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ልጄ ሆይ ከሌሎች ላት ጋር ከመኖር ተጠ
በቅ ፡ እንዲሁም ከዘፋኝ ሴት ጋር አትኑር ፡ (ከዚህ ጋር አትደንብ) ፡

«ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)

ሲሰንነት ፡ (ገመት) ሃይማኖትን ያጠፋል ፡ ገንዘብን ያባካናል
ታላቁን ያመጣል ፡ ውርደትን ያስከትላልና ፡ ከሲሰንነት ፡ ከሲሰን ሴት
ተጠበቅ ፡ ለብህ ወደርደራ እያዘነብል ፡ ከሴት ጋር አጅግቶ አካውዳጅ
የተወዳጃህን እንደሆነ እሷን ከመውደድህ የተነሣ በሐጸ ዝሙት (በብ
መገንዘብ) ስንደፋለሁ ፡ በፍትሄ ልሳንነት ትታጠባለህና ተጠበቅ ፡

ያህ የሰላሳት አሳትነት እንዳያቃተልህና እንዳይንጸህ ፡ ሴትን በዝሙት
ዓይን አተኩረህ አትመልከታት ፡ የፊቷንም ደም ግባት አትዘነቅቅዝት

«ከሐላው «ሐላዊትና ቃንድ የሆነችውን ሴት ከጥየት ዓይንህን ከልህል፤ የሐላግ ሳ
ንም ሚስት ደምግባት እያስታወቅህ» (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) ፡ ፡ (ለሌላው ደርሶ)

«ከዘፋኝ ወይም ምሥታሁ በፊት የነበረ አንድ ምስጢጥ ፈላስፋ እንዲህ
ሲል ጽፏል ፡ «በጉረቤቷህ ሚስት ላይ ዓይኖችህን አታገባም ፡ በምንጥ
አቅላት ለዘይቱ ወር ፡ ግንኙነትን እንዲኖርህ አትሞክርም ፡ ሌላው ምስጢጥ ጽሑፍ
ደቅሎት ጋደንድሮናት ፡ በዚህ ተደጓድ ውበት ያለው አየር ለአገሪቱህ
ለመመለስ እንደማትችል ፡ ሴትን ተክትለህ (ለመደቅ አትችልም) ፡
ሴት ባሏ ውጭ ሲወጣ ቁንጅናዋንና ፍላጎቷን እያሳየችህና ብቻነቷን
እያነሳችሁ ልታድገህ የሞከረች አንድሆነችው ገደልና የመገደል ጊዜ
ያለው ዕናረታን ማስታወስ ይገባታል ፡ ለፊቷም ፡ ጽሑፍ እሳትነቷ
የሆነች ሴት የምታሰራግባት ጠባብ ተደጓድ ቆች» ብሏል ፡ (፩፡ ፡ ፩፤)

ሲሰኛና ባሏን የምታታልል ተንኮሪዋ ሴት ፡ ከባሏ ባልንጀራ ልጅ
ትወልዳለች ፡ ይህች እንደዚህ ያለችሁ ሴት ይታላላቅ ጋጣኦቶችን ሠር
ታለች ፡ ይኸውም ፡ «ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)

ደብላንጽ ፡ ዳግኦት ነው ፡ በዚህ ጋጣኦት የእግዚአብሔርን ሕግ በሞ
ታልልና በፍላጎት ፡ «ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)

የጠላትና የባሏን ተተግኩላ አቃልላቸው ፡ «ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)
ምስተኛ በዝሙት ተራከሳ ባሏ ካልሆነ ከሌላ ሰው ልጅን ወልዳ
ላችሁ ነው ፡ ሲራከም ፡ በባሏ ሳይደምትሰሰን ሴት ይጊዜ በደላች ፡
ደቅሎት ፡ ከሐላው ፡ ጽሑፍ ፡ ደግሞ ስርቅ (ዝሙት ፡ ናቸው ባልሉ
(፩፡ ፡ ፲፩) ፡

ይህች እንደዚህ ያለች ሴት ከሐዘብ ልትሰደድ (ልትወገዝ) ለሐዘብ
የተናቀች ልቃሆን ይጎባል ፡ ዕድል ልግትዋ ፡ ጽዋ ተርታዋም (ከሐላው
መው ከዲያብሎስ ጋር ሊሆን ይገባል ፡ በሐዘብ ፡ ከክፉ ሴት ሊተላለፍ የክፉ
ፈተና የለም ፡ ከክፉ ሴት ጋር ሲነቃገር ፡ ሲጨቃጨቁ ሐሞኖር ከአን
ጸላችና ከእሳባች ጋር መኖር ይቻላል ፡ (ሲራክ ፡ ፩፡ ፡ ፲፩) ፡

ከክፉ ሴት ጋር መንዛኘት መነታረክ እጅግ አድርጎ ወገኖቿን
በልግደረጥ እያመለለሰ በሚያስቀምጥና በሚቆርጥ ባህድ ተቅማጥ
(ሰብታ) ይመሰላል ፡

«ወረድ እንደበት ሹል የሆነች ሴት የጥልቅ ማዕበል ሞገድ ታንግጥ
ለች ፡ ተነዛናችና መንቻክ ሴት ሀብትን ታስቀራለች ፡ በፈክትን ቻርቃ
ለች የባሏን ፊት ታስጠቁራለች ፡

«ክፉ ሴት ፡ ለላብ ቀበል ናት ፡ ፈትንታ ታስጠቁራለች ፡ ለሰውነት ጋዝን ናት ፡
ልምድ የሆነ እጅ ሠርቶ ፡ ሻባ የሆነ እጅ ወተቶ ወርሶ እንዲሁም ፡ ለምን ሠርታ
፡ ባሏን የግታስከርጥ ክፉ ሴት እንደዚሁ ናት» (ሲራክ ፡ ፩፡ ፡ ፲፩) ፡

ምላሷን እያውለበለበች ፡ ከምትነታረክና ከምትጨቃጨቅ ተነዛ
ናች ከሆነች ሴት የባሏ መቅሠፍት ፡ ከክፉ ሴት ክፉት የሚለሙወለማ
አጅግኛለች ፡ (የሐም) ፡ እርሷን ችሎ በሕርይዋን ታንግጥ የሚኖር ሰው ሲሆን
ጦችን በሚያጠምድ ሰው ይመሰላል ፡ ፡ «ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)

ዚራና በከራም በዚያውም ላይ ጋጥሟት የሚቆረረር ሴት ዕድብ
ድንቅ የሚባልባት መቅሰፍትና ሞግባጭ ፡ (ሲራክ ፡ ፩፡ ፡ ፲፩) ፡

በዚህ ዓለም ብዙ ክፉት አለ ፡ ነገር ግን እንደ ክፉ ሴት ያለ ክፉት
አይገኝም የምሳሌ ጅግ ፡ ጅግ ተመልከት ፡ «ከሞትክና ሴት ጋር መመዋወትን አትወድግ ፡ በዛሬና ወከንደት እንዳይ
ከህ (ሲራክ ፡ ዘ ፡ ፩) የደርደራ ልጅ ሄሮዶስን እንዳስደሰተው» (ጥ፡ ፡ ፲፩ ፡ ፩)

አመንዝራ ሴት የሰይጣን ዋና ገንዘብ ናት ፡ መምትዋትም ናት ፡
እንዲህ ከሆነ ፡ አመንዝረዋን ሴት ከማየት ተጠንቀቅ ፡ እሷን በማየት
በፍቅሯ ተታልሎ ከመንዳት ፡ ከሷ መራቅን ቢታገሙት ይቻላል ፡

አንዲት ሴት ፈላስፋው ሰቅራጥስን ፡ መልኩ ጥፋትን አይታ ፡
ሰቅራጥስ ማለት ይህ መልክ ጥፋ ነው ወይ ፡ ብላ አፈዘዘችት ፡ እርሱ
ደግሞ ፡ በዋገው መነጽርብ ብታይን እንጂ ነው ፡ ሲል በፈገገው ይቻላል
ፈባት ፡

(የዋገው መነጽር መልካሙን መተር አስመስሎ እንዲያላይ ፡ እስ
ተካክሎ የማይ ዓይንም እንደዚሁ ነውና፤ ዓይንን አስተካክሎ አይመ
ለክትም ሲላት ነው) ፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ : እግዚአብሔር በወር-በወሩ ደም ትሁን ብሎ በቤት ላይ ፈርዶልና : እግዚአብሔር : በአራቱ እንዳዘዘ : ሴት ደም በምንጥጥጥ ወራት : ማንኛውም ክርሷ እጅ ሊቀበል አይገባም (ይህ ግን በአራቱ ነበር እንጂ በወንጌል አይደለም) ።

ከፈላስፎች አንዱ : ማንኛውም ሰው ፍትወቱን (መሻቱን) እስኪያዝንፍ ድረስ ብልህ ዐዋቂ ተብሎ ሊጠራ አይገባውም አለ ።

አንድ ፈላስፋ (ይወድልናል መስፈቻው) እገሌ የተባለ ጠላትህ እኮ ሞተብሎት እኔንን የሚያስደስተኝ የነበረ ሚስት እገባ ብትሉኝ ነበር። ምንንያቱ ከክፍ ሴት የማይወደድ ሞት የማይነገር መቅሠፍት ናትና አላቸው ።

«ሶበ : ትብዕል ታወምረከ በልሳና»

«ወሶበ ትነዲ ትበልፃክ በአስናና»

ሴት : «ግንዘብን ስታገኝ በአንደበቷ ትለማመጥላች »

«ግንዘብ አጥቷህ ስትገነር በጥርሷ ትገምጥላች »

ዳግመኛም : ላትፈር ሳታፍር ቃልን ከፍ አድርጋ ትመሠብሃለች ። በድላህ አልበደልህም ። ይስበረኝ ይሰንጥረኝ በማለት ለማስመስል ዕንባዋን ታዘረከርክብሃለች ።

የሴት ኃጢአቷ የተገለጠና የታወቀ ነው : ንልማሳውን ጥልምስ ናወን ታስረላቸዋል። ጉልበቱን ታደክመዋለች ። የሷ ጉልበት ግን ቢያደክም እንጂ አይደክምም : አሃልቅም ።

አንተ ግን : ካለችበቱ ያለኸው ሩቅ ከሆነ ባለሀበት ጽንተህ ኑር ። ከሁሉም ይልቅ ነገሯን የጀመረች ጊዜ አጠገብዋ አትድረስ ። ተይ ብለህ ልትመልሳትና ልታስታግላት አይቻልህምና ። ያለኸው ከርሷ ጋር የሆነ እንደሆነ ግን አተናገራት አፍህን ይዘህ ዝም ብትል ይሻላሃል ።

የለቅራጭ ሚስት : ደጋ መናጢ ከመሆኗ በላይ ነገናዛና ጨቅ ሚቃ ነበራችና : ሰሦቹ : አንተ የተባረከና ታላቅ ሰው ስትሆን : ይህችን ደጋና መናጢዋን ሴት ለምን አገባሃት ? ቢሉት : ከብዙ ክፋቶች ጥቂት አተርፋለሁ ብዩ ነው : ሲል መለሰላቸው ።

ፈላስፋው እስከንድር : ሚስት አላገባምና : ስለምን ነው ሚስት ያላባባህ ? ሌላት : እኔ በጥበቤ ጀግኖች ወንዶችን አሸንፈኋለሁ : ወንዶችን ያሸንፍኩ እኔ : እንዴት በሴት አሸንፋለሁ ? ሲል መለሰ ።

አንድ ሰው በቤቱ በራፍ ላይ «ወደዚህች ቤት ፈጽሞ ክፉ አይገባም» ሲል ጻፈ ።

(ሴት አትገባበትም ማለቱ ነው) ።

ዲያጋንስ : ወደ ቤቱ ክፉ አይገባም ማለቱ እንደሆነ ዐውቀበት «ታዲያ ሚስትህን በወዴት በኩል ታገባታለህ ? አለው» ።

ም ዕ ራ ፍ I E ።

አርስጣጣሊስ እንዲህ አለ ። ለነፍስ ፩ ጾታዎች (የጠባይ ግደነቶች) አሉዋት ። አነርሱም : አእምሮ : ልቡና : ማሰብ : ዐውቆ መንቀሳቀስ : መሞት : ሕያውነት : ምውትነት (አለመቀዝቀዝ) ናቸው ። የማወቅና የማስተዋል መሠረቶች እነዚህ ናቸው ።

ዳግመኛም እንዲህ አለ : ሰው በአስተዋይነትና በዐዋቂነት ሕያው ይሆናል ማለት : በአእምሮ ያስባል : በመንቀሳቀስ : በመብላት : በመጠጣት ከሌሎች ፍጥረቶች የተለየ ይሆናል ማለት : (ለዩነት አለው) አለ።

እኔ እንዲህ እላለሁ : ሕያውነት : በመንቀሳቀስ : በማሰብ : በማስተዋል : በማወቅ ባይሆን ኖሮ : ሕይወታችን : እንደ እንስሳ ሕይወት በሆነ ነበር : ለሞት ለጥፋትም በደረስን ነበር ። ለልባችንም ሕይወት : ማሰብ ማወቅ : መንቀሳቀስ ባልሆነላትም ነበር ።

ፈላስፋው አፍላጦን ጥበብ በተባለው መጽሐፉ : የነፍስንና የሥጋን መዋሐድ ሲናገር እንዲህ አለ ሥጋ ከማንኛውም የነጻችና የጸራች ስትሆን ጊዜ ነፍስ በውስጧ እንደ ዕንቁ ባሕርይ ታበራለች በመንግሥተ ሰማይም ክብሯ የበዛ ይሆናል ። ነገር ግን በመልክ - መልካምነት ላይ የቁንጅና ውበት የሌለው ሥጋ መወደድ የለበትም : እንደዚህም ሁሉ ለመልክ - መልካምነት : ለቁንጅና : ለውበት የአፍጽዳት የልብ ገጽሕና ከሌላቸው መወደድ የለባቸውም ።

ባሕርያቶች ፩ ናቸው : እነዚህም ፩ ባሕርያቶች እርስ - በርሳቸው : ያልተስማሙና የተለያዩ እንደሆኑ : ኃይላቸው ይቀንሳል : አንድነታቸው ይፈርሳል : ጅማታቸው ያርራል : መልካቸው ይጠቁራል ። ነገር ግን : በሥጋ ውስጥ ያልች ነፍስ (ገጽሕ ከሆነች) ሥጋን ታሳምራታለች : እንደ ገጽሕናዋም መጠን የበራች የጸራች ታደርጋታለች ። ፈቃድዋንም በፈጸመች ቀጥሮ በመልካም ጤና እንድትንቀሳቀስ ታደርጋታለች ። ፩ ባሕርያቶች የተባሉም ማይ : መሬት : ኦላት : ነፋስ ናቸው ።

ጸሐፊው ጽንፈኛ አለ፡ በውየው ስሜት ግዙፋ፡ (መፍረም)፡ መልኩ መጥፎ የሆነ እንደሆነ፡ ፬ ባሕርያቶቹም መጥፎዎች ይሆናሉ፡ በሰውነቱ ቀጭን፡ ፊቱ ብሩህ፡ መልኩ ውብ ይሆን እንደሆነ፡ ፬ ባሕርያቶቹም በእግረሰብቀር ልዩነት ይለያሉና የተወደዱ ይሆናሉ።

«በው ልዩነት ላይ ግንባራ ይታወቃል፡ በአለባቤ፡ በአላባቤ፡ በአላባቤ ሥራው ይታወቃል» (ሲራክ፡ 10፡ 82)

የሥጋ ተወዳጅነቱ መልኩ መልካም፡ ፊቱ ብሩህ ሲሆን ነው፡ የነፍሱም ተወዳጅነቱ ዐዋቂና ንጹሕ መሆን ነው። የሰውነት ቸርነቱ፡ በውስጥ በእጥፍ ይገኛል፡ ደግሞ ሆኖ ነው እንጂ መልኩ ቀናጂ ብቻ ቸር የሚያሰጥ አይደለም።

«የሌሊት ፊቱን አትመልከ፡ የመልኩንም ግማር አትይ እግዚአብሔር ልብን እንጂ ረታን አያይዝናል» (ዘኁ፡ 15፡ 2)

የዐዋቂው ነፍስ ደም፡ መስማት ከዕውቀትና ከማስተዋል ወገን ነው፡ የነፍሱም ልዩነት በእጥፍ ይገኛል፡ የነገሩ እውነት ሻንቱ በእጥፍ ይታወቃል፡ የእጥፍ ይታወቃል።

ዕውቀትን ማስተዋልንና ተበብን የምትጠይቀው አሷ ሕሊና ናት የነዚህም ሁሉ ማድረግ (መነጻጸፍ) አንገልፋ ልብ ናቸው።

የዕውቀት ደግነቱ ማስተዋል ነው፡ መጥፎነቱም ሰንፍና (አለማልተዋል) ነው። የምክር ቁም ነገሩ እሺ በጄ ብሎ መታዘዝ ነው፡ ከፋቱም አስመታዘዝ (አምቤታ) ነው።

የሚሰብ ደግነቱ ነገርን ከልብ መረዳት ነው፡ መጥፎነቱም ነገርን ከልብ አስመረዳትና አስማወቅ ነው። የማስተዋል ቁም ነገሩ ተዕጋ ሥቃይና ዝግታ ነው፡ መጥፎነቱም መቸኮልና መቅበዝባዝ ነው።

እኛ ሰዎች፡ ከማድረግና ከአገልግሎት ሁሉ በልጠን የምንገኘው በልብና (በማስተዋል) ነው። የሚፈባንንና የሚጠቅመንን ዕሉ የምናውቀው በልብና ነው። እንዲህስ ባይሆን ኖሮ፡ ባሕርያችን ልብ እንደሌላት ወገን እንደ እንሰባቸው በሆነ ነበር። ይህም ባይሆን አለምሮ እንደሌላቸው እንደ ሕፃናት ጠባይ ባሆነ ነበር። (መዝ፡ 95፡ 18)

እንዲሁም ልብ ባይኖረን ልሥጋችንና ለኮፍሳችን የሚጠቅመንን ግዙፍ ሥራ ምንጭት በልታችን ነገርን ነገር ማግኘት ሆኖ በልብና ዕውቀት ማረጋገጥ ይፈባንበት። በሰው ከሰው ልውል የሚሆን ፈጣሪዎችን ወወቅነው።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ የውስጥ ረቂቃን ሕዋሳት ጅናቸው፡ እነሱም ልብና አእምሮ፡ ከፋውንና በገጠውን ለይቶ ማወቅ፡ መቸር፡ ማሰብ ናቸው።

ግዙፉን የአፍኦ ሕዋሳት ጅናቸው፡ እነሱም መስማት፡ ማየት፡ ማስተት፡ ማጣጣም፡ መዳሰስ ናቸው።

በረቂቃን ሕዋሳት ውስጥ በልብ ተመራምሮ ካልሆነ በዓይን ሥጋ የማይታይ፡ ጠባያቸው የነፋስና የእሳት ወገን የሆኑ ረቂቃን ነገሮች አሉ።

፬ቱ ባሕርያት ሲሰማሙ አካል ጤናማና ንጹሕ ይሆናል፡ የዋቂ ሰው ምክሩ ሕሊናን በማራቀቅና በማወቅ ይሠምርለታል። ይህ ግን ሁል ጊዜ በመታጋት በመጓጓት ካልሆነ አይሆንም።

ማስተዋል የሚገኘው፡ ዕድሜያቸውን መሰራተኛ ከፈለሰፈች እየተማሩና እየተመራመሩ ከኖሩት ከአስተዋዮችና ከዐዋቂዎች ሰዎች ነው። ይህም የሚሆነው ረቂቃን በሆኑት በነፋስነትና በእሳትነት ባሕርይ ነው።

«በረታን ብረት እንዲሰለው ሰውንም ሰው መከራ አስተምሮ በልህ ዐዋቂ ያደርገዋል» (ተዘላዎ፡ 1፡ 18)

የሚዳሰሰው ግዙፍ አካል፡ የመዳሰሱን ስሜት ይወስዳል። ግዙፉ ሥጋ ሲታሰርና ሲታገድ ሊንቀሳቀስ እንደማይችል፡ የማይዳሰሰው ረቂቁም ልብ በትዕግሮት ሲታሰርና ሲታገድ እንደ ታሰረ ግዙፍ የሥጋ ሆኖ ሊንቀሳቀስ አይችልም። ይህም ማለት፡ ሥጋ የተሰወረ እንደሆነ ሥራ ሊሠራ እንደማይችል፡ ልብም እንደ ግዙፍ ሥጋ በመዘንጋት ይሰወራልና የማወቅና የማስተዋል ሥራው ይቋረጥበታል ማለት ነው። ረቂቁ ውሳጣዊት ነፍስ ግን ያለ ሥጋ ታውቃለች ማለት፡ እርሷ ከዕውቀት ዕውቀቱ ከርሷ የሚለያዩበት ጊዜ የለም።

በሚዳሰሰው በግዙፍ አካል የሚገኙት ረቂቃን የአፍኦ ሕዋሳቶች ጅናቸው፡ እነሱም፡ ማየት፡ መስማት፡ መዳሰስ፡ ማስተት፡ ማጣጣም እንደሆኑ ከላይ ተናግረናቸዋል።

የመስማት ደግነቱ (ቁምነገሩ)፡ በመስማት የዕውቀትን ነገሮች ማግኘት ነው። እነሱም መልካም መልካም ቃላቶችን መስማት፡ በማሳጠርና በማስረዘም ማዘም፡ ለይ ለይ ዘፈንን መዘጋጀት፡ የዘፈኑ መሳሪያ የሆኑት በገናኖችንና መሰንቆዎችን ማዳመጥ፡ በማዳመጥ የሚገኙትን ተደላ ደስታዎች ማግኘት፡ መስማት ሲያስፈልግ የመቅረብ፡ ሳይሰጠው ልግ የመራቅ አስተዋይነት ናቸው።

እኒህ የታወቁት ፩ቱ ባሕርያቶች (ማይ ነፋስ ፡ እሳት መሬት) ከጅቱ የበገና አውታሮች ድምፅ ጋር የሚስማሙበት ፡ የመስማት ፡ የማየት ፡ የመዳሰስ ፡ የማሸተት ፡ የማጣጣም ጠባይነት ወይም ስሜት አላቸው ። (የነዚሁም የረቂቃን ስሜቶች ግዙፋን መሣሪያዎች ማለት ፡ የመስማት ጀር ፡ የማየት ዓይን ፡ የመዳሰስ እጅ ፡ የማሸተት አፍንጫ ፡ የማጣጣም ምላስ ናቸው) ።

ለጅቱ የበገና አውታሮች ቀጭን ወፍራም ቃና አላቸው ። እንዲሁም በሁለቱ መካከል ልዩ ልዩ በሆነ ስልታ ስልት ሲመታ የሚሰማ የቃና ድምፅ አለ ።

አውታሮቹ ፡ በስልት በስልት ሲመቱ ሥጋን ደስ በሚያሰኙና ልብን በሚማርኩ ቃናዎቻቸው ፡ ሥጋን አብራቸው እንድታዘም ያነሣሡታል ፡ ያነቃቋታል (ይነሽጧታል) ፡ ሥጋም ከበገናዎች አውታሮች ጋር አብራ በምትዘፍንበትና በምታዘምበት ጊዜ ነፍስን ፈጽማ ደስ ታሰኛ ታለች ።

«መሰንቆ ከበገና ጋር ሰውን ደስ ያሰኛሉ ፡ ከእሊህም ከሁለቱ ይልቅ በጉ እንደበት ደስ ያሰኛል» (ሲራክ ፡ ፱ ፡ ፩፩)

ፈላስፋ ህርመስ ፡ ከመጠጥ ቤት ተቀምጦ በገና-መቸውን አስኪ እባክህ ነፍስን ከእስራቴ ፍታት ይለውና ፡ በጊነኛውም በገናውን የደ ረደረው ጊዜ ፡ በገናው በስልት በስልቱ ሲመታ ይህ ነገር ፡ በፍቅርና በስምምነት ሆኖ ሲሰሙት በጣም መልካምና አስደሳች ነው እያለ ያደ ንቅ ነበር ።

በገናው የሳውዳን ጠባይ ለማነሣሣትና ለማነቃቃት ፩ቱን የሥጋ ባሕርያቶች ይጫናቸዋል ። እነሱም ፡ ፩ኛው አውታር የሳውዳ ፡ ፪ኛው አውታር ፡ የበልቀም ፡ ፫ኛው ፡ አውታር የደም ፡ ፬ኛው አውታር የሳፍራ ምሳሌዎች ናቸው ።

ማናቸውም ሰው ፡ በስልት በስልቱ የሚመታውን የበገናውን ቃና ሲሰማ ፡ ሳውዳ ፡ በልቀም ፡ ደም ፡ ሳፍራ የተባሉት ያፂኩ ባሕርያት፡ጠባዮች ለአንደኛቸው የተሰማማውን የቃና ድምፅ ይወዳል ፡ ፈጽሞም ያስ ደስተዋል ።

የነዚህ የ፪ቱ ነገሮች ትርጓሜያቸው እንደሚከተለው ነው ። ሳውዳ መሬትነት ነው ፡ (መሬታዊ ጠባይ) ። በልቀም ውኃነት ነው (ማያዊ ጠባይ) ። ደም ፡ እሳትነት ነው ፡ (እሳታዊ ጠባይ) ፡ ሳፍራ ፡ ነፋስነት ነው (ነፋሳዊ ጠባይ) ። ይኸው ፩ቱ ጠባዮች በ፪ቱ የሰው ባሕርያቶች ልክ ተር ጉመናቸዋል ። ፪ኛዋ ግን ነፍስ ናት ፡ (ሲራክ ፴፩ ፫ ፡ ፩) ።

ምዕራፍ ፲፬ ።

ይህችን መጽሐፍ የጻፈ ፈላስፋ ፡ እንዲህ አለ ።

ልብን ብሩህ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ፡ መልካም ምግብ ፡ ጥሩ ሽታ ፡ የሚወዱትን ሰው ፈት ማየት፡በጉ በጉ ነገርን መስ ማት ናቸው ።

ልብን ደንቆርና ደደብ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ፡ መጥፎና ቆሻሻ ምግብ ፡ መጥፎ ሽታ ፡ የማይወዱትን ሰው ፈት ማየት፡ ከደንቆር ሰው ጋር መናገር ናቸው ።

ሰውን ከበርቱና ጌታ የሚያደርጉት ነገሮች ፬ ናቸው ። እነሱም ተግ ሣጽ (ምክር እዝናት) ፡ ንጽሕና አእምሮ ፡ ሃይማኖት ናቸው ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ። የሰነፎች ሰዎች ሕይወታቸው ሞታቸው ነው ፡ የዐዋቂዎች ሰዎች ግን ሞታቸው ሕይወታቸው ነው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ከሁሉ ነገር ልብ ትበልጣለች ፡ እንዲህ ስትሆን አእምሮ ያስከብራታል ፡ ምክር እዝናት(ተግሣጽ) ያስወድዳታል ። ስለ ዚህ ፡ ልብ ፍጹም ትሆናለች ፡ (ፍጹምነትን ታንኛለች) አለ ።

ዓይኖቹን ወደ መሻት ያዘነበለ ሰው እሳቡን አውታታ ያደርጋል ፡ ልቦናውን በከንቱ ያባከናል ። የመሻት ልጓሙን (ትዕግሥት) አውልቆ የጣለ ሰው ፡ ከመነዳት ይደርሳል ። ሥራን ቸል ያለ ሰው ይቸገራል ፡ ይደሽያል ። መምህራን የዓለም ብርሃን ናቸው (ማቴ-፳፻፲፬) ። ዐዋ ቂዎች መምህራን መካሪዎች መብራቶች ፡ ልባዎች ጤናማዎች ፡ ሰነ ፎች ራሳዎች ፡ ንጉሥ ሚዛን ፡ ጠላቶች እብሪተኞች ናቸው ።

«በመምህራን መታጣት ጋጢአተኞች ይበዛሉ» (ተግ ፡ ፩ ፡ ፲፩)

ራሱን ከፍ ከፍ የሚያደርግ ፡ (የሚያስታብይ) ጠላቶች ይበዙበታል ። ነገርን የሚያበዛ ከብሩን ያዋርዳል ። ትዕግሥትን ማብዛት ሰውን ገራ ምና ተፈሪ ታደርገዋለች ። ትዕግሥት የአሸናፊነት መክፈቻ ናትና ።

የዘመን ሁኔታን የሚያውቅ ሰው መዘጋጀትን ቸል አይልም ። ምክር እዝናት ላወቀበት እንደ (ረዥም) ተራራ ናት ፡ ተራራ ሲወጡበት ያደ ከማል ፡ ከወጡ በኋላ የራቀውን አቅርቦየቀረበውን ለይቶ ሲያሳይ እን ደሚያስደስት ተግሣጽም ለጊዜው ይመራል ፡ ያስቅቃል ፡ ኋላ ግን ያስ ደስታልና ።

«ምክር እዝናት ለጊዜው ያሳዝናል እንጂ ደስ አያሰኝም ፡ ኋላ ግን ለተገሠዱ ሰዎች ሰላምን ያረፈላቸዋል ፡ ጽድቅን ያሰጣቸዋል» (ዕብ ፡ ፲፪ ፡ ፲፩)

ለክቶ መጥኖ የሚበላ ሰው በጤናው ያድራል ። አብዝቶ መብላት ልብን (አስቶማካን) ይጎዳል ለክቶ መጥኖ መብላት ግን ለሰውነት ጤናው ነው ።

ጤናማ መብላት ደፃ ይሆናል፤ አብዝቶ በመብላት ቀንጣን ያጠፋቸው ፣ ጤና የጎዳቸው ሰባቶች ማቆራረጥ (ሲሪክ ፣ ምጃ ፣ ሳይ)

ችኮላ ፣ ሰውን ከታላቅ ውድቀትና ጥፋት ታደርሰዋል።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ሃይማኖትን የቀና (የጸና) በዚህ ዓለም ይከብራል ። በወደያኛውም ዓለም ይመሰገናል ። (ይጸድቃል) ። ዳግመኛውም የእግዚአብሔርን ነገር በማስታወስ መወያየት መልካም ነው አለ ።

የጥበብ መገኛ እግዚአብሔርን መፍራት ነው (ወይም እግዚአብሔርን መፍራት የጥበብ መሠረት ነው ። (የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው) እንደሰ ፣ (መዝ ፣ ፫፤) ።

የሰው ክብር ትዕዛዥ ፣ አስተዋይነት ፣ እግዚአብሔርን ማፍራቱ ጠባቂው ንጽሕናውና አንደበቱ ናቸው ። ሕይወትና ሞት ፣ ሰው በአንድ በተናገረው ነገር ይመጣሉና ፣ ምሳሌ ፣ ጽዮን ።

ሳይመከሩትና ሳይገሥዱት የተመከደና የተገሠጸው ሰው ትክክለኛ ሚሳን ነው ። መስማማትና በገጣሪ ሰላው በዕውቀት ላይ ዕውቀትን ያሰጠዋል ፣ ከፍ ከፍም ያደርገዋል ፣ በሁሉም ዘንድ የተወደደ ያደርገዋል ።

ሀብትን (ገንዘብን) የሚወድ ሰው ሕንድም ቀን በቃኝ ሳይል፤ በሀብት ላይ ሀብትን ለው ጤናማ ዕረፍት የለውም ። ገንዘብን ቢያጠራቅም አይጠግብም (በቃኝ አቃልም) ውኃን እንደተጠጣ በው ዘመንኦር ካንዘብን ለማግኘት ሲከለፈለፍ ይፍራል ።

ጤናማ የሚወድ ሰው ሰላን አይጠግብም ፣ ብዙ እንዲሁም የሚወድ ሰው በሚጠራ ቅጥና ቢሰበሰብ ሰላን አይልም ። ጸባብር በእኛል ሁሉን መናገር ነው (መቅ ፣ ፩ ፣ ፪) ።

አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ተሠርቶ ተተጥቶ ካላገደት ብልህ ፀጥቂ መሆኑን አይገነዝብምና ፣ ሰውን እንደ አለምጭ ክፍሉ ፣ እንዲሁም ሃይማኖቱ ጽናት መምከሩ መቀሰጥ ይገባል ። በላጌ የሆነ ሰዓጽ ሰው ማከበብና የምኃሳት እንደሆነ ይኮራል፤ በልህ ፀጥቂ የሆነ ሰው ጠንቅቆ ስለሆነ ያደርጋል እንጂ እንደሆነ (ሰንፍ መብራት ፣ ምዜምቹ ቢያጅቁትና ቢያከብሩት አሽከርቹ ይመስለዋል) እንደሚሉት የለ ነው ።

ልጄ! አንድ ቃል እንኳ በሆኑ የጥበብና የተግዛገሉ ቃል ተማር። አንድ ቃል አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ ታላቅ ነውና ።

ልጄ! ከሰንፍት ሰዎች ጋር መገናኛ አታብዛክሰን፤ ጋር መገናኛ ልብን ያንቆርና ያደብ ያደርጋል ። ጥበብን ያስረሳልና ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ ዐዋቂነት ፣ ደገውንና ዓለቱን ታስመህ ፤ የታወቀው ፣ የጽሕፍ ፣ ሃይማኖትን ትጠብቃለች ። ነገር ግን ፣ በዐዋቂነቱ የሚመክሩ የማታበይ ሰው ምክሩ ይጠፋዋል ። የማይመክሩ የማይታበይ ግን ልቡ በሩህ ፣ ሕሳቡ ቅን ይሆናል ። (በራሱም ባንገሽው የበብ ራሱ ህን አታስታብይ) ሲራክ ፮ ፣ ፪) ።

በካንሥታት አንዱ ፣ ከዚህ ዓለም ድልብ የትኛው ይበልጣል? ሲለ ጠየቀና ፣ አንድ ፈላስፋ ፣ ከዚህ ዓለም ድልብ ሁሉ ጥበብ ትበልጣልት ፣ አላጣ። ስለምን? ቢለው ፣ ጥበብ የማታልቅ መዝገብ ናትና ፣ በከምን ትምቀላል ነውና ፣ ገንዘብ (ወርቅ ብር) በከምንቱ ከወደ ከመሆንም ያላይ ሲጠፋም ሲያልቅም ኃዘኑ ባጣም ብርቱና ከላድ ነው ። ለቅጥም የሆኑ ጊዜ ሕሊናን አሰን አሰን ወደ ማሰብ ጫልጦ ገርኝቶ ይወስዳል ። ኤሱን ሕሊን ሲያሰብና ሲስታተር እጥፋት ያደርሳል ።

ማንኛውም ክለስ ህንድ ልሙድ ከዚያ ይፍራል (ማቴ ፣ ፮ ፣ ፳፩)

ጥበብ ፣ የሀይማኖቱ ግብ ማግኘትና ፣ ለቅጥም ሲሆን ጊዜ እንደ በጽሕፈት ሲቀያይር ፣ ለቅጥም ፣ ጥበብ ማግኘትንም (የያዛትን) ሰው በልህ ዐዋቂ ታደርገዋለች ። እሷን የፈለገ ሰው የፈለገውን ሁሉ ያገኛል ባታል። አላጣ። (ጳውሎስ ፩ ፣ ፪) ።

ፈላስፋ ፣ አስተማሪና ተማሪው ፣ እንደዘሮና እንደ እርሻ እርሱ በርሳቸው የተከፈሉ ናቸው ። የቀሩትም ሕዝቦች እንደዚሁ ናቸው አለ ። ገንዘብን ማከበቅ (መውደድ) ፣ ፍቅርን የጠፋል ፣ ሃይማኖትን ያሰከዳል ፣ መንፈሳዊ ጥርጣሬ ይሰባል ፣ መስጠት ግን በሀብት ላይ ሀብትን ፣ በከብር ላይ ከብርን ይጨምራል ። እንዲሁም ባንገሩ ሀብት ሁሉን ብሎ ማመስገን ፣ ለሰው በሀብት ላይ ሀብትን ያስጨምርለታል ።

ባለጸኑ የሆኑ ሰው ፣ የትም አገር ቢሄድ ስደተኛና መጽቀኛ መሆን የለበትም ። ደኃ ግን ምንም ባጠፋም ቢቀመጥ ፣ በቤቱም ቢሆን ስደተኛና መጽቀኛ ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፤ መቶአል ፣ ለተስፋ ፈተናው (አደናቃፊው) ነው ። የጽድቅን ሥራ መሥራት ግን ፣ የጥበብ መዝገብ ነውና ፣ ልጄ ሆይ ፣ የጽድቅ ሥራ መሥራትን እትናቅ አታቃልል ፣ ቸል እትበል ።

ፈላስፋ ሥራን በመሥራት ሰውን የሚያስደስት ሰው ፣ በሰው ሁሉ ዘንድ ማወያየት ያገኛል ። በደለኛውም ዓለም ዋጋውን ያገኛል ።

ነገር ግን ለሰው በጉሥራ መሥራት በፎ ነገሮች ካልሆነ አይፈጸምም ። እነሱም ፡ ዋል እደር ሳይሉ ፈጥኖ መስጠት ፡ ይህን ብሰጠው ምን ይጠቅመዋል ሳይሉ የተገኘውን ጥቂትን መስጠት ፡ ሲሰጡትም ሰውሮ መስጠት ናቸው ። ምክንያቱም ፈጥህ ስትሰጠው ደስ ታሰገዋለህ ፡ ቸግሮት ሳለ ጥቂትም ብትሰጠው ብዙ አድርጎ ያየዋል ። ሰውሮ መስጠቱም ገንዘቡን ያበረክተዋል ። ሀብቱን ያሰዛዋልና ። ፪ቆሮ ፡ ፱ ፡ ፭ ፡ ፱ ።

ነግ ሣልሰት በማለት የመስጠት ደግነትህን አታጥፋ ። ዋጋ ቢስ አታድርገው ፡ የመስጠት የመመጽወት ፍጹምነቱና ተመስጋኝነቱ ዋጋን ሲያገኙበትና መልካም ስም አጠራርን ሲያተርፉበት ነው ።

« ከብዙ ብዕል ለብልቶ አጠጥቶ ስምን ማስጠራት ይኖላል ፡ ወርቅንና ብርን ከግጥም ስጥቶ መጽውቶ በእግዚአብሔር ዘንድ ባለግልነትን ግጥሟት ይበልጣል ። (ምሳሌ ፡ ፳፪ ፡ ፩ ፡ ፱)

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ብዕሉን የሰጠህ እግዚአብሔርን ይህን የሰጠኸኝ ክብር ተመስገን እያልክ አመስግነው ። እግዚአብሔርን የሚያመሰግኑበት ሀብት ኗሪ ነው ፡ የሚያገራመርሙበትና የማያመሰግኑበት ሀብት አይኖርም ያልፋል ይጠፋል ማመስገን በሀብት ላይ ሀብትን እንደመጨመር ያለ ነው ። የእግዚአብሔርን ቁጣ የሚያበርድ ከፍፃሜ ከበቀል (ሐፋ እምኔ የርጉማን ከመባል) የሚያድን ነው ።

ደዌ ፡ ሥጋን እንዲያቆስለው ፡ ጎዘንና ትካዜም ልብን ያቆስለዋልና ፡ ኃዘንን በተቻለ መጠን ካንተ እርቅ ።

« ኃዘን እንዳይነሳህ ልቅሶን ተው ፡ ኃዘን ነድጋቸው የጥቁ ብዙ ናቸውና ፡ የልብምኃዘን ኃይልን ያደክማል ፡ ግዘንና መተከዝ ለምት ያደርሳል ፡ እንዲህ ነውና ኃዘን ካንተ እርቅ» (ሲራክ ፡ ፳፭ ፡ ፲፭ ፡ ፳፩)

የደግ ሰው ደግነቱ ከከፉ ነገሮች ሁሉ ይጠብቀዋል ፡ (የሰው ክፋቱ ጠላቱ ፡ ደግነቱ ሕይወቱ ነውና) ።

መማከር ፡ የመመራት ዓይን ነውና አለ መሪ የሚሄድ ዓይን ሰውሮ ካልሆነ ቦታ እንደሚወድቅና የትም ወድቆ እንደሚቀር ሁሉ ፡ በገዛ ራሱ ምክር ብቻ የሚሄድ ሰው ይደክማል ፡ ካልሆነም ነገር ወድቆ ይቀራል ። ነገር ግን ፡ የበጎውንም የከፋውንም ምክር ለይቶ ሳያውቅ ያገኘውን ምክር የሚቀበል ሰው ሥራው ሁሉ አይከናወንለትም ። (ምሳሌ ፡ ፲፪ ፡ ፲፭)

ተስፋውን በእግዚአብሔር ማድረግ ትቶ በሌላ የሚያደርግ ሰው ፡ የተናቀና የተዋረደ ነው ። ከብዕል ሁሉ ከንቱምኞትን ማሸነፍ የመሰለ የለም ። ጠባቡን ያስከፋ በሁሉም ዘንድ የተጠላ ይሆናል ። እንዲሁም ልብ ሰፊ ነገር አላፈ ያልሆነ ልብ ፡ ጠባብ ሰው ከሁሉና በሁሉ የተጠላ ነው።

መወደድን ያገኘ ሰው የሌሎቹን ጸጋ ይወርሳል ። (ኢያሱ የሙሴን ፡ ሕልሳዕ ፡ የኤልያስን ሀብተ ረድኤት እንደወረሱ) ።

ቅንነት ከተፈጥሮ ጠባይ ነው ፡ ሃይማኖት ግን ከትምህርት ነው ። የመቸኮል አመል ያለው ሰው ክፉ ነገር ሳያጋጥመው አይቀርም ። ቅን ሰዎች ግን ፡ ለዘለዓለም ይኖራሉ ፡ ስም አጠራራቸውም እስከ ዘለዓለም ይኖራል ።

ሰውን ፡ ብዙ ገንዘብን እንደ መሰብሰብ አድርጎ የሚያዋርደው የለም ። ሰው ለሁሉ ከመገዛት ነጻ ሲሆን ፡ ገንዘብን መወደዱ ለሁሉ ታዛዥ ፡ ተገዥ ፡ እጅ ፡ ነሽ ፡ እሺ ባይ ያደርገዋል ። ሰው ፊትን አብርቶ መቀበል ፡ «ከፍትፍቱ ፊቱ እያሰኘ» ስምን በበጎ አጠራር ያስጠራል ። ከሁሉ ነገር ትሕርምት (አብዝቶ ከመብላት መከልከል) ይበልጣል ። ብዙ ከመብላት በሚከለክል ሰው ደዌ አይሠለጥንበትም ። የበጎነትን ሥራ መሥራትን የሚከታተል ሰው ከከፋ ፈተናና ከብዙ መከራ ይድናል ።

ምዕራፍ ፲፩ ።

ፈላስፋ ፡ ጥበብ ፡ የዕውቀት መሰላል ናትና ፡ ጥበብን ያጣት ሰው ወደ ፈጣሪው መቅረብ አይቻለውም አለ ።

ሶቅራጥስ እንዲህ ይል ነበር ፡ ጥበብ መጠጥንና ዘፈንን በሚያራቅር ሰው ልብ አታድርም ። ከሱ ትርቃለች ፡ ትሸሻለች እንጂ ። ሰሎሞንም ፡ ጥበብ በተገነዘባችና ለጋጢአት በምትገዛ ሰውነት አታድርም ብሏል ። (ተግዳሮ ፡ ፱ ፡ ፫)

ሶቅራጥስ ፡ ጥበብ የተሰጠው ሰው ወርቅ ብር አጣሁ ብሎ አያዝንም ፡ (አይጨነቅበትም) ። የዕውቀት ውጤቱ ሰላምና ቅንነት ነው ። የወርቅና የብር ውጤት ግን ድካምና ደዌ ነው ።

የፈላስፎች ዕረፍታቸው ፡ እውነተኛውን ነገር ማግኘት ነው ። የሰነፎች ግን ዕረፍታቸው ከንቱ ነገርንና ዋዛ ፈዛዛን ማግኘት ነው ። ሥራ ሁሉ ጸንቶ የሚኖረው በዕውቀትና በቅንነት ሆነው ሲሠሩት ነው ፡ ዓመፅና ግፍን በማድረግ የሚሠሩት ሥራ ግን ያልፋል ፡ ይጠፋል ።

ቅንነት ለዘለዓለም አያልፍም ፡ አይጠፋም ። ልብ ፡ ቅን የሆነ ሰው ቢያዝንም እንኳ ኃዘኑ በተሉ ያልፋል (ይረሳል) ፡ ሁሉም ነገር ወደሱ

ይሰበል፡ ግለሰብ ሥራው ሁሉ የተቃና የተከናወነ ይሆናል፡ ይሰበው ሁሉ ይፈጸምለታል። እንዲሁም፡ ቅንነት፡ ከቡር ልወል፡ የሚሆን የፈጣሪ ትክክለኛ ሚዛን ነው። ስለዚህ እሱም (ቅንነት) የማሳለፍና የማምጣት፡ የማግኘትና የማጣት) ሚዛን ነው።

የሚመኩበት ዕውቀት ሁሉ፡ በቅንነት ሆኖ ሲሠሩበት ሥራው እንቅ ይኖራል፡ በተንኮል ሆኖ ቢሠሩበት ግን ሥራው አይጸናም ይባላል።

«ከሕንጻው ይልቅ ዋና ሆኖ የሚፈለገው በሕንጻው ውስጥ የሚካሄደው ሥራ፡ ሕንጻው ሕንጻው አምርና ተቃንቶ አስተዳደሩም በመልካም የሚመራበትና ደካው በቅኑ ክል የሚጠበቅበት ተግባር ሲፈጸምበት ነው»።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሰዎችን በፆ ወገን መድብህ አትራቸው ይኸውም ሽማግሌዎችን እንዳባታህ፡ ወጣቶችን እንደ ወንድምቸህ ሕፃናቱን እንደ ልጆቹህ አድርገህ አያቸው አለ።

ሽማግሌችን አትናት አታቃልል፡ ላባትህ እንደምትታዘዝ፡ ታዘዝ እንጂ ለሕፃናትም ወንዶች ለወንድምቸህ እንደምትታዘዝ ታዘዝ ለሕፃናትም ሴቶች (ለእንቅታህ እንደም ትታዘዝ ታዘዛቸው) (ጢም ፩፡ ፩)

ከዕለታት አንድ ቀን፡ ፈላስፋው አርስጣጣሊስና ቺቱ የንጉሡ (የፊልጶስ መቄዶናዊ) ልጆች ተገናኝተው ሲነጋገሩ፡ አርስጣጣሊስ፡ እንዴት የንጉሡን ልጅ፡ መንግሥት ላንተ የተሰጠች እንደሆነ ምን ታደርግልኛለህ? ቢለው፡ የመንግሥቱ አማካሪ አደጋዊነቱ አለው።

ሁለተኛውን ደግሞ፡ አንተስ ምን ታደርግልኛለህ? ቢለው የመንግሥቱን ተካፋይ አደርግሃለሁ (እጅምሃለሁ) አለው።

ምስታኛው እስከንድር ከዚያ ነበርና፤ አንተሳ ቢያነግሡህ ለኔ ምን ታደርግልኛለህ? ቢለው እስከንድር፡ መምህር ሆድ፡ እኔ ስለማያደርግልኝ ነገር አሁን አትጠይቀኝ፤ እስከ ነገ ድረስ ታገሠኝ። ሆኖም፡ ሎሌ ለጌ ታው፡ ደቀ መዝሙር ለመምህሩ ሊያደርጉላቸው የሚገባውን አደርግ ለሀላፊ አለው።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሰውነቱ የጎሮችን ሐላቾች ተጽዕኖዎችን፡ ሕሰትም፡ ሐሰተኛ ደገ፡ በሠብቱ የሚመካ ባለጸጋ፡ ስብደት ለሽማግሌ ናቸው። ሲራክ ግን፡ ትዕቢተኛ ደገ፡ ንፋግ ባልጸጋ፡ ዘማዊ ሽማግሌ ናቸው ብሏል። (ጳጵ ፩፡ ፪)

አንድ ፈላስፋ፡ ሌላውን የሚመክሩ የሚገሥጹ ሽማግሌዎች፡ ራሳቸው ሲቆጡና ሲበሳጩ ዕብዶች ናቸው ይባላሉ ሐላፊ (አስታራቂ የሆነ ሽማግሌ ሁሉ ስሉት ሞቆጣትና መበሳጫት አይነባውም ሌላ ነው)

አፍላጣን፡ አእምሮ፡ የአነጋገር ማሳመሪያና የልብ ማሰሪያ (ማሰታገዝ) ነው አለ።

ከየናናውያን (ግሪኮች) አንዱ እንዲህ አለ፡ ዓለም ሰዎች፡ ሃይማኖት እሊህ ቺቱ በሁለት ነገሮች የተሳሰሩና የተያያዙ ናቸው። ሁለት ነገሮች የተባሉት፡ ሰይፍና መጽሐፍ ናቸው። ቢሆንም ሰይፍ ከመጽሐፍ በታች ነው፡ (መጽሐፍ ይበልጣል)። መጽሐፍት ያንድትን፡ ሕንጻ፡ የዘመን ብዛት አያፈርሰውምና።

ፈላስፋ የሰውን ከንቱነት ሲናገር እንዲህ አለ፡ የአዳም ልጅ ምን ድር ነው? መመከቱስ ምን ይባላል? መጀመሪያ ነገር የፍትወት ጠብታ ነው፡ ፍጻሜውም፡ የሚሸት የሚከረፉ ፊሳ ነው። ከግጥም ባደላ ነፍሱ ወደ ሥጋዋ ትመለስ ዘንድ አስታራቂና አማላጅ የለውም፡ ራሱንም ለማሥነሣት ችሎታ የለውም።

ሰው ሁሉ እንደ ጥላ ይመላለሳል፡ (ጥላ፡ ወት፡ ሸ፡ ጽ፡ ሚማ ይሆናል፡ ቀትር ሲሆን ጊዜ ከዚህ ደረሰ፡ ከዚህ ገባ አይባልም፡ ሰውም እንደዚሁ ነው (ማህ፡ ፪፩፡ ፯፬)

ገንዘብን መውደድ የዕድሜ መፈታተኛ ነው። ገንዘብን አለመውደድ ግን የዕውቀትና የተግሣጽ መዝገብ ነው። ጽድቅም (እውነትንነት) የረብዓና የጥቅም ምርት ነው።

ፈላስፋ፡ መከራ፡ ለልብ በጉውን ትምህርትና ትሕትናን ያስቀምጥልላል። ነገር ግን የመግር ጥቅሙ በተቻለ መጠን ተገብኖ ነቅቶ ሲያስተምሩበት ነው። (ጥበቡን ከሚሰውር መምህር ደንቄርናውን የሚገልጥ መሃይምን ይሻላል። ባይጠቀምበት እንኳ አይወቀስበትምና)። (ሲራክ ፩፡ ፱)

ሰውን የሚያስደስትና ለሰው ሁሉ በጉውን ሥራ የሚሠራ ሰው አደኗሩ የረጋ ይሆናል።

ፈላስፋ፡ ከኃይል ይልቅ ዕውቀትና ምክር ያሸንፋሉ አለ። ዳግመኛም፡ ሥራህ ሁሉ የተቃና አደኗርህ የጸና ይሆን ዘንድ፡ እየገዛለህ ርን ከሚፈሩትና ከሚያመልኩት ሰዎች ጋር ተማክር አለ።

እንዲሁም ታላላቅና ጨዋ የሆኑ ሰዎች፡ ሀብትንና ሹመትን ባገኙ ጊዜ ፈጽመው ትሑቶች ይሆናሉ። ባለጌዎች የሆኑ ሰዎች ግን ሀብትንና ሹመትን ያገኙ እንደሆነ ይታበያሉ፡ ራሳቸውን ከፍ፡ፅፍ ያደርጋሉ።

ዐዋቂ ሰው፡ በዕውቀት ከሚበልጠው ሰው ቢግርና ቢጠይቅ ነውር የለበትም። አንድ አርጌ ሽማግሌ ሰው፡ አንዱን ፈላስፋ፡ እኔ

ያረጀሁ ሽማግሌ ስሆን ፡ በዚሁ ዕድሜ መማር ይገባል፤ ቢለው ፡ አዎን ፡ በድንቁርና ከመኖር እስከትሞት ድረስ ዕውቀትን በመገኘት ብትኖር ይሻለሃል አለው ።

እንድ ሩ ሞ ዘመን የሆናቸው አታዋቂዎቹ ሽማግሌ ፡ ተማር ቤት ተሰተው ሲገኙ ፡ እንድ ተገሪ ፡ አባቱ ፡ ዛሬ ተምረው በአንገላጭ ወዲህ ሊሾሙበት ነው ፡ ወይስ ሊከበሩበትና ሊታዩበት ፡ በላቸው ። ልጄ ፡ እሾምላለሁ ፡ እክብርበትና እኔላይ በትሰብብና ሊያደለኝ ፡ ነገር ግን ያ የግድቀረው ሞት ሲመጣ መልካክ ሞቱ ይዞኝ ወደ ፈግገፍ ሲቀርብ ወዴት እገኘሽው ፡ ሲለው ፡ ከአትሮፕሉ ፡ እግር ፡ እገኘሁት ብሎ እንዳመስከርላኝ ብዬ ነው ለአዕት ይጻፋል ።

አንድ ፈለቅ፡ የመጸሐፍትን ምሥጢር የሚያውቅ ብልህና ዐዋቂ ሰው ብታገኝ፡ አንተ ከርሱ ውሰድ፡ ደንተንም ስጠው (አካፍለው) አልፈዋልም፡ የተማርከው ትምህርት፡ አንተ ሌላውን ጠቅመህበት ካንተ የሌለውንም ጠይቀህና ተረድተህ ትጠቀምበት ዘንድ እንዲሆን ፅወቅ ብሏል።

አንድ ፈላስፋ፡ ሌላውን የማያስተምር ሽው ለራሱም አይማርም አለ
የዐዋቂ ሰው ሰው ቀኑ በብዙ ነገር ይታወቃል ። ግልፅና ሽው ሰው
መከራ አስተምሮ ይመልሳል ። ለፈታተኒው በብዙ የተንከላ ሥራ
ለሚጠይቀውም በማስተዋልና በመራቀቅ ይመልስበታል ። ልሰው ጭሉ
ትሑት ይሆናል ። በክብር ለሚበልጠውም እጅ በጆ ብሎ ይገዛል (ይታ
ዘዛል) ። በዕድሜ ከሱ የሚያንሰውንም ያስደኩዋል ። የዐዋቂ ሰው
መናገሩ ጥቅም ነው ። ዝም ማለቱም ሰላም ነው ። መከራ ሲመጣበት
በትዕግሥት ሆኖ ይቀበለቀል ። የሰነፍ ሰዎች ሥራ ግን እንዲህ አይደ
ለም ። ሲበድሉዋቸው ይሳደባሉ ። የማይገባውንም ይናገራሉ ። ባይኖ
ገሩዋቸውም እንኳ ዝም ብለው ያጉረመርማሉ ።

ጸላጽ ፡ ተቅ ራትህን በጸፋህ ሁለተኛዋን መልስላት ብሎናል ብለን ይሐመን እን ሃራለን ፡ እናንተ ግን በመተዋቸሁ መልሱን እናንተ፡ፊ ትላላችሁ (፩፡፭ሮ ፡ ፩ተኛ) ወንጌላላችኑ እንጂ ወንጌላላችኑ አይደላችሁም።

በነገሩ ሰዎች ጥቂት በጉሥራዬዊ ሕግ አንደሁን አድርገን በማለት ለሁሉ ያወራታል ይመኩበታልም እውነተኛውንም ነገር ተናገርን ሲሉ እውነትንና ሐሰትን ሳይቀላቅሉ መናገር አይሆንላቸውም።

ንቱግ ሲሰጥ ደስ አይለውም፣ ሰነፍም ሲሰጥ ሰጠሁ አያለ ይመካል (ሲረከ፡ 15፣ 17)።

እንዲህ እንዲህ ያሉትን ሰዎች በሚሉትና በሚናገሩት ገዢ
ሁሉ አትመናቸው ። እንደነዚህ ያሉ ሰዎች በሰው ዘንድ የተጠሉ ፣ በእ
ግዚአብሔር ዘንድ የተናቁ ናቸውና ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ልጄ ፡ ከቅናት ተጠበቅ ተጠንቀቅ ፡ ቅናት የመለያየት በር ናትና ። ሰውን አንሥተህ አታስነውር ፡ ሰውን ማስነወር ጠብ ክርክርን ይወልዳልና ። ጨዋና ከበርቴዎች የሆኑ ሰዎች የተቻላቸውን ያህል ከቅናት መጠበቅንና ሰውን ማስነወር የማይገባ መሆኑን ያስተምራሉ ።

አንድ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ እኔ ዓለምን ከሚገዛትና ከሚያዛት ከእግዚአብሔር እለምናለሁ እንጂ እንዴት ከማይገዙዋትና ከማያዙዋት ሰዎች ዓለምን እለምናለሁ ፡ ዳግመኛም ፡ ትዕግሥት ፍጹም ዕውቀትና ማስተዋል ነው ። ከኃይልም የበለጠ ኃይል ነው ። አሸናፊም ነው ብሏል ።

የሰው ፍቅሩ ጸንቶ የሚኖረው ፡ በጠባዩ ተስማሚነት መጠን ነው ። የልብም ተስማሚነቱ እውነተኛውን ነገር በመናገሩ መጠን ነው ።

ሰይጣን ፡ ሰውን ለማጥፋት ቁጣን በሰውዬው ላይ ያውለጥነዋል ፡ (ያረላዋል ፡ ያቀጣጥለዋል) ። ትዕግሥትን ግን እግዚአብሔር በባንሃይማኖት በቅን ምግባር ሆነው በሚያመልኩት ሰዎች ያሳድረዋል ። (ተግሣጽ ፡ ፩ ፡ ፫) ።

ፈላስፋ ፡ በተቆጣ ጊዜ ራሱን መግዛት (ማሸነፍ) የማይችል ሰው ፡ ለቡናውን ሊገዛ አይችልም ፡ አለ ዳግመኛም ፡ ሞትን የሚያስታውስ ሰው ብዙውን ሀብት አግኝቶ ያይደለ ጥቂቱን ሀብት በማግኘት ደስ ብሎት ይኖራል አለ ።

አባቱ የጠየቀው ጥያቄና ብልህ ሰሎሞን የሰጠው መልስ ።

ጥያቄ የማስተዋል ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከአንጎል ውስጥ ነው ።

ጥያቄ የእውነት ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከፃይን ነው ።

እስመ ርእይ ታመጽአ አሚን
ማየት ማመንን ታመጣለች እንዲህ ።

ጥያቄ የከንቱ (የሐሰት) ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከጀሮ ነው ፡ (ያልሰማ ጀሮ ከጎረቤት ያጣላል) እንዲሉ ።

ጥያቄ የደገንነት ቦታው የት ላይ ነው ፡ መልስ ከፊት ነው እንዴት አለህ አትበለው ከፊቱ እየው) እንዲሉ ።

ጥያቄ የመውደድ ቦታው የት ላይ ነው ፡

መልስ ሁሉም ነው የመረጥኩት ነፍሴ የወደደችው ልጄ እንሆ
(አሳ 9፪ : 8)

ጥያቄ የትንቢት መውጫ ቦታ የት ላይ ነው ?

መልስ በአፍጋን ነው (አንፃ : እንፈሰ ካለው አንቀጽ የወጣ ዘር
ይመስላል) ።

ጥያቄ የጥበብ ቦታው የት ላይ ነው ።

መልስ በአንደበት ነው (መግለጫው አንደበት ስለሆነ)

ጥያቄ የማሰብና የመተከብ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከደረት (ልብ) ነው (ልብ - ሰፊ ነገር አላፈ) እንዲሉ ።

ጥያቄ የመንፈስ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ነው ።

«እስመ በአንጽሖ መንፈስ ርእይዎ ነበሩት ለእግዚአብሔር፤ እንዲል(ልብን
መንፈስ ሲል) አባ ጸጪዎቹ»

ጥያቄ ምክርን የማግኘት ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ነገርን ከልብ ከመረዳት ላይ ነው ።

ጥያቄ የሰቅ (የደስታ) ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ውስጥ ነው ። (ልብ ደስ ሲለው ፊት ይበራል፤ ልብ ሲተ
ከዝ ፊት ይጠቁራል ።

ጥያቄ የትዕግሥትና የቁጣ ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከልብ ነው ። (ልብ ይበርዳል፤ ልብ ይነዳል) እንዲሉ ።

ጥያቄ የቅናት የምቅኝነት ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከዓይንና ከሕሊና ነው ።

ዓይንከሱ ሐማጂ ዓይንህ ምትኖ ነው ? (ጥቂ : 8 : 1፩)

ጥያቄ የነፍስ ጠላቷ ማን ነው ?

መልስ ሥጋ ነው ። (ነፍስ ልትሠራው የማትወደውን ሥጋ ሊሠራው
ይወዳልና ገላ ፮ : 1፮ ።

ጥያቄ የመሰብሰብና (የመበተን) ቦታው የት ላይ ነው ?

መልስ ከእጅ ነው ።

«ተን እጅህ የምታደርገውን (የምትሰጠውን) ገራ እጅህ አትወቀው» (ጥቂ፡፪፡፱)

ጥያቄ የሰውነት አቋሙ የት ላይ ነው ?

መልስ ከራስ ነው ። (ራስ ከሌለ የአካል መቆም የለምና) ።

ፈላስፋው ሀንቃር ። ያዘዘው ትእዛዝ የመከረው ምክር ይህ ነው ።

ልጄ ሆይ ፡ የምነግርህን ቃሌን ሰማ ። ልዑል ከቡር የሚሆን እግ
ዚህክሔርንም እንድታስታውሰው ምክራን ተቀበል ።

ልጄ ሆይ ፡ ነገርን (ምሥጢርን) የሰማህ እንደሆነ በልብህ ውስጥ
ሰውረው ለሌላ አትግለጠው ። ተመልሶ የሰላት ፍም ሆኖ አንደበትህንና
አካላትህን ሁሉ እንዳያቃጥልህ ። በዚያው ላይ እገሌ ምሥጢር አይ
ቋጥርም አሰኝቶ ስድብንና ውርደትን ያስከትልብሃል ።

ልጄ ፡ ሆይ ዓይንህ ያየውን ሁሉ አትሳብ ፡ (አታንግ) ። ታስሮ
ያንገሃኸውን አትፍታ ፡ ተፈትቶ ያንገሃኸውንም አትሰር ፡ ተከድኖ
ያንገሃኸውን አትከፈት ፡ ተከፍቶ የቆየህን አትከደን ።

ልጄ ፡ በሰው ዘንድ የተመሰገንህ ፡ በእግዚአብሔር ዘንድ የተወደደህ
ትሆን ዘንድ ለሁሉ ጠቅላይነት አሳምር ፡ አንጋርህን አርም ። ውሻ ጅራ
ቱን መቁላቱ እንጂህን ያሰጠሃል፤ አቶን ማላቀቁ ግን በዲላ መሠታ
ትንና በደንቂ የመደብደብን ያመጣበታል ።

ልጄ ፡ ለመስማት ፍጠን ፡ ለመናገር ግን አትቸኩል ።

«ለመስማት የፈጠንኩ ለመናገር የታገሥኩ ሁን» (ሲራክ : ፩ : 1፩) ። ወንድሙ
ሆኖ አሁንም ሰው ሁሉ ለመስማት የፈጠነ ፡ ለመናገርና ለቁጣ የዘገየ ይሁን።
ያለ ፡ ሐጥ ፩ : 1፮ ።)

ልጄ ሆይ ፡ የሰው ዓይኑ ባለማቋረጥ እንደሚመነጭ እንደ ወጋ
ምንጭ ገንዘብን ቢያይ ቢያይ አይጠግብም ፡ ወደ መራትም ካልጓበ
በስተቀር ገንዘብን ለማግኘትና ለመሰብሰብ ሲል ዕረፍት የለውም ።
(መክብብ ፩ : 1፩)

ልጄ ፡ መልክ መልካምና ቆንጆ ሴት ጥሩ ጥሩ ልብህን ተሸላልማና
መልክሙን ጊጣጊጥ አድርጋ ብታያት ልብህ ወደርሷ ለያዘነብል ።
ከሕፃንነትህ ጀምረህ ያረማቸውን ገንዘብ ሁሉ ብትሰጣት እንኳ ፤
ኃጢአትን መፈጸምና እግዚአብሔርን ማሳዘን ነው እንጂ (ኃጢአትን
ከመፈጸም እግዚአብሔርን ከማሳዘን በቀር) ከሚሰትህ ጋር ካለው የበልጣ
አታገኝባትም ።

ለጄ ! ሐሰተኞች ሰዎች ቢሆኑ ቢገዙ ነገራቸውን በአየር ላይ በሚበሩና ፍለጋቸው በማይገኝ ዎሮች መሰለው ። ለመብረራቸው ፍለጋ እንደ ሌላው ፣ ሐሰተኞች ሰዎች ለሚናገሩትም ነገር ሥር መወረት የለውምና ።

ለጄ ! ጥበብና ዕውቀት ከሌለው ከደንቅሮ ሰው ጋር መኖርን አትውደዱ ። ሰው በማይሄድበት በረሃም አትሂዱ ፣ በዚያ ምን እንደሚቆይህ አታውቅምና ።

ለጄ ሆይ ! የዛፍ ጌጡ ሽልማቱ ቅርንጫፎቹና ፍሬው ናቸው ። የተራራም ሽልማት ዛፍቹ ናቸው ። እንዲሁም ፣ የሰው ሽልማቱ ሚስቱ ልጆቹና ወንድሞቹ (ዘመዶቹ) ናቸው ።

ለጄ ! ሚስትና ልጅ የሌለው ሰው ፣ በመንገድ ዳር የበቀለች ፍሬ የማይገኝበት ፣ መንገደኞች ቅጠሎቿን እየዘነጠፉ ፣ ቅርንጫፎቿን እየቆረጡ የሚገኙትን ትቢያ የሚያራግፉበት ፣ የበረሃ እንስሶች (እንስሳ ዘንዳም) የሚበሉትን ዛፍ ይመስላል ።

ለጄ ሆይ ፣ አንተ ዓላዋቂ ስትሆን ፣ ባልንጀራህን በዕውቀት እኔ እበልጥለሁ አትበለው ፣ ፍላጎቱን ተከተል ፣ ቃሉን ስማ ፣ እርሱ ያመነውን አመን ፣ እርሱ የወደደውን ውደድ እንጂ ።

ለጄ ሆይ ፣ ከዐዋቂዎችና ፣ ከብልሆች ፣ ሰዎች ፣ አትራቅ ፣ ምንም ፣ እንጂ ፣ ጥበባቸውን ፣ ባትይዝ ፣ ቊጥርህ ፣ ከነሱ ፣ ጋር ፣ ይሆናልና ፣ ሲልኩህም ፣ ሁለተኛ ፣ ጓደኛን ፣ ጨምራልኝ ፣ በማለት አታስቸግራቸው ።

ለጄ ሆይ ፣ ባልንጀራህን በትልከው ፣ እኚ በጄ ያለህ እንደሆነ ባልንጀራው እንጂ ጌታው አለመሆንህን አስብ ። ዳግመኛም የላክኸውን ልቶች ሲመልስ ፣ ይህን አጉደልኸ በማለት አታበሳጩው ። እሱ ገንዘቡ ያልሆነውን አይበላምና ፣ ያንተም ያልሆነውን ለማምጣት ላንተ አያዝንልህምና ።

ለጄ ! ከባዕድ ሰው ማዕድ መቅረብን አትውደድ ፣ (ቀላዋጭ አትሁን) እንዲህ ያለው ነገር ያዋርድሃል ያስንቅሃልና ።

ለጄ ! ጥበብና ሚስትና ልጅ ያነሱ ተስፋ ለድርሻ የሚኖር ሰው ፣ ኑሮው እንደ ጥተ ሰው እንጂ በሕይወት እንዳለ ሰው ኑሮ አይደለም (ሲራክ ዳ ፣ 88)

በሕይወት አስካለህ ድረስ የምትኖረው ኑሮ ኃጢአት ለመሥራት አይሁን ፣ ሞት እንዳለብህ አስብ ። የምትሞትበት ቀን እንዳለ አስታውስ (ለሞት ወራኛ የለውምና ፤ ቆሮ ፣ ፩ ፣ ፯) ።

ለጄ ሆይ ፣ እግዚአብሔር በዘዘው እውነት ከልሆኑ ፣ አሳ ጌታው ፈቃድ ያንተ ያልሆነውን ቀረብ አትቀጭም ። ለጌታ ሰዎች ፣ ለጌታ ዘብና በጌትነት ከሚበልጥህ ከታላቅ ሰው ጋር አትከራከር ፣ አትጣላ ፣ አትግግጥ ። (በጥይት እንዳይል የገንዘብ እንዳይል ይከፍልናል) ።

ለጄ ሆይ ፣ የቤትህ በራፍ ጌ ከንድ ይህል ከፍታ ቢኖረውም እንኳ ራስህን ዝቅ አድርገህ ግባበት ።

ለጄ ! በትንሽ መበረሪያ ሰጥተህ በትልቅ መበረሪያ አትውሰድ (አትቀበል) ፣ ይህ በትንሽ መበረሪያ ሰጥቶ በትልቅ መበረሪያ ሞትሰዶ ሀብታም ሊያደርግህ አይችልምና ይልቁንም የነበረህን ያጠፋብሃል ፣ ድተ አድርጎም ያዋርድሃል እንጂ ።

ለጄ ! ለሰላም ፣ ለብሩ ወርት ፣ በወርቅ ብርት ባይጨምርበት በግንባ ይድናል መስጠት ። ለግድብወይት (ዘመድ ዘመድ) ወይን ባይጨምርበት ከግድብ ይድናል (ሰራ ፣ 88)

ለጄ ! ለሰላም ያየህ እንደሆነ ጥበብን ሁሉ ልትውስድ (ልታስቀር) ብትወድ ፣ በግድብወይት ባትገድቅ ፣ ሆኖ ተከተለው እንጂ ፣ ጥበቡን በቶሎ ለመውሰድ (ለመንግደብ) በማቆራረጥ አታጣፍረው ።

ለጄ ! አስብላጊ ጉዳይ ኑሮህ ዐላዋቂውን ሲኖሩ ሰው ከምትልክ ይልቅ በርሱ ፈንታ አንተው ራስህ ብትላከው ይሻልሃል ። እርሱ ጉዳይህን አያቃናልህምና ፣ ካለህ ግድብወይት በእጄ ነገርህን ያበላሽብሃልና ።

ለጄ ! የገንዘብን ሰላም ለማስጨበጥህ በሬት ፣ ልጄህን እስቀድመህ በመብልሃ በመጠጥ ምክንያት (ያዝነውን) ። ደግሞም ፣ ገንዘብህን በፀብ ትም ሆነ በጌትነት ከሚልቅህ ሰው ገንዘብ ጋር አትጨምር ። ከገንዘብህ ወሰዱ በኋላ ገንዘብ ጋር እንዳይጨምረው ። ገንዘቡን ስለያልሁም ብትል ተከራክርሃ ፣ ተግባሩን ማስመለሱን አትቅልም ፣ ውሳኔህ በግንባ ሲታመም ሆድህ ሲታመስ ይኖራል እንጂ ።

ለጄ ! ሰውነት ከንቱ ለሚበልጥ ባለጌ ገንዘብህን አትበድር ። ለጌታ ሰዎች እንዳይሰጡ ዕውቅ ። እንዲሁም ላንተ ለግንባህ ሰው እቅልህ አትበልጥ ብትሰው ግን ራስህን እንደምትከፍለው ልውቅ (ላንቱን ለቅልሁህ) አይቅንትላምና (ሲራክ ፣ ፩ ፣ 18 - 19)

ለጄ ! ለጌታ ሰዎች ፣ ለጌታ ዘብና በጌትነት ከሚበልጥህ ከታላቅ ሰው ጋር አትከራከር ፣ አትጣላ ፣ አትግግጥ ። (በጥይት እንዳይል የገንዘብ እንዳይል ይከፍልናል) ።

ነገር ግን በቀድሞቹ ሰዎች ዘንድ እንደሆነ ነው እንጂ በዛሬዎቹ ዘንድ እንደ ብድር የቀለለ ነገር የለም ለማለት ያስደፍራል ።

ልጄ ! አለት ደንጊያን ፈነቀልኩ ፡ አሸዋንም ተሸከምኩ ፡ ነገርግን ከባዶ ሴት መኖርን የመሰለ ከባድና ጽኑ ነገር አላገኘሁም ። ልዩ ልዩ ጣዕም ያለውን ብዙ ምግብ በልቻለሁ ፡ ነገር ግን እንደ ጤና አድርጎ የሚጣፍጥ ነገር አላገኘሁም ።

ልጄ ! ምንም ደሃ ብትሆን ምንም ብታጣና ብትቸገር ፡ ድንኑት ህንፍ መቸገርህን ለማይረዱህና ለማያዝገልህ ወንድሞችህ አትግለቱ። በነሱ ዘንድ የተጠላህና የተዋረድኸ ትሆናለህ እንጂ ፡ ምን ምን አይሰጡህምና ።

ልጄ ! ሚስትህን እንደ ራስህ አድርገህ ውደዳት ። እርሷ የልጆችህ መገኛ ናትና ፡ አንተም እንደርሷ ካለች እናት መገኘትህን አስታውስ ።

«ወንጌት ሚስቶቻቸውን እንደራሳቸው አድርገው ይውደዱ ። ሚስትን የወደደ ራሱን ወደደ ፡ ከቶ ራሱን የሚጠላ የለም ፡ ሁለቱም አንድ አካል ፡ አንድ አምባ ላይ ናቸውና» ። (ኤፌ ፡ ፮ ፡ ፳፱ - ፴፱)

ልጄ ! ለልጆችህ መራብንና መጠማትን አስተምራቸው ። አድገው ሀብታሞች በሆኑ ጊዜ የተራበውንና የተጠማውን እንዲያስታውሱና የሰመናቸውን ቸል እንዳይሉ ።

ልጄ ! ከሰነፍ ሰው መጽም ፡ ያዋቂ ሰው መስከር ይሻላል ። ከልብ መታወር የዓይን መታወር ይበልጣል ፡ ዓይኑ ሰውር በጉዳና ተመርቶ ይሄዳል ፤ ልቡ የታወረ ግን በቀና መንገድ ቢመራት ተመርቶ ለመሄድ አይችልምና ።

«ቆቅርባስ ብትሆኑ ፡ ዕዳ በደል ባልሆናችሁም ነበር ፡ እሁን ግን በደላችሁ የተቀመጠ ነዎ ፡ እናያለን ስትሉ አታዩምና ፡ በሊህ በደላችሁ አይሰረዳችሁም» (ዮሐ ፡ ፩ ፡ ፱፻)

ልጄ ! ከመልካም ቁንጅናና ከመልካም ደም ግባት ፡ መልካም ስም ይበልጣል ። መልካም መልክና መልካም ደም ግባት ያረጃል ፡ ያልፋል መልካም ስም ግን ለዘለዓለም ይኖራልና ።

ልጄ ! በሌላው እጅ ከተያዘው ሙሉ (የበግ) ሥጋ ባንተ፤ እጅ ያለው የበግ እገዳ(ቅልጥም)ይበልጣል ። እንዲሁም በአየር ላይ ከሚኖሩ ከዚያዎች ፡ በእጅህ ያለችው እንዲት ምፍ ትበልጣለች ፡ (በሰው እጅ ካለው ብዙ ፡ በእጅህ ያለው ጥቂት ይበልጣል) ።

ልጄ ! ሰው ጭንደቡ ሲድጥ ፡ በእግሩ ከሚድጥ ይሻለዋል። ለእግር መዳጥ መነሣት አለው ፡ ለአጭሪቡ መዳጥ ግን መነሣት የለውምና እንደበት ሲያድጥ ከዕዳ ፡ እግር ቢያድጥ ከአንጋዳ) እንዲሉ ። ልጄ ! አስቀድመህ ከልብህ ጋር ሳትግበር ፡ (ሳታወጣ ሳታወርድ) ነገርህን ይአፍህ ለታውጣው ።

«በእንደበትህ ከተ ነገር ተናገረህ ስትሰናድል ፡ በእግሩ ተሰናድለህ ብትጠይቅ ይሻላል ፡ ቸኩሉ ከተ በመናገር ከተ መከራ ፈጥሮ ይመጣልና» (ሲፈ ፡ ፩ ፡ ፲፭)

ልጄ ! ውኃ ተመልሶ ወደ ጓላው ቢሄድ (ቢፈስ ፡ ምርቱ አለ ከንፍ ቢበቱ ቁራ እንደበረዶ ቢጓጣ ፡ ስነፍ ሰው ዐዋቂ ሊሆን እንደማይችል ዕውቅ ። «ወይራ ጠግግነቱን ቢተው ነብር ዝን ጉር ጉርና ተገዢለቅ እሥራኤል ከቶታቸውን አይተውም» (ኤር ፲፫ ፡ ፳፫) ።

ልጄ ! ጭህ ዐዋቂ ትሆን ዘንድ ከወደድኸ እንደበትህን ከቶ ከመናገር እጅህን ከመሰረት ጠብቅ ። (ሰርቆ ከማሰብ ፡ እጅን መለብሰብ እንዲሉ) ።

ልጄ ! የሴት አግጭ (አዋዋይ) መሆንን አትውደድ ፡ ሴትየዋ ከቶ ትሆን ደግ ትሆን አታውቅምና ። ከቶ የሆነች እንደሆነ ፡ በራስህና በልጆችህ ላይ መርኅምን ታተርፋለህ ፡ (እንተ አታላይ ፡ ልጆች የአታላይ ልጆች እየተበላችሁ ስትከሰሱና ስትወቀሱ ትኖራላችሁ ግለቱ ነው)።

ልጄ ! እንዳይሰለቹህ ወዳጆችህን ቶሎ ቶሎ መጉብኘትን አታብዛ እንዳይረሱህም ፈጽመህ ከነሱ አትራቅ ።

«ወወዳጅህ ዘንድ ቶሎ ቶሎ አትሄድ ፡ እንዳይሰለቹህና እንዳትሰለቹ» (ተግ ፡ ፩ ፡ ፲፮)

ልጄ ! ሥር-መወረታቸውን ጠባያቸውንና ታሪካቸውን ሳትመረምር እንዲያው አፍአዊ ሀብታቸውንና ልብሳቸውን እይተህ ባለጸጎችን ወዳጆች አታፎርግ ።

«የኤልያብን ፊት አትመልከት ፡ የመልክን ግግር አትይ ፡ እኔ ንጥሎህና ፡ እግዚአብሔር የሚያየው ፡ ሰው እንደሚያየው አይደለምና» (ነገ ፡ ፲፮ ፡ ፩)

ከጠላቱ ጋር የሚወዳጅና ጋጢአቱን (ምሥጢሩን) የሚገልጽ ሰው የጥልን ብር ከፈተ ። ከጠላት ጋር መወዳጀት ልብን የሚያናድድ የጥልን ብር ይከፍታልና ።

ምዕራፍ ፡ ፲፯ ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ተመርቶና ተቀጥቶ ማደግ በጉር ርስት ነው ፡ ተመስጋኝ በበጉ ባልንጀራ ይመሰላል። ጣባዩም እንዴን ሥራ ስትሠራ

TOPIC: SINGAPORE

7月14日 星期六

ፈላስፋ፡ ልቡና ማለት ምንድን ነው? አለና፡ (የተልካሻ መላሽ ሆኖ) ሐልዮን (ሐሳብን) ማስገደድና (ለሐሳብ አለመታዘዝ) በዘንቡም በሚሆነውም ነገር ተመርቶ መሄድን መተው ነው፡ ሐልዮ፡ የማይታይ ጠላት ነውና አለ።

ፈላስፋ፡ ከገንዘብ ይልቅ መልካም ስም ይበልጣል፡ ገንዘብ ያልፋል፡ መልካም ስም ግን ለህላለም ይዋራልና አለ። ከብዙ ክፍል መልካም ስም ይበልጣል። (ምሳሌ፡ ጸጂ፡ ጅ፡ ጃ።)

ቁጣህ በተነሣሣብህ ጊዜ፡ ትሉ ብለህ ተመለስ፡ ቁጣህን አብርድ ቁጣ ታላቅ መቅሰፍት ብርቱ ሥቃይነውና። ፀሐይ ሳይገባ ቁጣችሁን አብርዱ፡ እንዲል ኤፌ ፩፡ ፩፤ ፩፤ ፩።

ከፈላስፎች አንዱ፡ የቁጣ ማዕበል ሞገድ ሲነሣግበት ጊዜ፡ ቁጣውን እስኪያሸንፍ ድረስ፤ እየላቀ ከቁጣው ጋር ይታገል ነበር። ዳግመኛም ለዓለም ተገዢ የሆነ ከ እንደሆነ (ዓለምን ብትወድ) ብልህ የፍትወት (መሻት) አገልጋይ ትሆናለች፡ ዓለምን የናቅህ እንደሆነ ግን መሻትህ የልብህ ተገዢና አገልጋይ ትሆንልሃለች አለ።

ከጌቶችና ከባለጽገኞች ጋር መፋቀር ከባድ ዕዳ ነው። ከንፋሳች ጋር መፋቀርም የሚያስለችል መናን ያስከትልብሃል፤ እንደሰው ተናገር ቢሉት፡ ምን ብዮ ልናገር? ሐዕቲን እንዳልናገር እግዚአብሔርን እፈራዋለሁ፡ እውነትንም እንዳልናገር እንዳትጠሉኝና እንዳትጣሉኝ እናንተን እፈራችኋለሁ አላቸው።

አለቃ ገብረ ሐና፡ ሁለት ቆሶች፡ ባንድ ቀለም ተከራክረው፡ ካሉበት ዘንድ ሄደው ይመስላሉ፤ በሁለቱም፡ ፈታቸውን ወደ አንደኛው ዞር አደረጉና፡ ወንድሜ፤ የደንቀር ወገኑ ብዙ ነውና እንዳታስደበድበን አልመስከርም ብለው መስከሩ ይባላል።

ዓለምን የሚጠነቀቅባት (የሚያውቅባት) ሰው፡ ነፃ ከምታመጣው ጣጣ ይድናል። ዓለምን የሚተማመናት ግን በፂ ይወድቃል። (ይጨማሪ ስቃል)።

ለጄ! የማይቻልህንና የማይገባህን ነገር (አትሻ ባገኘህ) ብለህ አትመኝ ባለፈውም ነገር አትጸጸት፤ ያልታመነውንና ያልተረጋገጠውን ነገር አትመን። ራሱን የሚገምትና ዓትሙና ችሎታው ያልሆነውን ነገር የማይደፋፈር ሰው፡ ዕውቀት ሞልቶ የተረፈው ነው። ለቁጠና ለብስጤ ሰው ተደላ ደስታ የለውም። ሥራንም ለማይውድ ሰነፍ ሰው ወዳጅ የለውም።

ፈላስፋ እዲህ አለ፡ ለፈጣሪ መገዛት ሐሳብን ያከናውናል። በዕውቀት ላይ ዕውቀትን ይጨምራል። ጸዋታ፡ ሹመትን ያስወድደዋል ጸንቶ እንዲኖርም ያደርገዋል። በጉ ጠባይም፡ ጨዋታችና ክቡራንከሆኑት ወገን እንዲወለዱና እንዲዋለዱ ያደርጋል።

«ብላህና ጠባይ - መልካም ባርያ (ሱሌ) ባላዋቅ ጌቶች ይሠላጥናል፤ ከወንድ ግግሮች ጋር ርስትን ይካፈላል» (ምሳሌ ፲፮፡ ፱)።

ልቡ በከንቁ ምኞት የተሸፈነበት ሰው፡ የተዋረደና የተናቀ ነው። ከዓለም ይልቅ ሃይማኖቱን የሚመርጥ ሰው፡ ጽኑ ነው፡ የተመረጠም ነው። የሐሰት ልብበን (የተውሶ) ተለባብሶ የሚከነሰነሰ ሰው፤ ነው። ድኽነቱን ይሰውራል። በተፈጥሮ ጠባዩ ላይ ስንፍናን የሚጨምር ሰው ከብሩ ይቀነሳል። (ከጓደኞቹ ያንሳል)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ የሰው ተስፋው፡ ረድኤትን ይሰብሰታል የልብ መከራ ከንቁ ምኞትን መከተል ነው። ዓለምን የሚተማመናት ሰው፡ ተትንቅላ፡ ወራዳነቱን ለሰው ሁሉ ትገልጥበታለች። አብዝቶ መብላት ልብን ይጎዳል። እንደዚሁም ሁሉ ቅናት ሰውነትን ይጎዳልና ለሰውነት ጤናው ቅናትን አለማብዛት ነው። (ቅናትን አለማብዛት ለሰውነት ጤናው ነው (ሲራክ ፴፮፡ ፲፭)።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ዓለም ስትመጣ፡ ለሰውየው የሌላውን ገንዘብ አምጥታ ትሰጠዋለች። ስታልፍበት ደግሞ፡ የራሱን ወስዳ ለሌላው ትሰጥበታለች።

«ላለው ይሰጥታል፡ ይጨምራለታልና፡ ለሌላው ገንዘብን ይተመታል» (ግብ፡ ፳፭፡ ፳፱)

ነገር ሁሉ ሲበዛ ይሰለቻል፡ (ይናቃል)። ማስተዋል ያለው ዕውቀት ግን ቢበዛም ይከብራል፡ ይወደዳል (ለራሱ)። ያከብረዋል፡ ያስወድደዋል። (ባለቤቱን)

ለጄ ሆይ! ከምትፈራቸውና ከምትጠረጥሩቸው ሰዎች ሁሉ እንደ ምትጠነቀቅ፡ ከምታምናቸውና ከምትወዳቸውም ሰዎች ተጠበቅ፡ ተጠነቀቅ።

«ወላጅህ እንድ ቀን ጠላትህ እንደሚሆን ዕውቅ። እንዲሁም ጠላትህ እንድ ቀን ወላጅህ እንደሚሆን እትርሳ» (ጳውሎስ ፳፻፫፡ ፳፻፲፪)

ለጄ ሆይ! መከራን በትዕግሥትና በቸርነት ማለት ለቡሰራ ነገር አላፈ ጭንህ አላልፋት። ከፋ ሠራ ሰው ምንም እንኳ ሕያዋን በሚጥሩበት ቦታ (ዓለም) ቢኖር (አለሁ አለሁ ቢል) ሳይሞት የምት ነው። መልካም

[illegible]

«ወረደት ሥርዓት ምስል መላእክት በእደ ጎሩይ፣ (ሕግ፣ ከመላእክት ጋር ወርዳ በጎሩይ (በመሬት) እጅ ተሰጠች) (ገላ፣ ዩ፣ 11)

መልእክተኛው ዓይን ነው፡ ማደረገው ግን (መኖርያው) ጥልቅ፡ ነገሩ ረቂቅ ነው። እርሱ ሥጋ የወደደችውን ሁሉ ያደርጋል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ። መትጋት ከሕሊና የሚወለድ ፈቃድ ነው። የሚኖረውም በረቂቅ መንፈስ ውስጥ ነው። የሚወልዱትና ወደየ መፍቅዳቸው (ፍላጎታቸው) የሚበሉትም ፀቅ ባሕርያቶች (ወጋ መሬት ነፋስ እሳት) ናቸው። ነፋስ ግን፡ አስተዋይና ንጹሕ ከሆነች፡ (ፀቅ ባሕርያቶች) ለሚነዳበትና ለሚጠፋበት ነገር አትሳብላቸውም፡ ለፍላጎታቸውም አትታዘዝም።

ነፍስ፡ በባሕርይዋ እጂ በጀብላ (ለፀቅ ባሕርያት) የታዘዘችላቸው እንደሆነ ግን፡ እነሱ (ተመልሰው) ወጊ ፍላጻና ንጅ ደዌ ይሆኑባታል። ነፍስ ለፀ ባሕርያቶች ከታዘዘች (ፈቃዳቸውን ከመላች) እነሱ ከሚያመጡበት ደዌም ሆነ መከራ መዳን አይቻላትም።

ፈላስፋ፡ በገንዘቡ ባሮችን መግዛት የቻለውን ሰው፡ በዕውቀቱና በጠባዩ መልካምነት ጌቶችን መግዛት እንዴት ተሳነው? እንዴትስ አልቻለ? እያልኩ አደንቃለሁ አለ።

የወንድምነት ክፋቱ፡ ክዳት ሽንገላ ነው፡ የደረቅም ምድር ክፋቷ የዘሩባትን ዘር ሳታበቅል ቀርታ፡ ሰብል የማይገኝባት ከመሆኗ ለላይ ጸጥታና ሰላም ሲታጣባት ነው።

ሰውነትን የሚያወፍሩት ነገሮች የሆኑት ሲሆኑ፡ ሥጋን መብላት፡ ወይንን መጠጣት (ሰላንድ)፡ እኩል ቀን ሲሆን ከምሳ በኋላ መተኛት፡ ከተልባ እግር የተሠራውን ሱፍ ልብስ መልበስ ናቸው።

ሰውነትን የሚያከሱት ነገሮች የሆኑት ሲሆኑ፡ መንገድ መሄድ፡ የማይተኙ ንቁ መሆን፡ (ዕንቅልፍ ማጣት) በሐሩር ጊዜ የወጋ ጥማት ናቸው።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሐልዮ (ማሰብ) ተዘጋጅቶ የሚኖር የድል ማድረጊያ መሣሪያ ነው። ምክር ግን፡ ተሻቶ ቆይቶ በተነሣ ጊዜ ጉዳዩን የሚፈጽም ነው። ስለዚህ ከሐልዮ ምክር ያሸነፋል፡ ወይም ከማሰብ ምክር ይበልጣል።

ፈላስፋው ጋሊኖስ፡ ሕሊናህ (ሐሳብህ) ሁለት (ተመሳሳይ) ነገሮችን በፊትህ ደቅና ያሳየህ እንደሆነ፡ ከሁለቱ የሚጠቅመውንና የሚሻለውን መርጠህ አድርግ። ለጊዜው ልታደርገው የወሰንኸው ቢኖር ፈርተህ ተወው አለ።

ፈላስፋ፡ በወሀኒ ቤት በራፍ ላይ እንደዚህ የሚል ጽሑፍ አነበብኸኩ አለ።

ይህች ቦታ የመከራና የጭንቅ ቦታ ናት፡ ያልሞቱ (በሕይወት ያሉ) ሰዎች የሚቀበሩበት መቃብርም ናት። የወዳጆች መፈተኛ (የጠላቶች) መደሰቻ የሆነች ቦታ ናትና። በንጉሥ ፈቃድ ለሹመት በወሰዱህ ጊዜ (በተሾምኸ ጊዜ) ተጠንቀቅ።

የጨዋ ልጅ ነኝ የሚል ሰው በተራበ ጊዜ፡ ድኃ የነበረ ባለጌ አልፎለት በጠገበ ጊዜ፡ ከነዚህ ከሁለቱ ጨዋና ባለጌ ሰዎች ቁጣ ተጠበቅ ተጠንቀቅ (ዕውቅባቸው)።

አንድ ፈላስፋ፡ አስኪ የምትፈቅደውን ተመኝ ቢሉት፡ ለሕይወቱ የሚያስፈልጉኝ ማግኘትን እመኛለሁ። እነሱም፡ ያመት ልብስ፡ የዕለት ጉርስ፡ ከወንድሞች ጋር መወያየትና መዝናናት፡ የሥጋ ጤንነት፡ ክፉ፡ ክፉውን ነገር አለ ማስታወስ ናቸው አለ።

«ሰንወለድ ይዘነው የመጣን፡ ሰንሞትም ይዘነው የምንሄድ የለምና የዕለት ምግባችን፡ ያመት ልብሳችንን (ካገኘን) ይበቃናል» (፩ጢሞ፡ ፮፡ ፮)።

ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው፡ አስቀድሞ እንዴት እንደሚያዋጣው ነገሩን ሳያስላስል ደርሶ በማያውቀውና በማያገባው ነገር አይገባም። (አያገባው ገብቶ አያወዛው ተቀብቶ) እንዲሉ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ጨዋ የሆነ ሰው ተሹሞ ከፍ ከፍ ያለ እንደሆነ ትሑት ይሆናል። ማለት አይታበይም። ባለጌ ሰው ግን የተሾመ እንደሆነ ይታበያል። በሁሉም ነገር ቅናት አለ፡ ለትሕትና ግን ቅናት የለባትም። (ለሁሉ ነገር ይቀናበታል፡ ለትሕትና ግን አይቀናበትምና)።

በርዘመኖር እንዲህ አለ፡ የትሕትና ፍሬዋ ፍቅር ነው፡ የትዕቢት ግን ፍሬዋ ጥልና ውርደት ነው። የማመስገን ፍሬዋ ዕረፍት ነው፡ በሀብትም ላይ ሀብት ነው። የሰው ክብሩ፡ ለወንድሙ ታዛዥ አገልጋይ ቢሆንነው። ክቡር ሲሆን ትሕትናን የሚያደርግ ሰው ፍጹም ነው። ለመስጠት (ለመመጽወት) ብዕሉን የሚንቅና (ለገንዘብ የማይሳሳ) እጁን ለድኅ የሚዘረጋ ሰው፡ የማያልፈውንና የማያልቀውን ድልብ ያደልባል።

«ገልጸት ጥፋት የሌለበት፡ ብል ነቀዝ የማያበላሸውን ሌቦች ቆፍረው የማይሰቁ ቅትን ሰማያዊ ድልብን አድልቡ» (ማቴ፡ ፮፡ ፳)።

የትሕትና መጀመሪያዋና ደገኛዋ፡ ለተገናኘህ ሰው አስቀድመህ ሰላምታን መስጠት፡ ወይም ሰላም ማለት ነው። ቀጥሎም በማናቸውም

ከሚያንሱህ ሰዎች በታች መቀመጥ ነው። (ሉቃ፡ 18፡ 28-32) ። ሁሉም ነገር፡ ልብን ይፈልጋል፡ ልብም መከራን ይፈልጋል።

ፈላስፋ፡ ልቡናህ መጽሐፍህ ነው፡ ወይም መጽሐፍህ ልቡናህ ነው፡ ነገርህን ሁሉ በዚህ በመጽሐፍህ አትመው (ጸፈው) (ነገርህን በልቡናህ ሰውረው)።

ፈላስፋ፡ የዕውቀት መጀመሪያ ሰውን ፊትን አብርቶ እጅን ዘርግቶ መቀበል ነው። ሁለተኛ መፋቀር፡ ሦስተኛ ፈቃዳቸውን መፈጸም ነው አለ።

ሰቅራጥስ እንዲህ አለ፡ የሚያፈቅርህ ሰው ስታጠፋና ስትሳሳት ይመከርሃል፡ ይገሥጽሃል። የሚጠላህ ግን ችላ ይልሃል፡ ነገርህን ያጣ ጥምልኻል። (እንዲያውም እንድትጨማምርበት ይገፋፋሃል) ። ፍላጎቱን በሚከተለው ጥቅስ ዕውቀው)።

«ተናገር እናገር የሆድን ጩሳ፡ «ወዳጅ ይሆናል ጠላት ተመልሶ» ተሰ-እጅ

ዳግመኛም፡ ውሸት ለሦስት ነገር ካልሆነ ለሌላ ነገር አይረባም አይጠቅምም፡ አያገለግልም አለ። ይኸውም ጀኛው በጦርነት ጊዜ የሚደረገው ውሸት (ፕሮፓጋንዳ የሚሉት) ነው። በጦርነት ጊዜ፡ ያለ ምክር፡ ያለ ውሸት፡ ያለ መተንኳኮል ድል ማድረግ አይገኝምና። ጀኛው፡ ሰውን ከሰው ጋር ለማስታረቅ ሲባል የሚዋሹት ውሸት ነው።

«ከእውነት የተሻለ ሐሰት፡ ከመውጋት የተሻለ መላት» እንዲሉ። ሐዋርያው አውሎስ፡ እናሲጥስን ከጌታው ከፈልገና ጋር ካሸቶ እንዳስታረቀው (ፈልገን) ። 1፡ 1፡ 88 እይ

ይኛ ሚስትን ለማስደሰት ሲባል፡ የሚዋሹት ውሸት፡ የሚኳሹት ኩሸት ነው።

ከንቲባ መርዕድ የተባሉ ዝነኛ ሰው፡ (የጸሐዘጋ ባላባት) በመኳንንት የተከበሩ በሕዝብ የታፈሩ ሲሆኑ፡ ባለቤታቸው ይንቁዋቸውና ይደፍሩዋቸው ጥረው ይሆናል፡ ከዕለታት አንድ ቀን ተበድረው ጠርመዝ ዓረቂ ገዝተው ይዘው መጡና፡ ከየት እገኙት? ቢሉዋቸው፡ ቂሎ እንቺ ትንቂኛለሽ እንጂ እንዲህን መሰለሽ፡ ነገራቸውን እንዳቀናላቸው ሰዎች ጉቦ የሰጡኝ ነው፡ ሲሉ ኩሸታቸውን ለቀቁት ይባላል።

ምዕራፍ 18።

ሰዎችን የተናቁና የተዋረዱ የሚያደርጓቸው ነገሮች 8 ናቸው። እነሱም፡ ውሸት፡ ሰውን ማማት፡ ድህነት፡ የሰው ገንዘብ መበደር፡

18።

ሰደተኛ መጽተኛ ወይም መንገደኛ መሆን ናቸው። እውነትን የመናገር ልማድ ያለው ሰው፡ ሐሰት ቢናገርም ይታመናል። ውሸትን የመናገር ልማድ ያለው ግን እውነቱን ቢናገር እንኳ አይታመንም።

ሰው፡ ከአነጋገሩና ከግብሩ የተነሣ ጠባዩም ይታወቃል። ስለዚህ ሥዕል መሣል የአእምሮ አኩሌታ ነው። ሰውን አክብሮ በመልካም አቀማመጥ ማስቀመጥ የማስተዋል አኩሌታ ነው። በጤና መኖር ማለት ጤንነት የምግብ እኩል ነው።

መልካም ጠባይ በበጎ ወዳጅ ይመሰላል። ተግሣጽና (ምክር እዝናት) መልካም ጠባይ ኗሪ) ርስት ነው። ተስማሚነት ወደ በጎነት በሚመራ በተመረጠና በተወደደ መኩንን (ፈራጅ ዳኛ) ይመሰላል።

አባቶች፡ ለልጆቻቸው ከሚያጠርሱት ከተግሣጽ የሚበልጥ ርስት ማውረድ የለባቸውም። ገንዘብን በተግሣጽ ካደጉ በጥበብ ያደሉባቸዋል። ስንፍና (ሳይገሠጹ ማደግ) ግን ገንዘብን ይበትነዋል ያጠፋዋል።

ዳግመኛ እንዲህ አለ፡ የብልህ ሰው ተስፋ ይፈጸማል፡ የሰነፍ ተስፋ ግን ነገ ተነገ ወዲያ በማለት ጊዜን በከንቱ ለማሳለፍ ካልሆነ አይፈጸምም። ተግባረ እድን የሚያውቅ ሰው ድኸነት አያጣድፈውም፡ ሳይሠሩ እንዲያው መቅናትና መንፈግ ግን ማጣትንና ችግርን ያበላሉ።

«የማያርስ የማይቆጥር ሀኪተኛ ሰው፡ እጁን ከብብቱ ይሸሽጋል፡ ወደ አፉ አያታር በውም (ምንን ይዞ ያትርበው?) (ምሳሌ 18፡ 88)

ጥጋብ መቀናጣትን ይጠራል። መቀናጣትም ደጃን ያመጣል፡ ደጃም ሞትን ያስከትላል። በእኸል ላይ እኸልን ማግባት ደስ ይላልና (ብላ ብላ ይላልና) ፈላስፋ፡ መብልን እያማረህና እየጣመህ ተወው አለ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ሲፈጽሙዋቸው ደስ የሚያሰኙ ነገሮች 8 ናቸው። እነሱም ሲርብና ሲያስፈልግ መብላት፡ ለሁሉም ጠባዩ መልካም መሆን፡ ለንጉሥ መገዛት መታዘዝ፡ መንጋን (ወገንን) በቅንነት መጠበቅ ናቸው።

የሰው ተድላ ደስታው በ8 ነገሮች ይፈጸማል። እነሱም፡ ሚስቱ ያማረች የተወደደች ስትሆን፡ ልጆቿ የተባረኩ ደጋግ ሲሆኑ፡ ሉላል ቱም በቅንነት የሚያገለግሉት ሲሆኑ፡ እሱም በሀገሩ ላይ የሚኖር ሲሆን ናቸው።

18።

ችግርንና ኃዘንን የሚያመጡ ነገሮች የ ናቸው ። እነሱም ፡ ፩ኛ ፡ ምቀኛ ጉረቤት ነው ፡ ምቀኛ ጉረቤት በጉነትህን ያየ እንደሆነ ይሸሸግብ ሃል ፡ ከፋትህን ያየ እንደሆነ ግን ያወጣብሃል ይገልጥብሃል ።

፪ኛ ፡ አጉረምራሚና ነዝናዛ ሴት ናቅ ፡ አጉረምራሚና ነዝናዛይቱ ሴት ሁል ጊዜ እያጉረመረመችና እየነዘነዘች ዕረፍትን ታሳጥሃለች ።

«ከተነዛናዬ ሴት ጋር በተመረጠ ሴት ውስጥ ከመኖር ፡ አንድ ወገን በፈረሰ ሴት መኖር ይቻላል» (ምሳሌ ፳፩ ፡ ፱)

፫ኛ ፡ ዕብራተኛ ንጉሥ ነው ፡ ዕብራተኛና ግፈኛ ንጉሥ ፡ በጉ ብት ሠራ አያመስግንህም ፡ ከፋንም ብትሠራ አይምርህም ይገድልሃል ።

ፌላስፋ እንዲህ አለ ፡ የኃዘን ወራት ረዥም ነው ፡ የደስታ ወራት ግን አጭር ነው ።

የጽድቅ ሥራ የ ናቸው ፡ እነሱም ፡ ንጽሕና ፡ ቅንነት ፡ ሰውን ማስ ደሰት ናቸው ።

በዓለም ላይ ጥፋትን የሚያመጡ ነገሮች የ ናቸው ። እነሱም ፡ ፈሊጥ የሌለው ሃይማኖት ፡ መሥራት የሌለው ችሎታ ፡ የማይሰጡበት (የማይመጸውቱበት) ገንዘብ (ሀብት) ናቸው ።

አንድ ሰው ፡ ፌላስፋው ሶቅራጥስን ፡ እገሌ የተባለ ሰው ፡ ያንተን ነገር ባነሳላት አላውቀውም አለኝ ፡ ቢለው ። እኔም እንጂ እንዳያውቅኝ ምኞቱ ነው ፡ በደንቆሮ ሰው ዘንድ መታወቅ ለኔ ምን ይረባኛል ምንስ ይጠቅመኛል ? በዚያውም ላይ ጥበብ ማወቁን ያቃልልብኛል አለው ።

«ሰነፍ ሰው ፡ በዋቂዎች ፡ በብዙ ድካም የሠሩትን ሁሉ እንደ ከንቱ ነገር ይቆጥ ረዋል ። ሠራተኛውን ማረምና መንቀፍ የሰነፍ ሰው ዓይነተኛ ተግባር ነውና» (ወ ፡ ሰንበት ፳፬)

አፍላጦን ፡ ምንም እንኳ እውነትና የታመነም ቢሆን ፡ ቢናገሩት የሚረባ የሚጠቅም ነገር ምንድር ነው ? ቢሉት ፡ ሰው ራሱን በራሱ ቢያመስጋግንና ቢያምጋግስ ለርሱ ክብሩ ሞገሱ ነው ። እንዲሁም የሴት መወደድ ጀኛው ይሆናል አለ ።

መሬወሱ የሚያስችግርና መድኃኒት የማይገኝለት ነውር (ነገር) ምንድር ነው ? ቢሉት ፡ ትዕቢትና ቅናት ናቸው አለ ።

ዐዋቂዎች ፡ ሰነፎችን ለምን አታይዋቸው ? ቢሉዋቸው ፡ ከዕው ሮች (ደንቆሮዎች ወገን ብርሃንን ማየት አንፈቅድም አሉ ።

አርስጣጣሊስ ፡ አንዱን ደቀ መዝሙሩ ሲያስተምረው ሳለ ፡ አስተ ዋልህን ? (ተረዳህን) አለውና ፡ ተማሪውም አዎን አስተውየአለሁ አለው ። አርስጣጣሊስ መለሰና ፡ ዋሽተህ ነው ፡ አላስተዋልኸም አለው ። እንደምን ? ቢለው ? ፡ የማስተዋልና የመረዳት ምልክቱ የደስታ ምልክት (ፈገግታ) ነው ። ስለዚህ ፡ ከፊትህ የደስታን ጸዳል (ብሩህነት) አላየሁ ብህምና ነው አለው ።

አንዱን ሰው ፡ አንዳች ነገር ላትናገር ከዐዋቂዎች መካከል መቀመጥ ምን ይረባል ፡ ምንስ ይጠቅማል ? ቢሉት እሱ ደግሞ ፡ ስማ ፡ ታስተ ውላለህ ፡ ዝም በል ትድናለህ አለ ። (ማስተዋል ከማስማት መዳን ዝም ከማለት ነው ማለቱ ነው) ።

ፌላስፋው ጋሊኖስ ፡ ስለ ነፍስ ጠባይና ሁኔታ ሲናገር እንዲህ አለ ፡

ወደ ናላ (አንጎል) የሚወጣውን ዋዕይ የሚያሸንፍ ኃይል ፡ እሳታዊ ጠባይ ከሆነው ከሳውዳ እንደሚወለድ ፡ ሀኬትም (መዛል) ነፋሳዊ ጠባይ ከሆነ ከሳፍራ ይወለዳል ። ስለዚህ የነፍስ ሕዋሳቶች ይደክማሉ ይዝላሉ) ።

ዳግመኛም ፡ ሀኬት ፡ (መዛል) ከእሳታዊና ከነፋሳዊ ጠባዮች መጋ ጋል (መጋጨት) እንደሚወለድ ፡ ከሊህም ከሁለቱ (ነፋሳዊና እሳታዊ ጠባዮች) ብዙ መቃዝት ፡ ቶሎ ቶሎ መደንገጥ (ብር ብር ማለት) የትዕ ግሥት ማነስ ይወለዳሉ ፡ ደግሞም እንዲህ አለ ፡ የነፍስ ጽናቷና መንቀሳ ቀሷ ፡ የፅቱን ባሕርያት መዋሐድ ይከተላል ።

ፌላስፋው አርስጣጣሊስ ፡ እንዲህ አለ ። ፩ቱ ባሕርያቶች እርስ በርሳቸው ሲቀጣጠሉ ከተወሰነላቸው የተፈጥሮ ጠባይ ይወጡና ፡ ካለ መስማማታቸው ትኩስ የትንፋሽ ጭስ ይወለዳል ። እሱም በልብ ውስጥ በኩል አድርጎ ወደ አንጎል ይወጣል ። ከሱም መዛል ፡ መቅበዝበዝ ፡ (መቃዝት) መባንን ፡ (መደንገጥ) ዕንቅልፍን ማጣት ይወለዳል ። ይኸ ውምየሚሆነው ፡ በትኩስ ትንፋሽ ጭስ መቃጠል መጠን ነው ። ወደ ልብ ውስጥ የገባው ግን ከርሱ የሕፃናት (የሕፃንነት) ጠባይ ፡ የልብ መጠ በብ (መጨነቅ) ከፋ ከፋ ሐሳብ ይወለዳሉ ።

አንድ ፌላስፋ እንዲህ አለ ፡ የሰውየው ፪ ባሕርያቶቹ እርስ በርሳ ቸው ከተስማሙ በሕይወተ ሥጋ እስካለ ድረስ ወዳጅና ተወዳጅ ሆኖ ይኖ ሬል ። ጠባያቸውን ለዋውጠው የተለያዩ (ያልተስማሙ) እንደሆነ ግን የሰውየው ምክሩና ዕውቀቱ ከደግነቱ ጋር ይጠፋል ተወዳጅነቱ ይቀራል ።

ጋሊኖስ እንዲህ አለ ፡ ጠባቂን ያጸናና (ያልለዋወጠ) ከሁሉ ጋር የተስማማ ሰው ምክሩ የቀና ፡ ፍቅሩ የጸና ይሆናል ፡ ተወዳጅነቱም በብረት ላይ እንደተቀረጸ ምስል በሚወዱት ሰዎች ልብ ውስጥ ተቀርጾ ይኖራል ።

የሰውየው ጠባይ ፡ አንድ ጊዜ ደረቅ ፡ አንድ ጊዜ ልስልስ የሆነ እንደሆነ ፡ ምክሩ ተለዋዋጭ ፡ ሐሳቡ ወጭ ወራጅ ሆኖ ፡ ከዋረበት የማይደር ፡ ካደረበት የማይውል ግብዝና ፍቅረ - ቢስ ይሆናል (ማለት ፡ ቶሎ እንደ መውደዱ ፡ ቶሎ ይጠላል) ። ተሠርቶ ተቀጥቶ ያደገ ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው ግን ፡ ወዳጁን ያየው እንደሆነ ፡ ዓይኖቹን ከርሱ ዞር ያደርጋል ። ልቡን ቶሎ አይሰጠውም ፡ ቢያየውና ልቡን ቢሰጠውም ቅሉ ቀስ እያለና ምክሩን በመስጠት እያደረ ደስ ያሰኘዋል ። በእንደዚህ ያለ አደራረግ ላይ የተመሠረተ ወዳጅነት እስከመቸውም ጸንቶ ይኖራል ። በእንደዚህ ያለ ፍቅር መካከል መነቃቀፍና መነዋወር አይኖርም ።

«እዲስ ወዳጅንና ነባር ጠላትን ወደዱኝ ብለህ አትመን ። ወዳጅ አለኝ ብለህ ከማመንህ በፊት ሁኔታውን እጣራ» (የፈረንጆች ምሳሌ)

አንዱ ፡ ከፈላስፎች ፡ አንዳች ነገር ሲሹ ፡ ከሁሉ በፊት ሁሉን ችይና ምድራዊ ያይደለ ሰማያዊ ንጉሥ የሆነ እግዚአብሔርን መለመን ። ቀጥሎም ምድራዊ ንጉሥን ደጅ መጥናት ይሻላል አለ ።

«ትግል ከመሬት ጋር ነው ፡ ትልቅ ሰው ማለት ለመሬት ሎሌነት ያደረ ነው ፡ ከዚያም ቢያንስ ፡ ከሌላ ጌታ ከማደር ላይ ያደረ ነው» (ግ - ጳጳሳዊ ዓፂ ምኒልክ) «ከሁሉ በፊትና ይሻላል ፡ ያለው ቃል ፡ የቀሩትን ጌቶች ደጅ አትጥኑ አለ ማለቱን ግስተዋል ይገባል ።

ደግሞም ፡ አዘግይቶ መስጠት ፡ ሰጭው በንፋግ ፡ መስጠቱ በንፍገት ይመሰላል ብሏል ። አንዳንድ ጊዜ ፡ ከመስጠት ይልቅ መልካም አነጋገር ይበልጣል ፡ ነገር ግን ሁለቱ (መስጠትና መልካም አነጋገር ቢገኙ የበለጡ ናቸው) ፡ (ሲራክ ፡ ፲፭ ፡ ፲፮) ።

አንድ ሰው ፡ አንድ ጓደኛውን ፡ እንዳትለምነኝ የሚከለክልህ ምክንያት ምድር ነው ፡ ቢለው እሱም ፡ እኔ ብለምንህ ትነግኛለህ እንጂ አትሰጠኝምና ስለዚህ ነው አለው ።

ሰባ (፪) ዘመን የሞላው ሽማግሌ ሰው ፡ ያለ ሕመም ምክንያት ይታመማል ፡ (ራሱ እርጅናው በሽታ መሆኑን ሲናገር ነው) ። ሺበት የሞት መልክተኛ ነው ፡ እርጅናም ምልክቱ ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ነፍስ ሆይ ፡ በዚህ ዓለም እስካለሽ ድረስ ከ፫ ፡ ነገሮች ተጠበቂ ። እነሱ ነፍስን የሚጎዱት ናቸው ። እንደፈሪ

ሰው እየፈራሽ ፡ እየተንቀጠቀጥሽ በመቸኮል ከነሱ ሩጪ ። እነሱም ሴቶች ፡ እብዝቶ መጠጣት ፡ መስከር ናቸው ፡ (እነዚህ የቱ መሪና ተመሪ ሆነው ከመጉዳት የሚያደርሱ ናቸው ፡ እብዝቶ መጠጣት ወደ ስካር የሚመራ ነው ፡ ስካርም ሴትን ወደ መሻት የሚያዘነብል ሲሆን ፡ ከዚያ በኋላ የገንዘብ መከሰር እንዳለ አይወሳና ፡ የመግደልና የመግዳደል ሰበብ ይመጣል) ።

ነፍስ ሆይ የተክል ዛፍ ትዕግሥትን የተከለ ሰው ድል የመንግት ፍሬን እንደምታፈራለት የሃኬት ተክል ስንፍናንም የተከለ ሰው የማጣትንና የማዘንን ፍሬን ታፈራለታለች ፡ የትዕግሥት ምሬት ጥሩ ጥሩ ጣዕሞችን ታፈራለች ፡ የሃኬት ጣፋጭነት ግን መራራዎችን ታፈራለች ። የመሥራት ጣዕም የቅናትን ምሬት ያጠፋዋል ፡ የመሥራት ድካም ከንቁ ሆኖ አይቀርም ፡ ማለት (ብላዕ በሐፈ ጸማክ ፡ ፍሬ ጸማክ ፡ ተሴሰይ) ያለው አምላካዊ ቃል አይታበልም ።

አርስጣጣሊስና አፍሮዲጣስ የተባሉ ፈላስፎች ፡ ነፍስ ኗሪና የማታልፍ (የማትሞት) ናትና ፡ የማትለይና መልኩ መጥፎ ያልሆነችም ናት ።

ፈላስፋ ፡ ነፍስ የምታምር ክብደት የሌላት ቀላል ፡ ግዝፍ የሌላት ረቂቅ ስለሆነች እስከ ሉዓላዊው ዓለሟ ድረስ የምትበር ናት ስዚህ ዓለም ስትመላለስ ከኖረች በኋላ ሰማያዊ ክብርን ታገኛለች አለ ።

አብቅራጥና ጋሊኖስ የተባሉ ፈላስፎች ፡ ነፍስ በረቂቃ መናፍስት አኗኗር ትኖራለች ፡ እነሱ እንደማይታዩ እሷም የማትታይ ረቂቅ ናት ብለዋል ።

አፍላጦን ፡ ነፍስ ፡ ልብ ተመራምሮ ከሚያውቀው ዕውቀት በላይ ደርሳ ፡ ሩቅ ያሉ ከዋክብትንና ረቂቃን አጋንንትን እስከማየትና ሥራቸውንም እስከ ማወቅ ትደርሳለች አለ ።

ግዙፋን አካላቶች በዓለም ላይ የተሠሩና የተመሩ ናቸው (ማለት ዓለማውያን እንደመሆናቸው በዓለም የሚቀሩ ናቸው) ። ለባዊቷ ነፍስ ግን ፡ ሰማያውያን አካላቶች ተቀብለው ፡ ከዚህ ዓለም ለይተው እነሱ ወደሚኖሩበት ይጠሩዋታል ይወስዷታል ። ልብ ተመራምራ ፡ ልዑላን ከዋክብትን እስከ ማየት ደርሳ የበቃች ስትሆን ፡ ይኸው ብቃቷና ዕውቀቷ ጣኦቶችን ወደ ማምለክ ይስባታል ።

ለባዊ ነፍስ ግን ፡ በዕውቀቷ ፡ በአስተዋይነቷ ፡ የማይታየውን በማየቷ ፡ በሥራዋና በተስማሚነቷ ከአካላቶች ሁሉ የላቀችና የከበረች ናት ።

የአካላት ትርጓሜ ፡ ወይም አካላት የተባሉ ሁለቱ ረቂቃን መናፍቅ ስትችና ከዋክብቶች (ፕላኔቶች) ናቸው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ (ጥንቱ ለጥንት) የጥንት ጥንቱ ፡ ፈጣሪ ነው ፡ በሙሉም ክቡር ልዑል ፡ ቅዱስ ነው ፡ እሱም ፊተኛና ጓለኛ ነው ቅድመ ዓለም የነበረ ፡ ማእከለ ዓለም ያለ ፡ ዓለምን አሳልፎ የሚኖር ነው) ።

የጅቱ ጥንታቶች ግን ሠሪያቸውና ካለ መኖር ወደ መኖር አምጪ ያቸው እርሱ ነው ፡ ጅቱ ጥንታቶች ማለት ፡ አንዱ ዓለም ፡ ዓለመ ልቡና ፡ ሁለተኛው ዓለም ዓለመ ነፍስ ፡ ሦስተኛው ዓለም ፍጡራን ሁሉ የሚኖሩበት ዓለም ፡ ፪ኛው ዓለም ፡ የጅቱ ባሕርያቶች ዓለም ፡ ፭ኛው ዓለም ፡ በምድር ላይ የሚበቅለው የዘር ፡ ያታከልቶች ዓለም ነው ።

ኤራቅሊስ የተባለ ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ራሱ ደግ ቸር ፡ ከራሱ ብርሃን የተገኘ ብርሃን ነው ። እርሱም የፍጥረት ሁሉ አባት (መገኛ) ነው ። ደግ ቸር ብርሃን ፡ በበጎነት የሚኖር እርሱ ፡ የአካላዊው አብ አርአያና አምላል ሆኖ ፡ ከብርሃኑ ብርሃን ተወለደ ። ከባሕርይ ልቡ ከላብ ፡ ከባሕርይ ሕይወቱ ከመንፈስ ቅዱስ የተወሐደ (አንድ የሆነ) ነው ። እግዚአብሔር አብ ፡ ቸር የባሕርይ አምላክ ነው ። እሱ የሠረጸ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም ቡሩክ ነው ፡ ልዑል ነው ፡ ጽኑ ልዩም ነው ። በሱም (በእግዚአብሔር) ፈቃድ በለባዊ ነፍስ አደረ ፡ ከነፍስም አልፎ ተርፎ ከሰው ሥጋ ባሕርይ ጋር ተዋሐደ ፡ ከሰው ሥጋ ባሕርይ አልፎ ተርፎም በመላእክት ፡ በከዋክብት ፡ በጠቅላላው ሰማ ያውያንና ምድራውያን በሆኑ ፍጥረቶች ሁሉ ላይ አደረ ።

እስከ ዘለዓለሙ ድረስ ክብር ምስጋና ይጻፍበትና ፡ (እርሱ የማይገኝበት የሌለ ፡ እርሱ ዓለሙን ቢወስነው እንጂ ፡ ዓለሙ ፡ እርሱን የማይወስነው የሥላሴ ምስጢር (ምስጢረ ሥላሴ) ይህ ነው ።

አፍላጦን እንዲህ አለ ፡ ከልማዶች ሁሉ መልካም ጠባይ ይበልጣል ባሕርዩን ያሳመረ ሕይወቱ የበጀ ፤ ጸጥታው የደረጀ ይሆናል ። ጠባዩን ያሳመረ ሰው ጠላቶች አይበዙበትም ። መልካም ጠባይ ፍቅርን ያወርሳል ፡ ሰላምን ይወልዳል ። በጎ ጠባይ ለበጎ ሥራዎች ሁሉ መሠረታቸው ነው ። ክፉ ጠባይ ግን ወደ ክፉ ሥራዎች ይስባል ።

ጠባዩን ያሳመረ ፍቅሩ (ተወዳጅነቱ) እንደጸና ይኖራል ። የሰዎች ልብ ሁሉ ይሳብላታል ። (ይታዘዝላታል) ። ጠባዩን ያከፋ ግን ጥላቻው (ተጠይነቱ) ለዘለዓለም ይኖራል ። ያየው ሰው ሁሉ ከርሱ ይሸሻል ።

በጎ ጠባይ ፡ ከፈጣሪ የሚሰጥ ህብት ነው ። እግዚአብሔር ከፍጡራኖቹ ለይቶ በወደደው ሰው ላይ ካልሆነ በማንም ላይ አይኖርም (ለያድርም) በጎ ጠባይ ፡ መፈራት ፡ መታፈር ፡ መወደድን ያመጣል ።

ሶቅራጥስ ፡ ላንድ ደቀመዝሙሩ እንዲህ አለው ፡ ልጄ ፤ የዓለም ፍቅሯና ጣዕሟ እንዳያስትህ ተጠንቀቅ ። እርሷ ካንተ በፊት ለነበሩት አልነበረችላቸውም ፡ ዛሬም ላንተ አትኖርላህም ፡ እንዳንተ ላሉትም አትኖርላቸውምና ።

«ዓለም አስቀድሞ ከምትገቅህ ፡ አንተ አስቀድመህ ናቃት ፡ ባትገቃትም አሷ ወረተኛ ናትና ባትገቅህ አትቀርም» (አንድ ሊቅ)

ልጄ ፤ እንዲህ ነውና በሁሉም ዘንድ ወዳጅና ተወዳጅ እንድትሆን መልካም ጠባይን ገንዘብ አድርግ ። ምንም እንኳ መልክ መልካም ቆንጆ ብትሆን ፡ በዚሁ ውብ በሆነው መልክ - መልካምነትህ ላይ መልካም ጠባይን ገንዘብ ብታደርግ ፡ ፍጹም ትሆናለህ ፡ (ፍጹም ሰው ትባላለህ) ።

መልክ - ጥፋ ብትሆንም ቅሉ በመልክ - ጥፋነትህ ላይ መጥፎ ጠባይ ስታከልበት በሁለቱ ወገን ጉደሎ ትሆናለህ ። (የሰው ጉደሎ ትባላለህ) ፡ እንዲያማ ባትሆን ፡ መልካሙ ጠባይህ ፡ መልክ መጥፎነትህን ይሰውረው ነበር ።

ጠባዩን ያሳመረውን ሰው ቤተሰቦቹና ወገኖቹ ሁሉ ይወዱታል ። አኗኗሩም ያማረ የተወደደ ይሆናል ። ጠባዩን ያከፋ ግን ወዳጆቹ ስንኳ ይጠሉታል ፡ ጠላቶች ይበዙበታልና አኗኗሩ ደስ አይልም ። መልካም ጠባይ ምስጋናን ያተርፋል ። ክፉ ጠባይ ግን መታማትን ያወርሳልና ። ጠባዩ በጎ የሆነለት ሰው ወዳጆቹ የበዙ ፡ ጠላቶቹ ያነሱ ይሆናሉ ፡ ህብቱም ይበዛል ። መልካም ጠባይ ኃጢአትን ከማድረግ ይከለክላል ፡ ምልካም ጠባይ የኃጢአት ጠላት ነውና ። ክፉ ጠባይ ግን ክፉውን ሥራ ወደ መሥራት ይስባል ፡ ተመሳሳዩና ወዳጁ ነውና ። በጎውን ጠባይ ገንዘብ ያደረገውን ሰው ከመሰደብና ከመጎዳት ያድነዋል ። ክፉ ጠባይ ግን ገንዘብ ያደረገውን ሰው ከመሰደብና ከመጎዳት ላይ ይጥላዋል ።

በጎ ጠባይን ገንዘብ ያደረገውን ሰው በሰው ሁሉ አፍ እንዲመሰግን ያደርገዋል ። በጎ ጠባይን ገንዘብ ያላደረገውን ግን በሕይወቱ ላለ በሰው ሁሉ ዘንድ ይሙት በቃ ይፈረድበታል ። ከሞተም በኋላ እያዝኑለትም (እንኳን ሞተ ይሉታል) ።

ተስማሚውን ጠባይ ገንዘብ ያደረገውን ሰው ወዳጆቹ ይወዱታል ፡ የጠላቶቹም ልብ ስንኳ ይራራለታል (አይጨክንበትም) ።

መልካም ጠባይ ያለው ሰው ፡ በዚህ በመልካም ጠባይ ንፋግ ይሆናል ፡ ነገር ግን ፡ ሰው በጠባዩ ክፉ ቢሆን ፡ በገንዘቡ ንፋግ ቢሆን ይሻለዋል ፡ ከዚያ ይህ ይመስገናል ፡ ማለት ጠባዩ - ክፉ ከመባል ይልቅ ንፋግ መባል ያስመስግናል ፡ አለ ይሻላል ።

ምክንያቱ ፡ ገንዘብን ሰጥቶ የሚያስደስቱት ማስደስት ያልፋል ፡ ገንዘቡም ያልቃል በመልካም ጠባይ ማስደስት ግን አያልቅም አያልፍም አይለወጥም ። በየዘመኑ ሁሉ ብፁዕ ንውድ እያሰኘ በምስጋና ላይ ምስጋናን ያስጨምራል እንጂ ።

መልካም ጠባይ ረብኅ ጥቅም ነው ። በክፉ ጠባይ ግን ሰዎች ሁሉ ይጠነቀቁበታል ፡ ወደርሱ አይቀርቡም ፡ መንገድ ሲሄዱ ድንገት ቢገጥማቸውም ከርሱ ሽሽተው በሌላ መንገድ ይሄዳሉ ። በጉ ጠባይ ፡ ፍጹም ንጹሕ ፡ ታጋሽ ከሆነች ነፍስ ይወለዳል ። በጉ ጠባይ የጥበብ ራሷናፍጹሟዋም ናት ። (ትሩፋቶች) ፍጹምነቶች ወይም ፍጹማን የሚያሰኙ ነገሮች ሁለት ናቸው ። አንዱ ትሩፋት (ፍጹምነት የገንዘብ ፡ ሁለተኛው ትሩፋት የበጉ ጠባይ ናቸው ። ሁለቱን ደርሶ የያዘ (ያሰገኘ) ሰው ጉዳሉ ነት የሌለው ፍጹም ነው ፡ ፍጹም ይባላል ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ የእግዚአብሔርን ነገር አንሥቶ እርስ በርስ መወያየት መልካም ወይይት ነው ። በቅዱሳት መጻሕፍት የሚገኘውን የእግዚአብሔርን ነገር መናገርና ተአምራቶቹን ማለት አምጸኤ ዓለማትን ትነቱን መግባቱንና ከሃሊነቱን ማድነቅ ጤና ነው ፡ (ጤናማን ያደርጋል ።

የመታወር መታወር ግን ካመኑ በኋላ መካድ ነው ። ተምሮ ከሚክድ ፡ ያልተማረ መሃይምን ይሻላል እንዳለ (ሲራክ ፡ 18 ፡ 8) ከኃጢአትም ሁሉ ታላቅ ኃጢአት ሐሰት ነው (ወሐስት ርእስ ዓመፅ) እንዳለ (መዝ ፡ 82)

ፈላስፋው ሶቅራጥስ ፡ ከልቡናውና ከዕውቀቱ ይልቅ ፍትወቱ (ምኞቱ) ያሸነፈቸው ሰው ያፍራል ፡ ይዋረዳል ፡ አንደበቱን ክፉ ከመናገር የጠበቀ ልቡን አሳረፈ አለ ። መዝ ፡ 18 ፡ 18 ።

ዳግመኛም ፡ እንዲህ አለ ፡ ሰውን ለማማት የሚሯሯጠውን ሰው ቅርብና ሩቅ ያሉት ሁሉ ይጠነቀቁበታል ። በሴቶች ምክር የሚሄድ የሚመራ) ሰው ይጉዳል ፡ ይጠፋል ሴት የላክችው ጅብ አይፈራም» እንዲሉ ፡ የሶምሶንንም ታሪክ ተመልከት ።

ወርቅንና ብርን ከማድለብ ይልቅ ፡ በጉውን ሥርዓት መያዝ ይሻላል ። (በሥነ ሥርዓት መመላለስ ይበልጣል) ። ለሰው ክፉ ምንድር ነው ? ቢሉት ለሰው ክፉ ፡ ትዕቢትና ቅናት ናቸው አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ከሰዎች ጋር ተስማምቶ መኖርን ከወደድሽ የሚያስቆጣቸውን ነገር ተናገራቸውና የሚቆጡት ቁጣ ከእውነተኛው ነገር የማያወጣቸው የሆነ እንደሆነ ከእንደዚህ ያሉ ሰዎች ጋር መፋቀርን አጽና ። አለበለዚያ ግን በሚቆጡበት ጊዜ እንደምትጠነቀቅባቸው ሁሉ እንዲሁም በሚደሰቱበት ጊዜ ተጠንቀቅባቸው ። ቁጣ ፡ በልባቸው ውስጥ የተደበቀውን ያወጣዋልና ።

«በፊት ሁኔታውን ሳታጣራ ወዳጅ አለኝ ብለህ አትመን» (ደ ፡ ተረ)

ፈላስፋ ፡ ደቀ መዛሙርቱን ፡ ሕይወታችሁ የተጽናኙት ትሆንላችሁ ዘንድ ፡ ሞትን ሁል ጊዜ አስታውሷት ። ሞትን አታከባብሯት ፡ አታነጋግሷት ብሏቸዋል ። ዳግመኛም ፡ ነፍሳችሁ ከብርት ልዕልት ሆኖ በሕይወት ለመኖር ትድን ዘንድ ሕሊናችሁን ከክፉ ነገር ለዩዋት ፡ አላቸው ።

ደግሞም ኃዘናችሁ ያነሰ ሐሳባችሁ የተቀነሰ ይሆንላችሁ ዘንድ ብዙ ድልብን አታድልቡ ፡ ብዙ ገንዘብ አትሰብስቡ ብዙ ድልብ ማድለብ ፡ ብዙ ገንዘብ መሰብሰብ የኃዘን ምንጮች ናቸውና አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ በንጉሡ አዳራሽ በራፍ ላይ ፡ «የጉም ቀን ለእደን ፡ የነፋስ ቀን ለመተኛት ፡ የዝናም ቀን ለመጠጣት ፡ የፀሐይ ቀን የሥጋን መፍቅዶች (ፍላጎቶች) ለማድረግ» የሚል ጽሑፍ ይገኛል አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ ፡ የምትሠራው ሥራ ሁሉ ለትሕትና ይሁን ፡ አንተ ልታደርገው ያልቻልከውን ነገር ፡ ያልቻለው ብለህ ወንድምህን አትማው (አትፍረድበት) አለ ።

«አንዳንድ ሰው እሱ ያልቻለውን ምሥጢር ነገር ሲያበቃ ፡ ለሌላ ሰው እንዳትናገር አደራ እያለ ያስጠነቅቃል ፡ እንዲህ ማለቱ እሱ ያልቻለውን ቻለው ማለቱ ነውና ፈላስፋው የተናገረው እንደዚህ በመሳሰሉ ሰዎች ሊመክር ሳይሆን አይቀርም»

አንድ ፈላስፋ ፡ እንዲህ አለ ፡ ልጄ ፡ የሚገባውን ነገር ያለ መታከት አድርገው ፡ ያለመወላወል ከመታከት ወይም ካለማድረጉ ራቅ ። የማይገባውን ነገር ግን አታድርግ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ እኛ በስንፍናችን (በስሕተታችን) ምክንያት ወደዚች ዓለም ገባን (ተሠማራን) በቸልታም ኖርንባት (እንኖርባታለን) በስተመጨረሻም ሳንወድ በግድ ከሷ እንወጣለን ። ዳግመኛም ፡ ዓለም አንዲት ናት ፡ እሺ በጄ በማለት አትታዘዝላት ፡ ፈሪ እንደ መሆንህ ወይም እንደ ፈሪ ሰው ከሷ ሺሽ እንጂ ።

አንድ ፈላስፋ ፡ እንደሚከተለው ሆኖ በደንጊያ ላይ የተቀረጸውን ጽሑፍ አነበብኩ አለ ። ጽሑፉ የሚፈራ ይሸሻል ፡ ተስፋ የሚያደርግ

ይሻል፡ የሚወድ ትሑት ሆኖ ራሱን ያዋርዳል ። የሚከፋ (የሚጣላ) ግን አውሬ ይሆናል፡ የሚታዘዝ ሰላማዊ ይሆናል ።

ፈላስፋ ሰው፡ ራሱን ሳይገሥጽ ሌላውን ይገሥዳል፡ ለራሱ ያልተመከረ ሌላውን ይመክራል አለ ። «አንተ ግብዝ! ፊት በአንተ ዓይን ያለውን ምስሶ አውጣ፡ ጓላ በጓደኛህ ዓይን ያለውን ጉድፍ ታወጣለህ ያለውን ባያስተውለው ። (ማቴ- ፯፡ ፩) ።

ደግሞም የሥጋን ሞት፡ ሞት እንደሆነ አታስብ፡ ሞትስ ማለት የነፍስ ሞት ነው ። (የነፍስ ሞትን ነው እንጂ የሥጋንስ ሞት ሞት አትበለው አለ

ከፈላስፎች አንዱ፡ ትናንት ተግዛጽ ናት፡ ዛሬም መማር (ትምህርት) ናት፡ ነገር ግን ትደርስባት ወይም አትደርስባት አታውቅም አለ ። «ጊዜ ስለልኩክ ጸግወኒ ፍታኦስመ አይለምር ሰብእ ዘትውልድ ሣኒታ» (ሰው ነገ የምትወልደውን አያውቅምና ይህን ጊዜ የለመንኩህን ሰጠኝ) እንዳሉ ደራሲ (መል ሚካ) ።

ደግሞም ተግዛጽ በልብ ውስጥ የሚያንጸባርቅ የብርሃን ጫካ ነው ። ፕብብም ሲያበራ የሚያስደስት ብርሃን ነው ። ፕብብ (ዕውቀት) በፍቱ ዓሕርያቶች ከሚገኙት ጠባዮች ሁሉ ትክብራላች፡ ከሁሉም ነገር ከፍ ከፍ ትላለች፡ አለማወቅ ግን ያስጠላል ።

ፕብብ፡ ከዘመድ ከወገን ትበልጣለች፡ ለዘመድ ለቤተሰብም የቀናች ምስክር ናት ። (በልህ የብልህ ልጅ፡ ደግ የደግ ልጅ ታስኛለች) ።

ተግዛጽ (ምክር እዝናት) (ባለቤቱን) ይጠብቃል፡ ገንዘብ ግን (ለራሱ) ይጠበቃል፡ (ጠብቂኝ ይላል) ። ዕውቀት ይገዛል (ያዝዛል) ገንዘብን ግን ይዝታል (ያዝታል) ።

«ለወርቅ ለብር ለድልብ ሲገዙ ከመኖር፡ ለፕብብ ሲገዙ መኖር ይበልጣል ምሳሌ ፫፡ ፲፩

ፈላስፋው፡ ከኃዘንህ የማይካፈል (የኃዘንህ ተካፋይ ያልሆነ) ወዳጅ ወዳጅህ አይደለም ጠላትህ ነው እንጂ አለ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ፡ በዚህ ዓለም ሰዎች ሁለት ናቸው እነሱም፡ አንዱ ሰውነቱን ሽጦ ያሠራት (ባርያ ያደረጋት) ነው ። ሁሉ ተኛው፡ ሰውነቱን ገዝቶ (ገብይቶ) ነጻ ያወጣት ነው ።

አንዳንድ ሰው (እር አብዛኛው) ገንዘቡን ሰጥቶ ለሰውነቱ በሽታን ይገባል አንዳንድ ግን ገንዘቡን ሰጥቶ ነፍሱን ይዋጃል» (ፍቸው ይድረስ ለተመልካች)

ዳግመኛም፡ ወጣቶች በኳስ እንደሚጫወቱ ሁሉ፡ ሰይጣንም በስነፍች ሰዎች ይጫወታል አለ ። በጉ ሀብት ማለት ባገኙት ሀብት ማለት ሰገን ነው፡ ከፋ ድኸነት ማለት አነስኝ እያሉ ማጉረምረም (እልማት ሰገን) ነው ። ሁሉን ቻይ የሆነ ፈጣሪ በሰው ልብ ያልታሰበ ነገር ያደጋ ጣልና፡ ነገር ግን ከድኸነት መቃብር ይሻላል ። እግዚአብሔርን የሚፈራና ትእዛዙን የማይተላለፍ ሰው፡ ያለ ገንዘብ ሀብታም ይሆናል፡ አጋዥ ረዳት ሳይጃ ይከብራል ።

ደግ ሰው ሲሉት፡ ከፋ ሆኖ የሚገኝ ሰው በጣም ከፋ ነው ። በቅንቅ ጊዜ መታገሥ ከጠባይ የሚገኝ ሀብት ነው፡ መከራም በትዕግሥት ላይ እንዲሁ ነው ። እውነት ግልጥ ያለች ጉዳና ናት፡ ሕሰት ግን የግንዛቤ ገባትን ሰው የምታሳፍረው የሰርቆሽ መንገድ ናት ።

ልጅ፡ በጉ በጉውን ምክር የሚመክሩትን ሰዎች፡ ምንም ድክብሆኑ አትናቅ አታቃልል ። ጉሮሮን ከመዝጋትህ በፊት ሰፊ የሰጉ ሥራን ለመሥራት መብት አለህ ። መከራን በትዕግሥት አላልፋት ። ይህ መከራን በትዕግሥት ማሳለፉ ይጠቅምሃልና (ቁጣን ታገዛች) የጓላ ጓላ ደስ ታስንኻለችና ።

ልጅ፡ ተግዛፅንና አእምሮን ገንዘብ አድርግ የተግዛፅና የአእምሮ ኃይል ከብዙ ማዕርግ ያደርሳልና ። ይልቁንም አእምሮ የሚያበራ ብርሃን ነው ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ነፍስ የሥጋ ምስሶ ናት፡ ፕብብም የነፍስ ምስሶ ናት ። እንዲሁም አእምሮ የትምህርት ምስሶ ነው አለ ። ደግሞም የልብ መልክተኛ አንደበት ነው፡ ትርጓሜውም እሱ ነው ። ፕብብን የሚያወጣው፡ (የሚገልጸው) እሱ ነውና ።

«የሰው የልቡ ስሜት በ፪ ወገን ይታወቃል ። እነሱም ኃዘን፡ ደስታ፡ ሞት፡ ሕይወት ሲሆኑ ሁሉንም አንደበት ያወጣቸዋል» (ሲራክ፡ ፱፡ ፲፭ - ፳፩)

የነገር ገንዘቡ (ቁም ነገሩ) በእውነት የሚናገረው ነገር ነው ። እውነትም፡ የሚገኘው እውነትን በመናገር ብቻ ነው ።

በርዘመሃር የተባለ ፈላስፋ እንዲህ አለ፡ ጌቱን ነገሮች ገንዘብ ያደረገ ሰው ፍጹም ነው፡ (ፍጹም ይባላል) ከነሱ አንዱን ያጎደለ ጌጃዎቹ ግን ሰው ከመባል የራቀፍ የተለየ ነው ። እነዚህን ልብ ብሎ ካስቱዋለን ግን ፍጹም ሰው ይባላል፡ ፍጹም ሰው ነው ። እነሱም፡ ፍቅር፡ ተሰጥቶ ዕዎ(መስማማት) ልቡና፡ ትሕትና፡ አእኩቶ፡ (ማመስገን) ተስፋናቸው

አኒህም ጁቱ ነገሮች ርኩስ በሆነው በውሻ ጠባይ ይገኛሉ ። ግእ ዛን ያለው ሰው እነዚህ ጁቱ የበጎነት ጠባዮች በውሻ ጠባይ መኖራቸውን አይቶ ሊያፍር ይገባዋል ። ሰው ዐዋቂ ሲሆን እነዚህ ጠባዮች ሳይኖሩት በመቅረቱ ከውሻ ያነሰ ሆኗልና ፣ ሊያፍር ይገባዋል ። ፈላስፋው በርከመሃር ፣ ይህን ምሳሌ መስሎ ተናገረ ። (ምክንያቱ)

፩ኛ ውሻ ፣ ቢደበድቡትና ቢያባርሩት ፣ እስኪሞት ድረስ ከጌታው ቤት አይለቅም (ተሰናዕዎቱ) መስማማቱ ይህ ነው ።

፪ኛና ፫ኛ ውሻ ፣ በቆጡት (ውጣ ቢሉት) ቁጣውን በትዕግሥት ተቀብሎ ይሄዳል እንጂ ፣ ጠሉኝ ተቆጠኝ ብሎ ጌታውን አይንቅም (አይጠላም) ። ፍቅሩና ልቦናው ይህ ነው ።

፬ኛ ውሻ ፣ ውጣ ሲሉት ይመጣል ፣ ና ሲሉት ይመጣል ። ትሕትናው ነው ።

፭ኛ ውሻ ፣ በመሆኑ እየዞረ የጌታውን ቤት ተግባራዊነት ይጠብቃል ማመስገኑ ነው ።

፮ኛ ውሻ ፣ ውሻ ምንም እንኳ ምግቡን ባይሰጡት (አስራቡኝ አስጠሙኝ ብሎ ፣ የጌታውን ቤት ለቆ መሄድ የለበትም ፣ ምግቡን መንግሳት ቀርቶ ቢመቱት ቢደበድቡት እንኳ ወደ ሌላ አይሄድም ። ተስፋው ይህ ነው ።

ውሻ ጌታውን ሲያይ ጅራቱን ይቆላል ፣ ራሱን እየቆለመመ ጌት የውን ይተሻሽዋል ፣ ይቆላምጠዋል ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፣ አንደበት ሁሉን ይገልጣል ። በልብ ውስጥ ያለውን ሐሳብ ያወጣል ። የተሰወረውን ምሥጢር የሚያመለክት ምስክር ነው ። ነገርን መርምሮ የሚያገኝ እውነተኛ ፈራጅም (ዳኛ ነው ፣ ዳኛ ይመረምራል ጣዝማ ይሰረስራል) እንዲሉ ፣ የፈለጉትን በቶሎ ለማግኘት የሚችሉበት ሯጭ ነው ። እውነቱን ከሐሰት ሐሰቱን ከእውነት ለይቶ የሚገልጽ ተናጋሪ ነው ። ጥርጥርን የሚያስወግዱ በት እውነተኛውን ወሬ የሚያገኙበት አዋያይ ነው ። ፍቅር የሚዘሩበት ገበሬም ነው ።

አንደበት ትንሽ ሲሆን ታላቅ ፣ ቀላል ሲሆን ከባድ ከባድ ነገሮችን ያመጣል ፣ ሥራውን ሁሉ የሚፈጽመው አንደበት ነው ። ከብርና ውር ይት ፣ ከቆና በጉ ፣ ጽድቅና ጋጢአት የሚፈጸመው በአንደበት ነው ። ሥራን ሁሉ ለመፈጸም ፣ ምሥራቅንና ምዕራብን ፣ ሰሜንና ደቡብን (ፀቀን ማእዘን) የሚዞር አንደበት ነው ።

እስከንድር ፣ ከዕለታት አንድ ቀን ፣ ግብር አግብቶ ፣ ወገኖቹን ቤተ ሰባቶችና መኳንንቱን ባጠገቡ አስቀምጦ ሲዝናና ሳለ ፣ እዝማሬው የቁቅርንና የስምምነትን ነገር አገሥቶ እጭጠመና እያስማሚ በገናውን ይደረድረው ይመራ ። ይገተመውም የነበረ ግጥም ፣ ይጠጡ ዘንድ ተቀምጠው በነበሩት ሰዎች መካከል ስለ ነበረ ስለ አገደ ሰውና ፣ ስለ የንጉሡ አገልጋይ የሆነ ሰው ሲት ልጅ ነበርና ፣ ንጉሡ ፣ ባለ በገናውን ጦርቶ የገጠምኸው ግጥም ምን ነበር? አለው ። እሱም እኔ የገጠምኩት ግጥም የጨዋዎች ሰዎች ሥጋና የባሮች ሥነ የማይገኝ (የማይቀረጽ) ስለ መሆኑ ነው ። ምክንያቱም ፣ ተሳታፊዎች ፣ ደፋሮች የሆኑ ጸጆች እንዳይወለዱ ነው ። ዳግመኛም ፣ አብዝቶ በመጣጣት ሰዛሪዎች እንዳይሆኑና ልብ እንዳይለውጥ ፣ ንጽሕና (ጨዋታችን) እንዳይጠፋ ብዬ ነው ። ሲል መለሰለች።

አንድ ሰው ፣ ደላላነቱ ስቅልጥበን ጋፍረረ ሥጋውን በንጉሉ የሚያሳባሰው ብጥልባሽ ጨርቃጨርቅ ለብሎ አያውና ፣ ፈጽሞ ከታደነቀ በኋላ ፣ ይህ ብጥስጣጅን ጨርቃጨርቅ ለብሎ የሚታየው ነጭ ጨዳ ሕፃ አውጭውና ጭብ ተናጋሪው ሰቅረዋል ። ሲል ፣ በጣም ናቀው አቃሰው ሰቅረዋልም እጅግ የበበሩና የጣመሩ እዳዳሪ ልብሶችን በመልብስ ሰላማ ሕግን ማልባል አይቻልም? ሲል ሰድነቱንና ባለጌነቱን ገሰሰባት ሰቅረዋል እንዲህ ይሉ ነበር ፣ ለሰው ልጅ የመልክ ውበትና የልብ ማስቀዝቀዝ የምን አዕረዳውም ፣ አይጠቅመውም ፣ የሚጠቅሙትስ እውነተኛነት ትክክለኛነትና ቅንነት ብቻ ናቸው ።

ንጉሡ እስከንድርና ፈላስፋው ዲዮጋንስ ፣ ዲዮጋንስ ፣ ከሐሳታት አንድ ቀን ይፋቸዋል ፣ ከነበረ ዋድጓድ አፍቀደው ብሎ ሀኪይ ልሞት ስላ እስከንድር ንጉሡ ወደረሱ መጣና ፣ ወደኛ እጥፋትመጣ የሚከለክልህ ምክንያት ምንድር ነው? አለው ።

ዲዮጋንስም ፣ ንጉሡ ሆይ ፣ ደኅንነት የሚመጣበትን በጥሩ ሥራን ሥራ አለው (በእውነት ፍረድ ፣ ደኅን አትበድል ሲለው ነጭ ፣ ጉዞ ሠጭ መለስና ፣ አትመጣም አገጂ ብትመጣስ የሚበቃፅን በላጠገህ ነበር አለው ፣ ነገር ግን ፣ ንጉሡ እስከንድር ከመጣህስ የሚበቃፅን በላጠገህ ነበር ግብፅ ፣ ዲዮጋንስ ፣ ሕይወት (ደኅንነት) የሚመጣበት ሥራ ያለው ስለ ሥጋዊ ዐብት የተገነጠው (ማለት ግን ዘብ ስጠኝ ያለው) መሰሉት ነበር እንጂ ስለማያረፈው ፀብትና ስለ ዘላለማዊው ሕይወት መሆኑን አላስተዋለም ነበር ።

ዲዮጋንስ ፡ ንጉሡ ከመጣህስ የሚበቃህን በሰጠንህ ነበር ባለው ጊዜ ፡ ይህን የጠየቅሁህን ሕይወት ካንተ ካገኘሁትህ እኔ ባስገበርኩህ ነበር እንጂ ፡ እኔ ለሌላ ባልገበርኩም ነበር አለው ።

«ንጉሡ የሕዝብ እንደራሴ ስለሆነ ራሱን አብዛኛውን እኛ ሲል ሕዝቡን ጨምሮ ነውና ፡ በንጉሥ አንደበት ማለት ከጥንት ሲያያዝ የመጣ ለመሆኑ ፡ ይህ ንጉሥ እስከንድር ከመጣህስ «በሰጠንህ» ነበር ያለውና «ወደኛ» እንዳትመጣ ያለው እነጋር ሊያበረሻ ይችላል ።

እስከንድር የሆነስ ሆነና ፡ አሁን ፍላጎትህን ጠይቀኝ (ንገረኝ) አለው ። ዲዮጋንስም ፍላጎቱስ ከዕሐይ ብርሃን ጋርደኸኛልና ጥላህን ዞር ታደርግልኝ ዘንድ ነው አለው ። ከዚህ በኋላ ፡ ንጉሡ ብዙ ወርቅ ወርቅንና ከቡር ዕንቁን ከልዩ ልዩ ዓይነት የተሠሩ የሚያስመኩ ልብ ሶችን እስጥሃለሁ ሲል ተስፋ ሰጠው ።

ዲዮጋንስ ፡ የሰጠውን ተስፋ በሰማ ጊዜ ፡ አንተስ የማይፈባው ንና የማይጠቅመውን እስጥሃለሁ ብለህ ተስፋ ሰጥተኸኛል ። ይሁን እንጂ እንደዚህ በማለትህ ፡ ሕይወትን በሞት ለመጥከው ። ከሕይወት ይልቅ ሞትን መርጠሃል እያለ ነገሩን አቲያቂያለበት ።

ዲዮጋንስ ግን ፡ ሞትን ያህል ፍርድ በራሱ ላይ ተቃጥቶበት የማያቀላቀው ትል እየጠበቀው ፡ የዚህን ዓለም ወርቅ ዕንቁ ፡ ከብዙንም ጭምር አይሻውም ነበር ። የዲዮጋንስ ፍላጎትስ በሄደበት ቦታ ሁሉ አብ ሮት ይገኛል ። ንጉሡም ፡ ዲዮጋንስ ሆይ ፡ ከንጉሥ ጋር ባለህ (ንጉሡ) ሲወድህ) ሰውነትህን ከዚህ ዓለም ተድላ ደስታ እንዳትካፈል አድርጎ ሃታል በማለት ሲያስነግረው ሞከረ ።

ዲዮጋንስ ፡ መለሰና እንዲህ አለው ፡ ከማያልፈው ሕንጻ ይልቅ የሚያልፈውን ሕንጻ የሚያበልጥ ፡ ሥጋን ለመብላትና ወይንን ለመጠጣት ሲል ፡ ሆዱን ለማገልገል የተጠመደ ነው ። (የነ ሆድ አምላኩ ወገን ነው) ሲል ቃርጥ ፍላጎቱን ነገረው ።

ዲዮጋንስ ፡ ዓለምን የናቀ ፡ ከተድላ ሥጋ የራቀ ፡ በዕውቀት የረቀቀ ባሕታዊ ነበር ፡ እሱም ፡ «ሰው ሁሉ ለራሱ ጥቂት ተድላ ደስታ ያገኘ እንደሆነ ፡ ሁሉ እንደራሱ በተድላ ደስታ ያለ ይመስለዋል» ይል ነበር ።

የዲዮጋንስ ትምህርት በአግድሞሽ ነበርና ፡ ከዕለታት አንድ ቀን መብራት አብርቶ ከገበያው መካከል ገብቶ ወድያና ወዲህ ሲመላለስ አንድ ግብሩን የሚያውቅ ሰው ቀርቦ ዲዮጋንስ ፡ ዛሬስ በቀትር ጊዜ መብራት ይዘህ በገበያ መካከል ትዞር ጀመር ፤ ስለ ምን ነው ፤ ቢለው ፡

«ሰው ጠፍቶብኝ እፈልጋለሁ» አለው ። ይህ የምታየው ሁሉ ሰው አይደለምን ፤ ቢለው ፡ አይ ፤ እኔ ይህ ከዚህ የሚታየው ሰው ሁሉ ሰው አልለውም ፡ አለው ። እንዴት ፤ ቢለው ፡ ይህ የምታየው ሕዝብ ሁሉ ከእውነት የራቀ ፡ ሐሰትን ያጸደቀ ፡ የየራሱን ጥቅም ያወቀ ፡ ለግል ሞኝቱ የሚገዛ የሰው አካል የለበሰ ፡ ውስጡ ከእንስሳዎች ያነሰ ስለ ሆነ ሰው አልለውም አለው ።

ታዲያ ፡ አንተ የምትፈልገው ሰው እንዴት ያለ ነው ፤ ቢለው ። የግል ጥቅሙን የማይሻ ሰውን እንደራሱ የሚያይ ፡ ሐሰትን የጠላ ለእውነት ያያል ሲሆን ነው ፡ አለ ።

ደግሞም ከዕለታት አንድ ቀን ፡ አርጅቶ ነበርና ፡ አንድ ሰው ፡ ዲዮጋንስ ፤ ዛሬስ አረጀህ ፡ ዕረፍት ብታደርግ በተሻለህ ነበር ቢለው ፡ ሰው የሚፈልገውን ነገር ሲያገኝ ደስ ይለዋል እንጂ ወደ ጎላው አያፈገፍግም ። እኔ ከሕዝቡንቱ ጀምራ ሞትን ስመኘው ነበር፤አሁን ፡ የተመኘሁትን ሞት ስደርስበት ይሰ እያለኝ እቀበለዋለሁ እንጂ ወደ ጎላየ አልሸሸም ፡ ብሎ ወደ ጎላ ቢሉ ፡ ወደ ፊት ፡ ከሞት ማምለጥ የማይቻል መሆኑን ነገረው ።

ዲዮጋንስ አለ ማግ ባዶ እገሩን ይሄላል ፡ ልብሱም ማንም ወርቅ ነበር ፡ ወርቅ ወርቅን የሚከታበት ከረጢት መላይ ከረጃ ፡ አንድ ምርኩዝ ብትር ፡ አንድ ወጋ መያዝ ትል ነበረው ቅሉንም እንኳ ፤ አንድ ላጅ በእጁ እያፈነ ወጋ ሲጠጣ አይቶ ፡ እስከዛሬ ያላወቅሁትን ዕውቀት ከዚህ ላጅ ተግርኮ ብሎ ፡ ትርፍ ነገር መሆኑን ተረድቶ ወርወር ጥሎታል ። ቤቱም ቀር መላይ ወርቀ ያነን እየገተተ ይውልና ፤ ለመቸበት በዚያው ውስጥ ተሸገጦ ያድራል ከሰውም ውሻን ያምን ነበረና ፡ የግድካሻ ግደኞች ሲል አንድ ውሻ ነበረው ፡ የዲዮጋንስ ገብረቱ ይህ ብዙ ሲሆን የንጉሥ ተስፋና ልግስና አላስተመጀውም ።

ዲዮጋንስ ፡ ዝሙት የማብዛት አመል በዝንጀሮ ይመሰላል አለ ። (ከፍጥረቱ ሁሉ ዝንጀሮ ሲሰኝ ነው ይባላልና) ፡ ሰገናም ሲሰኝ ናት ካልዕነሰች ማር አትበላም ።

ስለ ፈላስፋው ሶቅራጥስ እንደሚከተለው ይነገራል ። ሊገድሉት ከእስር ቤት አውጥተው ይዘውት ሲሄዱ ሳለ ፡ ሚስቱ እያለቀሰች በኋላ በጎላው ትከተለው ነበርና ፡ ምን ያስለቅስኻል ፤ አላት ። እሷም ፡ አንተን ያህል ሰው በግፍና በዓመፅ ስትገደል እንዴት አላለቅስ ፤ አላችው እሱም መለሰና ፡ ታዲያ በእውነተኛው ፍርድ ብገደል ትፈቅጅያለሽን ፡ አላት (አለ ፍርድ በግፍ ሊገድሉት መውሰዳቸውን ሲነግራት ነው) ።

ፈላስፋው በርዘመሃር እንዲህ አለ ፡ የዓለም ሥራዋ ከጽፎ ክፍል የተከፋፈለ ሆኖ እያንዳንዱም በጽ በጽ ክፍል የተከፈለ ነው ፡ ከነዚህም

ለጂ ሆይ ፡ እውነተኛውን ነገር ለመናገር ፡ ከንቁውን ነገር ለማብጠልጠል ፡ ጥበብንና ዕውቀትን ለማሳሰብ ፡ ስጦታዎችን ለማብቃር ካልሆነ በስተቀር ፡ እንደበትህን አገኝ አጣውን ሁሉ ከመናገር ጠብቃት ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ራስን እንዳትጎዳ ንጉሥን አትቃወሙ።

ንጉሥ ፡ በዓለሙ ፡ እንደ እግዚአብሔር (የእግዚአብሔር እንደራሴ) ነውና በሃይማኖትና በሕግም ረገድ ፈራጅ (ዳኛ) ነው። መሳፍንቱና መኳሪኩን ትክክለኛ ሠራዊቱ ሁሉ እንደየግዕርጋቸውና እንደየአገባባቸው ንጉሡን ያጅቡታል ፡ ይከተሉታል ፡ ይከቡታል።

እግዚአብሔርን ፍሩት ፡ ንጉሥን አክብሩት (ጸሐፊ ፡ ደ ፡ II) ንጉሥ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ አይነግሥምና ፡ ለንጉሥ አልገዛም ያል ፡ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ እምቢ አለ። የእግዚአብሔር አገዛዝ ያሉ በራሳቸው ላይ የጥት ፍርድን ያመጣሉ (ሮጌ ፡ II ፡ 8 ።)

ንጉሥ ፡ ሥልጣኑ በሚደርስበትና በሚያካሂደው ሥራው ሁሉ የቀና ከሆነ ፡ ማንም አያምፅም ። ቢያምፅ ግን መንግሥቱ አይጸናም ፡ አልጋው አይቀናም።

ምዕራፍ ፩ ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ። ዓለም ፡ በአታክልት ቦታ ትመሰላለች ። ንጉሡ ፡ በአታክልቱ ቦታ ባለቤት ፡ ከተማው በቅጥሩ ፡ (ባጥሩ) መኳንንቱ በጠባቂዎቹ ፡ ነጋዴዎች በዛፎችና በፍሬው ፡ ገበሬዎች እነስተኞች በሆኑት በአታክልቱ ፍሬዎችና ልምላሚ ባላቸው በትውስጡ ይመሰላሉ።

አውራ ጉዳዮች ፡ የአታክልቱ ቦታዎች በሚጠጡበት ቦይ እውነተኛው ፍርድና ቅን አገዛዝ አታክልቱን በሚያረካ ፡ ፍሬዎችን በሚያፈራ ፡ የደረቁ ዛፎችን በሚያለመልመው በውኃው ምንጭ ይመሰላሉ።

የአገዛዙ ጽናትና ትእዛዙ ፡ በንጉሡ ቀኝ እጅ ያደረው ሥልጣንና ግርማው ፡ በአታክልቱ ቦታ በርና በመዝጊያው ይመሰላሉ። የመዝጊያው መቆለፊያና መክፈቻ ፡ ለወደደው በሚከፍትለት ፡ ላልወደደው በሚዘጋበት በረኛ ይመሰላል።

ንጉሥ ሆይ ፡ ሕይወትህ የአታክልትህን ቦታ በመከትከትና በመንከባከብ እንደሆነ ዕውቅ። (መንግሥትህ የምትጸናው አገርህን በመጠበቅና ሕዝብህን ቅንና ርኅራኄ ባለው አገዛዝ በማስተዳደር እንደሆነ ዕውቅ)።

የአታክልትህ ቦታ ፡ የፈረሰችና ፈጽማ የጠፋች እንደሆነ ፡ (አገርህ ጸጥታንና ሰላምን ያጣች ፡ ሕዝብህ የተጎዳ እንደሆነ) መንግሥትህ ፈጽማ

ትጠፋለች ። እንደምትጠፋ ዕውቅ ። እንዚያስ ፡ የአታክልቶችህን ሕንጻ ለማነጽ (ሕዝብህን ለማስተዳደር) በየወገናቸው በየመስላቸውና በየነገሩቸው ለማደራጀት ዕመድ ሆነህ የነቃህ የተጋህ ሁን።

ለጂ ሆይ ፡ የንጉሥ አገልጋይ ብትሆን ትሎት ሁን ፡ በርሱ ፊት ራስህን አዋርድ። ብዙ መያያደረግህለትና ብዙ ሥራ የሠራህለትም ብትሆን እንኳ በርሱ ዘንድ ከመወከላቸው ነውና ከቁም ነገር አትቀጠረው ፡ እርሱ ላንተ መልካም መልካም ሥራ የሠራህ እንደሆነ (የሾመህ የሸለመህ እንደሆነ) አንተ ግን ዕጹብ ዕጹብ እያልክ ቸርነቱን እድንቅ እንጂ በሙያዩ ነው የሾመኝ የሸለመኝ አትበል።

ለጂ ሆይ ፡ ባለሟል ነኝ ብለህ ፡ በንጉሡ ፊት ከነገሥታቱ እንዳንከክት ነገር እንሥተህ ይህ ጓደኛህ ንጉሥ የሠራው ሥራ ከቶ ነው አትበለው። በማዕርግና በማናቸውም ነገር ለሚበልጥህ ሰው የምታቀርበው ምክርና ሐሰት ጥቂት በጥቂት ሊሆን ነው። አንተስ ፡ ከቶውንም ነገር ቢሆን እንኳ በርሱ ፊት በጉ በጉ ነገርን በማስመሰል አስታውሰው። ከእውነት የተሻለ ሐሰት ፡ ከመውጋት የተሻለ መላት እንዲሉ)።

ንጉሥ ፡ ምንም ቢያከብርህና ቢወድህ አንተ ግን ራስህን አዋርድ ራስህን ያዋረድ። እንደሆነ በርሱ ዘንድ የከበርክና የተወደድክ ትሆናለህ ። አንተን ግከበር በርሱ ዘንድ ቀላል ነገር ነውና።

ሰነፍ ሰው ወገኑ ነገር ይታወቃል። እርሱ የማይረባውንና የማይጠቅመውን ነገር በቋሚ አድርጎ ይናገራል። ደስ የማይለውን ሥራ ይሠራል ፡ አለ አንዳች ምክንያት ደርሶ ይመናቸዋል። የጥበብን ነገር ፈጽሞ አይመሰክትም። (እርሱ የሚናገረውን እንጂ አንተ የምትለውን አይሰማውም)።

፩ ነገሮች ከወጡና ከተወረወሩ አይመለሱም ። እነሱም ፡ ነገር ከአፍኸወጣ ፡ ጦር ለመውጋት ከተወረወረ ፡ ዘመን (ጊዜ) ካለፈ ፡ ፍርድ (ካለ መጠንቀቅ) አምልጦ ሰውን ከጎዳበት በኋላ ናቸው። (እነዚህ ፩ ነገሮች አንድ ጊዜ ካመለጡ በኋላ ቢጸጹ አይመለሱም)።

፪ ነገሮች ፡ ከ፪ ነገሮች አያመልጡም ። እነሱም ፡ ቸኳይ ከመጸጥ ቸልተኛ ከሰሕተት ፡ ሰነፍ (ግብዝ) ከመውደቅ ፡ አገልጋይ የአገልግሎቱን ዋጋ ከመጠየቅ ናቸው።

፫ ነገሮች ከ፪ ነገሮች ያያርሳሉ ። እነርሱም ፡ ልባምነት ከሹመት ፡ ምክርክዕርቅ ከመስማማት ፡ አእምሮ ከጽናት ፡ ትዕግሥት ከክብር ያደርሳሉ።

፩ ነገሮች በ፩ ነገሮች ይታወቃሉ። እነሱም፡ ሰዎች በታላቅ መላክ፡ የዘመናዊነት (ሐዘም) ብሥራው፡ ጸሐፊ በመጽሐፍ ብልህነት አስተዋይ በትዕግሥት ጽፏል።

፪ ነገሮች ወደ ከንፍና ይመራሉ፡ እነርሱም፡ ከሰነፍ ሰው ጋር መወዳደር፡ የጽኑነትን ማሳካት፡ ምሥጢርን ማውጣት፡ ከቆመሃጥር ማስታወስ ናቸው።

፫ ላባፋ እንዲህ አለ፡ ጥበብ የሌለው አንጋገር ስንፍና ነው። ማሰብ የሌለው ዝምታም ድላት (ድዳ መሆን) ነው። አንደበት በለቀ እንደማይታወቅ ሳይኖር ነው። ሰገርም የሚወረወርና ከተወረረ የማይመለስ ፍላጻ (ጦር) ነው። ከፋ፡ ጠባቂ ክፋውን ነገር ወደ መናገር ይስባል። ከዝግግር ይሄን ለማሳወቅ ሰው ራሱን ያዋርዳል። የሚሰጥ ግን ይከብራል። ድክነቱን የሚገልጽ ክብሩን ያዋርዳል። የሰብኛ ሰው መድኃኒቱ ነገሮች አለ። ማሰብና ሰው፡ ልብ ብዕረ ሥነ ልቦና፡ አንደበት፡ ጥበብን ገንዘብ ያደርጋል። ከንድ።

፬ ሲርበው የሚበላ ክው፡ መብሉ ይጠፍጠፍል። (ይስማማል) ጤናም ይላክናል። መተኛቱም ልክ እንደዚሁ (እንደ መብሉ) ነው።

ለጄ ሆይ፡ ለሕግ የሚሰማው መልካም ሥራ መሥራት ንግሱ። ነገር ግን ከሥራዎች ዕሉ ፈጣሪዎን ማስብገንና መፍራቱን ምደታ እግዚአብሔርን መፍራት የዋበብ መጽሐፍ ነው። የዋበብ መጽሐፍ እግዚአብሔርን መፍራት ነው። (መዝ ፻፲)

ባለፈው ጊዜ በመሰራ የተፈተነ ሰው፡ በሚመጣው ጊዜ የሚሆነውን፡ የሚደረገውንና የሚመጣውን ነገር ይናገራል። የዐዋቂ ሰው እንደበቱ በልሱ ውስጥ ነው። የሰነፍ ሰው ልብ ማዝ በአንድበቱ ጫፍ ነው። የልጁ ልጁ ሕግ በምትጸጽምበት ጊዜ ክብሩን ለሕግ ብቻና ለሌላው ትግልና ከመጽደቱ ተጠበቅቶ ተጠንቅቆ የተጠመመ ለ

ሀብት የምትገኘው፡ ትዕግሥትን በማሳካትና በሁሉም ነገራት መገንገል በማለት ነው። ልሳን ልብን መተማመን ግን ረብሃ ጥቅም የሌለው ጽኑም ለው። (በማሰብ፡ ባለው ቁመት ላይ ከንድን መጨመር የሚቻለው እንደሌለ፡ እንዲሁም ባለው ሀብት ላይ እስከ መጨመር የማይቻለው የሰነፍ ሰው (ማቴ ፲፭፡ ፳፮)

የሰነፍ አንደበት ሁሉን ወገን ነው። ይኸውም ለሚገደብ መርዝ መዛርያ (ሥራይ) ሆኖ የሚያገለግል አንደበት አለ። እንዲሁም የሚ

ገድሉትን መርዞች ለማጥፋት (መፍትሔ ሥራይ በመሆንና የሚያገለግል አንደበት አለ።

አንደበት ከፋ ናት ፃቅም ግን የላትም፡ እርሷ የሚገድል መርዝን የተመለች ናት በርሷ እግዚአብሔርን እናመሰግናለን። በሷም በእግዚአብሔር እርሷን የተፈጠረውን ሰው እንረግጥዋለን። (ያዕ፡ ፫፡ ፱) ጥንተና ሕይወት ያለ ከአንደበት ነው) ሲረከ፡ ፲፭፡ ፳፩

ልብ ፍጹም የሆነ እንደሆነ መናገሩ ያነሰ ስሕተቱ የተቀነሰ ይሆናል። ለጄ፡ በከፍተኛ ሥፍራ ላይ መቀመጥን አትውደድ። ካንተ የላቀና የከበረ ሰው በመጣ ጊዜ ተነሥ በምትባልበት ከፍተኛ ሥፍራ ከመቀመጥ ይልቅ፡ ተነሥ በማትባልበት በዝቅተኛ ሥፍራ መቀመጥ ይሻልክልና። (ሉቃስ ፲፬፡ ፳፡ ፱)

፭ ነገሮች ከ፩ ነገሮች ጋር ይስማማሉ። እነሱም፡ ማስተዋል ከተጋድሉ፡ መትዳት ከስምምነት፡ ጨዋነት ከተዳግጹ፡ የታወቀ ንባብ ከትርጓሜ ናቸው። እነዚህ ፪ቱ ነገሮች በተገናኙ ጊዜ በነፍስና በሥጋ ይመሰላሉ።

የዋሾ ሰው የጽንጥ ምልክት መሐላ ነው። እርሱ ማል ሳይሉት ውሸቱን ሲጅምር ደርሶ ይምላል። የዋሾ ሰውም ልክቱ፡ መሐላ ነውና እንዲህ ከሆነ፡ ከዋሾ ሰው ጋር ከመወዳጀት ተጠበቅ። እንድትወዳጀው ቢያስገድድህም እንኳ፡ (ያለ ቢል፡ ዲምል፡ ቢቀባጥር) አትመነው። ብትወዳጀውም ወዳጅነትህ ከልብ እንዳልሆነ አትገለጥበት። እርሱ ግን ምንም እንተ ብትወደው ከክፉ ጠርዶ አይመለስም። ወዳጅነቱ፡ አልፎ አልፎ መውደድ፡ ደርሶ መጥላት እንደ መሆኑ ይፋለሳል እንጂ ጸንቶ አይኖርም።

ተሹም መሻር፡ ልብን ከማሳጣቱ በላይ ያስታልና ቀናተኛ ሰው ስለ ሹመት ሲል፡ ባልበደለው ሰው ላይ ደርሶ ይበሳጫል። ገንዘቡ ባልሆነ ገንዘብም እንዲያው ይነፍጋል (ሀብታም ሲሰጥ፡ የደግ መ፡ ያብጣል) እንዲሉ።

፭ ላባፋ እንዲህ አለ፡ እስጥሃለሁ ብሎ ተስፋ መስጠት የታወቀ ደዌ፡ ይሁን እንጂ መድኃኒቱም ቶሎ መስጠት ነው። ማጥፋቱም (መከዳቱ) ተነገ ወድያ እያሉ ማታለል ነው። (ፈረንጆች) ተስፋ መስጠት ዕዳ ነው) ይላሉ።

ለጄ ሆይ የሞተን ሰው አትወቀሰው አትከሰሰው፡ በክፉ ነገርም ነታንግ፡ መሬት ከፊትህ ለዘለዓለም ሰውራዋላችና።

ጸሎተውሰው ሞተልን በላህ ደስ እይባልህ ፡ ሁላችን እንደሚገኝህ ስላብ (ሲራክ ፡ ፳ ፡ ፮) ሙት እይከሰስ በግደ ፡ አይታረክ» እንዲሉ

ንደኛው በመከራ ሲፈተን የሚመካና የሚዘብት ሰው ፡ እርሱም በተመካበትና በዘበተበት መከራ ይፈተናል ፡ ይጨነቃል ፡ የዕብደት መጀመሪያው ቁጣ ነው ፡ ወይም ዕብደት የቁጣ መጀመሪያ ሲሆን ፍጻሜው ኃዘንና ትካዜ ነው ፡ (ንዴት አጭር ዕብደት ነው ተብሏል)»

ዕብደና በካራም እንድነት ይደሰታሉ ፡ የልባቸው መስታወት ኃዘንንና ዘለዓለማዊው ተድላ ደስታን ከማየት ዝግልና ፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ቀለም ፤ ለተፈለገበት ጉዳይ ሁሉ ሳይለግም የሚለክ (የሚያገለግል) ነው ፡ እርሱ ፡ ቆሞ ሳለ የተቀመጠ ፡ እየሄደ ሳለ የቆመ ፡ ነጭነቱ ጥቁር ፡ ጥቁርነቱ ብሩህ የሆነ ነገር ነው ፡

በዚህ ዓለም ሳላችሁ ሥራችሁ ሁሉ (በእግዚአብሔር ዘንድ) የተገለጠ ነውና በጉውን ሥራ ለመሥራት ተሸቀዳደሙ ፡ ለዚህ ለኃላፊው ዓለማችሁ እንደምትተጉለት ሁሉ ፡ ለማያልፈው ዓለማችሁም የምትተጉለት ሁኑ ፡

ለዎች ፡ ሰነፎች ቢሆኑ ነው እንጂ አይቀረጹም ነበር ቢበቃተኑ ነው እንጂ አይሰንፉም ነበር ፡ ቢለያዩ ነው እንጂ አይበቃተኑም ነበር ፡ ቢጣሉ ነው እንጂ አይለያዩም ነበር ፡ እርስ በርሳቸው ቢቃኑ ነው እንጂ አይጣሉም ነበር ፡ እርስ በርሳቸው ቢተባበዩና እንዱ ባንዱ ላይ ቢኩራበት ነው እንጂ አይቃኑም ነበር ፡ እርስ በርሳቸው እየተዘባበቱ ነው እንጂ አይተባበዩም ነበር ፡

ይህ ቃል ፡ የሰው የውርደቱ መጀመሪያ እንዱ ባንዱ ላይ መዘበት ሲሆን ፡ መጨረሻው ተበታትኖ መቅረት መሆኑን ይገልጻል) ፡

በላወዳጁ ራሱን አሳልፎ የሚሰጥ ሰው ፡ ፍጹም ነው ፡ ፍጹም ይባላል ፡ ይሁን እንጂ ምንም ፍጹም ቢሆን ፡ ሰው ስለሆነ ፡ በዚህ ዓለም እስካለ ድረስ ፡ የሚያመሰግነው ጭጅ አይታጣለትም ፡ የሚነቅረው ጠላት አይታጣበትም ፡

ንጉሥን ችላ ከማለት የተነሣ በእሳት መቃጠል ይመጣል ፡ ወንድ ሞትንም መናቅና ማቃለል መሰደብን ያስከትላል ፡ በፍርድ ጊዜ መረዳት የበጎነት ሥራ ነው ፡

፪ ነገሮች ፡ ከ፪ ነገሮች ጋር እይስማሙም ፡ እነሱም ፡ ከቡር ከወራዳ ፡ በዋቁ ስሰነፍ ፡ ልበ ቅን ከዕብራተኛ ፡ ደገኛ ከኃጢአተኛ ጋር በዓምንም ፡ አይገናኙም ፡ አይስማሙም ፡

እግዚአብሔር የሚጠላቸው አምስት ነገሮች አሉ ፡ እነሱም ፡ ትዕቢተኛ ግደን ፡ ነገረ ሥራ አንደበት ፡ ደም አፍሳሽ አጅ ፡ በንጋዶ አታላይ ልብ ፡ አሳብ ክፉ ሐላፍ ናቸው ፡

ለመመልከቴ ክፉ ሥራን ለመሥራት የሚገቡል በው ፡ ሐሰተኛ ነው ፡ ሐሰተኛ ነገረ ሥራ የሆነ ሰው ፡ ክፉ ለማድረግ በሐሰት ለመመስከር ይቻላል ፡

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ዓለም የትምህርትና የተግባር ቦታ ናት ፡ እቧ ዐቀቂውን ትመክረዋለች ትገለጽዋለች ፡ ምክሯንና ተግባሯን የተቀበለውን ትጠላቅዋለች ፡

እቧ ፡ ኃጢአትን ከማድረግ በመመልስ ፡ የሚበጀውን ሥራ ለመሥራት እቧ በጀ ብለው ለሚታዘቡ ሰዎች የንስሐ ቦታ ናት ፡ እርሷ ዓመፀኛትን የምታስቀጣ ፡ ዐክፋ እድራጊዎች ላይ የምትፍርድን የምታስፈርድ ናት ፡

ጸድቃኖች ፡ ተኝተው ሳሉ (የቀው ሳሉ) (በጠፈር ላይ ሆነው ሊያበሩ) እንደሚያስደስቁ ከዋክብቶች ናቸው ፡ (ዕብ - 1፪ ፡ ፩) ፡

የኔፍስ መከራዋ ዓለምንና ሹማትን መፋት ነው ፡ ነገሩ ግን ፡ ሹማት በማይገባ መንገድ የፈታ (አንድነት) ቅጥፋ ታመጣለች ፡ ቅናት ሐሰትን ትወልዳለች ፡ ሐሰት ሐሜትን ትወልዳለች ፡ ሐሜት ጥልን ትወልዳለች ፡ ጥል ግፍን ይወልዳል ፡ ግፍ መግደልን ይወልዳል ፡ መግደልም መግደልን ይወልድና ከዚህ በኋላ የተሠራውን ሥራ ሁሉ ተመልሶ ያበላሸዋል ያጠፋዋል ፡

«መንገዱ የዕንቦት እንደሆነ ኃጢአትን ትወልዳለች ፡ ኃጢአትም በግብር ከቱ ረጅሞቹ ቅጥፋ ያወልዳላች (ዮሴ፡ ፩ ፡ 18) ፡»

ሹማት ፡ በሚነባ መንገድ የሺት እንደሆነ ግን ፡ ፍቅርን ፡ በምምነት መስጠትን እውነት መናገርን ትወልዳለች ፡ የሹማት አረላለግ እንደዚህ የሆነ እንደሆነ ሕግ ትጽናለች ፡ ዓለም ትታንጸለች ፡ ይኸውም የጠባዮች መሰማማት ነው ፡ ወይም የጠባዮች መስማማት ይሆናል ፡

ከፈላስፋች እንዱ እንዲህ አለ ፡ ያልብህን ምሥጢር ለሚገኝ ሕግ ናገር ሹመትህንም ከፍ ከፍ በማድረግ አታጋንን ፡ ማለት ሲትሸም እታይ አታይ አትበል ፡ ሹመትን ከፍ ከፍ ማድረግ (እታይ አታይ ማለት) መካከልን አንዱን ከሌላው አይገናኝታቸውምና ፡ በመካከላቸውም መቃቃርንና መሸነጋገልን ይወልዳልና ፡

«አለቃ ሲያደርጉህ እትታበይ፣ ከነሉ እንዳንጻሩ ሁን እንጂ፣ ሲያዘኑ እዘን፣ ሲቀመጡ ተቀመጥ» (ሲራክ ፴፬፣ ፴፩)

አማክሩኝ ባልሻቸውም ጊዜ የልብህን ምሥጢር ያውቁ ዘንድ አታሰናብታቸው፣ ባማክሩህም ጊዜ የእገሌ ምክር መልካም ነው፣ የእገሌ ምክር ግን መጥፎ ነው አትበላቸው። ዳግመኛም ይህንን ምክር የመከረኝ እገሌ ነው አትበላቸው። ነገር ግን አንተ የሁሉንም ምክራቸውን ሰምተህ ስታበቃ በልብህ አትረውና ጳላ ለራስህ የሚሻለውንና የሚበጅውን አስተውለህ አድርግ።

አማክሩኝ ማለትን ትቶ ያለ ምክር በመቸኮል የሚሠራ ሰው፣ ስሕተቱ ከታየና ከተገለጸ በኋላ የሠራው ሥራ ፈጥኖ ይበላሽበታል።

ሕግ አፍራሽ የሆነ ሰው ተቃራኒ (ተቃዋሚ) ነው፣ ተቃራኒ ይባላል። ልጄ ሆይ፣ ልትናገር ከወደድሽ ልትናገረውና ልትለው ያሰብከውን አስቀድመህ ዕውቀው (መርምረው) የሚያስነቅፍህ መሆኑንና አለመሆኑን ካወቅኸውና ከተረዳኸው በኋላ ቀና መሰሉ የታየህን ተናገር፣ የሚያስነቅፍህ ሆኖ ያገኘኸውን ተወው። (ያምርብኛል ብሎ ከመናገር ያከፋብኛል ብሎ አለመናገር ይሻላልና)።

አፍላጦን፣ ፍጥረቱን ሁሉ በይቅርታውና በቸርነቱ ዐደባባይ የገለጠ እግዚአብሔርን አመስግኑት፣ አለ። ዳግመኛም ጤንነት በብዙ ሀብትና በሹመት አይገኝም፣ ድሽቸም ያገኛታል ብሏል።

(ይህም ማለት ጤንነት በተለይ የእግዚአብሔር ዕጦታ ነው እንጂ በሀብት በሹመት የሚሸጥ የሚለወጥ አይደለም ማለቱ ነው)።

ከፋውንና በጉውን የማወቅ ባሕርይ ለሰው ሁሉ የታደለች ሀብት ናት፣ በሰው ሁሉ ዘንድ ትገኛለች። እንዲህ ከሆነ፣ የማይረባችሁንና የማይጠቅማችሁን ነገር ሁሉ ከልባችሁ አስወግዱ (አርቁ)።

እነሆ በዚህ ዓለም ሳላችሁ በወድያኛው ዓለም የሚበጁችሁን መልካም ሥራ የምታውቁበትን ዕውቀት በባሕርያችሁ ውስጥ አዘጋጅቶላችኋል።

እግዚአብሔር፣ በመካከላችሁ ጠብ ክርክር መፋጀት ይወለድ ዘንድ ከፋውንም ሆነ በጉውን ሥራ ስትሠሩ ዝም ብሎ የሚያያችሁ ምን ይመስላችኋል? ከፋውንና በጉውን የምታውቁበትን ዕውቀት በባሕርያችሁ ውስጥ አዘጋጅቶላችሁ ስላለ አይደለምን።

እኛህን እፈታናቸው ታገባ ዘንድ እነሆ እሳትንና ወጋን አቅርቦላል ማለት የወደ ድክውን ትሠራ ዘንድ ከፋንና በጉን ለይቶ የሚያውቅ የእለምር ነፃነት ስጥቶሃል። (ሲራክ፣ ፲፩፣ ፲፮)

እንዚያስ፣ ከሁሉ አስቀድሞችሁ ጥበብንና ዕውቀትን እጁ፣ የነፍስ ምግቧ ጥበብና ዕውቀት ነውና። ሕሊናችሁ፣ ልብላ ልጠጣ ወደ ማለትና ይህንንም ወደ መሳሰለው ዝንባሌ ያዘነበለ አይሁን። እነዚህ ነገሮች የሥጋና የደም ተግባሮች ናቸውና።

ከሥጋ ነፍስ ትከብራለችና ሐሳባችሁንና ፍላጎታችሁን ወደሚከብረው ወደ ነፍስ ፈቃድ አዘንብሎ እንጂ ወደሚያንሰው ወደ ሥጋ ፈቃድ አታዘንብሉ። የምትናፋቡትን ዓለም ምረጡ እንጂ ተለይቷችሁ የሚቀረውን ኃላፊውን ዓለም አትምረጡ። (፪ ቆሮ፣ ፭፣ ፮)።

ንጉሥን የሚቃወም ሰው፣ ተወልዶ ወድያው እንደሚሞት ሕፃን ልጅ ይሞታል።

«ለንጉሥ እንገዛም ያሉ በራሳቸው ላይ የምት ፍርድን ያመጣሉ» (ሮሜ ፲፫፣ ፱)

እንዲሁም ዓለም (አጥብቆ) የሚወዳት ሰው ሳያልፍለት እንደተሞገረ ይሞታል። በተሰጠው ዕድሉ ተመስገን ብሎ የሚኖር ግን ሳይቸክር ሁብቃዋ እንደሆነ ይሞታል።

የ፳፪፣ ፩፣ ፩፩።

ፈለስፋው አርባጣጣሊስ፣ ወደ አስከንድር ንጉሥ ከላካቸው እን

ዳግድ ነገሮች

ፈትልን ፈትላ ግንን በ፪ ማዕዘን ዓለም ከዘረጋች ትሩፋትህ (ገናናነትህ) ቀጥሎ አደገህለህ። እቧም የጥረች ናት እንጂ አዲስ አይደለችም።

ሕግ ሲሠሩበት ነው እንጂ ካልሠሩበት ሕግ አይደለም። ሕግ፣ ሲያዘብትና በዝግታ በትሕትና ሲያጣጥሙት ነው እንጂ፣ ማለት ሲበድሉ ካልተፈረዱበት፣ ሳይበድሉ ካልተፈረዱለት ሕግ፣ ሕግ መሆኑን የሚያውቀው የለም።

ልጄ ሆይ የማይሞተውን ኗሪ መታሰቢያን ገንዘብ ታደርግ ዘንድ ተጣጣር። በሰዎቹ ፍጹም ፍቅርን ዝራ (ማለት ወዳጅና ተወዳጅ ሁን) የማይሞት መታሰቢያም ገንዘብ ማድረግ ማለት ይኸው ነው። ከሰዎች ሁሉ ጋር ከመፍቅር የበለጠ መታሰቢያ የለም።

ጤናማ ሰው ርቦት ሳለ ቢበላ መብሉ እንደሚጣፍጠው፣ እንዲሁም ጥበብና ተግማሪ ለአስተዋዮችና ለብልሆች ሰዎች ይጣፍጣቸዋል።

የሕሊና ፍትወት (መሻት) ልብን ካሸነፈችት የመልክን ውበት (ሀገ-ዕውቀትን) ወደ መጥፎት ተለውጠዋል ጥልቅ ወደ ሆነው ገደል ልም ታገበታለች ። እንዲሁም ቀናውን ፍርድ ወደ ዓመፅ ፣ ልብን ወደ መሸንገል ተግዛጸን ወደ ትምክህት ገጽሕናን ወደ ዝሙት በጉነትን ወደ ጠማማነት ፣ ልግሰናን ወደ ገፍገት ደግነትን ወደ ክፋት ተለውጣ ቸቀለች ።

ልብ ፡ ፍትወትን ካሸነፈችት ላይ ፣ ክፋትን ወደ በጉነት ፣ ድንቁርናን ወደ ጥበብ ፣ ሽንገላን ወደ ቅንነት ፣ ዝሙትን ወደ ገጽሕና ተለውጣለች ። ደግሞም ይህን የመሰሰለውን ነገር ሁሉ እንደዚሁ ከበጉነት ወደ ክፋት ተለቀውጣለች ። ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው ግን ከዚህ ሁሉ ይደናናል ። ዓለማዊውንና ሰማያዊውን ተግባር ሁለቱን አጣምሮ የያዘ ሰማ ፣ እውነተኛው ነገር ሲያስገደደው ዓለማዊውን ትቶ ሰማያዊውን ይጠብቃል ።

ፈላስፋ እንዲህ አለ ፡ ጋዘን ባተጋጠመን ጊዜ አንዘን ፣ የምናዝንበትን ጊዜ ክፋትን ሥራ የምትሠራበት ዓዲቱን ፣ የዚያን ጊዜ ልናዝን ይገባናል (የዚያን ጊዜ እንዘን) ።

የክፋት ሰዎች መከበርና ሀብታም መሆን ፣ ሰነድችንና የዋሆችን ሰዎችቱ የሳዝናቸዋል ። ዐዋቂና አስተዋይ ግን ጋዘንን በሥራ ያስወግዳል ፣ ከጠግቶ ተሰጋዝሮ በመመለስም ትጉህና ጠንካራ በሆነው ልቡ ተጽናንቶ ጋዘንን ለማስወገድ ይጣጣራል ። (አስቂለን ብሎ እግዚአብሔርን ይለምነዋል ።

ጋዘን ከልዑል እግዚአብሔር ታዘዘ ቢመጣበት ግን ፣ ዓለቤቱ ይቅር እስኪለው ድረስ ትዕግሥትን ገንዘብ ያደርጋል ፣ (ማቴ ፳፬ ፡ 1፫) ሕሊና ፣ ስይዘት እንደሚጠበቅ ፣ ሲለቁት እንደሚበተን (ሰና፣ግ) እንደመጣ ሳይገት ያለ ነው ፣ ሕሊናው ቅን የሆነለት ሰው በጉው ሥራ ይያዝታል ። ሕሊናው መጥፎ (ወጭ - ወረጅ) የሆነበት ግን በጉ ሥራው ይበተንበታል እንጂ አይያዝለትም ። ማጽናትና መጠበቅ የሕሊና መርጋት ነውና ።

ሰው ባክል ፣ መለያየትና መዋሐድ ካላቸው ከገፍሰና ከሥጋ የተፈጠረ ነው ፣ የጠባቦች መዋሐድ ወደፈጣሪዋ ለምታቅርባት ገንዘብ ፣ ሥጋ ለነፍስ እሽ በጄ ብላ ስትታዘዝ ነው ። ሌላይቱ የጀመ ነፍስ ጠባይ ግን የሥጋን ጠባይ ትከተላለች ። ለሥጋ ፍትወቶችና ለጠባይም ትገዛለች ።

ለሥጋችን ጥቅም ይሆን ያህል የምንጓጓና የምንተጋ ከሆነ ፣ ይኸውም ፣ የማይረባን የማይጠቅመን ነው (ትች) ፣ እስከ ዘለዓለሙ ኗሪ ለሆነ ለነፍሳችን ጥቅምም የማንተጋ ከቶ ስለ ምን ነው ፣ ምክንያቱስ ከቶምን ይሆን ።

የግዳታው ዓለም ጋላ፣ የግዳታው ዓለም ግን ዓለግለፍ እንቶ የሚቆር ስለ ሆነ የግዳታውን ነው እንጂ የሚታየውን ዓለም ተስፋ አያደርገውም (ደ ቅር ፣ ፩ ፡ 1፬)

ፈላስፋው አርሰጣጣሊስ ፡ በሚሞትበት ጊዜ እንዲህ አለ ፡ እኔ ወደ ዚህ ዓለም ስለ ፈቃዴ እንደመጣሁና አል ውድ በግድ ከዚያ የምወጣ መሆኔን ነው እንጂ ሌላ የምላችሁ ነገር የለም ። ይኸውም ከዚሁ አሁን ካለኝ ዕውቀት የበለጠ ዕውቀትን ገንዘብ ሳላደርግ ፣ ከዚህችው ዓለም አለውድ በግድ ተለይቼ መሄዴን እንጂ ሌላ የማውቀው የለኝም ።

ጨረቃ ፡ ብርሃኗን ከፀሐይ እንደምትቀበል ፣ ሥጋም ሕይወትን ከነፍስ ትቀበላለች ። (ጨረቃ ብርሃኗን ከፀሐይ ትቀበለዋለች ብሎ መጀመሪያ ያስተማረ ፈላስፋ ፒታጎራስ የተባለ ግሪካዊ ፈላስፋ ነው ይላሉ) ። ነፍሳዊ ሕዘና ፣ ለራሷ የራሷን ሥራ ትፈልጋለች ። እንዲሁም ነፍሳዊ ፈጽሞ የራሷን ትሻለችና ፣ እኛ ተመራቾች እንደመሆናችን መጠን ፣ የነፍሳችን ዕውቀት ፣ ፈጣሪ በፍጡራት ወደሚታጠቅበት ዕውቀት ትመራለች ።

«የዓለም ክተላጠር ጀምሮ ታይቶ የግዳታ እግዚአብሔር በፍጥረት (ሥነ ፍጥረትን በመመሪያ) ይታወቃል» (ሮሜ ፡ ፩ ፡ ፩)

ሰዎች ፡ የዓቅማቸው ዕውቀት ወይም የዕውቀታቸው ዓቅም ፣ እስከ ድረስበትና እስከተቻለው ድረስ ፣ እንደኛ ያለውን ሰው ስለ መልክ መልካምነቱ ያሞጋግሱታል ፣ ስለ መልክ - ጥፋነቱም ያከፋፋታል ፣ ነገር ግን ፣ አፍላዊ ሞልኩን እንጂ ውስጣዊ ስንፍፍውን አያውቁም ። በነሱ ዘንድ ፣ መልክ - መልካሙ ፣ ሰነፍ ዐላዋቂ ሲሆን ፣ ብልህ ዐዋቂ ነውና ። እንዲሁም ፣ መልክ - ጥፋው ፣ ብልህ ዐዋቂ ሲሆን ፣ በነሱ ዘንድ ዐላዋቂ ለነፍ ነውና ።

ፈላስፎች ግን ፣ የሰው ውሳጣዊ ልቡን ያውቃሉና ፣ ብልሁን ከሰነፍ ፣ ሰነፉን ከብልህ ለይተው ያውቁታል ።

«የኤልያብን መልክ አትይ ፣ እግዚአብሔር ፣ ልብን ነው የሚያደ እንጂ የመልኩን ግግር አይያድም» (ደ ፡ 17 ፡ 1፮ ፡ ፩)

የመጥፎ ጠባይ ፣ ነፍሱን ያውቅታል ፣ ብልህ ሰው ግን በጠባይ ፍጹም ነው ፣ ፍጹም ይሆናል ። ተፈራራጅዎችና ተከራካሪዎች ያሏትን አገር

በሕተት አያገኛትም ። ከፋት ብቻ ሲሆን ግን ፈጽሞ በጉነትን ማጣት ነው ።

የነፍስ ጤናዋ ጥበብን ገንዘብ ማድረግ ፣ ደዌዋም ድንቁርና ነው ። ሕይወቷ በእውነተኛው ነገርና በንጽሕና ጸንታ ፈጣሪዋን ማወቅና ወደ ርሱ መቅረቧ ሲሆን ፣ ሞቷ ደግሞ ኃጢአትን እየሠራች እሱን አለመማ ለዲ ከሱ መራቃና መለየቷ ነው ።

ነፍስ በጌታ ፣ ሥጋ በሎሌ ይመሰላል ። እንዲሁም ልብ ፣ ክብር ምስጋና ለርሱ ይሁንና በፈጣሪ ይመሰላል ። አእምሮና ልቡና ኃጢአት አገዳሰሠራና ከፋ ሥራ እንዳታደርግ ነፍሱን ይመክሯታል ። ይገሥጽ ዋታል ፣ ምክራቸውንና ተግባራቸውን ባትቀበላቸውም እንኳ መበላጩት የለባቸውምና አይለዩዋትም ። ነገር ግን ፣ በጉ ሥራን ለመሥራት እንድትችል ፣ በጉ ሥራ ለመሥራት የምትችልበትን አጋጣሚ ጊዜ ያመለክታል ።

ፍጹምዋ ነፍስ ፣ ኃዘንና ተደላ - ደስታን ያሸነፈችና በጣም የከበረች ናት። ፍጹም የሆነች ነፍስ ፣ እነዚህን ሁለቱን ነገሮች ትመለከታቸዋለች ማለት በኃዘን አትለወጥም ፣ በተደላ ደስታ አትማረከም ። ሁለቱም ድል አይነሡዋትም ።

ዓመፀኛና ቀናተኛ ሰው ፣ ለነፍሱ ነው (ሳይጽና ሳይግራ ዘመወፍ በመ ቅናት የሚከበር ይመስለዋል) ። አጽምሮ ፣ የተዘነጋውን ያስታው ሳል ትምህርት፣ ከዚህ ቀደም በልብ ያልተቀረጸውን የነገር ስልታ - ስልት ይገልጻል ። (ጨረቃ ብርሃንን ከፀሐይ እንደምትቀበል ፣ ልብም ዕው ቀትን ከትምህርት ይቀበላል) ።

መሻት ፣ ከምክር ይልቅ እጅግ ወደኛ የቀረበች ናት ። መሻት ፣ ሕፃን ልጅ ሲወለድ አብራው ትወለዳለች ። ዕውቀትና ምክር ግን ከተወ ለደን ጀምረው በዕድሜ ብዛት ካልሆነ ፣ በባሕርያችን ፍጹማን አይሆ ኑም ። ስለዚህ መሻት ፣ ከባሕርያችን ጋር የተዋሐደች በኛ ዘንድ የተወ ደደች ፣ ከኛ ጋር በትወጣ ስትወርድ የምትኖር አብሮ - አደጋችን ናት ። (ለምሳሌ ፣ ልጅ እንደ ተወለደ ወደያው የናቱ ጡት ያለበትን ዐውቆ ይዳብሳል) ።

ፈላስፋ ፣ እንዲህ አለ ፣ መንፈሳዊ ፍቅር ጽኑ ናትና መለወጥ መገ ላበጥ ፣ መቃወስ መፋለስ የለበትም ። ሥጋዊ ፍቅር ግን ትለወጣለች ትፋላለች ።

የግታዝን ነፍስ አትጋደልም፣ ያልተጋደለም አያሸንፍም ፣ ያላሸ ነፈ ደግሞ «ለሞት እስክትደርስ ድረስ የታመንክ ሆን ፣ የሕይወት አክ ሲልን እስጥሃለሁ» ። ብሎ ለጸድቃኖች ያናገረውን የተሰፋ አክሊል አያ ገኝም (ራዕይ [I] ።

ፍጹምነቶች ወይም ፍጹም የሚያደርጉ ነገሮች ሁለት ናቸው ። እነሱም በጉነትና እውነተኛነት ናቸው ።

ጸም ልብላ ልብላ የግታዝን የደመ ነፍስ ልጓም ናት ጸሎት የቆጠረ የብሎጭተኛ ነፍስ ልጓም ናት ። (እንዲሁም ፣ ጸም በጸሎት እናቷ ፣ ለእርምጃ እናቷ ፣ ለምግባር እትረፋት ሁሉ መወረት ማትታብ ላለች) ።

ከፈላስፎች አንዱ ፣ እንዲህ አለ ፣ በሚሠራውና በሚደረገው ነገር ሁሉ ፣ ሰውን ለማስደሰት ይሚረዳምቸው ከሦስት ነገሮች የበ ለጠር ይታያል ። እንዲሁም ፣ በእግዚአብሔር አምሳልና እርሷ የተ ፈጠሩትን ሰዎች ሲንቁዋቸው ፣ ሲያዋርዱዋቸውና ዕብድ ዕብድ ሲሉ ዋቸው እንደ ማየት ፣ እንዲሁም ፣ ሌሎች የነፍሱን መሳደብንና መናቅ መቃለልን ሰምተው ሲያምኑና ቸል ሊሉዋቸው እንደማየት የሚያሳዝን ማሳዘን የለም ።

« ሥዕሉን አይታ ሥዕሉን መንቀፍ ሰናኪውን ሕንጻውን አይታ ሕንጻውን መን ቀፍ አናጠውን መንቀፍ እንደሆነ ፣ ጭጣጣን/አይታ መንቀፍ ፈጣሪውን መን ቀፍ ነውና»

ሦስት ነገሮች የተባሉ ፣ አንደኛው በፍጡረን ሁሉ ፈጣሪ እንዳለ ቸው ማወቅ ነው ። ሁለተኛው ፣ እነሱም (የባላጸቢዎቹ) ከፀዋቶች ፣ ከከሃሊነቱና ከመጋቢነቱ ሥልጣን በቃች ናቸውና ፣ ሲበድለባቸው ፍዳን በማምጣት ፣ ሲያስደስቷቸው ዋታን በመስጠት ፣ በማናቸውም ቸል እንደ ማይል ማወቅና መጸዳት ነው ።

ሦስተኛ ፈጣሪውን የሚያሳዝንና የእግዚአብሔር ወገን የሆኑትን ሰዎች አክብሮ የማይቀበል ከመሆኑም በላይ ለሰዎችን ሲበድላቸው ፣ ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን እንደማትረቁ ሆኖ የሚታየው ሰው ርሱና ሥራው በእግዚአብሔር ዘንድ የተጠሉና የተናቁ መሆናቸውን ማወቅና መረዳት ነው ።

እናንተን የገደለ ሁሉ ለእግዚአብሔር መሥዋዕትን የሚያቀርብ የሚ መስልባት ሰዓት ትመጣለች ። (ዮሐ ፡ ፲፮ ፡ ፩)

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ ልጅ ሆይ፡ ቁጣህ በባልገደራህ ላይ በተነሣ
የብህንነት፡ ፈጣሪህን እንደበደልኽ አስታውስ። ባልገደራህን አንተን
ከበደለሁት ስድል ይልቅ ያንተ በደል እንዲበልጥ አስብ። የቁጣህን አነሣሥ
እግዚአብሔርን በማስብና በጉሥራን በመሥራት ተበቅለው ስዳ - ደብ
ዳቤወችን ይደረግላህ። ኃጢአቱህ እንዲሰረይልህ የቁጣህን በር
በእንደዚህ ያለ አካላት ዝጋው።

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ መቻል፡ ሁለት እግር ባለው ሳይነሰውር፡
ማጽሐፍ ፡ ሁለት ሳይን ባለው በሚያይ መፃጉዕ (በላላ) ይመሰላሉ።
ሁለቱ ሁለቱም ሰው ሆኖ የሚያየውን መፃጉዕን ይገኝታል። አንካሳ
ውና ዕውሩ ሁለቱ፡ ሁለት ሳይን ኑሮት እንደሚያይና፡ ሁለት እግር
ኑሮት እንደሚሄድ እንዳንድ አካለ ሙሉ የሆነ ሰው ይሆናሉ።

አንድ አታክልት የነበረው ባለጽፉ የወይት ጠባቂ አድርጓቸው ባለ
ዕውሩ እግር አንካሳው ሳይን ሆነው የወይትን ፍሬ ስለ በሉበት፡ የሚከ
ተለውን ገት ቅጂ ተቀንጥቸው ይካላል።

«አንካሳ ሆኖ ሰው ሆኖ ሰው ሆኖ»
«ወበክልኤሆሙ ወይንየ ተመዝበረ»

የዕውቀትና አንካሳው፡ እርስ - በርሳቸው ከተጣሉና ካልተሰማሙ ግን
መፃጉዕ ሳይን ተረት ቢያይ በማየቱ፡ ዕውሩ፡ እግር ኑሮት በእግሩ
በሄድ በመሄዱ፡ ሁለቱ አይረቡም፡ አይጠቅሙም ከጉቱ ናቸው።

የዕውቀትና የመረጃዎችና የመተጋገዝ ምሳሌ ሆኖ፡ መረጃዎች ማለት
ባለጽፉ ግንኙነት፡ ይገኛል፡ በግልጽ፡ በረዳዱ ነው። ይህ፡ ሥጋዊ
መረጃዎች ይባላል፡ ደግሞም፡ ህብታዊ በመስጠቱ፡ ድን በደሉቱ ሲታ
ዳዊት የሚባይ መካከላቸው ይባላል።

ድካም ባለጽፉ ይገኛሉ። (ድካም በሰላም ባለጽፉ በመመገም) ይባላል።
የፈጠረ እግዚአብሔር ነው፡ (ድካም ለባለጽፉ ሲጸልይለት፡ ባለጽፉ ለድ
ካል፡ ምላሽ ይሰጣል) (የሳዊ ይዘት)።

ከእግዚአብሔር የተሰጠህን ዕብት እሳንሰህና እቃላህ አትይ።
ካንተው ዕብት ባልገደራህን ሀብት አታበልጥ። (በባልጽፉ ሀብትና
ዕድል አታቆና)።

ምንም ድን ቢሆን ከድን የሚገኘውን ምክር አትናቅ አታቃልል።
ከጥልቅ ባሕር ውስጥ ያወጣው ሰው ድን ስለሆነ፡ የወጣውን ዕንቁ
ባሕርይ (ሉል) አይንቁትም እያቃልሉትምና።

«ድካ በዕውቀት ይከብራል፡ በመከላከል መከላከል ይተመጣል።» ይሁሉ ንብ
ታንባለቅ ፍሬዋ ግን ከሁሉ ይጠፋል። (በራክ 18፡ 5 - 6) በእንደዚህም ሁሉ
ቅስን ኃጢአትና ነው ብለህ የካረህንና ያስተግረህን አትጥቅ። ትል አትበል።
የተሰጠው ሥልጣን ከኃጢአት በላይ የሚሆን ነው። (ጥራ፡ 8፡ 8 - 9) (ኃጢአት ፍሬ፡ 1
በርሱ እንዳይረባው፡ የርሱም ኃጢአት አንተን አይሰላምና)።

ትምህርቱና ዕውቀቱ የበዛ ሰው ብልህ ዐዋቂ አይባልም፡ ብልህ
ዐዋቂ የሚባለው ስ በተማረው ትምህርቱና በተሰጠው ዕውቀቱ ጥቅም
ያገኘና ያስገኘ ማለት ራሱን ጠቅሞ ሌላውን የሚጠቅም ነው።

«ትምህርት የማያስተምሩት ትምህርት እንዲቀበረ ወርቅ ነው፡ የተቀበረን ወርቅ
አውጥቶ ለሌላው ለተሰባኝ ካለፈበት የተማሩትን ትምህርት ካላስተማሩት
የሁለቱ ጥቅምነታቸው ምንድን ነው፡ እንዲያውም ተምሮ ከግያስተምሮ መም
ህር ያልተማረ ሰው ይባላል።» (ድካ፡ 8፡ 8 - 9)

ከፈላጊነቱ አንዱ እንዲህ አለ፡ «ዕድል የልብ ማሰሪያ ነው። ነገር
ግን፡ ልብ ያለንጽሕና፡ መጠበቅ ያለ ጭብፍ ያለ ምክር፡ መመካት ያለ
ጉልበት፡ መልክ ያለ ደም ግባት ተደላ ደስታ ያለጸጉታ ሳይመክሩ ሳይ
ገሥጹ ዘመዴ ዘመዴ ማለት ሹመት ያለት ሕትና፡ ሳይሰጡ፡ እስጣለሁ
ብሎ ተስፋ መስጠት ይህ ሁሉ አይረባም፡ አይጠቅምም። በሚገባ ካልሆነ
በማይገባ የሚሠራ ሥራ ሁሉ አይረባም። (ለወራ) የለውም ፍሬ ለአበባ
የለው ገለባ) እንዲሁ ኃጢአት መሥራቱ ድል የነሳቸው ሰው ስልቱ አሱን
ብቻ እንጂ ሌላውን ነገር አያሳያትም። ሰው የውጥቀደ በአረንጓዴ በብዙ
ንብረቶች ሳይንት የተሠራ ብርሱን በመመልከት እንደሚፋዘዝ ሰው
አሱን አሱን (ኃጢአት መሥራት) ብቻ ይመለከታል። ይህ እንደዚህ
ያለ ሰው፡ በዚህ ነገር ሁሉን ያያል። በፍትወት የሰከረ፡ በኃጢአት የተ
ማረከም ነው።

ፈላጊ ለአንዲት አለ፡ ዕውቀት (አእምሮ) ገንዘብ ሳይረጋገጥ ሰው
የማታልቅ ድልብ ናት፡ እሷንም በመቆራኘት ጸንቶ የሚኖረውን ትጠ
ብቀዋለች።

በባለጸንች ሀብት መወያየት፡ ድጋፍ በድክነቱ ላይ ድክነትንትጫ
ምርበታልች። የማይገኘውን ሕይወት (ሀብት) ታንቻልህ አያለች ተስፋ
ትሰጣውና የማይገኘው መሆኑን ከተረዳ በኋላ የባላ ሕይወት ብሰጥታን
ታመጣበታለች።

የዐዋቂዎች የፈላጊነቱ ታሪክና ዝና ሲነገር መስማት ግን የማያል
ፈውን ኗሪ ሀብት ታተርፍለታለች። በሕይወት እስካለም ድረስ አብራው
ትናራለች። ግንም ሊወስድበት የማይችል ነፃ ገንዘብ ናት። ለፍትወ
ትና ለቁጣ ሕመምቱም እንደ ምጣኑ ምጣኑ ምጣኑ የቀረውን አፍአዊ ሕይወት
ሲለይ፡ ጥበብ ግን በሞት ካልሆነ አይለይምና (ድካ፡ 8፡ 8 - 9)።

ሰው ሽማግሌ የሚባለው ስለ ሽቦቱና ስለ ዕድሜው ርዝማኔ አይደለም፤ ሽማግሌ የሚያሰኘው ስለ ሁሉ የግስተዋልና የዕውቀት ብልሹነት ሲታይበት ነው። ካላዋቂ ሽማግሌ ብልህና አስተዋይ ውጣት ይሻላል የተባለም ስለዚህ ነው።

ሰውን፣ በሌላበት ሞያ አታመከግነው፤ (አታምጋግሰው)፤ ይህ ባንተ አፍ መመስገብ በእውነት ሙያ ያለው መስሎት እንዳይመካ፤ አንተም ሙያ ሳይኖረው ባለሞያ አስመስለህ ስለመስገንኸው ጉድለት ይሆንብኛል፤ እንዲያውም፣ ሙያ የሌለበትን ሰው ባለሙያ አስመስሎ ማመስገን ከሰድብ ይቆጠራል።

ሰው፣ ምንም እንኳ በመልክ መልካምነቱና በጽዳቱ የሚተማመን በሆነውም ልሳት ዘራቱ ላይ አንዳት አስነቃፈ ነገር እንዳይገኝበት ፊቱን በመስተዋት መመልከት ይገባዋል።

መልኩ መጥፎ ቢሆንም ቅሱ፣ በመልክ መጥፎነት ላይ የባለ አስቀያሚ ነገር እንዳይገኝበት ፊቱን በመስተዋት ማየት ያስፈልገዋል። ይህም ማለት፣ ሰው ምንም እንኳ ምግባሩ መልካም በመሆኑ ቢተማመን ጥቂት ለእንኳ ጉድለት እንዳይገኝበት ምግባረ መልካምነቱን በሐሰት መመልከት ይገባዋል።

«በሐሳብ እየተዘዋወረ የግራመልክት ሰው፣ ግዴን በሌለው ሰው ላይ እንደ ተዘጋጅ ነው» እንደ ሊቅ

መስተዋት ማለት፣ ሰዎች የሚመለከቱት የሰው ጠባይ ማለት ነው፤ (ይህም ማለት ሰው በአስተዋይነት መስተዋቱ የገዛ ጠባዩን መርምሮ ማረም ያስፈልገዋል ማለት ነው)።

ምዕራፍ ፳፪

ወዳጅነትህን ለወዳጆችህ ግለተላቸው፣ እንዲሁም ጠላትነትህን ለጠላቶችህ (ግለተላቸው)፣ ከተሰወረ ፍቅር የነላ ጠብ ይዘላልና (ተግ፣ ዩ፣ ፩)።

«ጥል ለጠፋ እንጂ ፍቅር ለጠፋ አላሳዘንም» እንዳሉ (አገማች ምረቁ)

ለጄ ! ልጆችህን ከመሥራትና ከመቅጣት አትበዝን፤ (ኻላ እቅብል) እነሱ ከዘመንህ ሌላ ለሆነ ዘመን የተፈጠሩ ናቸውና ጣሪት የዛሬ አበባ የነገ ሩጭ ናቸውና።

ሐሳብ-ብትንና ወረተኛ ባርያን አትግዛ። እርሱ ባንተ ላይ ሌላ ጌታ ያደርጋልና ቁጠንና ግርግረኛውንም ባርያ አትግዛ። እርሱ ባር ትሆንና ቤተሰቦችህን ያውክብሃልና። ዳግመኛም በጣም ምክር ወጥቶ የሆነውን ባርያ አትግዛ። እርሱ ባንተ ላይ ከፋትን ይመዝርብሃልና። ይገጥም ይተነካኩልብሃልና። ነገር ግን፣ ጠባዩ ልዝብ፣ ጉልበት ብርቱና ደልዳላ የሆነውን ባርያ አይተህ ግዛ።

አእምሮ ለንፍስ መድኃኒቷ ነው። ነገር ግን፣ ቁስልን አስቀድመው ቆዛኝነቱን ሳያጥቡትና ሳያጠሩት መድኃኒት ቢያደርጉለት እንዲማይድን ሁሉ፣ ነፍስም ቅንነትና ደግነት ከሌላት መድኃኒቷ የተባለው አእምሮ ምንም አይረባትም አይጠቅማትም።

ብልህና አስተዋይ የሆነ ሰው ሲናገርህ ልብ ብለህ እድምጠው፤ እሱን በምታደምጥበት ጊዜ ሌላ ሐሳብ ወይም ትዝታ አይግባብህ። እርምጃ ወይም ትዕግሥት ማለት እያወቁ አንደበትን ከመናገር መግታት ነው።

ፈላስፋ ሉጊዩዝ ሌስ፣ በዕውቀት ዘመባልጥህ፣ በሥልጣን ከሚጸቅህ ሰው ጋር ስትነጋገር መናገርን አታስረዝምበት፣ አታብዛበት፣ አሳክቶ አመናጃለህ ከርሱ ጋር አትቀመጥ።

«ያገራችን ሰው፣ ጥቂት ጉዳይ አለችን ይቅርታ፣ እንደ ደቂቃ፣ እያለ ከባለ ሥልጣናት ቢሮ (ጽ/ቤት) ከገባ በኋላ ተሉ እንደማይወጣ»

አንታ በዕውቀት የምትበልጠውን በሥልጣን የምትልቀውን ሰው ለቆናገር፣ ዐውቀህ መንፈስህን በማስረዝምና ማላልሶ በመናገር አስቆጃው። በመጀመሪያ ያጣው ምሥጢሩን በመጨረሻው እንዲያውቀው ጥያቄውም ሰው አንተን በሌለህ ሙያ ቢያመስጋግንህ (እንዳታሰፍረው ብትፈልግ) ላንዱ ጓደኛህ ንገረውና እሱ ይመልስለት።

ለጄ ሆይ፣ ትምህርትን ልትማር ብትወድ፣ መንፈስን አስረዝም በጥንተሩ ሐሳብህ እማረዋለሁ ብለህ ለወሰንኸው ትምህርት፣ ያንንኝ እስክታጠና ድረስ፣ የሚበቃውን ብዙ ዘመን መድብለት።

ለምሳሌ «አንገሪ መጣች፣ ያሥራሪ ግጥም ትምህርት በምትሰጡት ጊዜት ግጥም ውስጥ ለመጨረስ ከልክ ባለፈ ትጋት ቢግሩ ዘፋዩ በኋላ ይለዩኝትና ትምህርቱን አቋርጠው ሥራን በመፈለግ ወይም — ይተግሉ»

ለቅንነት ገጹ አንድ ነው፣ ለዓመቴ ግን ብዙ ገጸቶች አሉት። ለቅንነት ሥራ መነቃቃት የበግነት ገጽ ነው (ወደ በግነት ሥራ የሚመራ ነው እርሱ ገና በግብር ተገልጾ ከመታየቱ በፊት ተድላ ደስታን ይወጥራል)

በግብር ተፈጽሞ የተገለጸ ለንደሆን ግን ዕረፍትን ይወልዳል። (ያስገኝል ከፍት ወይም ምዕት በሕይወት ውስጥ በተንቀሳቀሰ ጊዜ ጉድጓድ ከመታየቱ በፊት ጋዘገገ ይወልዳል። በሥራ ተፈጽሞ የተገለጸ ለንደሆን ግን ለማሰራት ይወልዳል (ያመጣል)።

በአገሪህ ሰዎች ላይ መቼምን አትወደድ፤ ስለ ተሾምከው ሹመት ደምብ (ስለሚከፈለው ግብር) አንተ ገንዘብህን ታወጣለህ እንጂ አንቡ ገንዘባቸውን ለማወቅት ከሺ በጀ ብለው አይታዘዙልህም። (አሳልፎ አይሰጠንም ወንድማችን ነው በማለት)።

ሥጋ፣ ያለ ነፍስ፣ ሕይወትና መንቀሳቀስ፣ ነፍስም ያለ ሥጋ፣ መቆምና በሥራ መታየት እንደሌላቸው ሁሉ፣ ልብና ተግባርም እንደ ነፍስና እንደ ሥጋ ናቸውና፤ ልብ ያለ ተግባር፣ ተግባር ያለ ልብ አይረዱም አይጠቅሙም።

ነገር ግን፣ ለነፍስ ኃይል አላት፣ (ሕያዊት፣ ለባዊት፣ አመቀታት ናት)። ሁለቱ ነፍስና ሥጋ፣ እንደተወሐሐቱ ሳይለያዩ በሕይወት ቢኖሩ ኖረው ግን፣ ሞት ከሚያደርገው የበለጠ ማድረግ ይቻላቸው ነበር። ከሞት በላይ እንጂ ከሞት በታች ባልሆኑም ነበር። ነፍስና ሥጋ ማለ ያየት ባይኖርባቸው ሞት አልባቸው ለማለት ባልተቻለም ነበር። ከሕይወት ይልቅ ይህ ይጸናል፤ (በሕይወት አስካሉ ድረስ ሕያዋን ናቸው ከማለት አካቶ ሞት የሰፃቸው ማለት የጸናና ይቻል ነበር)።

ነገር ሁሉ፣ በረድፍ-በረድፋ ሲታይ፣ ብዙ ዓይነትና ብዙ ባህል አለው። ጥቅም አግኝታለህ ብለህ ተበፋ የምታደርገውና ፍጽሟውን የምትፈራው ነገር አለ። ደግሞም፣ ጥቅም አግኝታለህ ብለህ ተበፋ የምታደርግበትና ፍጽሟው ምን እንደሚሆን የምታውቀው ነገር አለ። የማታውቀው አለ። እንደዚህ ያለውን አጠራጣሪና ተቃራኒ ነገር ሲያጋጥምህ ልተገልጠው ይገባል። የተደነገለችን ድንጋጌና የተወሰነለትን ደምብ የማይተላለፍ ሰው፣ ፍጹም ነው። ፍጹም ይባላል። የተደነገለች ድንጋጌን፣ የተወሰነለትን ደምብ ጥያቄ የሚጸፋረር ሰው ግን ሕገ-ወጥ ይባላል።

የሕይወት ማስታወቂያ የሚሆን ሰው ሁሉ፣ ያለ ምርኩዝ የሚደርግ ዓይነት-ሰውና ይመስላል (በግን በላ)።

ሰው ሁሉ በወጣትነቱ ጊዜ ማየት ይገባዋል። በጉለመሰም፣ ጊዜ በተማሪው ትምህርቱ ይጠቀምበታል። ሁልጊዜም ከጋጠሉት ይጠበቃል ይጠቀምበታል። ለሁሉ ተላላክ ቃላት ምን ያህል ይጠቀሙበት ይገባል።

ብልፅ ሰዎች ሰው፣ በአንጋገሩና በቃሉ አመለካከት ለሰውነቱ ይተማመናል። (አስቀድሞ ሳያውቅና ሳያወርድ ደርሶ አይናገርም) በሰሐተት የሠራው ሥራው ከጋሰጠው በኋላ፣ ወደ ጋላው የሚገጸው ሰው፣ በሚፈለገው ሰው እጅ ይያዛል። (በጣላቱ እጅ ይወድቃል)። የተፈላረፈ እንዲህ አለ። የሚከሰብውን ነገር በቻ አጠቃለል (አስገዳጅ) ክፍውቶች ወገን ምንም የማውቀው የለንም። እሱም፣ በሁሉ የመሆኑን ዓይነት በገለጠ ጊዜ፣ መሻቱ (መግታቱ) ልቡን ያጣራል። ያህል ሰውን ያጠፋዋል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ። እንደ ማመስገንና ይቅርታን እንደ ማድረግ ያስፀረፍንን አላየሁም። እንደ ሰዎችን ያለ የሞህንነት ከሰውነት አንደ መራቅ ያለ ነፃነት ሞትን እንደ ማሰብ ያለ ሥጋን (ፈሰሽ) መናቅ፣ ሰውን እንደ ማስደሰት ያለ ፍቅርን መከራት ከላይ ላይ ሰዎች ሰዎች ድልብን ከማድላብ የሚከፈሉ፣ ብዙ ገንዘብን ከመያዝ የሚበልፉ አእምሮን ገንዘብ እንደ ማድረግ ያለ ነፃነት አላገኘሁም። ነፃነት ማግኘት ሁሉ ሞት፣ ከፍጹም (ክፍል) እያደገም።

ፈላስፋ እንዲህ አለ። የአዳም ልጅ ሆይ፣ ብልህ አገኘህ ብለህ ደስ አይበልህ። ድኃ በመሆንህም አትዘን። እንዲሁም ስለ ጥጋብህ አትደሰት፣ ስለ መራብህም አትጨነቅ። ወርቅን በእሳት እንደሚፈተኑት፣ ባርያንም በመከራ ይፈትኑታልና።

ዳዊትና ዳዊት ለሰዎች ሰዎች ወርቅን በእሳት፣ ይፈትኑታል እንዲሁም ደገህ ሰው ፍትሕ ፍትሕ ሥላሴ በጥንር በመከራ ይፈትኑታል (በጊዜ 1፣ 2) የተመኘከውንና የወደደከውን በመናቅ ነው እንጂ በመናቅ ባልሆነ፣ አንተ የወደደከውንና የተመኘከውን አታገኝም። በማስጠላወቅ ነገር በመታገስ ነው እንጂ፣ በመታገሥ ካልሆነ ተስፋህ አይፈጸምም። በሌሊት እንዲሁ በሌሊት ያደለህን ዕድል በማመስገን፣ በመታገህንና መሻትህን ሁሉ፣ ለሰው ሥጋ ሰጥ። (ለሰው ሥጋ ሰጥ።)። እሱ እንዲሁ በሌሊት፣ የፈቀደህን ብቻ ወደድ። (እሱ በወሰነህ አመስግኖት) የማይመስልህንና የማታገኘውን ነገር ከመመኘት አልመመኘት ይሻላል።

ልጅ ሆይ፣ ከሌሎችና ከሰዎች ሰዎች ጋር መኖርን አትወድድ። በፍቅራቸው ተናትተህ። የሥራቸው ተባለ። ለገደብ ለገደብ እንዲሁ በገቡበት ወጥመድ እንዳትገቡ፣ ከገባህም ወዲያ አወጣለህ። አወጥሰህ ብትል። በከንቱ ትደክማለህ እንጂ መውጣት ማጥላት አይቻልህም።

ሥራ ይረታል ። መከራን ታግሦ መቀበል ከልማድ ነው ። የማጥሪያ ረም ልማድ ያለው ግን ፣ ዕድሜውን ሙሉ ሲያጥራ መርም ይኖራል ። ከሰው ሁሉ ጋር ወንድሜ ወንድሜ የተባበሉ ጠላቶችን አሳረገውን ሥን የተደፋረረ መዋረድን ፈለገ ። እንደበቱን ያልጠበቀ ፣ ለገዢ ራሱ ሞትን ፈለገ ። ወሬን ከጠላቱ የሚጠይቅ ሰው ፣ እርሱ የማይወደውን ነገር ያሰማዋል ። የንጉሥን ስሕተት የተናገረ ፣ የእንደበቱን መቆረጥ ይፈልጋል ።

ሰውምኮ ደዌው (መከራው) የበዛ ታናሽ እንስሳ ነው ። ከምድር እስከ ሰማይ የምትደርስ ነፍሳ አለችው ። ሁሉንም ነገር የሚናገር እንደበት አለው ። ነገር ግን ፣ እንዲህ ሲሆን የሚናገረውን አያውቀውም ፣ የሚያውቀውን አያስተውለውም ።

«መቃህሪን ሊሆን ሲወድ ፣ ራሳቸው የሚናገሩትን አያውቁትም» (ጴጢ. ፩. ፩)

ጥቂት ፅንባ (በጎስሐ) ድካማችንን ወደ ጽናት ፣ እድፋችንን ወደ ንጽሕና ይመልሰዋልና አሁንም ፣ ሰይጣናዊ ሕሊናን ከኛ አናርቅ ፣ የሞት ጨለማ እንዳይውጠን ቀኑ ብርሃኑን ያበራልን ዘንድ ። እኛ ብውስጡ ያልን ልንሆን ያልንዳትን (ዓለም) አናውቀውምና ፣ ዳግመኛም ወዴት እንደሚወስዱን አናውቅም ። እኛስ ፣ ፀሐይ ዕድሜአችን ላይጨልምና በሚጠበቀን በፍርድ ልንም ሳይያዝ ዛሬም ነገም ፣ ከነገም ወዲያ ነፍሳችን የምትድነበትን ሥራ ለመሥራት እንንቃ እንትጋ ።

«ሌሊት (ድንቁርና) ከሌሊት ፣ ቀን (ዕውቀት) ተሰጠች ፣ እንዲሁም ከሆነ የድንቁርናን ሥራ ትተን የዕውቀትን ሥራ እንሥራ» (ሮሜ. ፲፫. ፲፬)

ንጉሥ ሆይ ፣ ለኋላ የሚበጅህና የሚጠቅምህ ነውና የምንግርህን ነገር አላናቅ አታቃልል ። የዚህን ዓለም ፍጻሜ ተመራምሮ ያወቀና ደካሙን ያገኘ ማን ነው ፣ አትበል ።

ይህን መርምረው ያውቁትና ፈጽመው የገለጡት ፀሐይና ጨረቃ ናቸው ።

«ፀሐይና ጨረቃ የጊዜ መታወቂያ ፣ የዘመን መቀጠሪያ ናቸውና» (ሊራ. ፩. ፩)

ከፈላስፎች እንዲሁ እንዲህ አሉ ፣ ፍቅር የበጎ ምግባሮች ሁሉ ራስ ናት ። ምግባሮች ሁሉ ተሰብስበው ያለ ፍቅር አይረቡም አይጠቅሙም (የጄ. ፍልጥ ፣ ሚሰፊያው ልጁ እንዲሉ ፣ የሕግጋቶች ሁሉ ማሰሪያቸው ፍቅር ነውና) ። ሮሜ. ፲፫. ፩ (ቆላ. ፫. ፲፬) ።

ወዳጆችን በማግኘትና በማብዛት ካልሆን ፣ የኃይለኛ አሸናፊነቱ ዕድብ ድንቅ ተብሎ አይመስለንም ፣ የሰዊም ስሕተት በወዳጆቹ ዘንድ ካልሆነ ፍጹም አይሆንም ። የመክር ሰው ምክር በረከትን ሲያስገኝ ነው እንጂ አይፈጸምም (ፍጹም አይባልም) ። ጨው ምግባሮችን ሄዶ እንደ

ሚያጣፍጣቸው ፍቅርም ምግባሮችን ሁሉ ፈጽሞ ይጣፍጣቸዋልና (ማቴ. ፩. ፲፫) ።

ፈላስፋው አርስጣጣሊስ ፣ (ደቀ መዛሙርቱን ሲመክራቸው ሲገሥጸቸው ባለ እንዲህ ይል ነበር ። ልጆቹ ፣ ለነፍሳችሁ ረብዓ ጥቅምና ዕረፍትን ታገኙ ዘንድ ሥራችሁም የተቃና ይሆንላችሁ ዘንድ ፣ ፎቱን ነገሮች እንደትጠብቁ አደራ እላችኋለሁ ። ይኸውም ፣ ጸብ ክርክርን ፣ ኃጢአት መሥራትን ትዕቢትን ፣ ማጥረምረምን (ተመስገን አለ ማለት) ክፉት ሽንገላን ትተው ዘንድ አማፅናችኋለሁ ። እግዚአብሔር ፣ ባደላችሁ ዕድል ተመስገን በሉ ፣ በርሱ ደስ ይበላችሁ ፣ ክፉ ክፉውን ነገር ትታችሁ የሚበጀውንና የሚሸለውን ዘገባ በገውን ሥራ ሥሩ ። ፍቅራችሁንም በሰው ሁሉ ልብ ሙሉት ፣ ለሚበላት የምታጠግብ ፣ ለሚጠግብ የምታረክ የዕውቀት ፍሬ ይህች ናት ። የዕውቀት ፍሬ የሆነች ይህች ፍቅር (ወዳጅና ተወዳጅ መሆን) የተሰማማችው ሰው በጣም ዕድለኛ ነው

ምዕራፍ ፳፪ ።

ፈላስፎች የተናገሩት የምዕዳንና የተግባሪ መጽሐፍ ፣ እንዲህ ይላል

ፈላስፋም ማለት የጥበብ ወዳጆች ማለት ነው ፣ ሁለት ቀንዶች ባሉት በንጉሥ እስከንድር ፊት ፈላስፎች ይህን ተናገሩ ። ማንንን የማይፈራውን ማንም አይፈራውም ። ከዓመፅ ሲቆ ቅን ፍርድ ፈርዶ ፣ ፍርዱ ያልጸናለት ፣ ቅን መፍረዱና ከዓመፅ መፍቱ ያልረዳው ማን ነው ።

ቅን ፍርድ ለሚፈርድ ፍጥረት ሁሉ ይታዘዝለታል ። ሳያዝን ሳይተካዝ ይኖራል ። እጃቢ ሠራዊት አያሻውም ። የሰዎችን ልብ ሁሉ ማርኮታልና ጠላት አላብኙብሎ አይፈራም ። እርሱ ያዘዘውን ትእዛዝ የሚተላለፍ የለም ። ቅን ፍርድ መፍረዱን የሚያውቁለትና ቅን የፈረደላቸው ሁሉ ጭፍሮች ይሆኑለታልና (በጎውን ሥራ እመንገድ ላይ ተኛ እንዳሉ የቅንነት መጽመፊያው ሰው ፈጥሮ ይደን ዘንድና ከፍ ከፍ ይል ዘንድ ፣ አስቀድሞ ሰውነቱን ንጽሕና ካለው ጠባይና ከበጎ ልማድ ጋር የሚያያይዝና በቀናው መንገድ ፣ በሚመስገን ሥራ የሚመራ መሆን አለበት ።

የዓመፅ መጀመሪያው ፣ ዓመፅ ሠራው አስቀድሞ ከበቸው ነገር ይርቃል ። ሰውነቱን መጥፎ አመልገ ያስለምዳታል ። ከዚህ በኋላ ፣ የዓመፅ ሥራው እንደ ባንድ አየተራባ (አየተጠፈቀመ) ፍጻሜው መታማት ይሆንና ኃጢአቱ በጣም የበዛ ይሆናል ። ስም አጠራሩም እየተደመሰሰ ይሄዳል ።

ራሱን ሠርቶ ቀጥቶ ማኖርን የቻለ ፡ ሌላውንም ሰው ሁሉ ሠርቶ ቀጥቶ ሊያኖር ይችላል ። ራሱን የበደለ ግን ሌላውንም የሚያምፅ (የሚበድል) ይሆናል ፡ (፩ ፡ ጢሞ ፡ ፫ ፡ ፩) ።

ሃይማኖቱን ፡ ያፈረሰ (የካደ) ተመስጋኝነቱን አጠፋ ። ዓመፅኞችን ገዢዎች አድርጎ የሾመ አራሱም ቅን አይደለም ። ዐላዋቂዎችን (ሰነፍችን) አማካሪዎች ያደረገ ራሱም ቸር አይደለም ።

ጳጳስ ቅን ነገር ምን አለብኝ በግለት ፡ ከጋላፊነትህ ፡ በታች ሲፈጸም የሚታየውን ጠማማውን ተግባር ዝም ብሎ ማየት በቂ አይደለም (ከ ፡ ፩ ፡ አስፍሐ ማ/ሚካኤል)

ከመልካም ሽልማት ቅን ልቡና ይበልጣል ። ከገንዘብም አእምር ይሻላል ። ተሠርቶ ተቀጥቶ በደንብ ማደግ የዘመድንና የወገንን ነውር ነት ይሰውራል ።

የጨዋ ልጅ ነኝ እያሉ ከመፈርዘዝ ይልቅ ፡ አስተዋይነትና ተሠርቶ ተቀጥቶ ማደግ በጣም ከፍከፍ ያደርጋሉ ። ያላዋቂ ሰው ሹመት ዐዋቂውን ሰው ያስፈራዋል ። ከሰነፍ ረዳትነት የዐዋቂ ተቃዋሚነት ይሻላል ። (ብልህ ይግደላኝ እንዲሉ) በአፋ አነጋገር የሚመካ ሰው ፡ ሥራው ሁሉ ከንቱ ሆኖ ይቀራል ። ምክርንና ተግባሩን ያከፋፋ (የጠላ) የወገንን ክብር አጠፋ ። (ባለፈ ፡ የባለፈ ልጅ ይባላል) ።

ፅውቀትን ገንዘብ ያደረገ ፡ የመንግሥት ቀለበት ከጣቱ ይገባለታል አለንሻን ይሸለማል ። ፅውቀት ያነሰውን ሰው በእርጅናው ጊዜ ከብር አያዩኝም ። ሰነፍ ሰው ገንዘብን ይፈልጋል ፡ ብልህ ግን ፍጹም ይሆን ዘንድ ይፈልጋል ። ከንቱ ግ ሰው መስጠት የለጋስ ሰው አለመስጠት ይሻላል ።

«ከመስጠት መልካም ቃል ይበልጣል ፡ ነገር ግን ሁለቱ ቢገኝ የበለጠ ነው» ቢራክ 12 ፡ 13

የሰነፍ ሰው ሹመት መሾም ፡ ካንዱ አገር ወደ አንዱ አገር እንደ ሚጓዝ ነጋዴነው ፡ የዐዋቂ ሰው ሹመት ግን ፡ ከዘመዶቹ ጋር ሊገናኝ እንደሚችሉ ነው ።

እግዚአብሔር በሰጠው ገንዘብ የሚያመስግን ሰው የሌላውን ገንዘብ አይመዝኝም ። ለዚህ ዓለም ሥራ የሚጓዝ ሰው የኋላ ኋላ ይገዳል ። ለመጭው ዓለም የሚጓዝ ግን የተመኘው ምኞቱን ያገኛል ። ድኃ ለገዝ ቁን የሚገኝ ከሆነ ገንዘብ አያጣም ። ሀብታም ግን ገንዘብን በጣፍቀር ይጣራል (ገንዘብ ሲል ፡ ገንዘብን ሲጠግብ ይሞታል ።)

ለሀብት መጓጓት ሰውነትን ያከላል ፡ የገንዘብ ግብር ዕንቅልፍ ይነጣል (ቢራክ ፡ 10 ፡ 1) እግዚአብሔርን የሚፈራ ሰው እግዚአብሔር ይጠብቀዋል ። በርሱ የተማጣነም እርሱ ይበቃዋል ። ምጽዋት የማያልቅና የማይጎድል የባለጌጋ መዝገብ ነው ።

አንዳችም ሥራ ሰትሠራበት ያለፈ ሰዓት ፡ ከራሱ ፅድሄ ተቀን ሰበሕ እንደ ቀረ ያህል ነው ። የቀድመው በደሉ የተመለሰበት ሰው ፈጣሪውን አይፈራውም ። በንስሐ ወደ ፈጣሪው የተመለሰ ግን ኃጢአቱ ይሰረዳለታል ።

ዓመፅኝ ከሚያደርግ ከብዙ ሀብት ይልቅ ፡ የሚበቃ ጥቂት ሀብት ይበልጣል ። ከብርን ከሚያዋርድ ብዙ ገንዘብ ይልቅ ፡ ከብርን የሚጠብቅ ጥቂት ገንዘብ ይሻላል ።

በዚህ ዓለም ፡ ለሥጋው አምርት የሚታዘዝ ሰው ሃይማኖቱን ሸጠ ዓለምን ለሚወድ ባለጌጋ ራሱን ዝቅ ዝቅ ያደረገ ሰው ከሃይማኖት ልብሱ ጥፋታል ።

በሰው ያይደሉ በእግዚአብሔር የሚታመን ሰው ፡ ምን ጊዜም ችግር አይደርስበትም ። ለሥጋው አምርት አልታዘዝም ያለ ሰው ፡ ከሰዎች ሁሉ ከፍ ከፍ ያለና የላቀ ነው ። ፈጽሞ ዓለምን የተወገን በጣም ከሉ የተሻለ ነው ። ከፋቱን የተወ ይከብራል ከንቱ መሻቱን ያሸነፈ ይበረታል ።

የዚህ ዓለም ዘመት ምስት ነው ። (ይኸውም ያለፈው ቀን ፡ ያለው ቀን ፡ የሚመጣው ቀን ነው) ያለፈው ቀን ተመልሶ ወዳንተ አይመጣም ያለሽበትም ቀን ላንተ ብሎ አይኖርም ። የሚመጣውም ቀን ለማን እንደሚሆን አታውቀውም ሥራውንም ልትፈፃሙ አትችሉም ።

ፍትወቱን ያሸነፈ ፈጽሞ ይመሰገናል ። የከፋት ሁሉ መሠረቱ ብፅላን መውደድ ነውና ። የበጎነትም መሠረት እግዚአብሔርን መፍራት ነው ፡ ወይም እግዚአብሔርን መፍራት የበጎነት መሠረት ነው ።

ነገርን ከማብዛት ተጠበቅ ። ነገርን ማብዛት ፡ ተሰውሮ የነበረውን ነውርህን ነውርነትህን ይገልጥብህልና ፡ እርፍ የነበረው ጠላትህን ባንተ ላይ እንዲነጥጥ ያደርገዋል ።

የሰው ደግነቱ ከአነጋገሩ አወዳደቅ ይታወቃል ልብ መሉነትም እንዲሁ በአነጋገሩ አኳኋን ይረዳል ። በሥራውም ይመሰገናል ቀናውን ነገር ተናገር በጐውንም ሥራ ሥራደንቡን የጠበቀ ሰው አንደበቱን ከፋ ከመኖገዉ ጠበቀ ። ከሁሉም ጋር ሰላማዊነቱ ጸንቶ ይኖራል ፡ ሐሜቱም ይቀነሳለታል ። ሲራክ ፡ 10 ፡ 12 ።

የወንድሙን በሕተት በትዕግሥት ያልሰወረ ሰው፣ ከጠላቶቹ የተሰነዘረበትን መደረር ይሸከማል (መሸከም አለበት) ። ከኃጢአት ሁሉ የሚበልጠው ነውርኝ እንደበገኑ ነገር አድርጎ ማጣጣም (መያዝ) ነው። ከነገር ሁሉ የሚከፋው፣ ከፋዎቹን ሰዎች ማዋጋገስ ነው።

የክፉ ሥራ ምልክቱ ከፋውን ሰውን ማመስገንና ማቆጋገስ ነው። ከፋዎቹን ሰዎች ማንጸት፣ የኃጢአቶች መፈጸሚያ ነው። «የሌባን ጠበቃ እንድ አድርገህ ውቃ» እንዲሉ።

አጥንታቸው የተከሰከሰውን፣ ሥጋቸው የበሰበሰውን ያባቶችን ሰም በመጥቀስ፣ እኔኮ፣ የእገሌ ልጅ ነኝ፣ እያሉ ከሚመኩት መመካት ይልቅ፣ መልካሙን ሥራ ለመሥራት የሚመኩት ትምክህት ይሻላል።

«ከትንሿ ወይም ከትልቅ መወለድ ሙያ አይደለም፣ ራስን ለትልቅ ክብር መወለድ ግን ሙያ ነው» ግ. ቀ. ኃ. ሥ

የጉበዳላ አባት ልጆች ይጉበዳላሉ፣ አለ፣ አባትየው ባሰዳላ የሆነ እንደሆነ፣ ልጆቹም እንደርሱ ጉበዳሎች ይሆናሉ።

የወረቃ ንጋቱ ሰዎች ይጠየቃል፣ የሰው በጉኑ በልጅ ይታወቃል (ሲራክ፣ 15)

በክፉዎች ሰዎች መሾም፣ ደጋጉን ሰዎች መከራ ያገኛቸዋል። በዓመፀኞች ሰዎች መንገዱ ደጋጉን ሰዎች የሥጋ ጉዳት ያገኛቸዋል። ወራዳ ባለጌዎች በሠለጠኑ ጊዜ ተስፋን ያስቆርጣሉ። ከመከራው ሁሉ የክፉ ሰዎች መሾም ይከፋል። ራሱን በራሱ የሚያዋርድ ሰው፣ በወንድ ሞቹና በወገኖቹ የተናቀና የተዋረደ ይሆናል። ኃዘኑን በልቡ ውስጥ ያናረ ሰው እእምሮውን ያጣል። ኃዘኑን ለሌላው ያካፈለ ግን ይቆልለታል ሲል ነው።

የባዕድን እባል የሚመግብ ሰው የመጋቢው ሰው ባርያ ይሆናል። ሰነፋን ሰው አምርረው ቢናገሩት ነው እንጂ፣ የሚያሳዝነው ነገር የሰዎች ያላዋቂ ሰው ከመሰቅ ቢቆጠቅ ይሻላል፣ ፊትን በማበጠቆር ልቡናየባጅ ዕውቀት የደረጃ ይሆናልና» መክ 2፣ 1።

ዕብዶችን የሰይፍ ስለት እንደሆነ ነው እንጂ፣ የሚያበፈፈቸው ነገር የለም፣ ሌባ፣ በመሰቀሉ እንጂ፣ ሌባ በመባሉ አያዝንም የፊተረ፣ ለሚመክረውና ለሚገሥጸው እሼ በጂ ብሉ የሚታዘዝ ሰው ጠላቶቹን አሳፈረ።

ሥራው ፈጽሞ ክፉ ከሆነ ሰው፣ ውርደቱ፣ በድቡ ይበዛበታል። የታማኝነት ምልክቱ የገቡበትን ኪዳን(ውል) መጠበቂያ የሰጠችበትን

የግብር መፈጸም ነው። የከዳተኝነት ምልክቱ፣ ውልን አለመጠበቅና የሰጠችበትን ተስፋ አለመፈጸም ነው። የልባም ሰው እንጋገር፣ ራሱ ምግብ ነው፣ ዐላዋቂ ሰነፍ ቢናገርም ግን ዝም በል። ካንተ እንስተኛና ዝቅተኛ የሆነውን ቀሊል ሰው አትወዳጀው፣ የተወዳጀው እንደሆነ፣ ነውር ሆነ ይገልጥሰኝል ምሥጢርህን ያወጣብኝልና።

ግንኙም ማስደሰት የማይችለውን ሰው ጓደኞቹ ስንኳ ይጠሉታል። ቅናትን የሚያበዛ ትዝቢን አበዛ። ዓመፅን የሚሠራ ውርደትን ይለብሳል ቃሉን ያጸና (የተናገረውን ቃል የማይለውጥ) ክብሩን ከፍ ከፍ አደረገ። ሕጉን ተከትሎ የሄደ ሥራውን ፈጸመ። ባልንጀራውን የማይመክርና የማይገሥፅ ሰው ወዳጅነቱ የታመነ አይደለም። የባልንጀራውን በደል የማይታው (ይቅር የማይል) ሰው ፍቅርን አልፈጸመም።

«ኢፐርስ፣ ጌታ፣ ወንድሚ ቢበድለኝ፣ ስንት ጊዜ ይቅር ልበለው፣ እስከ ሰባት፣ ነው፣ በለው፣ እስከ ሰባት አልለህም ሰባትን አንድ እያልክ እስከ ልሳ ነው እንጂ (ዘጸ 21) ብሉታልና ግቴ 18፣ 88)

ቅናት ያደረሰች ሰው ሁከትን ያበዛል። ትግሩን ለማንም የሚያወያይ ክብሩን አዋረደ። ላትከፍልልኝ፣ ስለ ብድራ አታውራልኝ፣ እስከ ማለት ይደርሳልና።

የሰዎቹ ከንቱ ጭቆና የሚያስደስተው ሰው፣ ማማታቸውም አያሳዝኑም። ስለ ጭቆና ጭሉ በሚሠራው ሥራ የሚያፍር ሰው፣ ስንጭኖው በዚሁ ይታወቃል። ድኃ ሲሆን በድኸነቱ የሚታበይ ሰው ወራዳ ነቱን ገሰጠ። ፊትቀትን ያነሰው አልፎ፣ አልፎ ባልንጀራነትን ያበዛል። ነገር ግን በሰዎቹ ዘንድ የተናቀ ሰነፍ ነው።

የሥራ ጌጡ ሽልማቱ፣ በግብር ተፈጽሞ ለትንሹም ለትልቁም ሲታይ ነው። የነጻባቸው ደግነቱ፣ ትርጓሜውና ምሥጢሩ ተፍታትቶ ሲታወቅ ነው። ሕሊና የሚገለጸው በነገር አማካይነት ነው። የነገርም ታላቅነት የሚታወቀው፣ የተነገረው ነገር በሥራ ተገልጦ በዓይን ሲታይ ነው። ምክር ግን ከመናገርና ከማድረግ በፊት ነው። የነገር መልካምነቱ ጠቃሚነቱ እንጂ ብዛት አይደለም። ሃይማኖቱን ያዳከመ ቃል ኪዳንን (ወሎን) አፈረሰ። የነገር ክፉ የበገነቱን ሥራ አያሠራም (አለ ማሠራቱ ነው)። ልብ የሌለውን ደንቅር ሰው አትምክር አትገሥፅ።

«ደንቅርን ሰው እመክራለሁ እስተምራለሁ ማለት፣ ባልን አጋጥሞ ወጋን እተዳለሁ እንደ ማለት ነው» (ሊራክ፣ 38፣ 9)

ከባለጌዎች ጋር እንድንገናኝ (መወዳጀትን) ተስፋ አታድርግ። አሁኖች ምክርንና ተግባሩን እንደማይቀበሉ ይንደርም። ወይንጽ እንደ

ማያፈራ ደንቆሮችም ምክርንና ተግባሩን አይቀበሉምና (ማቴ : ፩ : ፲፮)።
ገንዘብን የሚበደር ሰው ፡ ያበዳሪው ባሪያ ይሆናል ፡ ዕዳውን ይፍቅ
የጨረሰ ግን ላበዳሪው ባሪያ ከመሆን ነፃ ይሆናል (ነፃ ነው) ።

ዘመኑ የተራዳውን ሰው ሉላልት ይራዱታል ፡ (ማለት ዘመን ለተ
ቀበለው ፡ ሰው ለወደደው ሰው ሁሉ ይታዘዝለታል) ።

ግለሰብ ወጻጽ ጊዜ ነው ፡ በጊዜው ሁሉ ይወደዳል ፡ ያልጊዜው ግን ወጻጽ የነ
በረው ሰንኳ ይጠላዋል ጊዜም ግልት የላገዘላቸው ሐሳብ የሚፈጸሙት ነው።
(ስለዚህ አየለ)

በረከት የሚገኘው እውነተኛን ነገር በመናገር ነው ። መድኃኒትም
ትክክለኛ ዳኝነት ነው ። በመፋቀር ደግነት ትበላለች ፡ እርስ - ባርስ
በመቃወምና በመቃቃርም ከፋት ትበላለች ፡ አስቀድሞ የሰጠ ጓላ ይሱ
ጡት ዘንድ ደጅ ይጸናል ፡ ሉቃ ፲፯ : ፫-፱ ፡ ተመልከት) ።

ማናቸውም ሰው ፡ የሚያሻውን ነገር ዐውቆ ከሠራ ፡ በጠማማ መን
ገድ ከመሄድ ጉራ አለ ፡ ማስተዋልም ገንዘብ ያደረገ ሰው አንደበቱን
ከፋ ከመናገር ጠበቀ ። ሃይማኖትን የሚጠብቅ ጥበብ ፡ ራሱ ከብሮ
ባለቤቱን ያስከብራል ።

ከገንዘቡ የነፈገ ሰው ይዋረዳል ። ከገዛ ገንዘቡ የለገሰ (የሰጠ) ግን
ይከብራል። በጉ ሥራን ለመሥራት የሚተጋና ኩነጃን የሚፈራ ሰው እች
ግር ላይ እይወድቅም አለ ፡ ችግር አያገኘውም ። ደግን ሰው ከመበደል
ተጠበቀ ፡ ተጠንቀቀ ። ጓላ ቢበድሰን እንጂ ነው ፡ ብለህ ብታመካኝ የሚ
ያምንህ እታገኝም ። (ባንያን ሰረቀኝ የሚል ሰው ራሱ ሌላ ነው ይባ
ላል) ።

አስተዋዮችና ጫዋ ከሆኑ ሰዎች ከፋት ፡ ተንኮል አይገኝም ። ለማ
ያምንህ ሰው አትምከረው ፡ ምክርህንም ለማይቀበል ሰው አታማክረው
(ሲራክ ጳጂ : ፯) ።

ከደንቆሮ ሰው ጋር ከመናገር ዝም ማለት ይሻላል ፡ ዝም ማለት
ህም ይፈርድበታል ፡ ይከብደዋል ይጫነዋል ።

ከቡርን ሰው አትናቅ ፡ አታዋርድ ። ልብህን ወደ ወራዳው አትመ
ልስ አታዘንብል ። ከበጉ ሥራ የሚያርቅህንና የሚለይህን ነገር አትና
ገር ። ሕገ - ወጥ የሚያደርግህንም ሥራ አትሥራ ። ጫዋን የሚያዋርድ
ሰው የዘመዶቹን ከፋት አሳወቀ ፡ ልቡን ወደ ወራዳው የመለስ የልቡን
ከፋት ገለጠ በድፍረት የሚናገር ሰው ከብሩን አዋረደ ፡ ከፋ ሥራን
ማቅሰም ለጠራሩን አከፋ ።

ም ዕ ራ ፍ ጳጂ

ፍጥረት ሁሉ ከማይመስለው ወገን እየሸሸ መሰል መሰሉን ይከ
ተላል ፡ (ዮሐ ፲፭ : ፲፱) ። ፍጥረት ሁሉ ከሚመስለው ጋራ እንደ ይሆ
ናል ፡ ሰውም ከሚመስለው ጋር ወዳጅ ይሆናል (ሲራክ ፲፫ : ፲፯) ። ራሱ የወ
ደደውን ብቻ የሚያደርግ ሰው ይጉዳል ፡ ይጠፋል ። የሕዝቡን ዜም የና
ቀና ፡ ያቃለለ ሰው ፡ ይዋረዳል ። (ክመኛ ፡ ያለ እግዚአብሔር ፈቃድ
አይቆምምና ፡ (ሮሜ ፡ ፲፫ : ፩) ።

ባለሟል ሆነህ ከንጉሡ ፊት ብትቆም ፡ እሱን እሱን አትኩሮ ከማ
የት ዓይንህን ዞር አድርግ ። ከሱም ጋራ ከመናገር አንደበትህን ግታው ።

ከርሱ ፊት ያልተናገረከውን ነገር በጓላው አትናገር ፡ የትናገርከውን
ነገር ወሽደው ለንጉሡ እንዳይነግሩብህና ምሥጢርህን እንዳያወጡብህ
ያከባበሩህ ምስሉ የሚያጅቡህን ሰዎች አትመናገሩ ።

በነገር ከሚጠባበቅህ ሰው ጋር አትናገር አትግከር ፡ ከሚመራመርህ ሰው ምሥ
ጢርህንና ክፍህን ለውር። (ሲራክ ፡ ፱፩ : ፩ - ፮)

የንጉሡን ቅርጽ ለመብላት ብትቀመጥ አንደበትህን ከመናገር ዝም
አሰኘው ፡ (ፋጃው) ። ወጥ አውጡልኝ ለማለት እሳላፈቃቼን በጣቶህ
አትጥቀስ ። ማንኛውንም አንድታገለግለው ባለሟል ቢያደርግህ ፡ ከርሱም
ጋር እንድትገናኙ ቢያቅራርብህ ፡ እንዲሁም አሁን ካሁን መላልቅ
ቢጠራህ አትመነው ። የጠባቂንም ነገር ለማወቅ አትጠይቀው ። እን
ደባልጀራህ አድርገህም እንዴትዋልክ ፡ እንዴት አደረክ ፡ እትብላው ።
እስከዚህ ለመድረስ መብት የለህምና ፡ እርሱ ሳይናገርህ ፡ አንተ አስቀ
ድመህ አትናገረው ። ስለ ፈረደውም ፍርድ ተሳስተሃል ብለህ አትወቅ
ሰው ። ይህን አከፋህ ፡ ይህን አበጃህ በማለት በመቃወም ከርሱ ጋር አት
መላለስ ። መንግሥቱም ቢያልፍ ፡ ዕድሜውም ቢተላለፍ (ቢያረጅ)
ንጉሥን ከማማት ተጠንቀቅ ተጠበቅ ።

አንተ ንጉሥን ግማትህ ይትርና በሕሊናህ ለንኳ አትርገመው ፡ ንጉሥ ግማትህን
የሰማይ ዎፍ ያወጣዋልና (መክ : ፲ : ፩)

ንጉሥ ፡ ምክረኝ አማክረኝ ቢልህ ፡ አግባብ በሌለበት አንጋገር
አትመልስለት ። አቀራረብኝ ፡ ባለሟሉ እደረገኝ ብለህ ከንጉሥ ጋር
መናገርን አታብዛ ። ንጉሡ በሚናገርበት ጊዜ በነገሩ መካከል ሌላ ጣልቃ
ነገር አታግባባት ።

ንጉሥ ፡ ደብዳቤ አስይዞም ቢሆን በቃልም ይሆን በፈክህ በመ
ልእክቱ ላይ ሌላ ነገር አትጨምርበት ፡ ንጉሡ ያልወደደውን አቃድ
ርግ ፡ (ንጉሡ ያላለውን አትበል) እውነት እንጂ ሕሳስ አትናገር
ከእውነት አትራቅ ።

ሐዘቡት (ሕይወታቸው) ይቃላል ። ስንፍ ሰው ። ብትቸርለት በላይህ ላይ
ክንቁ ነገርን ማድረግ አንጂ ። ያደረግሁለትን ቸርነት አያስታውሱም ።
በሰላማዊ ዘመን ብቻውን ተደላ ይስታ የሚያደርግ ሰው ። ክፉ
ዘመን ሆኖ መከራ በመጣ ጊዜ ብቻውን መከራ ይቀበላል ። ይገኛውን
ሰው የሚራዳ ይነግሣል ። አለ ይከብራል ። በሀብትም ሆነ በጉልበት
የሚበረታታቸውን ሰው የሚቃወም ራሱ ይጎዳል ።

የማደራረብ የማይጠቅሙ ሹሞችን የሾሙ ንጉሥ ። የገዛ መንግሥ
ቱን በጣቢሰው ። ካልታመን ሰው ጋር ተሻርኮ የሚሠራ ሰው ። ራሱን
ለሚገዛበት ክፉ ነገር ረዳት ሆነ ። ዐዋቂውን ሰው የናቅና ያቃልላል ።
የዕውቀቱን ተርታነት ወይም ግብዝነት አላወቀ ። ሰነፎችን ሰዎች
የሾሙ የራሱን ስንፍና ገለጠ ። በትንሹ ሹመት የሚያመሰግን ሰው
ለታላቁ ሹመት የተዛጋጋ ሆነ ።

በሀይማኖት መሠረት ሰብዛው ይታመን ነው ። በጥቂቱ ያልታመን ግን በብዙም ያል
ታመን ይሆናል (አፋሪ ፡ 18 ፡ 1 ፡ 18 ፡ 18)
በሀይማኖት መሠረት ሰብዛው ይታመን ሰው ለመጉዳት የሚያ
ስብራው ይካሄድ የበዛ ይሆናል (በክንቱ ያለፋል) ። የማይገባውን ነገር
የሚያደርግ ሰው ። ጥፋቱ በዚያው ይሆናል ።

ተገዢነቱን ወደ ሰማይ ተላልፎ ሰው ለሰው ወደራሱ ትወርዳለች ። እንዲሁም
በሰማይ ይታወቃል ። በሀይማኖት መሠረት ሰብዛው ይታመን ሰው ለሰው ወደራሱ ትወርዳለች ። እንዲሁም
በሰማይ ይታወቃል (ሰራክ ፡ 38 ፡ 38)

የሚያስደስትህ ማናቸውም ነገር ። ካንተ ፈጥኖ መለየቱ ይታወቃል
ንዚህ (ያለቃ ፡ ልሳይ ጋዜን እንደ መተካቅ መጠን ። ጋዜንም ሲለይ ይስታ
መምጣቱን ይታወቃል ።)

በሀይማኖት መሠረት ሰብዛው ይታመን ሰው ለሰው ወደራሱ ትወርዳለች ። እንዲሁም
በሰማይ ይታወቃል ። በሀይማኖት መሠረት ሰብዛው ይታመን ሰው ለሰው ወደራሱ ትወርዳለች ። እንዲሁም
በሰማይ ይታወቃል (ሰራክ ፡ 38 ፡ 38)

ስንፍና ወይም ሀኪት ። መለመንን ይከለክላል ። ብልህ ሰው በም
ክፉ ላይ የዐዋቂዎችን ምክር ይጨምራል ። በራሱ ዐዋቂነት ላይ የተማ
ሩትን በዎችነት ይታወቃል ። (የራሱን ዐውቀት በጋራ አይልም) ።
ጋዜንን ለማያስከትል ሥራን በመሥራትህ ብረት እሱን ከማድረግ ትጠ

በቅ ዘንድ ጠብቀን ብለህ ብትለምን (ብትጸልይ) ይሻልሃል ። በድህረ ፀን
ልጥ የታወቀውን ሰው የሚሞር ። ቸር ይቅር ባይ ይባላል ። በድህረ ፀን
የሚገባውን ግን ንጉሥ ሊታገሠው ይገባል ። ይሁን እንጂ ። ንጉሡ ቢታ
ገሠውም ሕግ አይለቅም ።

ቸርነትህ ። ለጋሪነትህ ። ትዕግሥትህ ። እንግዳ ተቀባይነትህ ። ይህ
ሁሉ ያንተ አይሁን ። (የሰጠህን ብትሰጥ ያደረገልህን ብታደርግ የእግዚአ
ብሔር ነው በል እንጂ የኔ ነው ብለህ አትመካበት ሲል ነው) ። በተጣ
ላችሁ ጊዜ የሚደናርህና የሚሰድብህ ሰው ምክንያት ሁለት ነገር አለው ።
ይኸውም ። ብልሁን ሰው ይመክሩታል ። ይገሥጹታል ። ሰነፋን ሰው
ግን ይመቱታል ይጸርፋታልና ነው ።

በድህረ ይመት በቃ የተፈረደበትን ሰው የሚሞር ። ምሕረት ይገ
ባዋል ተብሎ በተፈረደበት ሰው ላይ ሊሞት በቃ ብሎ እንደ ሚፈርድ
ያለ ነው ። (የኃጢአት መሠረት ከፋዎችን ሰዎች ማንዳት ነው ተብሏል) ።

ኋላ ሊታሻሻልዋ የሚያስገድድህን ነገር ። አስቀድመህ አታሰብ
ሽው ። ቆይቶ ለመከፈቱ የሚያደክምህን ብር ተሸቀዳድመህ አትዝጋ ።
ዕለት የሚባለው ቆይቶ ለሀንድ ሌት አድር ይሳናዋል ብሎ ተሸናፊ
ትህ እንደሚገድድህ ። አዳሪ መንገድና ነው ። መንገድና አንድ ሌት አላ
ደረሰው እንደሚያምነ ወይም እንደ ሚያመሰግንህ ሁሉ ። (አንድ ሌት
የተመሰለ ዕድሜህም ። ወይም ልትጸድቅበት ወይንም ልትከንንበት
እንደዚሁ ነው) ።

ከዐዋቂዎች ጋር የሚማከር ሰው ነገሩ የጸና ። ሥራው ለተቃድሞ
ንቅደብል ይታወቃል ። ከዐዋቂዎች ጋር የሚሄድ ግን ነገሩ ያልጸና ። ሥራው ይታወቃል
ቃድሞ ሆኖ ሆኖ ታል ። (መሀ ፡ 12) ።

የጠላቶችህ ድካም ባንተ ዘንድ የጸና የቀጥ ይሁን ። መናፈታቸው
ንም እንደ መድረሻ ቅጠረው ። በዚህ ድል ማድረግን ታዛዥህ ። የሚ
ተነካኩሉ ብህም ሰዎች ምክራቸውንና ምሥጢራቸውን ታወቅሳቸዋል
የህይወትህ ሰዎች ።

የልቡን ጽላት ብቻ የሚሠራ ሰው ። ደስ የማያስገኘውን ነገር ያግ
ኛል ። (የላሰበውን ክፉ ነገር ያጋጥመዋል) ። ምክር እገናኙት ከክፍላቸው
ሥራ እንደትሠራ የማያለፍላችሁ ስለሆነ ከራሱም ዘወድ ነው ። (ዘመድ)

እንዲያስከብር ያስከብርሃል) ፡ በጉውን ሥራ ትሠራ ዘንድ የሚያገብርህ
መልካም ስብዕኑም ፡ ለራሱ የራሱ ወርቅ ነው ።

ከንጉሡ ፊት በባለሟልነት ብትቆም ፍርሃትን ልበሳት ፡ ከሽልማ
ቶች ሁሉ እርሷ ትበልጣለችና ። ወደ ንጉሡ ስትገባ ዓይኑን አተኩረህ
እሱን እሱን አትመልክተው ። ስትወጣም ፡ እንደባትህን ከመናገር ድዳ
እድርገው ፡ እንደዚህ በማድረግህ ከንጉሥ ቁጣ ትድናለህ ፡ ለሁሉም
ጊዜ ባልሟል እንደሆንክ በሰላም ትኖራለህ ።

ሁለተኛ ክፍል ፡

ምዕራፍ ፳፮ ።

ወደ እውነተኛው ነገር በሚመራና አጋዥ ረዳት በሆነ በእግዚአ
ብሔር ስም ፡ በዕንቁ ባሕርይ ከሚመሰለው ከፈላስፎች ቃል እንናገራ
ለን ። እንዲሁም ለነገሥታት እንዳንድ ታሪክና ፡ ፈላስፎች ከተናገሩት
ነገርና ካደረጉዋቸው ትሩፋቶች እንናገራለን ።

ስለ ንጉሥ አጋጣ ጨካኝነት ፡ ስለ ንጉሥ አጋጣ እንዲህ ተባለ ።
ከዕለታት አንድ ቀን ፡ እግዚአብሔርን ፍራው ፡ የእግዚአብሔርን ምእ
መናግ ይፀን ያህል አትገናኝታቸው የሚል ጽሑፍ የተጻፈበትን ትንሽ ደብ
ዳቤ የየቤቱ ልጅ ወደዚህ ወደ ንጉሥ አጋጣ አቀረቡ ። እሱም ፡ ነገ
ርን የባለ ፡ እንደቀጥቶ የባለ ነበረና ፡ በደብዳቤው ያለውን ጽሑፍ
ካየዋ ከነበረ በኋላ ፡ በታላቅ ቁጣ ተነሥቶ ፡ በሉዓላዊ ዙፋኑ ተገኝቶ
የሚከተለውን ኃይለ ቃል ተናገረ ።

በዎች ሆይ ፡ እናንተ የኔን መሞት ትመኛላችሁ ፡ ነገር ግን ፡ እግ
ዚአብሔር በሌሎች ሥራችሁ ሁሉ እናንተን እንደሠራ ፡ እንደቀጣ ፡
በናንተ ላይ እሠልጥኛል ። አሁን ፡ ምንም እኔ ብሞት በዚሁ በከፋ
ሥራችሁ እስካላችሁ ድረስ ከመገፋት ልትድኑ (ልታመልሙ) አትች
ሉም ። ምክንያቱም ፡ ለእግዚአብሔር እንደኔ ያሉ (ጨካኞች) አሉትና
ምንም እኔ ብሞት ወይም ባልኖር ከኔ የባሉ እንጂ ከኔ የተሻሉ አይመ
ጡላቸውም ፡ በማለት ገንትቶ ተናገረ ።

ስለ ንጉሥ አኖሽርዋን ደግነት ፡ ደግሞ ደግና ቅን ስለ ሚሆን ስለ
አኖሽርዋን እንዲህ ተባለ ። ወታደሮቹን በከተማው ውስጥ ፡ ከፍ ካለ
በታላቅ ወጥተው የሰዎቹን ቤቶች ሁኔታ ይመለከቱ ዘንድ ያዘዛቸው
ነበር ፡ እነሱም ጦረኛ ከሚጠራባቸው ቤቶች ዘንድ ይሄዱና ፡ ባለቤቶቹን

ስለ ኑርአቸው ማለት መቸገራቸውንና ለሰመቸገራቸውን ይጠይቁዋ
ቸዋል ። በችግር ላይ መኖራቸውን ወይቀው ከተረዱ በኋላ ፡ ተመልሰው
ሄደው ለንጉሡ ለአኖሽርዋን ፡ ይነግሩታል ።

ንጉሡም ፡ ወድደው እንደተነገረው ችግራቸውን በማቃለል ፡ ደስ
ያስኛቸዋል ፡ ኃዘናቸውን በደስታ ይለውጠዋል ችግራቸውን ራሱ ይሸ
ከመዋል ። ስለዚህ ፡ ንጉሥ ፡ ወታደሮቹን ከሚገባቸውና ከታዘዙት አል
ፈው ከገባሮቹ ምን ምን እንዳይወስዱ ሊያዘዛቸውና ሊያስጠነቅቃቸ
ይገባዋል ።

ዳግመኛ ፡ ስለ አኖሽርዋን ደግነት እንደዚህ ተባለ ። አንድ ጊዜ
ከግዛቱ የጓመት ግብር በሚጣልበት ጊዜ ፡ ከጠቅላይ ግዛቶቹ ባንደኛው
ግዛት ተሹሞ የነበረ አገረ - ገዢ ሲያስገብር ፡ (ንጉሡ ይወድልኛል መስ
ሎት) ፡ ከታዘዘው በላይ ፅቢ ድርግም (የዚያን ጊዜ ብር) ጨምሮ አው
ጥቶ ለንጉሡ ላከለት ። ንጉሡ አኖሽርዋንም ፡ አለአገባብ አለደምብ
የመጣለትን ፃውን ሽህ ብር ተመላሽ ሆኖ ፡ (ገባሮቹ ገንዘብ ገንዘባ
ቸው እንዲመለሰላቸው አዘዘና አለአገባብ ግብር የጣለውንና ያወጣውን
አገረ - ገዢውን ሲቀረጥ ብሎ አዘዘ ።

በዓመፅና ቀብርን በማስታከክ ከሕዝቡ እያወጣ ገንዘብን የሚያደ
ልብ ንጉሡ ፍለጋ ፡ ቤት በመሥራት ግንብ ሲገነባ ፡ የፊቶ የፊቱን ላይ
ደርቅ በእርተቡ ብላይ ጠላዩ የሚገነባውን ፡ ወዲያው መሠረቱ የሚ
በቅርበትንና ግንቡ የሚፈርስበትን ሰው ይመስላል ።

ስለ እስከንድር ንጉሥ እንዲህ ተባለ ፡ ንጉሡ እስከንድር ከመቻ
ለመሄድ በሰባ ጊዜ ፡ ፈላስፎቹን ጠርቶ ሥራዬን የማከናወንበትንና
ገንዘቤ የሚጠበቅበትን መንገድ አሳዩኝ (አማከሩኝ ሲል ጠየቃቸው ።
ከፈላስፎች አንዱ ታላቃቸው ፡ እንዲህ አለው ፡ ንጉሥ ሆይ ፡ ገንዘብን
ከማፍቀርና ገንዘብን ካለማፍቀር ወገን ምንም ከልብህ አይገባ ። ያልብ
ጠባዩ እንደ ሰሙ ነው ፡ አንድ ጊዜ ለማስተዋል ። አንድ ጊዜ ለማሰብ
ተልዋዋጭና ወጭ ፡ ወራጅ ስለሆነ ፡ ልብ ተብሏልና ።

የገንዘብን መደድና መጥላት ከልብህ አይገባ ማለቱ ፡ ገንዘብን አንፃሩ ፡ አለ
ገንዘብ አለሆንምና ፡ የገንዘብን አቅወደድ ገንዘብ አይረባዩና ሲለው ነው ።

ልብን ፡ ፈራጅ ፡ ወዳጅንና አማካሪን ማድረግ ይገባል ። ነገር ግን ፡
በልቱም ቢሆን ጌታ ስሙሆን ተጣጣር ። ሆኖም ፡ አንድ ሥራ ለመ
ሥራት ስትፈልግ ፡ አስቀድመህ ለቅመክርና ለትማክር ለመሥራቱ አት
ችኩል ። «ያለምክር የሚሠራ ሥራ ሁሉ የቁጡ ሰው ሥራ ነውና» (ሲፈክ
፲፩ ፡ ፲፮) ።

በፍርድና እውነትን መናገር በሚያስፈልግበት ጊዜ ፍርድን ከማወቅምና ካንዱ ካንዱ አድልቶ ከመናገር የተለየህ ሁን ይህንን ያደረግህ እንደሆነ፤ ሥራህ ሁሉ እንደ ወደድኸው ሆኖ ይከናወንልሃል፤ ይቃናልሃል። ስለዚህ፤ ለንጉሥ፤ ዝግታኛና ታጋሽ መሆን ይገባዋል፤ ትኩልና ቁጡ አይሆን፤ (መሆን አይገባውም)።

እነሱም፤ ንጉሥ ሆኖ ቁጡ፤ ፈላስፋ ሆኖ ድዳ፤ ባለጸጋ ሆኖ ገፋግ መሆን ናቸው። ዳግመኛም እንዲህ ተባለ። አንድ መኰንን፤ ተግሣጽና ጥበብ ያለበትን ደብዳቤ ጽፎ ወደ ንጉሡ ወደ አኖሽርዋን ላከ፤ የደብዳቤውም ቃል እንደሚከተለው ነበር፤ «ንጉሥ ሆይ፤ እነዚህን ፪ ነገሮችን፤ ገንዘብ አድርጋቸው። ቅን ሥራን መሥራት፤ ማስተዋል፤ ትዕግሥት ሐፈረ ገጽ» (የሰውን ፊት ማፈር)። ደግሞም እንዲህ አለው፤ እነዚህን ፪ ነገሮች ካንተ አርቃቸው፤ እነሱም፤ ቁጣ፤ ትዕቢት፤ ልብን ማጥበብ ማለት ልብ ሰፊ፤ ነገር አላፊ አለመሆን፤ ከማናቸውም ጋራ መጣላት ናቸው።

ፈላስፎች እንዲህ አሉ፤ ለንጉሥታቸው ፪ ነገሮች ተመድበውላቸዋል። መንግሥታቸውን በሚመለከተው ጉዳይ አንዱ፤ ያልፈበውን ሰው አለማቅረብ፤ ሁለተኛው፤ ቤተሰብን መናቅ (ቸል ጭለት) አውፃ። ምክንያቱም መንግሥት የሚጸናው ዐዋቂዎችንና ልባዎችን በማቅደብ የሽማግሌዎችንና ዕውቀት ያላቸውን ሰዎች ምክር በመስማትና ከነሱ ጋር በመመካከር ነው እንጂ፤ በዘመድና በቤተ ሰብ ብቻ አይደለምና ነው።

ሦስተኛ፤ ከሚያስነቅፍና ከሚያስነወር ነገር መራቅ ነው። አራተኛም፤ ንጉሥ ራሱ ወደ ጦር ዘመቻ ባይሄድ ከሁሉ የተሻለና የበለጠ ነው። ነገሩን ሕጉን ብቻ መጠበቅ ይገባዋል እንጂ ወደ ጦር ዘመቻ መሄድ አያቸውም። ምክንያቱ፤ ብዙ ነፍሳቶች በርሱ ነፍስ ላይ ተሰቅለዋልና። በርሱ ሕይወትነት ሕያዋን ይሆናሉና። በነገሩ ሕይወት የመጋጋዎች (ሕዝብ) ጥቅም ይገኛልና። ስለዚህ፤ ንጉሥ፤ ወደ ጦር ዘመቻ መሄድ ነፍሱን ሊያምፃት አይገባውም። ይህ ነፍሱን ማመፁ፤ የቁዝ ፍጥረቶች ነፍስን ማመፅ ይሆንበታልና። የንጉሥ ሞት፤ የፀሐይ ፀርበት እንዲሉ።

ከመንግሥቱ የተሻረውን አንዱን ንጉሥ፤ ከመንግሥትህ ተሸረህ መንግሥትህ ለሌላ የተሰጠብህ በምን ምክንያት ነው? ብለው ቢጠይቁት፤ በመንግሥቱና በተልበቱ ስለተማመንኩና በሥራዬና በራሴ ምክር ብቻ መሥራት ስለወደድኸ ነው አላቸው። የመካሪዎቼን ምክር

ቸል ስላልኩና ትልቁን ነገር አላንኬ ትንቹን ነገር አብልጠው ስላየሁም ነው። ቅንነትን ትቸ ተንኮልንና የተንኮልን ሥራዎች በመምረጥ፤ እንደዚህ የመሳሰሉውን ነገር ልማድ በማድረግ ብዙ ጊዜ ስለቆየሁ ነው አላቸው።

ከዚህም የባሰ፤ ደጅ ለመጥናት ወደኔ የመጡትን ሰዎች እነሱ በሚቸኩሉበት ጊዜ ብዙ ሰዓት ይቆማቸው ነበር። አለ ለማካሪዎችም (ላልማከር) ብቻዬን እውራ ነበር።

«ሕዝቡ ወደ መሥሪያ ቤት የሚመጣው ስለቸገረው ነው እንጂ፤ እጅ ለመንግሥት አይደለም» ዘ ደ - አለፍሐ ወልደ ሚካኤል።

ከሰዎቹ ላይ መከራውን ማቃለል ችላ እለው ነበር፤ መከራን በሰው ላይ ሲደርስ አቃልለው ነበር።

«ግዴታዎድርስ፤ ደጃቸው ወዲን ባሰሩዋቸው ጊዜ መከራውን በሰው ላይ ሳቀለው ብቻ እንዲህ ይከብራል ወይ ለተሸከመው» አሉ ይባላል።

ዳግመኛም፤ ከከፋቶች ሁሉ የትኛው ይባሳል? ቢሉት፤ በሚል ኩበት ጊዜ የሚተናኩሉ ተንኮለኛ መልእክተኞች ይብሳሉ አለ፤ ያሉዋቸውን ተተው ያሳቡዋቸውን የሚሉ ናቸው። እነዚህ ተንኮለኛ መልእክተኞች፤ ገንዘብን ከመወደዳቸው የተነሣ መንግሥት ትፈርሳለችና ከከፋዎች ሁሉ ይነዚህ ብሩት ይብሳል፤ አላቸው።

«በሰነፍ ሰው ቃል መልእክትን የላከ፤ እግሩን ተከትሎ መከራ ይመጣል» (ተገግ ፪፡፩)፤ እንደ የግብጽ ፈላስፋ «መልእክት አደራ ነውና፤ እንደተነገረህ አድርገህ አድርስ» ብሏል።

አዝዳሽር የተባለ ፈላስፋ፤ ስለ እነዚህ ተንኮለኞች ሲናገር፤ ሰዎችን ደም ያስፈሰሱ!! ሰዎችን ደግኖች ወራዊት በውሸት ያሰሸሹ!! የሰዎችን የተከበሩና ጨዋ የሆኑትን ሴቶች ክብር ያሳነሱ ያረካከሱ!! ሲል ከፋታቸውን በማጋነን ተናግሯል።

እስከንድር እንዲህ አለ። «ዓለሙ ሁሉ ለሁለት ነገሮች ይገኛል ይታዘዛል። እነሱም አንዱ ሰይፍ ነው፤ አንዱም የቀለም ብዕር ነው። እነዚህ ሁለት ጋያላን ነገሮች የልሚማና ተግሣጽና ምክር ናቸው። እነጋዴዎችም የትርፍ (የወለደ) ገንዘባቸው ናቸው። በፋቅና በቅርብ የሚገኙ ሰዎች ሁሉ ምክርና ምሥጢር በነሱ ይታወቃል። ይህልማል።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ፤ ሰው ሲባል አራት ወገን ነው። ይኸውም፤ ሾኛ እያወቀ ዐላውቅም የሚል አለ። ይህ እንደዚህ ያለው፤

ብልህ ዐዋቂ ነውና ተከተሉት (በግብር ምስሉት) = ጀኛ ዐዋቂ ሲሆን ፡
ዐዋቂ መሆኑን የማያውቅ አለ ። ይህ ዝንጉ ነውና አስታውሱት ። ፎኛ
የማያውቅና ዐለማዊቱን አውቆ ዐውቃለሁ የማይል አለ ። ይህ እንደዚህ
ያለው ተመራ ነውና ምሩት ። ጀኛ ዐላዋቂ ሲሆን ፡ አላዋቂነቱ የማይታ
ውቀው (የማይረዳው) አለ ። ይህ እንደዚህ ያለው ሰው ፈጽሞ ደንቆሮ
ነውና አትቀረቡት ።

ዐዋቂ ሲሆን እንደማያውቅ ዝም የሚል አለ ። የማያውቅ ሆኖ ዝም የሚልም
አለኝያውቀ ለመናገር ጊዜን ለማግኘት የሚጠባበቅ አልባያውቅም ባያውቅም
እንዳሻው የሚለፈልፍም አለ» (ሲራክ ፡ ፩ ፡ ፩ ፡ ፭)

ዳግመኛም እንዲህ ተባለ ፡ ከጥንቶቹ ፈላስፎች በጉምግባር የተ
ረፈው (ፍጹም የሆነ) አንዱ ፡ በየሀገሩ እየዘረ እነዚህን ፭ ነገሮች ገንዘብ
ያላደረገ ሰው ፡ በዚህም ዓለም በሚመጣውም ዓለም ክብር የለውም
እያለ ሰዎቹን ያስተምራቸው ነበር ።

ጅቱ ነገሮች የተባሉ ፡ ፩ኛ ፡ በሃይማኖት እድናለሁ ብሎ ተስፋ
የማያደርግና ዕውቀት የሌለው ሰነፍ ፡ በሰንፍናውና በሚሠራው የፃ
መፅ ሥራው ደስ ይለዋል ።

ጀኛ ፍርሃት የሌለው ሰው በእግዚአብሔር ዘንድ ክብር የለውም
ካልፈሩ በጉ ሥራ መሥራት የለምና ።

ፎኛ ለመስጠት የሚነፍግ ሰው ፡ በገዛ ገንዘቡ ላይ መብት የለውም
(ገንዘቡ እርሱን ያዘዋል እንጂ ፡ እርሱ ገንዘቡን አያዘውም) ።

እውነተኛ አነጋገርና የቀና አንደበት የሌለው ሰው ፡ ከእግዚአብ
ሔር ፍርድ የሚያመልጥበት ምክንያት የለውም ። (ሰውን ቢያታልል
እግዚአብሔርን አያታልለውም) ።

ምዕራፍ ፳፯ ።

አንዱ ፈላስፋ ፡ ከውርደት ጋር የሚገናኝ ፍቅር እንዴት ያለ ነው?
ብለው ቢጠይቁት ፡ ለመኳንንቱ የሚያገለግሉት ማገልገልና ክሊመን
ዝራዎች ጋር የሚፋቀሩት መፋቀር ነው አላቸው ።

ዳግመኛም ፡ ለልብ ጌጡ ሽልማቱ ምንድር ነው? ለመስጠት ስለአ
ሸናፊነት ስንገባቸው ሽልማታቸው ምንድር ነው? ፡ ቢሉት የልብ ሽል
ማቱ አክምሮ ፡ የመስጠት ሽልማቱ (ደግነቱ) እየተደለቱ በፈገግታ መስ
ጠት ። የኦሽናፊነት ሽልማቱ (መልካምነቱ) በደልን መተው (የበ
ደለህን ሰው ይቅር ማለት) ነው አላቸው ።

ደግሞም ፡ ዘዚህ ዓለም የሚኖሩ ሰዎች ፡ የዚህ ዓለም ሥራዎች
በጽፎ ወገን ይገናኛሉ ፡ ከጽፎ ወገንም ይከፋፈላሉ ፡ በማለት ተስማም
ተውበታል ። ከነዚህ ከጽፎቱም ፡ ጅቱ ፡ በመጋደልና በመትጋት የሚ
ሠሩ ናቸው ። እነርሱም ፡ እክምሮ ፡ ጽፈትን መጻፍ ፡ ፈረሰን መቀመጥ
ተደላ ደስታ ወደሚደረግባት ገነት መግባት ከገሃነመ አሳት መዳን
ናቸው ።

ጅቱ ደግሞ ፡ ከተፈጥሮ ጠባይ የሚገኙ ናቸው ። እነዚህም ፡ የተ
በደሩትን ዕዳ መክፈል ፤ ሰውን ማዳን ፤ (ዋስ ጠበቃ በመሆን) ብልህነት
ትሕትና ፡ ለሁሉ መስጠት ፤ እውነትን መናገር ናቸው ።

ጅቱም ፡ በልማድ የሚሠሩ ናቸው ። እነዚህ ፡ መንገድ መሄድ ፡
መብላት መጠጣት ፡ መተኛት ፡ ማግባት መጋባት ፡ ሽንት መሸናትና
ደጅ መውጣት ናቸው ። ጅቱ ደግሞ፤ ታምህርትን ከመማር የሚገኙ ናቸው
እነሱም ፡ መልካም ጠባይ ፡ ከፍተኛነት ፡ (ሹመት ሽልማት) መትጋት ፡
ጨዋነት ፡ ታማኝነት ናቸው ። ከነዚህ ፣ ቱ እጅግ የጸነፍ ሰው ሊዘነጋ
ቸው የማይቻለው ናቸው ። እነሱ ፡ ዓለምና ኃላፊነቷ ፤ የሰውነታችንና
የዘመን ተለዋዋጭነት ፡ በየጊዜው የሚገጥሙን ልዩ ልዩ ፈተናዎች
ናቸው ። ደግሞም ከነዚህ ፮ቱ ፡ ረጋብ ፡ ጥጋብ ፡ ደስ ብሎት የሚኖር
ልጅ ፡ የአካል ጤንነት ፡ የሚሰማው ወዳጅ ፡ ስለ እውነተኛው ነገር ማዘን
መፈራት ፡ የልብ ፍጹምነት ናቸው ።

ደግሞም እንዲህ አለ ፡ ጅ ነገሮች በ፭ ነገሮች ዘንድ ከንቱ ናቸው ፡
እነርሱም ፡ መብራት በባሕይ ዘንድ ፡ ዝናብ በቅል ዛፍ ዘንድ ፡ ጉልህ
ጽሕፈት በዓይነ ሰውር ዘንድ ሰው ፡ ጣፋጭ መብል በጠገበ ሰው ዘንድ
የልዑል እግዚአብሔር ቃል በዓመፀኛ ሰው ዘንድ ከንቱ ናቸው ፡ አይ
ረቡም ፤ የጋ የላቸውም ።

ከፈላስፎች ወገን ፡ አቡዛርድን እንዲህ ብለው ለመት ፡ ጥበብን
አስተምረን ፡ እንደግተጋበትና በዚያውም ጸንተን እንደንኖር ፡ ለነፍ
ሳችንና ለሕይወታችን ሥራ የሚጠቅመንን ከጥበብ በሮች አመልክተን
ደግሞም ከርሱ እንርቅ ዘንድ ጉዳት የሚያመጣብንን ነገር ንግረን አሉት።

እርሱም ፡ እንዲህ አላቸው ፡ ስሙ፤ አስተውሉ ። ፬ ነገሮች ለዓ
ይን ብርሃንን ይጨምሩለታል፤ ማየቱንም ያደምቁለታል ። እንደዚህም
ሁሉ ፬ ነገሮች ብሩህነቱን ይቀንሱበታል፤ ማየቱን ያደክሙታል አላቸው

ሥራ መሥራትን የማዘውትር ጠባይ ያለው አለ ። ይህ ክፉ ከማድረግ ነፃ የሆኑ የደጋግ ሰዎች ጠባይ ነው ። ጄኛ ክፉ ላይረገበት በጉጉ የመመለስ ጠባይ ያለው አለ ይህ የመላእክትና የደጋግ ሰዎች ጠባይ ነው ።

እርስማማለሁ ፤ እስክንድርን ቢመዘረው እንዲህ አለው ። ዓለም ግዛት (የአታክልት ቦታ) ናት ፤ በአታክልት ቦታ ትመሰላለች ። አጥጋቅዳለሁ ነት ። ገጥሞም ሠራዊት የሚያጅቡት ፤ መኳንንት የሚከበሩት የሚታዘቡት ፤ የሀገር ዳኛ ነው ። ሠራዊትም ለገንዘብ የሚገዝቡ ለጦሮች የሚታዘቡ ናቸው ። ገንዘብ ከመንጋዎች (ከሕዝብ) የሚሰበሰብ ሀብት ነው ። መንጋዎችም ቅንነት የሚገዛቸው ባሮች ናቸው ። ቅንነት ግን ልማድ ናት ። እሷም ለዓለም ጤናና ጸጥታ ነች ።

ቅን ፍርድ የዓለም ኃይል ጽንዕ ፤ የበጎ ሥራዎች ሁሉ መሠረት ናት ። ገንዘብ የሚበጣው ፤ አገር የሚለማው ፤ ሕዝብ የሚበለጽገው ቅን ፍርድን በመፍረድ ነው ። ፍትሕ (ቅን ፍርድ) ሕዝብንና ሕዝብን ያፋ ቅራል ፤ ሕዝብንና መንግሥትን ያስማማል ። ዓለም ጽንቶ የሚኖረው ቅን ፍርድ በመፍረድ ነው ።

ከፈላስፎች አንዱ እንዲህ አለ ፡ ምስጢሩን ለሌላው ለማካፈል የሚቻለው ሰው ፤ ያ ያካፈለው ሰው ምስጢሩን ቢያወጣበት ፤ ምስጢሩን አወጣበት ተብሎ መታማት የለበትም ። (ራሱን በራሱ የበደለ ፤ በማን ያዘዘል?) ቢራክ I ፡ ሸፆ ።

ተማምሉና ቃል ኪዳን ገብቶ ከመታረቁ በፊት ፤ ወደ ጠላቱ የሚገባ ሰው ፤ ያ ጠላቱ የክዳትንና የተንኮልን ሥራ ቢሠራበት ፤ ከዳው ተብሎ መታማት መመረር የለበትም (ሲያይ የሞተውን ሲሰማ ቅበረው) እንዲሉ ።

ማናቸውም ሰው ፤ የክፉ ሥራውን ምስጢር ቢያካፍል ፤ እንሌኩ እንደዚህ ያለ ክፉ ሥራ መርቷል ብሎ የክፉ ሥራውን ምስጢር ያወጣ ሰው ፤ ምስጢር አወጣ ተብሎ የሚታማው እርሱ አይደለም ። (ባለቤቱ ያልሰዘውን ምስጢር ማን ሊሰውርለት) ኖሯል?

የራሱ ያልሆነውን የሚመኝ ፤ ካልወደደውና ካላበሰው ነገር ይወድቃል ። የራሱ ያልሆነውን ከመመኘት ይልቅ ሠርቶ እንዲያገኝ መሆን ይሻላል ። አለመመኘት ፤ አለመሻት ሠርቶ የማግኘት አባት ነው ። ሳይጽፋ ሳይጥፋ መመኘት ግን የበሕተት ልጁ ነው ። በቃኝ አለማለትም ጓዳኛው ሲሆን ወርደትም የማይለዩው ወዳጁ ነው ።

ለታማኝ ሰው እእምሮ ወዳጁ ነው ። ትዕግሥት እንደረብው ፤ ልቡና መሪው ፤ በጉምግባር ግዛቱ ፤ ፍቅር ወላጅ አባቱ ፤ እውነት ሞገሱ ፤ ትዕግሥት የሠራዊቱ አለቃ ነው ።

በድፍረት ሕግን ለሚተላለፍ ሰው ምሕረት አይገባውም ፤ የሰዎቹ ልብ ሁሉ ፤ በመገረፉም ሆነ በመቅሰቱ ደስ ይለዋልና። በበሕተት ሕግን ለሚተላለፍ ግን ፤ ምሕረት ማድረግ ይገባል ። ይህ ነገር ፤ ዐውቆ ሕግን በማፍረስና ሳያውቁ በበሕተት ሕግን በማፍረስ መካከል የሚደረገውን የመፍረድ ልዩነት ያመለክታል ።

ሕግ ተሠርቶላቸው ፤ ከሕግ ሞተው የበደሉ ሰዎች ፍጻሜው ከመጠን በላይ ነው ሕግ ሳይሠራላቸው ፤ ከሕግ ወተተው የበደሉ ሰዎች ፍጻሜው ከመጠን ነው ። ርግ ፡ ፩ ፡ ፲፬

ምክር የልብ መስታወት (መስተዋት) ነው ፤ የሰው የልቡን መልክ ለማየት ብትወድ ተማከረው ፤ ምክረው ። አማከረው መልኩም ምክር ከበጎ ሕሊና ውስጥ ይወጣና ፤ ልብ ደግሞ ፈጥኖ ይቀበላል ። ምክር የሕሊና ሰይፍ ነው ፤ ሰይፍ ስል ካልሆነ ከተፈለገበት ግብና ልክ ለመድረስ አይችልም ። እንደዚሁም ሁሉ ፤ ምክር ከበጎ ሕሊና ወተቶ ልብ ካልተቀበለው ከተፈለገበት ግብና ልክ ለመድረስ አይችልም ይሁን እንጂ ፤ ከምክር የሚሻለው ፤ መላልሶ መሞከሩ ነው ፤ ከመምከሩም አስቀድሞ ማየቱ ይበልጣል ነገር ግን ጠባዩ ክፉ ለሆነ ሰው በጎውን ነገር ቢነግሩት ቀናውን ምክር ቢመክሩት አይገባውም ።

ከማቅረብ መምከርን ፤ ከመምከር ማየትን ፤ ከማየት ማሰብን ፤ ከማሰብ ማስተዋልን አስቀድሞ ። እንዲሁም ፤ ከክፉው በጎውን ፤ ምረጡኝ ከማለት እንድትመረጥ መሆንን ምረጥ ። እእምሮን ገንዘብ ያደረገ ማስተዋልን ፤ ትዕግሥትን ገንዘብ ያደረገ ታላላቅነትን ፤ ታላላቅነትን ገንዘብ ያደረገ አሳዥነትን ገንዘብ ያደርጋል ፤ (ያገኛል) ። ደግሞም በጎ ሥራ መሥራትን ልማድ ያደረገ ፤ ወዳጅነትን ያገኛል ። እንዲሁ ደግሞ ፤ ማዕብን ያዘወተረ ጥበብን ገንዘብ ያደርጋል ጥበብን ገንዘብ ያደርገ ከብርን ያገኛል ። ከብርን ያገኘ መወደድን ፤ መወደድን ያገኘ መታፈርን መታፈርን ያገኘ መፈረትን ያገኛል ። ፍቅርንም ገንዘብ ያደረገ ፤ ከእግዚአብሔርና ከሰው ጋራ እንድነትን ያገኛል ።

ትዕቢትን ግን ገንዘብ ያደረገ ውርደትን ያከማቻል ፤ ንፍጉትን ግን ዘብ ያደረገ ፤ ራሱ ከመለመን ይደርሳል ። በቃኝ አለማለትን የማያውቅ በኃዘን ሳይኃዘን ይወዳል ። ቅንዓትን አመል ያደረገ ፤ ርሱ ከኃዘን ፤ ኃዘኑ ከርሱ አይለያየም ። ነገር ግን ፤ ለዘላለም ከብር ምስጋና

ለርሱ ይሁንና፣ ከክፉ ነገር የሚጠብቅና በጉዳዩ ስሜት ሥራ መሥራትን የሚያስችል መልዕልተ ተፈጥሮ የሆኑ እግዚአብሔር ነውና፣ ከክፉ እንዲጠብቅን በጉዳዩ ስሜት እንዲያውራን እሱን እንለምን።

ፈላስፋ ጎንደህ አለ፡ ሰው በሰው ነውና፣ የአፍሽልማቱ ጠጉሩ፣ የሰይፍ ሽልማቱ አፍቱ እንደሆነ፣ የገጉ ሥም ጋይሱ ሠራዊቱ፣ ከብሩ መሳፍንቱ፣ ግርማው መኳንንቱ ናቸው። ዳግመኛም፣ ከጠላትህ አንድ ጊዜ ተጠንቀቅ፣ ከወዳጅህ ግን ሺ ጊዜ ተጠንቀቅ፣ ምሥጢርህን የሚያራግ መዳጅህ ነውና አለ። «ከርዳጅ ጠላት አንተ ጠብቀኝ፣ ከጠላቱ ግን ራሴ ጎጠብቃለሁ» እንዲሉ። ፈላስፋ፣ ጣፋጭ አትሁን እንዳይበሉህ፣ መራራም አትሁን እንዳይጠሉህ፣ መካከለኛ ሁን እንጂ አለ።

«ፈጽመህ ደድት ነኝ አትበል፣ ጸጋንና ክብርን እንዳታጣ፣ ፈጽመህም ብልህ ነኝ አትበል፣ እንዳትበት፣ ጫካኝም አትሁን ያለጊዜህ እንዳትቀወፍ፣ መካከለኛ ሆነህ ቁትናር ይላላል» (ቢራክ፡ ፩፡ ፲፮) (ራእይ፡ ዩ፡ ፲፭፡ ፲፮)

ፈላስፋው፡ ስምህ ከጀርህ ነው፣ ጠላትህም እንደበትህ ነው ብሏል። «በአንድበቱ እንዳልበት አፈን ጎጠብቃለሁ አሳሰሁ» መዝ፡ ሙድ-፩።

እንደ ከርቤ መራራ አስከትሆን ድረስ ተናገር፡ ስትናገርም የፈጣሪህን ፊት አይ እንጂ፣ የሰውን ፊት አትይ። ሰው ሆይ! ትዕግሥትን ውደድ፣ ትዕግሥት ምንም እንኳን ለጊዜው መራራ ቢሆን፣ የኋላ ላይ ከማር የጣፈጣ ይሆናልና አለ። ደስ ያስኛልና።

፩ዱ ፩ዱን እንደሚያሸንፈውና አንዱ በገዱ እንደሚሸነፍ የ፲፩

ነገሮች ምሳሌ ።

ብረት ጽኑ ነው፣ እሳት ያሸንፈዋል፣ እሳት ብርቱ ነው፣ ውኃ ያሸንፈዋል፣ ውኃ ብርቱ ነው፣ ደመና ይሸከመዋል፣ ደመና ኃያል ነው፣ ነፋስ ይበትነዋል፣ ነፋስ ብርቱ ነው፣ መሬት ይገድበዋል፣ መሬት ጽኑ ነው፣ የአዳም ልጅ ያሸንፈዋል፣ የአዳም ልጅ ብርቱ ነው፣ ኃዘን ያሸንፈዋል፣ ኃዘን ጽኑ ነው፣ ጠጅ (መጠጥ) ያሸንፈዋል፣ ጠጅ ብርቱ ነው፣ ዕንቅልፍ ያሸንፈዋል፣ ዕንቅልፍ ብርቱ ነው፣ ሞት ያሸንፈዋል። ነገር ግን ሁሉንም ሴት ታሸንፋቸዋለች።

ከፈላስፎች አንዱ እንደሆነ አለ፡ በደንገት የሚገኙ ክፉ ክፉ የሆኑ ገደብ ነገሮች አሉ። ነገር ግን፡ ከነዚያ አንዱንና ታናሽቸው የሆነውን ሳታገኘው የቀረህ ንገደሆነ፣ ግዳጅህን ልትፈጽም አትችልም። እንዲሁም በትዕግሥት የማገኘት ደጋግ የሆኑ ገደብ ነገሮች አሉ። ከነዚያ አንዱና አነስተኛው ሳይቀር ያገኘኻቸው እንደሆነ ጠላቶችህን ታሸንፋለህ፣ ግዳጅህንም ሁሉ ትፈጽማለህ።

በሉ መጠጥ ዕዳታና ለሉ ጸሐክር፡ ከሰከርም በኋላ ለሉ ሚመጣው ዕብደትና ልዩ ልዩ ዳዊ በመጽሐፈ ጥበብ እንደ ተነገረ።

መጠጥ ያስከራራ፡ ሩስን ያዘራል ጣፈያን ያሳርራል። አእምሮን ያጠፋል፣ አንደበቱን ያጠፋል፣ አንጀትን ያቆስላል፣ አንፃሩን ያፈርሳል፣ ሆዱን ያምሳል፣ ሰውነትን ይጎዳል፣ ልብን ያጎዳል፣ አፍ ያቀዳል፣ ጉልበት ይርዳል፣ ገደል ይጥላል፣ በድንገት ይገድላል፣ እንደ ፈረስ ያስጋልሳል፣ እጉድጓድ ያገሳል።

በካራም ሰው፣ ደገና ሌሎች ይማታል፣ አለ ሲሉት ደምታል። በካራም ሰው፣ በደምትም ዓይን ያለው ራሳ ነው፣ በሞትም ሳይቀበር የቆየ የሰነድ ራሳ ነው፣ እንጂ አዲስ ሙት አይደለም።

ነገር ግን፡ ጥምን ለመቀረጥና ሆድ በሚታመምበት ጊዜ ብቻ ስለ መድኃኒትነቱ መጠጣት ይገባል። «ቅዳውሉስ፣ ጢሞቴዎስን፣ ስለ ሆድህ መታመምና አድርብህ ስላልው ደዌ ጥቂት ወደጌ ጨምር በት እንጂ፣ ጥሩውን ብቻ አትጠጣ» ብሎታል። (፩ጢሞ፡ ፩፡ ፭፻) ሲፋ ክም «የሰው አይወቅ ወይንን መጠጣት ነው፣ ሞጥኖ ለሚጠጣውም ደስታ ነው። ወይን ለማደጣጣ ሰው ኑሮ ምን ኑሮ አለው፣ ወይን ለሰው ደስታ ተፈጥሯልና» ብሏል ማቴ፡ ፩፤።

ወይን (ወጅ፣ ወይም) መጠጣት አይገባም ያልንበት ምክንያት እግዚአብሔር፣ ሰዎች ሊደሰቱበት ብሎ የፈጠረው ሥነ ፍጥረትን (ወይም) ለመንቀፍ ሳይሆን ለመስከር አብዝተውና አዘውትረው እንዳይጠጡ ብቻ ነው።

ዳግመኛም በካር፡ በሰው እጅ እሾህን ያበቅላል፣ አለ። (ይህም ግዘት፣ በካር በእሾህ ላይ ይጥላል ማለት ነው)። ሰሎሞን ጻፈ፤ ልቅሶ ለማንነው? ቅጣ ታርክናል ለማንነው? እርስ በርስ መቀራደድስ? ፍርድስ በከንቱ ጥፋቱስ ለማንነው? ዓይንን ግልብጥብጥ ማድረግ ለማንነው? ጠጅን ሲጠጣ ለሚውሉ አይደለም። የታለ ማኅበር የታለ ኃዳይ? እያሉ መጠጥን ለሚከተሉ አይደለም። ዓይንህን ወደ ጽዋው፣ (ዋን ሚው፣ ብርሐው፣ ብርቅቆው) አትከራረህ የምታይ ከሆነ፣ እንደ ምግብ ራቂትህን ትገዳለህ፣ በበተመሳሳይም ትዘረኃለህ፣ ዓይኖችህ ልጭ ልዩ ነገሮችን ያዳሉ፣ ሠራገላው ዘንድ ማንሩ አባብ መስሎ ይታይሃል። ያን ጊዜ አንደበትህ ጠጥጥውን ነገር ይናገራል፣ እንደበትህ ኩልትናትፍ ይላል። በባሕር ውስጥ እንዳለ አዞ ትተኛለህ። ሙሉኝ፣ ነገር ግን አላ መመኝም ትላለህ። ላቂብኝ ዘበቱብኝ፣ ነገር ግን አላወቅሁትም ትላለህ።

ከኃዘን ሁሉ ከፋ የትኛው ነው? ቢሉት ፍጻሜን ለመቀበል በፍርድ ቀን የሚያዝኑት ኃዘን፣ ከኃዘን ሁሉ የከፋ ነው። እህብት ሁሉ የትኛው ይበልጣል? በምግባር በትሩፋት የከበረችና እግዚአብሔርን መፍራት የተመላች ነፍስ ትበልጣለች። እግዚአብሔርን መፍራት፣ የማያልቅ የከልለም ስንቅ ነውና አለ።

መርዝ ያለው ቆሻሻ ምግብ ማለት፣ የወም አዳሪው የድኃን ገንዘብ መብላት ነው። የኃጢአት መሠረቶች፣ ዝሙት፣ ሐሰት ነገርን መለቀ ወጥ፣ በማታለል መሸጥና መግዛት ናቸው። አብዛኞቹ ሙጠዘባም የኃ ጢላትን ሥራ ለመፈጸም ይረዳል። አመንዝራ ቤት፣ ሰይጣን የሚጫናት አህያው ናት። አመንዝራን ሲት አትመልከት፣ ለጊዜው ከከፍረሯ የማይ ወለላ ጠብ ጠብ ይልና ጉሮሮህን ያርሰቃል። ጌላ ግን ከሐሞት የመፈረ ይሆንብሃል። ተረከዘ፣ ከትባት መልካም ናት ብሎ እሷን መከተል ገደል ያገባልና እሷን እሷን አትከተል፣ (ምሳሌ ፩፣ ፫-፮)።

ከመነኩሳት አንዱ፣ ተድላ ደስታ ከምን ይገኛል? ቢሉት፣ ጉዳ ናን ሲሄዱ ካለመላሳት ይገኛል አላቸው። ፈላስፎች፣ ጉዳናውን ቆና የሚያደርጉት (ጥበብን የሚያገኙት) በምንድር ነው? ቢሉት፣ በሐዘን ጋትና ጉዳት በመሆን ነው አላቸው።

ከመነኩሳት አንዱ፣ እስኪ የሚረባኝንና የሚጠቅመኝን ገንረኝ (ምክረኝ) ቢለው፣ ቆሻሻ ያልሆነውን ገጽሕ መብል ብላ፣ በሚለማማህ ሳይተኛ አለኝ አለ። ዳግመኛም፣ ምክርን ጨምረኝ ብለው ብሸትውናን ውደድ። ብሕትውና፣ እግዚአብሔርን ከሚያገለግሉላቸው ሥራዎች ሁሉ በላይ ናትና አለኝ። በብሕትውና ምን አገኛለሁ? ቢለው፣ ሌላውስ ይቆይና ከሰው ነገር ማረፍን ታግኝባታለህ ከከፋታቸውም ትድንባታለህ አለኝ።

አንተስ እንደምን ትኖራለህ? ብለው፣ የኔው ኑሮግ ምን ይነገራል! ስንቅ ሳይዝ፣ ሩቅ እገር ለመሄድ ለተዘጋጀ፣ ሳይሞት ማድሪያውን መቃ ብር ላደረገና በማይሳሳት ፈራጅ ፊት ቆሞ ለሚፈርድ ሰው ምን ኑሮ አለ ሲል መለሰልኝ።

የዓለምን ጣጣ ማሰብ ከልብ ተለይቶ፣ ጥበብ በልብ ውስጥ የምታ ድርሰት ጊዜ መቼነው? ቢለው፣ ለርሷ ተገዢ ከመሆን ራስህን ነፃ ባደረ ግኸውጊዜ፣ ያኔውኑ ጥበብ በእእምሮ ውስጥ ታድራለች፣ ልብ የዓለምን ጣጣ ከማውጣት ከማውረድ ገጽሕ ከሆነ እስከ ሰማይ ይደርሳል። አለኝ።

ከመከራዎች ሁሉ የትኛው ይጸናብሃል? ብለው፣ ትዕቢትና ስድብ ይጸኑብኛል። እነዚህ ሁለቱ ከውድቀት ያደርሳሉና ከመከራዎች (ክፈ ተናዎች) ሁሉ እጅግ እነሱን እፈራለሁ አለኝ።

ስለምን ጥቁር ልብስን ትሰብሳለህ? ብለው፣ ዓለም የኃዘን ቦታ ናትና በዓለም እስካለሁ ድረስ፣ የኃዘን ምልክት የሚሆን ጥቁር ልብስ መልበስ አለብኝ፣ አለ።

የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የምናፈርሰው በምንድር ነው? ብለው፣ ከልብ መታወር፣ ከትዕቢት፣ ከፋ ክፉውን ሐሳብ ከመከተል፣ ከስንፍና፣ እግዚአብሔርን መሐሪና ይቅርባይ ነው ብሎ ካለማመን የተነሣ ነው አለኝ።

ንጉሥ፣ ያዘዘውን ትእዛዝ ለመፈጸም እንደሚያጣድፍ፣ እግዚ አብሔሮም ትእዛዛቶቹን ካልፈጸምንና ሕግጋቶቹን ካላከበርን እንድንፈጽማቸውና እንድናከብራቸው ልዩ ልዩ በሆነ መከራዎችና ፈተናዎች ያጣድፈናል አለኝ።

ደግሞም ምክረኝ ብለው፣ «አቤቱ ጌታዬ ሆይ፣ ለፈጠርኸኝ ላንተ ፅመድ ሁኜ እንዳገለግልህ አድርገኝ፣ እንቶ የምትጠላውን አደርግ ዘንድ አታሰናብተኝ፣ የምለምንህን ሁሉ አትንሳኝ፣ ስለምንህና ስማል ድህም አትራቅብኝ» እያልክ ጸልይ አለኝ። ከምክሩ ጨምረኝ ብለው ሁሉን ነግሬሃለሁና፣ የነገርኩህንና ያዘዝኩህን ሁሉ ጠብቅ፣ ፈጽሞ አለኝ።

አንድ ፈላስፋ፣ ዓለምን እንደምን ታያታለህ? ቢሉት፣ ሥጋን ስትፈጥር፣ ሰውነትን ስታወፍር፣ አዳዲስ ተስፋዎችን እየሰጠች፣ ቀኖችን ስታሳልፍ፣ ሞትን ስታቀርብ፣ ሕይወትን ስታርቅ፣ ይኸውም ሞትን ማሰብና እግዚአብሔርን መፍራት ነው። ከዚህ ሁሉ አንዱን ነገር ሳይዙ ሰዎቹን በሞት ስታሰናብታቸው አያታለሁ አለ።

ደግሞም ዓለም እንደ ምን ናት? ቢሉት፣ ዓለም አላፈ ናት፣ እሷንም የተከተለ በወጥመድነቷ የተጠመደ ነው፣ ያገኛት ይደክማል፣ ከመከራ ጋር ሲታገል ይኖራል፣ ያላገኛት ደግሞ፣ እሷን ለማግኘት ሲጣጣር ይታ ያል አለ።

ከሷ መዳን የሚቻለው በምድር ነው? ቢሉት፣ እሷንና በውስጧ ያለውን ሁሉ በመተውና በመናቅ ከሷና ከመከራዋ መዳን ይቻላል፣ አለበለዚያ ግን አይቻልም አለ።

አንዱን መነኩሴ ፡ ዓለምን የተወከና የናቅህ በምንድር ንው ?
በሌላት ፡ አቢ ወረተኛ ሩትና ፡ እኔ ሳልወድ በግድ እንደ ምትተወኝ አውቄ
ነው የተወካትና አስቀድሜ የናቅኝት አለ ።

ከመነኩሴ ላይ አንዱን አንዱህ አለ ። ልጄ ፡ ነፍስህን በሦስት ነገሮች
ከልተሳለሁናት አንዳችንም ልተሠራ አትችልም ። ይኸውም ፡ ዕለት
በሚባለው ፡ በዕለት በሚመሰለው ዕድሜህ ውስጥ ፡ በጉ በጉውን ሥራ
መሥራት ፡ ያስለመድከውን ልማድ አለማስቀረት ፡ ይህን ሁሉ አለማስ
ታገልፍቼል አለማለት ነው ።

አንድ ሰው አንዲህ አለ ፡ በገዳመ ሲና ከሚኖሩት መነኩሳት አንዱ
መነኩሴ አንገሁና ፡ መነኩሴ ሆይ ፡ ብዩ ብጠራው ፡ ፊቱን ጠቆር አድርጎ
ወደኔ ዞር አለ ፡ ቃሉንም ዝቅ በማድረግ ፡ እኔ መነኩሴ አይደለሁም ፡ መነ
ኩሴ ማለትክ እግዚአብሔርን የሚፈራ ትእዛዛቶቹን የሚጠብቅ ነው ።
እኔ ግን ፡ መነኩሴ ሆኜ ብዩ እናገር ዘንድ ፡ ምንኩስናው አላሰናዘተኝም ፡
ሲል ተቆጣጥኝ ።

ከዕለታት አንድ ቀን ፡ ሰዎች መንገድ ሲሄዱ ፡ መንገዱ ጠፍቷቸው
ተሳታው ፡ እኛድ ባሕታዊ አስባት ዋሽ ደረሱና ፡ መንገዱ በወዴት
ነው ፡ ብለው ቢጠይቁት ፡ እጁን ወደ ሰማይ እያመለከተ በዚህ ነው
ብሎ ሰማዩን እሳያቸው ።

አንድ መናገሻ ገድለኛ የሆነ ባሕታዊ ፡ አለምርቱዝ አይሄድም ነበርና ፡
ለምን ነው ሁሉን ብትርን ተመርጉዘህ የምትሄደው ፡ አሮጌ ሽማ
ግሌ አይደለህ ፡ ወይም በሽተኛ አይደለህ ፡ ቢሉት ፡ ይህች ቦታ (ዓለም)
የመበደድ ቦታ ናት ፡ እኔም ፡ ምን ቀን እንደምንዝ አላውቀውምና ፡
ብቸር መታዘን የመጣዝ ምልክት በለሆነ ፡ ብትርን መመርቱዝ አለብኝ
አለሁ ።

ከገድለኞች አንዱ ፡ አንተ ዓለምን ያሸነፍክ ዕትሆን ሞትን ለምን
ትፈራለህ ፡ ቢሉት ፡ ከሁሉም ይልቅ ፡ ከእግዚአብሔር ፊት ደርሶ ከፊቱ
መቆም ብቻ እጅግ የሚያስፈራና የሚያስጨንቅ ነው አለ ።

አንድ ሰው አንዲህ አለ ፡ አንዲን ባሕታዊ መነኩሴ ፡ ከገንዘቢ ልመ
ጽውትን ፡ ብለው ፡ በንጽሕና ካገኘኸው ከጸማ ገንዘብህ መጽውት ፡
አለዚያ ግን አይረባህም አይጠቅምህም ፡ አያድንህም አለኝ ።

የሰንፍና ምልክቱ ሥራ ፈትሶ መቀመጥ ነው ። የፍቅርም ምልክቱ
የልብ ንጽሕና ነው ፡ መመጽወትና መጸም ለነፍስ ሕይወትን ለሥጋ

ጤናን ይሰጣል ፡ ይኸውም እግዚአብሔር የመረጣቸውን ደጋግ ሰዎች
የሚሠሩት የበጎ ሥራዎች ሁሉ ፡ ሥራ መሠረት ነው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ከበጌ ሥራዎች ሁሉ የትኛው ይከብራል ፡ ቢሉት ፡
ሕግን መፈጸምና ከኋላከት መራቅ ነዋ ። አለ ። ደግሞም ከጥራዎችና
ከጭሆኖች (ዳላቶችና ከልመናዎች) ሁሉ እግዚአብሔር በጭነት የሚ
ሰማው የትኛው ነው ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔር ፈጥሮ የሚሰማው ጭነት
ትና የሚቀበለው ልመና ፡ የተገኘውና ከልብ አዝና ተክሎ የሚለምነውን
ሰው ጭሆት ወይም ልመና ነው ፡ አለ ።

ከምጽዋት ሁሉ ፡ እንደምን ያለ ምጽዋት ነው የሚባለው ፡
ቢሉት ፡ ካለውና ከተያዘው ከጥቂቱ የሚሰጡት ምጽዋት ይባላሉ ።

ከብዙ ዐብት የሚሰጡት ግን ከጥቂቱ እንደሚሰጡት ሆኖ ሲመሰገን
ሲደነቅበት አይቻልም ። ጸረቀ መበለትን ተመልከት ፡ ስለሆነ (ማሪ
፲፪ ምዕ-ምዕ) (ሉቃ ፡ ፳፩ ፡ ፩-፮) ።

ከነገሮች ሁሉ የትኛው ይቀናል ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔርን በሚ
ፈሩትና በሚያመልኩት ፡ ይቅርታውንም ተሰቶ በሚያደርጉ ሰዎች
ዘንድ እውነተኛውን ነገር መናገር ይቀናል አለ ።

ሰው ፡ ከማስተዋል ወገን ከሆኑት ነገሮች የትኛቸውን ቢይዝ ይሻ
ለዋል ፡ ቢሉት ፡ እግዚአብሔርን መናፈትና ለሰው ሁሉ ትሕትናውሆን
ከማስተዋል ሁሉ የተሻለና የበለጠ ነው አለ ። በሰዎች ላይ ጸንቶክሚና
ረው ስንፍና የሳቸው ይጸናል ፡ ቢሉት ፡ ያላ ያነገረው ዘንድ ያለውን ኗሪውን
ጥቅም ፡ በዚህ ዓለም ለኃላፊ ጥቅም የሚሸጥዋ የሚለውቀ ሰው ስንፍና
ይጸናል አለ ።

አንድ ፈላስፋ ፡ ዓለምን ተወ የሚባለው አንዴት ያለ ነው ።
ቢሉት ፡ ብዙውን ቢሰጡት ጥቂትንም ቢሰጡት የሰጡትን አመልገፍ
የሚቀበል ነው ። ደግሞም ዘወትር ለሞት ዝግጁ የሆነና በልቡ ሰላዩነት
የሞት መጽሐፍ የተዘረጋበት ፡ በልቡ ውስጥ ሞትን ማብብ የሚመሳሰል
ሰበት ሰው ዓለምን ተወ ይባላል ፡ ዓለምን ተወ የሚባለው አንደዚህ ያለ
ሰው ነው አለ ።

አንተ ዓለምን የናቅህ ንህ ፡ ነገር ግን ለምን ማቅ እልላበሰሁኝ ቢሉት
ለሰዎች ገድለኛ መስዩ እንዳልታያቸው ብዬ ነው አለ ። ከሰዎች ታር በም
ትነጋገርበት ጊዜ ፡ አንተ እያሉቀሰህ ለምን ታስልቅሳቸዋለህ ፡ እገቢ ግዴ
ኛህ ግን ሲነጋገራቸው እንዲያሉቅሱ አያደርጋቸውም ። ቢሉት ፡ ሰው
ወደዚህ ዓለም መምጣቱ ለኃዘንና ለመከራ መሆኑን ለማስታወስ ነው

አለ ፡ እናንተ ባሕታውያናች ፡ የፈታችሁ መልክ እንዲህ የሚያምረውና የሚያንጸባርቀው በምንድር ነው ፡ ቢሉት ፡ እኛ ዘወትር ከእግዚአብሔር ጋር እንኖራለንና ከብርሃኑ እያለበሰን ነው አለ ።

አንድ ሰው ፡ አንዱን ባሕታዊ ፡ «አባቴ በእርሱትህ አስበኝ ፡ አትሮሳኝ» ቢለው ነፍሱን አንተው ራሱን አስባት ፡ እግዚአብሔር በትጋትና በልብ ጩኸት ፡ ከብዙ ልቅሶ ጋር ፍጹም በሆነ ትሕትና ሆኖ የሚጠራውን ሰው ቃል ለቃል ይናገረዋልና አለው ።

አንድ ፈላስፋ ፡ እንዴት አደረክ ፡ ቢሉት ሕሊናዬ አስቦ በማይደርስበትና ልቡናዬ በማይወስነው በእግዚአብሔር ቸርነት አድራለሁ ። ከሰዎች መለየትን መታገላገል ፡ እንዳያውቁብኝ ስንፍናዬን ሰደብቅ ነው ። እኔ እሱ የሰጠኝን እየበላሁ የቀረኝን ዕድሜዬን በመዘጋጀት እጠባባቃለሁ አለ ።

አንድ ፈላስፋ ፡ በዚህ ዓለም የሚኖሩ ሰዎች እንደምን አሉ ፡ ቢሉት አታላይዋ ዓለም የምትሰጣቸውን ተስፋ ከልባቸው ቢቆርጡና የቀረችው ዘመናቸው እንዳለቀች ፡ እንደጠፋችና ምን ያህል እንዳልቀረት አድርገው ቢመለከቷት ደኅና አሉ ፡ አለበለዚያ ግን ምንም ደኅንነት የላቸውም አለ ።

በተባሕትዎ የሚኖር አንዱን ፈላስፋ ፡ በብቸኝነት መኖርን እንዴት አድርገህ ትታገውዋለህ ፡ ቢሉት ፡ እንዲህ አለ ። «እኔኮ ብቻየን የምኖር አይደለሁም ። ከሚመክሩኝና ከሚገሥጹኝ ፡ ከሚያጨዋውቱኝና የሚያወያዩኝ ከብዙ ሰዎች ጋር ነው ያለሁ ፡ ጨዋታን ከፈለግሁ ከነሱ ጋር እጫወታለሁ ፡ ወግ ሲያምረኝ ከነሱ ጋር አወጋሁ ፡ መወያየት ሲያስፈልገኝ ከነሱ ጋር እወያያለሁ ። እነሱ ያጫወቱኛል ፡ ያወያዩኛል ፡ ብሎ እጄን ዘርግቶ ከጉደኑ መጸሕፍትን አወጣና ፡ ይህ ነብሮኝ የሚኖረውና የሚያወያየኝ ጋሊኖስ ነው ። ይህም የሚመክረኝ አብቅራጥ ነው ፡ ይህ የሚገሥጸኝ ዲዮጋንስ ነው ። ይህ በጉ በጉውን ነገር በመናገር ተስፋ የሚሰጠኝ ሶቅራጥስ ነው ። ይህም በጉ በጉውን እያመጣ የሚያጫውተኝ አፍላጦን ነው ። አርስጣጣሊስ ይመስከራል ፡ ሕርመስ ይጫወታል ፡ ዳዊት ይዘምራል ፡ ሰሎሞን ይገሥጻል ፡ ሲራክ ይመክራል ፡ ባስልዮስ ያስተምራል ፡ ጎርጎርዮስ ይናገራል ፡ ሐዋርያ ይሰብካል ፡ ወንጌል ያበሥራል ። ከነዚህ ሁሉ ከፈቀድኩት ጋር እናገራለሁ ፡ እጫወታለሁ ፡ እወያያለሁ ፡ እሱም ከኔ ጋር ይጫወታል የተዘነጋኝን ነገር ያስታውሰኛል ፡ በተባሕትዎ (በብቸኝነት) ጉዳዩን ፈጽሞ ጥርጥር አይገባኝም አለ ።

አካላዊ ላስጀመረን ፡ አስጀምሮ ለስፈጽመን እግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይገባውና ፡ ጥንታውያን ፈላስፋችና ሐዲሳን ፈላስፋች እያንዳንዳቸው የተናገሩት ተግባሩና ምክር በዚህ ተፈጽመ ።

የፈላስፋች ጥበባቸውንና ምክራቸውን በልባችን ያሳድርብን ፡ የቅዱሳን ፈላስፋች ጸሎታቸውና ረድኤታቸው እይለየን ፡ እሚን (በእውነት) ።

ነገረ ጥበብ

ነገረ ጥበብ ፡ ቀዳሚ ኩሉ ዕቀብ አፋክ ወልሳነክ እስመ እምኔሆን

ይትወልድ ዝኩሉ ሐሚት ።

የጥበብ ነገር መጀመሪያው አፍንና እንደበትን መጠበቅ ነው ፡ አፍንና እንደበትን መጠበቅ የጥበብ መጀመሪያ ነው ። ይህ ሁሉ ሐሚት የሚወልድው ቅዱስና ከእንደበት ነውና ፡ ይህ ሁሉ ፡ ያለውን ይተረትራል ፡ ይዘረዝራል ።

፩ኛ - ሐሚት ነው ፡ ይኸውም ያለ ክራ የሰውን ሥጋ መብላት ፡ ያለ ጽዋ የሰውን ደም መጠጣት ነው ።

፪ኛ - ማጉረምረም ነው ፡ ማጉረምረም ማለት ፡ ባገኙት ነገር ሁሉ አለማመስገንና በቃኝ አለማለት ነው ።

፫ኛ - ቁጣ ነው ፡ ቁጣ ፡ ከመስደብና ነፍስን ከመግደል የሚያደርስ የከፋ እድራጎት ሥር መሠረት ነው ።

፬ኛ - ብስጭት ነው ፡ ብስጭት ፡ የተበላጨበትን ነገር ሳይሆን ፡ ተመልሶ ራሱን የሚጎዳ ፡ እግዚአብሔርን እስከ መካድ የሚያደርስ የጋጠኢት ምንጭ ነው ።

፭ኛ - መዋሸት ነው ፡ መዋሸት ፡ ያልሆነውንና ያልተደረገውን ነገር እውነተኛውን ሰው ሳይታዩ የሚጎዱበት ረቂቅ የሰይጣን ጦር ነው ።

፮ኛ - መርገም ነው ፡ መርገም ፡ ዓቅም ሲያንስ ወደ ላይ የሚወረወር የደክማ ሰዎች ቀስት ነው ።

፯ኛ - መሳደብ ነው ፡ መሳደብ ፡ ዓቅም የሌላቸው ሰዎች አዘውትረው የሚይዙት ዳላቸው ነው ፡ ነገር ግን ፡ በዳላ የቀሰለው አካል ሲድን ፡ በስድብ የቀሰለ አካል በተሉ አይድገም ።

በደረሰ የሚፈጸሙ ኃጢአቶች ሁለት ናቸው ። እነሱም ፡ ሰውን በዝሞት ለመሳብ ፤ እሱን በልዩ ልዩ ሐረግ በማጥቀር ማጋያጋያ ሆኖ ፤ ልዩ ልዩ ሽቱን መነስነስ ናቸው ።

በሆድ የሚፈጸም ኃጢአት አገድ ነው ። እሱም ስባት (በቃኝ አለ ግለት) ነው ።

በቃፍረት ሥጋ የሚፈጸም ኃጢአት ግን ስንትና ስንት ነው ። የራስ ሚስት ወደ ጸልሆነች ሴት በመሄድ ሌላ ዘርን ለማውጣት ምክንያት የሚሆን ብዙ ብዙ ነገር አለ ። ወደ እንስሳዎች በሚሄዱት ሌላ ደግሞ ፤ ተፈጥሮው ዘርን ለመቀበል ባልተፈቀደለት አካል የሚፈጽሙት የዝሞት ኃጢአት አለ ። ይኸውም ፡ ወንድ ከሴት ሲደርስ ፤ ዘርን ለመቀበል የተፈቀደለት አካልን ትቶ ባልተፈቀደለት አካል ኃጢአቱን ይፈጽማል እንዲሁም ፤ ወንዶች እርስ በርሳቸው በመለዋወጥ የሚፈጽሙት ኃጢአት አለ ። እሱም ፤ የሰዶምና የገሞራ ሰዎች ይሠሩት የነበረና የጻፉት ውኃ የወረደበት ፤ ሰዶም የተገለበጠችበት ፤ ገሞራ የተቃጠለችበት ነው ።

«ሰዶማው ፤ ሥርዓታቸውን ትተው ሥርዓታቸው ባይደለ ሥርዓት ፤ ጸኑ ግለት የሴቶች ሥራቸው ዘርን መቀበል ነበር ። ግን እኛ እናቆብል አሉ ። ወንዶችም ሳይሆኑትም ትተው ሥራቸው ባይደለ ሥራ ጸኑ ፤ ግለት ፤ የወንዶች ሥራቸው ዘርን መቀበል ነበር ፤ ግን እኛ እንቀበል አሉ ። በፍትወት ተቃጠሉ ፤ እርስ በርስ ቸው ኃጢአት ለኃጢአት ተለዋወጡ ፤ አንዱ በንጹህ ላይ ውርደታቸውን ፈጽመው ሮሜ ፤ 8 ፤ 83 ፤ 85)

በልብ የሚፈጸሙ ኃጢአቶች ፤ 8 ናቸው እነሱም ፡ ትዕቢት ፤ ቅናት ፤ ምቅኝነት ቂም በቀል ናቸው ።

ለነፍሱም ፤ ልዩ ልዩ የሆኑ የኃጢአት ማስፈጸሚያ ሥራዎች አሏት ከብዙ በጥቂቱ መዘንጋት ፤ ከሕይወት ፤ ለንፍና ፤ ሥራ ፤ ፈቅድነት ፤ መጠራጠር ፤ አለማመን ፤ መወንጀል ፤ እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉ ናቸው

በሕሊና (በሐሳብ) የሚፈጸም ኃጢአት ፤ ስፍር ቀጥር ፤ ልክ መጠን የለውም አለ ፤ እጅግ ብዙ ነው ፤ ነገር ግን በሕሊና የሚፈጸም ኃጢአት ኃጢአት ተብሎ አያስፈርድም ። ሆኖም ኃጢአት ሆኖ የሚቈጠርም አይጠፋበትም ።

ለምሳሌ ፤ እናት አህያ ፤ ከገደል አፋፍ ትታሰራለች ፤ ወርንጫዋም ወዲያና ወዲህ እያለ ግራና ቅኝን ይፈነጫል ፤ ዘሎ ዘሎ ደግሞ ፤ እናቲቱ ወደ ታሰረችበት ይመለሳል ። እናቲቱ ካልተፈታች ውርንጫው

ምንም አይሆንም ። እናቲቱ ተፈትታ ወድያና ወዲህ ያለች እንዲሆን ግን ፤ ውርንጫው እፈነጫለሁ ሲል ገደል ይገባና ፤ እናቲቱም እሱን ስትል ፤ እሱን ተከትላ ገደል ትገባለች ።

እንደዚህም ሁሉ ፤ በአህያይቱ የተመሰለው ልብ ፤ በውርንጫዋ የተመሰለው ሕሊና ፤ በገደል የተመሰለ ፤ በዚህ ዓለም ላሉ የሚወሩት የጽድቅ ሥራ ፤ ማሰሪያው እግዚአብሔርን መፍራት ናቸው ።

ልብ ፤ በማይፈታው እግዚአብሔርን በመፍራት ገመድ የታሰረ እንደሆነ ፤ አህያዋ ካልተፈታች ውርንጫዋ ምንም እንደማይሆን ሁሉ ሕሊናም ፤ የትም ቢወራጭ ፤ የትም ቢፈነጭ ኃጢአቱ እይፈጽምና ፤ የሐልዮው ኃጢአት ኃጢአት ተብሎ አያስፈርድም ይህም ግለት ፤ ልብ ለሕሊና እጄ በጄ ብሎ ካልታዘዘ ፤ ኃጢአት የማይፈጸም በመሆኑ ነው ። እንግዲያስ እንዲህ ከሆነ ፤ ባሕታዊው አህያ ልቡን ከውርንጫዋ ሕሊና ጋር በግለም ገደል አፋፍ ላይ ፤ በሚፈታው ፤ በፈሪህ እግዚአብሔር ገመድ ሊያስራት ይገባዋል ።

ይልቁንም የሰይጣን መልእክተኛ የሆነች አንደበቱን በማይፈታ ትዕግሥት ማለር ይገባዋል ። አንደበት በተናገረችው ነገር ፤ ፊት ይጸፋል ፤ ጀርባ ይገረፋል ፤ ሰውነት ይቀጣል ፤ አጅ እግር ይቆረጣል ፤ በጠቅላላው ፤ አንደበት በተናገረች ያልተናገሩ አካላት ይገረፋሉ ፤ ይሸቃያሉና ፤ ባሕታዊ ፤ አንደበቱን በትዕግሥት ገመድ ሊያስራት ይገባዋል ። ነገር ግን ዕለተ ሞት ነው እንጂ ፤ ከዕለተ ሞት በቀር አንደበትን የሚዘጋት የሚያስፈልጉ ኃይል የለም ።

«የቃጣት የሞትናገር አንደበት ስለው አጥፈናት ። እነሆ ፤ አንደበት በሰውነታችን ጭላጭ በጉፍፍለችን ተፈጥራለች ሥጋችንን ታቃጥለዋለች ፤ ከቆ ባሕርያት የተፈጠረ ሰውነታችንን ትለበልበዋለች ከገንጾም እስቅድሞ በዚህ ዓለም ታቃጥለች ። የአራጭት ፤ የአዕዋፍ ፤ በባሕር ውስጥ የሚመላለሱ የእዝ ፤ የጉግሬ ፤ የዓሣ ፤ የአንበሪ ባሕርይ የእንስሳ ባሕርይ ሁሉ ለሰው ባሕርይ ይገዛል ። የሰውን አንደበት ግን ሊገዛት ሊገታት የሚችለው የለም ። ከፋ ናት ፤ ግን የላትም ። የሚገድል መርዘን የተሞላች ናት ፤ መርዘ እንዲገባ ፤ ትገዛለች። (ያል ሐዋ. (ዮ ፤ 5 ፡ 28)

ባሕታዊ ሆይ ፤ ፤ እነዚህ የቈጠርናቸውን ሕዋሳቶች ሁሉ በማይፈታው ፈሪህ እግዚአብሔር አስረህ ጸጥታንና ብሕትውናን አጽና እንደዚህ የመሳሰለ ብሕትውና « ዘኢደረ መስቀለ ሞትየ » ያለውን ። ለሚፈጽሙ ሰዎች ነው ። ከላይ ያስታወስናቸውን ፈተናዎች ያላሸነፉ ሰዎች ግን ፤ ጸጥታ ወደሚገኝበት ብሕትውና መድረስ አይቻላቸውም ። እነዚህን ፈተናዎች ወግቶና ገድሎ ድል የነግ ግን እውነተኛ ባሕታዊ ነው እውነተኛ ባሕታዊ የሚባል ይህ ነው ። ቅዱስ ጴጥሮስ ፤ «ሁሉን ትተን

ተስተላታህ፡ እንግዲህ ምን እናገኛለን? እንዳለው፡ ይህ እንደዚህ ያለ ባዘታዊ ስርዓት፡ ክርስቲስ ማሳለፍ በሚመጣበት ጊዜ እነሆ ሁሉን ትቶ ተከተለሁህ እንግዲህ ምን እገኛለሁ? ሊለው ይገባዋል። ጌታም በቁቂቱ የታመንክ ባርያ፡ በብዙም የታመንክ ነህና ጌታህ ተድላ ደስታ ወደሚያደርግበት ወደ መንግሥተ ሰማይት ግባ ይለዋል። (ማቴ 18፡ 35)

«እምነቱ ምግባረ ጽድቅ የፃፀብ ጽሑፍ፡ ወእምነቱ ማዕርግ ይቆጥራል። «የእጽድቅ ሥራ ሁሉ ብሔራትና ይጻፋል። ከማዕጃን ሁለቱ በኩል የሚገኘው ማዕርግ ይበልጣል»። ሰማይ፡ ከምድር በፍጹም ያህል፡ የፍጹሙ ባሕታዊ ሥራም በእንደነት ከሚኖሩት ሁሉ አንዱ ከፍተኛው ነው።

ጌታ የተባለውን መጽሐፍ የጻፈ ጸሐፊ እንዳለ፡ ከፍጹሙ መላ እካት የእግዚአብሔር መንፈስ ከፍተኛ ይላል። እንደዚሁም ከቀሩት የመንከላት ሥራ፡ የፍጹማን ባሕታዊ ሥራ ከፍተኛ ያለ ነው ብሏል።

ነገር ግን ከመንከላትም ወገን ቢሆን በቅንነት የሚረዳ ረድኤና በትዕግሥት ዘወትር እግዚአብሔርን የሚያመሰግን ድውይ፡ ከፍጹሙ ባሕታዊ ጋር በመንግሥተ ሰማይ ትክክል ናቸው። ሰሚ ጆሮ ያለው ይሰማ፤ እሜን፤ በእውነት፤ ያል ሐሰት።

«እባክህ ልክልክልኝ። ስለ ጽምጦታህንት።»

ወንድምን አስቀይሞ ከመጸም፡ ሥጋን መከምከም።

«አባ አላርድን የተባለ ባሕታዊ መነኩሴ፡ አባ አጲፋንዮስን ለመጠየቅ ዘላቂ፡ እባ አጲፋንዮስ ሲያስተናግደው ሥጋ አምጥቶ እንካ ብላ ቢለፍ፡ አባ አላርድ፡ ቆብ ካገባሁ (ከመንከላት) ጀምራ ሥጋ የሚሉትን ሁሉም አላውቅም አቁው።»

«አላርድን ጽግሞ አኔም፡ ከመንከላት ጀምራ በሆዱ ቂም በቀል የሚሉት አሳድራ አላውቅም አለው፡ እንዲህ ባለው ጊዜ፡ እንዳስቀየመው ወውቁ። ወንድሚሆዱ ይቅርብላችኋል። በድኖህ አለሁ። ከኔ ሥራት ያገዝ ሥራት ይበልጣል። ብሎ ከሌቱ ተንበርክኮ ይቅርታን ሰቀው። ይሆኑ ሚናችንን እያሉ ከሥጋ ከመክልከል ይልቅ፡ ሥጋን እየበሉ ሰውን አለማስቀየም እንደሚበልጥ ያስረዳል።»

«አባ መቅርዮስ የተባለ ባሕታዊ መነኩሴ፡ እህል አይበላም ነበር ምክንያቱም በበረሃ እህል የሚሰጠው ስለማያገኝ የቆቆች ማስፈንገጥ ረድኤ እያስፈነገረ፡ በቀን በቀኑ እንዳንድ ቆቅ ትይዝለትና እሷን ተመግቦ

ያድራል። ከዕለታት አንድ ቀን ማስፈንገጥ ረድኤ ወትሮ ቆቆችን ቆቅ በመያዝ ረንታ፡ ሁለቱን ቆቆች ደርባ ይዛ ቆየችው። እሱም ረጣ ረዩ ሆይ፤ አንዲት ቆቅ አነስተኛ ብዬ አላማረርኩህ፤ ስለምን ሁለት ቆቆች እንዲያዙልኝ ፈቃድህ ሆነ? እያለ፡ ይዟቸው ወደ ዋሻው ቢገቡ፡ አንድ የሚያውቀው ባሕታዊ ረጣጭ ቆቅ መጣ። በዚህ ጊዜ እየ ገታዩ ያንተ ረቂቅ ተበብ ዕጹብ ድንቅ ነው። ለካስ አንዲት ለዚሁ እንዳለው ድሚ አስበህ ነው። አንድ ቆቅ የረቂቅ በማለት ተገርሞ፡ ሁለቱን አብሰሎ፡ አንድን ለአንግዳው ሰጥቶ፡ ራቱን አዙሮ የራሱን አንክት አደረጋት። እንግዳው ግን ጠሚ ነኝ ብሎ፡ አባ መቅርዮስ በጣም ጊዜ ሥጋን በመብላቱ እየተገረመ ሳይበላት ዝም አለ። ወንድሚ ሆይ፡ አትበላምን ቢለው ጣም አይደለም ወይ? አንድ ቆቅ በጣም ሥጋን እየባሰህ? ቢል ተመዳቅቦት። እሱም፡ የበለሰባችሁን ቆቅ ብድግ አድርጎ ሂጄ ቢላት ድና በረካዋን ገባት። በዚህ ጊዜ፡ አላበጀሁም፡ ባላወቅቅኩ ነገር ተንድቻለሁ ብሎ ይቅርታን ጠየቀው ይባላል።

ሰው ሁሉ፡ ሥጋን ከመብላት እጅግ የባሰውን ጋጠሐት እየሠራ፡ ጧሚ በመሆኑ ከሁሉ የበለጠ የጽድቅ ሥራን የሠራ ይመስለዋል።

«አባ ፍቅር ጠቅሚነትና የሕግደቶች ማሰርያ መሆኑ።»

ከባን ሥራዎች ሁሉ የዋህነት ይበልጣል። ከየዋህነት ቀንነት ይገኛል። ከቆነት ፍቅር ይወስዳል። ፍቅርም፡ ፍጹም ሕግ ስለሆነ የጽድቅ ሥራዎች ሁሉ መሠረት፡ የሕግደቶች ሁሉ ማሰርያ ነውና ከፍቅር የበለጠ በጥሩ ሥራ የለም።

ባልንጅርቶችህን ከመውደድ በስተቀር የሚረባችሁ የሚጠቅሙ ችሁ የለም። ባልንጅራውን የወደደ ሕግን ሁሉ ፈጸመ። አረት እንዲህ ብለላችኋል፡ «ወደ ሰው ሚስት አትሂድ፡ (ከወደደው አይሂድበትምና) ነፍስን አትግዳል፡ (ከወደደው አይገድለውምና) አትሰረቅ፡ (ከወደደው አይሰርቀውምና) በሐሰት አትመሰክር፡ (ከወደደው በሐሰት አይመሰክር ክርበትምና) የሰውን ገንዘብ አትመኝ፡ (ከወደደው አይመኝበትምና)። ሌላም ይህን የመላሰለ ብዙ ትእዛዝ አለ። ነገር ግን፡ የዚህ ሁሉ ማጠቃለያው «ባልንጅራህን እንደራሴ አድርግህ ውደድ» ነው። ባልንጅራውን የሚወድ ከፋ ሥራ አይወራም። ስለዚህ ፍቅር ወይም መፋቀሪያ ፍጹም ሕግ ነው (ሮሜ 13፡ 10)።

የዋህነት ማለት፡ በጉውንና ካፋውን፡ ጠቅሚነትና ገጃውን ምክርና ተበብ እያወቀ፡ እንዲሁም ለሰው በጉን ማድረግና በሰው ከፋ ማድረግ ሲቻለው፡ በሰዎች ዘንድ ምንም እንደማያውቅ ሞት መስሎ ሲታይ

ሲሰድቡትም እንዳልሰማ ሆኖ ሲገኝ፤ ይህ እንደዚህ ያለው ሰው በእውነት የቀሰና ብልህ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስም «እግዚአብሔር የዚህን ዓለም ሰነፎች መረጠ፡ ጥበበኞች ነን የሚሉትን ያሳፍራቸው ዘንድ» የዚህን ዓለም ደካሞችን መረጠ ኃይለኞች ነን የሚሉትን ያሳፍራቸው ዘንድ። «—የዚህ ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ዘንድ ሰንፍና ነውና» ብሏል (፩. ፋር. ፩፡ ፳፯. ፫. ፲፱) ጌታም «የዋሃንን ንዑዳን ከቡራን ናቸው እነሱ ምድርን ይወርሷታልና» ብሏቸዋል። እንዲሁም ልብ ንጹሕ የሆኑትን ሰዎች፡ ልባቸው ንጹሕ የሆነላቸው ሰዎች፡ ንዑዳን ከቡራን ናቸው እነሱ እግዚአብሔርን ያዩታልና» ብሏቸዋል። (ማቴ. ፳፡ ፭-፮)።

እንደዚህ ያሉ ሰዎች፡ ዓይናቸውን ያጠፋውን፡ ልጆቻቸውንና ዘመዶቻቸውን የገደለባቸውን ሰው እንበቀላለን ሳይሉ፡ ከፋት ተንኮል እንደሌላቸው እንደ ሕፃናት፡ ለጊዜው እንኳ ቢያዝኑ በነገታው አያበቃውሱትም። ጌታም በነዚህ ሰዎች፡ «ተመልሳችሁ እንደዚህ ሕፃናት ካልሆናችሁ መንግሥተ ሰማያት አትገቡም ብዬ እንዳትገቡ እውነት እላችኋለሁ» ብሎ ተናግሯቸዋል። (ማቴ. ፲፭. ፫)።

ፍቅር ዘየዋሃት ይወለዳል ብለናል። ፍቅር ማለት፡ ሰው ሁሉ ባንተ ዘንድ ትክክል ሆኖ ሲታይና ለእገሌ በጉላድርግለት፡ በእገሌ ክፉ ላድር ግበት ሳትል፡ ሁሉን እንደራሱ ላድርገህ ብትወድ፡ ለራሱም የጠላቱውን ለሌሎች ባታደርገው፡ ልዩ ቢመጣባቸው ሲቻልህ በሰውነትህ ሳይቻልህ በገንዘብህ ብትታደጋቸው፡ ይህንና ይህን የመሳሰለውን በጉ በጉውን ሥራ ብትሠራ፡ «ባልንጀራህን እንደራሱ ወደድ» ተብሎ ከእግዚአብሔር የታዘዘውን ሰውን የመውደድ ሕግ ፈጽሞክ ማለት ነው።

ሰውን ከመውደድ የሚበልጠው እግዚአብሔርን መውደድ ግን፡ አራት፡ «እስራኤል ሆይ፡ ሰማ፡ ፈጣሪህ እግዚአብሔር ነው» እንዳለቸ የማይናወቀ ሃይማኖት ማለት እግዚአብሔርን መውደድ ነው። ዳግመኛም፡ ከብር ምስጋና ይግባውና፡ ሁሉን የፈጠረ እግዚአብሔር አንድ ነው፡ ከሱ በቀር ሌላ አምላክ የለም፡ ብላለች።

እንዲሁም ፈጣሪህ እግዚአብሔርን፡ በሙሉ ልብህ፡ በሙሉ ሰውነትህ፡ በፍጹም ሕልናህ፡ በሙሉ ኃይልህ ወደደው» ተብለሃል። በሙሉ ልብህ ማለት እግዚአብሔርን ከመውደድህ ጋር የፍጹሙን ፍቅር አትቀላቅልበት የፍጹሙን ፍቅር ያለው የዚህን የኃላፊ ዓለም ገንዘብ በመውደድ፡ የዘመድና እንደሐልም ታይቶ የሚጠፋ የሹመት ፍቅርን ከእግዚአብሔር ፍቅር ጋር አትደባልቅ፡ እሱን ብቻ ወደድ

እንጂ የሌላውን ፍቅር አትቀላቅልበት። እንዲሁም ማለቱ ፍጹሙን መውደድና እግዚአብሔርን መውደድ ትክክል አይደለም ብሏል ነው። ይሁን እንጂ፡ ምንም እንኳ የዘመድና የሹመት ፍቅር ከእግዚአብሔር ፍቅር ጋር አትቀላቅሉ ቢለን፡ እናት አባታችሁን ጣቁ (አቅርቦት) ማግባትን ንቀው፡ ሥጋ መብላትን አረካክሰው በክፋት ገንዘባቸውን የትም እንደሚጥሉና እናት አባታቸውን እንደማይረዱ፡ በትዕቢት እግዚአብሔርን እንደሚከዱ እንደሰነፍች ገንዘባቸውን የትም እንጂ እናት አባታችሁን አትርዱ አላለንም። ሌሎች ግን፡ በሰንፍናቸው ገንዘባቸውን የትም ጥለው በትነው አቸግር ላይ በወደቁ ጊዜ መበረቅ መቀማቱን ይወዳሉ፡ ከማናቸውም ጋር መጠላትን ያባዛሉ ሌላውን ከመግደልና ፋቸውም ከመገደል ይደፍላሉ።

እኛ ግን፡ የታዘዘነው እንደዚህ አይደለም። ምንም እንኳን ዘመድና ገንዘባችንን እንድንንቅና በጉውን ሥራ እንድንሠራ ነው እንጂ፡ እናት አባታችንን በንጥልና ሹመት ሽልማቱን ብንንቅ እንኳ፡ እየወደድናቸው ስለ ጽድቅ ብለን በምናኔና ስለ ሃይማኖት በመሰደድ ነው። እግ አብሔርን በፍጹም ልብህ ወደደው ያለው ስለዚህ ነው።

በፍጹም ሰውነትህ ፈጣሪ እግዚአብሔርን ወደደው ያለውም፡ ስለቀናች ሃይማኖት ለማዕት በመሆን ሰውነታችንን ለሞት አሳልፈን እንድንሰጥ ነው እንጂ ሰነፎች እንደሚያደርጉትና በገዛ እጁ ታንቆ እንደ ሞተ እንደ ይሁዳ፡ ሕይወታችንን በገዛ እጁን እንቀን እንድናሳልፍ አይደለም።

ሰነፎች ሰዎች፡ ሲያዝኑና ሲበሳጩ ጊዜ ሰውነታቸውን ይበድላሉ፡ ማለት ታንቀው ይሞታሉ።

ፈጣሪህ እግዚአብሔርን በፍጹም ሕልናህ ወደደው ማለት፡ ትእዛዛቸውን እየፈጸምን ሁል ጊዜ እሱን ብቻ እንድናስብና ፈታሒ በርትዕ ኩናኒ በጽድቅ መሆኑን ዐውቀን በሕይወት እስካለን ድረስ ለርሱ ብቻ እንገዛ ማለት ነው። ስለሆነም ክፉ ክፉ የሆነውን ነገር እንዳናስብና እንዳንሠራ ከልከለን እንጂ ከበጉ ሥራዎች ወገን እንዳትንም እንዳናስብና እንዳንሠራ አላዘዘንም። ስለዚህ፡ የዓመት ልብሳችንን ምግባችንን ካገኘን ይበቃናል። ከልክ ያለፈ ሀብታሞች ሊሆኑ ከወደዱ ግን ያሰቡትን ሳይደርሱበት በፈቲው ወጥመድ ተይዘው ይቀራሉ። (ጳጢሞ ፩፡ ፳፯)።

ፈጣሪህ እግዚአብሔርን በፍጹም ኃይልህ ወደደው ማለቱ፡ ለጸሎት ስንቆም፡ የደከመን እንደሆነ ተቀምጠን እንጸልያለን። ነገር ግን፡

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agrobacterium* strain on the transformation efficiency of *Agrobacterium* strain.

ችኩላ የትዕግሥት ጠላት ፡ የጠጠት አባት ነው ። ልጁም «ወይኔ» ይባላል ።

ሰው ፡ ሰውን አላውቀው ያለ አስቀድሞ ራሱን ባያውቅ ነው ። ራሱን ቢያውቅ ኖሮ ሌላውንም ባወቀ ነበር ።

አደገኛ ሞት ያለበትን የሚያውቀው ያልተገራ አንደበት ነው ።

ከሙሉ ሁሉ የሚሉትን ቢያውቅ ኖሮ ፡ የሚለውን ባወቀ ነበር ።

የሰው ሕይወት ፡ የሰው ጠላት አንደበት ነው ።

መሐላን የማይደፍር አይነግድ ፡ እራት የሌለው አይሞግድ ።

የሞት መልካምነቱ መረሳቱ ፡ የሞት ክፋቱ መወሳቱ ነው ።

እኔ ዐዋቂ የምለው ፡ ያችን የልቤን የሚነግረኝ ብቻ ነው ።

መስማቱን አምነዋለሁ ፡ ይሁን እንጂ ማየቱን አረጋግጣለሁ ።

ታሪክና ማግኘት ፡ ሙያና ዕድል እየቅል ናቸውና ፡ ባለታሪክና ባለሙያዎች ሊጨነቁባቸው አይገባም ።

አገኛለሁ የሚል ተስፋ የሌለው ሰው ፡ እታዘዛለሁ የሚል ፈቃድ የለውም ።

በጠላት ከሚገዱ ሰዎች ይልቅ በጠላት ምክንያት የሚጠቀሙ ይበዛሉ ።

ሰዎች ከሚወቅኩት ሰዎች ይልቅ የነዛ ሕሊናቸው እየወቀበ የሚያስቃያቸው እጅግ ብዙ ናቸው ።

አገልግሎትን የሚያስወድደው አስደሳችነቱ እንጂ ብዛቱ አይደለም ።

ሰዎች ዐላዋቂውን ሰው በበሬ ይመስሉታል ፡ ነገር ግን ፡ በሬ የሚያውቀውን አለማወቃቸውን አያስታውሱም ።

በዓለም ላይ ለመቆየት የሚፈልገው ፡ ወደ ዘለዓለማዊው አገር ለማስጓዝ የሚበቃውን የበጎ ምግባር ስንቅ ለማድረጅ ነው እንጂ ለመኖር አይደለም ።

ወልዶ የምት ሰው ፡ መልኩ ተለወጠ እንጂ አልሞተም ።

07 00 0 3 3 8

መጽሐፉን ለመተርጉም ሳስብ ከየገዳማቸው አስመጥተው ለሰውነት መጥህር ጋይላ ሥላሴጌና መጥህር ተወልዶ ብርሃንን ለመጽሐፉ ከሚያስታውሳቸው በላይ እኔም እንዳቀማ አመሰግናችኋለሁ።

እንዲሁም፡ መጽሐፉን ለመታተም ካዘጋጀሁት በኋላ ለጸሐፊዎችና ለደራሲዎች እንደሚደርስባቸው ሁሉ፡ በገንዘብ ምክንያት ከመታተም በመዘግየቱ ሳዘን አይተው ከግል ገንዘባቸው ሰጥተው እንዳሳትመው ላነቃቁኝና ላተጋኝ ለግራዝማች አሥመርም ወልደ ጊዮርጊስ፡ ውለታቸውን መጽሐፉ ሲያስታውላቸው የሚኖር መሆኑን ሳልዘነጋ አመሰግናችኋለሁ።

ለሐሳቤ እንደሚሰማማኝ አድርገው የረዱኝ የማተሚያ ቤቱ ሥራ አስኪያጆችንና ሠራተኞችንም ከልብ አመሰግናቸዋለሁ። " «አኔ»

1. Имя _____

RECEIVED THE SUPPLY OF THE UNITED STATES OF AMERICA
 THE UNITED STATES OF AMERICA
 THE UNITED STATES OF AMERICA
 THE UNITED STATES OF AMERICA

• 1994-1995 年 10 月 1 日以前

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS